

Hammastunturin erämaa-alueen kävijätutkimus 2005

Kuva: Pasi Nivasalo

METSÄHALLITUS
Lapin luontopalvelut
Eeva Puolakka
2006

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Metsähallitus	JULKAISUAIKA
TOIMEKSIANTAJA		HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ
LUOTTAMUKSELLISUUS		DIAARINUMERO 3742/623/2004
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Hammastunturin erämaa (EMA120009)	
ALUEEN NIMI	Hammastunturin erämaa	
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Hammastunturin erämaa (SCI FI1300203)	
ALUEYKSIKKÖ	Lapin luontopalvelut	
TEKIJÄ(T)	Puolakka Eeva	
JULKAISUN NIMI	Hammastunturin erämaa-alueen kävijätutkimus 2005	
TIIVISTELMÄ	<p>Hammastunturin erämaa sijaitsee Lapissa kolmen kunnan alueella. Pääosa siitä kuuluu Inarin kuntaan, osittain se sijaitsee myös Sodankylän ja Kittilän kuntien alueella. Erämaa-alueen pinta-ala on 182 541 ha, josta metsämaata on 66 800 ha ja puuttoman tunturialueen osuus on 4,5 % erämaan pinta-alasta.</p> <p>Alue on kuulunut inarilaisten kalastajasaamelaisten nautinta-alueeseen. Varhaisimmat maankäyttömuodot ovat olleet metsästys, erityisesti peuranpyynti, ja kalastus sekä keräily. Myöhemmin alueen luonnontilaa ovat muuttaneet mm. porotalous, kullankaivu, hakkuut ja kalanistutukset. Suurin osa alueesta on edelleen hyvin luonnontilaista ja erämaista. Alueen tämänhetkisiä käyttömuotoja ovat mm. poro- ja luontaiselinkeinojen harjoittaminen, metsästys ja kalastus, kullankaivu ja hakkuut. Alueella on myös suuri merkitys paikallisten asukkaiden ja matkailijoiden virkistysalueena.</p> <p>Hammastunturin erämaa-alueella suoritettiin v. 2005 kävijätutkimus, jolla selvitettiin alueen kävijärakennetta, käynnin alueellista ja ajallista jakautumista sekä kestoja, harrastuksia, rahankäyttöä ja kävijätyytyväisyyttä. Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään alueen hoitoa ja käyttöä suunniteltaessa siten, että erämaan säilyminen, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaaminen sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen toteutuvat erämaalaissa (62/1991) säädetyllä tavalla.</p> <p>Alueen arvioitu kävijämäärä vuodessa on 41 800. Kävijämääriltään vilkkaimmat alueet ovat Saariselän lähialueen hiihtolatu, kullankaivualue sekä Ivalojoeki. Tutkimukseen osallistuneista 932 henkilöstä 93 % oli suomalaisia ja 7 % ulkomaalaisia. Eniten vastaajia oli Inarin kunnasta ja Helsingistä. Suurin ulkomaalaisryhmä olivat saksalaiset. Miesten osuus vastanneista oli 66 % ja eniten kävijöitä oli ikäryhmästä 45–54-vuotiaat. Yöpyjien osuus oli hieman suurempi, kuin päiväkävijöiden. Yöpyjät olivat viipyneet alueella keskimäärin 7,5 vuorokautta. Alueelle saavuttiin yleensä tarkkailemaan luontoa sekä retkeilemään ja kävijät pitivät erittäin tärkeinä asioina luonnon kokemista, maisemia ja rentoutumista.</p> <p>Kävijät olivat pääosin tyytyväisiä alueeseen. Tyytyväisimpiä oltiin ennako-odotusten toteutumiseen luonnonympäristön suhteen ja maisemiin. Eniten kielteistä kritiikkiä saivat alueen palvelut, erityisesti lähialueen tiestön huono kunto.</p>	
AVAINSANAT	Hammastunturi, erämaa, kävijätutkimus, kävijät, kävijätyytyväisyys	
MUUT TIEDOT		
SARJAN NIMI JA NUMERO		
ISSN	ISBN (NIDOTTU) ISBN (PDF)	
SIVUMÄÄRÄ	115	KIELI
KUSTANTAJA	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luonnonsuojelu	HINTA

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO.....	1
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	3
2.1 Alueen kuvaus	3
2.1.1 Yleiskuvaus	3
2.1.2 Vesistöt.....	3
2.1.3 Maasto	4
2.2 Tärkeimmät virkistysalueet ja huolletut reitit	5
2.3 Aineisto ja menetelmät.....	9
3 KEVÄTKAUDEN TULOKSET	15
3.1 Kävijärakenne kevätkaudella 2005.....	15
3.1.1 Kävijöiden perustiedot kevätkaudella	15
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot kevätkaudella.....	20
3.2 Käynti Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005.....	22
3.2.1 Kohteen tärkeys kevätkaudella	22
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset kevätkaudella	22
3.2.3 Käyntikertojen alueellinen jakautuminen kevätkaudella.....	25
3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus kevätkaudella.....	26
3.2.5 Alueelle saapuminen kevätkaudella.....	28
3.2.6 Käyntiin liittyvä rahankäyttö kevätkaudella.....	32
3.2.7 Tietolähde kevätkaudella	33
3.3 Kävijätyytyväisyys kevätkaudella 2005.....	35
3.3.1 Käynnin tarkoitus kevätkaudella.....	35
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta kevätkaudella.....	37
3.3.3 Kävijöiden mielipiteet alueen palveluiden ja rakenteiden riittävydestä kevätkaudella	41
3.3.4 Kävijöiden odotukset kevätkaudella	44
3.3.5 Käyntiä häiritsevät tekijät kevätkaudella.....	46
3.3.6 Kävijätyytyväisyysindeksi kevätkaudella	50
3.4 Vapaamuotoinen palaute kevätkaudella 2005.....	50
4 KESÄ- JA SYYSKAUDEN TULOKSET	51
4.1 Kävijärakenne kesä- ja syyskaudella 2005.....	51
4.1.1 Kävijöiden perustiedot kesä- ja syyskaudella	51
4.1.2 Kävijöiden seuruetiedot kesä- ja syyskaudella	56
4.2 Käynti Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005	57
4.2.1 Kohteen tärkeys kesä- ja syyskaudella	57
4.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset kesä- ja syyskaudella	58
4.2.3 Käyntikertojen alueellinen jakautuminen kesä- ja syyskaudella	62
4.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus kesä- ja syyskaudella.....	63
4.2.5 Alueelle saapuminen kesä- ja syyskaudella	66
4.2.6 Käyntiin liittyvä rahankäyttö kesä- ja syyskaudella	69
4.2.7 Tietolähde kesä- ja syyskaudella	70

4.3 Kävijätyytyväisyys kesä- ja syyskaudella 2005	72
4.3.1 Käynnin tarkoitus kesä- ja syyskaudella.....	72
4.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta kesä- ja syyskaudella.....	74
4.3.3 Kävijöiden mielipiteet alueen palveluiden ja rakenteiden riittävydestä kesä- ja syyskaudella	77
4.3.4 Kävijöiden odotukset kesä- ja syyskaudella	79
4.3.5 Käyntiä häiritsevät tekijät kesä- ja syyskaudella	80
4.3.6 Kävijätyytyväisyysindeksi kesä- ja syyskaudella	83
4.4 Vapaamuotoinen palaute kesä- ja syyskaudella 2005	84
5 KOKO VUODEN TULOKSET.....	84
5.1 Kävijärakenne v. 2005.....	84
5.1.1 Kävijöiden perustiedot v. 2005	84
5.1.2 Kävijöiden seuruetiedot v. 2005	88
5.2 Käynti Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005	89
5.2.1 Kohteen tärkeys v. 2005.....	89
5.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset v. 2005	89
5.2.3 Käyntikertojen alueellinen jakautuminen v. 2005.....	91
5.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus v. 2005	92
5.2.5 Alueelle saapuminen v. 2005	93
5.2.6 Käyntiin liittyvä rahankäyttö v. 2005	96
5.2.7 Tietolähde v. 2005.....	97
5.3 Kävijätyytyväisyys v. 2005	98
5.3.1 Käynnin tarkoitus v. 2005.....	98
5.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta v. 2005.....	99
5.3.3 Kävijöiden mielipiteet alueen palveluiden ja rakenteiden riittävydestä v. 2005	102
5.3.4 Kävijöiden odotukset v. 2005.....	104
5.3.5 Käyntiä häiritsevät tekijät v. 2005	105
5.3.6 Kävijätyytyväisyysindeksi v. 2005	107
5.4 Vapaamuotoinen palaute v. 2005	107
6 KÄVIJÄMÄÄRÄT	108
7 TULOSTEN TARKASTELU JA YHTEENVETO.....	109
KIRJALLISUUS.....	115
LIITTEET	
Liite 1. Hammastunturin erämaa-alueen otantakehikot	
Liite 2. Hammastunturin erämaa-alueen haastatteluaikataulut	
Liite 3. Muut matkakohteet ja pääkohteet	
Liite 4. Vapaamuotoiset palautteet aiheittain	
Liite 5. Suomenkielinen kyselylomake	
Liite 6. Englanninkielinen kyselylomake	
Liite 7. Saksankielinen kyselylomake	
Liite 8. Ranskankielinen kyselylomake	

1 JOHDANTO

Valtioneuvoston v. 1987 asettama erämaakomitea sai tehtäväkseen selvittää Lapin erämaa-alueiden laajuuden, sijainnin ja merkityksen eri käyttömuotojen kannalta. Komitean laatiman ehdotuksen pohjalta säädettiin erämaalaki (62/1991) ja Lappiin perustettiin yhteensä 12 erämaa-aluetta. Hammastunturin erämaa on yksi näistä alueista. Erämaalain tarkoituksena on säilyttää alueiden erämaaluonne, turvata saamelaiskulttuuria ja luontaiselinkeinoja sekä kehittää luonnon monipuolista käyttöä ja sen edellytyksiä. Laki edellyttää, että erämaa-alueiden hoidossa ja käytössä noudatetaan Metsähallituksen laatimaa ja ympäristöministeriön vahvistamaa hoito- ja käyttösuunnitelmaa. Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma on valmistunut v. 1996 ja se päivitetään lähivuosina. Tämä tutkimus palvelee hoito- ja käyttösuunnitelman päivittämistä sekä palveluiden suuntaamista ja mitoittamista.

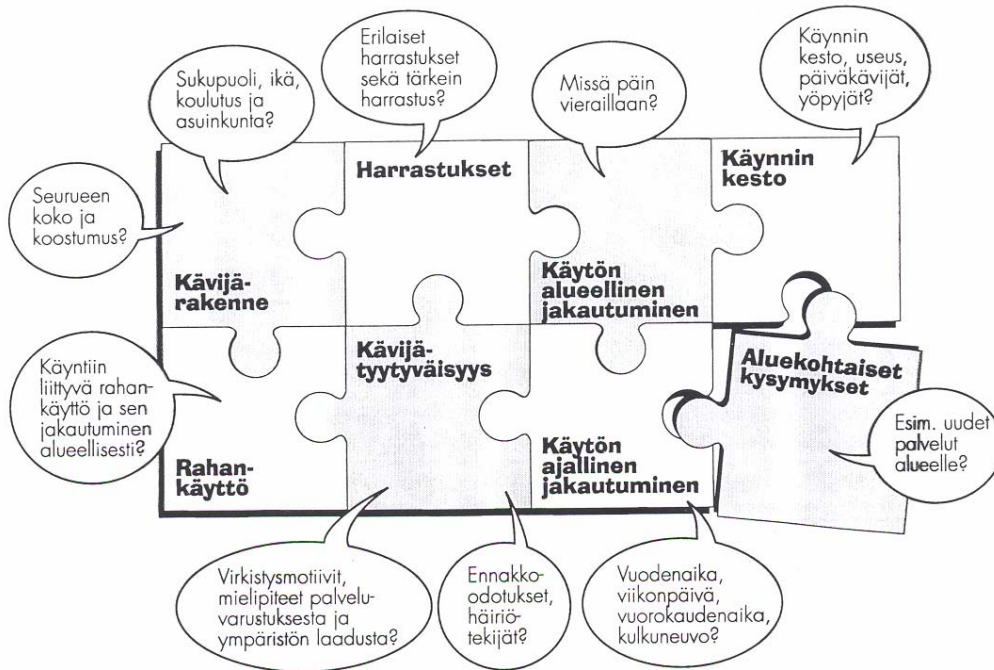
Hammastunturin erämaa-alue sijaitsee Lapin läänissä kolmen kunnan alueella. Pääosin se sijaitsee Inarin kunnassa nelostien ja Inarista Kittilään menevän tien välissä. Eteläisin osa siitä kuuluu Sodankylän kuntaan ja lounaassa pieni nurkka ulottuu Kittilän kunnan puolelle. Alue on kuulunut inarilaisten kalastajalappalaisten nautinta-alueeseen. Varhaisimpia tunnettuja maankäyttömuotoja ovat olleet kalastus ja metsästys, erityisesti peuranpyynti, sekä keräily. Puuta on käytetty mm. lämmittämiseen ja ruoan valmistukseen. Erämaan luonnon tilaa ovat sittemmin muuttaneet mm. porotalous, kullankaivu, hakkuut ja kalanistutukset. Alueen erämaisuus on kuitenkin edelleen säilynyt. Tämän hetkisiä käyttömuotoja alueella ovat mm. poro- ja luontaiselinkeinojen harjoittaminen, metsästys ja kalastus, kullankaivu, virkistyskäyttö sekä luonnonmukaisin menetelmin suoritettava metsänhakkuu.

Maankäytön suhteen erämaa jakautuu ydinosaan ja laitaosaan. Ydinosa sijoittuu alueen vähiten käytettyyn varsinaiseen sydämeen, minne Metsähallitus ei rakenna virkistyskäyttöön tarkoitettuja palvelurakenteita. Ydinosan metsät ovat kokonaisuudessaan myös hakkuutoimien ulkopuolella. Alueen laitaosat pyritään niin ikään säilyttämään mahdollisimman erämaisina, mutta sinne on sijoitettu erilaisia rakenteita palvelemaan retkeilykäyttöä. Erämaan laidoilla on alueita, joilla voidaan voimassa olevan hoito- ja käyttösuunnitelman perusteella harjoittaa erämaalain sallimaa luonnonmukaista metsänhoitoa. Koko erämaa-alueen pinta-alasta luonnontilaan jää metsänhoidon suhteen 90 prosenttia. Erämaan metsistä kolme neljäsosaa jää luonnontilaan. Hakkuut tulevaisuudessa määritellään käynnissä olevan LVS-prosessin yhteydessä, missä laajemminkin käsitellään metsätalouden mitoittamista Ylä-Lapin alueella.

Hammastunturin erämaa on paikallisten asukkaiden ja matkailijoiden suosima alue, joka tarjoaa hyvin erilaisia mahdollisuuksia virkistäytymiseen. Paikalliset asukkaat käyvät alueella mm. metsästäessä ja kalastamassa. Alueella viihtyvät myös satunnaiset matkailijat, joille on tarjolla monenlaista ohjelmapalvelua. Vähemmän luonnossa liikkuneet voivat poiketa erämaa-alueelle talvella

Saariselältä merkittyä hiihtolatua pitkin tai osallistua ohjelmapalveluyrittäjien vetämille moottorikelkka- tai koirasafareille esim. Ivalojoelle tai Ivalosta Hammasjärven kautta Inariin kulkevalle kelkkauralle. Kesäisin matkailijoita viehättää erityisesti Ivalojoki, jonka veneilyreitit voi laskea joko ohjatusti tai yksin meloen ja nauttien. Myös kullankaivualueella vierailee kesäisin suuri määrä kullankaivajia sekä muita asiasta kiinnostuneita matkailijoita. Hiljaisuutta ja koskematonta luontoa kaipaavat erakkohenkiset kulkijat hakeutuvat erämaan ydinalueelle, missä voi vaeltaa rauhassa kohtaamatta muita ihmisiä.

Tämä on ensimmäinen Hammastunturin erämaa-alueella tehty kävijätutkimus. Tutkimuksen tavoitteena oli saada ajankohtaista tietoa alueen kävijärakenteesta ja virkistyskäyttömuodoista sekä niiden harrastajamääristä. Lisäksi pyrittiin selvittämään käytön ajallinen ja alueellinen jakautuminen. Tutkimukseen kuuluu myös mm. kävijätyytyväisyyden selvittäminen (kuva 1). Tutkimus on toteutettu samalla standardoidulla menetelmällä, kuin muutkin Metsähallituksen luonnonsuojelu- ja retkeilyalueilla suoritettut kävijätutkimukset ja tulokset ovat siten vertailukelpoisia aikaisemmin julkaistujen kävijätutkimusten tulosten kanssa.

Kuva 1. Kävijätutkimuksella seloitettävät tärkeimmät asiat ja niitä kuvaavat muuttujat.

2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS

2.1 Alueen kuvaus

2.1.1 Yleiskuvaus

Hammastunturin erämaa on kaikkea sitä, mitä lappilaisen erämaan voi kuvitella olevan. Alueelta löytyy syrjäisiä, tiettömiä metsiä harmaine ikihonkineen ja taivaan sineen kohoavia tuntureita, joiden rinteillä kristallipurot pulppuilevat. Löytyy huimana hyökyviä koskia ja hiljaisia tunturihuippuja, missä ainoa kuuluva ääni on tuulen kahina kanervikossa. Taivaalla voi nähdä kotkan kaartelevan korkeuksissa ilmapvirtausten pyörteissä tai löytää kulkureitiltään karhun hajalle rusikoiman puunkannon. Sen lisäksi alueelta löytyy toki myös vilkkaasti sivakoitu hiihtolatu, missä voi aistia maailman kalleimpien hajuvesien tuoksahduksen ja kuulla maiseman ihastelua mitä eksoottisimmilla kielillä. Yksin ei tarvitse myöskään olla tiuhaan vallatuilla kultamailla, missä voi kesäisin nähdä edustavan kokoelman erilaisia lierihattuja rännien ylle kumartuneiden hahmojen päissä.

2.1.2 Vesistöt

Suurin osa erämaa-alueen vesistöistä kuuluu Paatsjoen vesistöalueeseen. Vesistöjen veden laadusta on tuloksia 1970-luvulta alkaen. Vedet ovat pääosin vähäravinteisia ja kirkkaita. Alueen kaksi merkittävintä jokea ovat Ivalojoen sivujokineen, sekä alueen pohjoisosassa sijaitseva Kirakkajoki. Järviä ja lampia alueelta löytyy 204 kappaletta. Näistä suurimpia ovat Hammasjärvi (950 ha), Jakojärvi (118 ha) ja Kirakkajärvi (101 ha).

Alueen matkailun suurin vetonaula on vuoden 2005 retkikohteeksi valittu Inarijärveen laskeva Ivalojoen, jonka maisemat erämaaosuudella ovat kaikessa jylhyhdessään mieleenpainuvia. Sen lisäksi, että erämaajoki on kaunis ja haastava kokemus melojille ja kalastajille, se on myös historiallisesti mielenkiintoinen. 1800-luvun loppupuolella Ivalojoelta tehdyt kultalöydöt olivat alku mittavalle kullanhuuhtominnalle, joka jatkuu yhä edelleen. Kullanhuuhtominnan vaiheilta on syntynyt monta tarinaa, jotka värittävät alueen historiaa. Vanhoja ensimmäisen kultaryntäyksen aikaisia kullankaivujälkiä ja rakenteiden raunioita on yhä nähtävissä Ivalojoella sekä sen sivuvesistöihin kuuluvilla Sotajoella ja Palsinojalla. Tällä hetkellä alueella on kultavaltauksia n. 120 kpl, joista n. parillakymmenellä käytetään apuna koneita tai imureita. Koneellisen kullankaivun vaikutuksia vesistöön seurataan jatkuvasti. Uhkana ovat lähinnä veden samentuminen sekä erilaiset öljy- yms. päästöt. Ivalojoen luonnontilaan ovat vaikuttaneet kullanhuuhtominnan lisäksi myös kalanistutukset.

Alueen toinen merkittävä joki, Kirakkajoki, laskee Hammasjärvestä Rahajärveen. Kirakkajoella on suuri virkistysellinen arvo etenkin paikkakuntalaisille.

Kirakkajoen suu on ainoa paikka erämaan alueella, josta on löydetty varmaksi luokiteltavia esihistoriallisia asuinpaikkoja. Uudempia asuinkenttiä, 1700–1800-luvuilta, on koko erämaa-alueelta rekisteröity yhteensä kymmenen, joista niistäkin yhdeksän sijoittuu Hammasjärven/Kirakkajoen alueelle ja lisäksi yksi Ivalojoen varteen. Kirakkajoen luonnontilaisuutta ovat vuosien saatossa muuttaneet koskien perkaus sekä säännöstely ja kalanistutukset. Jokea on säännöstelty patoamalla vuodesta 1953 alkaen voimalaitoksen tarpeisiin. Myös Hammasjärveä säännösteltiin vuodesta 1963 vuoteen 1976, jolloin säännöstely lopetettiin kannattamattomana. Pato Kirakkajoen niskassa on kuitenkin yhä edelleen purkamatta ja järven pinta on n. puoli metriä luonnontilaa ylempänä.

Alueen tärkeimmät kalastusalueet sijoittuvat Inarin kuntaan, tärkeimpinä Ivalojoki sivujokineen sekä Kirakkajoki ja sen lähijärvet. Tärkein pyyntimuoto on siian verkkokalastus, talviaikaan viihdytään pilkki- tai juomusavannon äärellä. Alueen alkuperäiseen kalastoon ovat kuuluneet mm. taimen, harjus, siika, nieriä, hauki, ahven ja made. Alueella on sittemmin suoritettu hallinnollisiin päätöksiin perustuvia kalanistutuksia ja kalaston suhteen luonnontilaisia vesiä on erittäin vähän jäljellä. Korvauksetta voivat alueella kalastaa ne paikkakunnalla vakituisesti asuvat henkilöt, jotka harjoittavat ammattikalastusta, kotitarvekalastusta tai luontaiselinkeinoja. Maksuttoman kalastusluvan saa yhdelle kalastusalueelle. Laajimmat kalastusoikeudet ovat ammattikalastajilla sekä luontais- ja poroelinkeinonharjoittajilla, jotka voivat saada luvan useammalle kalastusalueelle. Metsähallitus myy muille vakituisesti kunnassa asuville viehekalastuslupia kaikille kalastusalueille. Lisäksi ulkopaikkakuntalaisille myydään viehekalastuslupia erämaa-alueella sijaitseville virkistyskalastusalueille.

2.1.3 Maasto

Hammastunturin erämaa-alueen maastonmuodot ovat hyvin vaihtelevia. Alueen pohjoisosaa hallitsevat tunturit, joista mahtavin on paikalle nimensäkin antanut Hammastunturi (531 m). Muita korkeita tuntureita ovat mm. Paskaluottuma (510 m), Rahpisoaivi (502 m) ja Kehäpää (491 m). Aluetta halkovan Ivalojoen eteläpuolella on vielä muutama vaikuttava tunturi. Näistä Harripäät Saariselän matkailukeskuksen lähialueella on suosittu talvinen retkeilykohde. Harripäillä sijaitsee upea jääkauden aikana jäätikön sulaessa syntynyt Kulmakuru. Se on jyrkkäseinäinen, 90 asteen mutkan tekevä veden kuluttama kuru. Erämaa-alueen eteläosissa korkeuserot tasaantuvat ja maasto muodostuu matalista vaaroista ja laajoista suoalueista.

Hammastunturin erämaa kuuluu pohjoiseen eli boreaaliseen havumetsävyöhykkeeseen, jonka valtapuu on mänty. Vanhat karut mäntymetsät keloineen ja aihkeineen antavat alueelle upean erämaisen luonteen. Yleensä näillä korkeuksilla mäntyvyöhykkeen yläpuolella sijaitsee tunturikoivuvyöhyke, mutta Hammastunturin alueella mänty kasvaa paikoin tunturivyöhykkeen reunoille saakka. Puutonta tunturialuetta on 4,5 % koko erämaan pinta-alasta. Kuusimetsien pohjoisraja kulkee erämaa-alueen poikki ja alueen eteläosista

löytyy vielä sankkoja kuusimetsiä. Pohjoisempana kuusta esiintyy paikoittaisesti mm. tunturikoivikoissa. Alueen koivumetsät puolestaan keskittyvät jokivarsiin.

Metsien luonnontilaisuuteen ovat etupäässä vaikuttaneet kullankaivu ja hakkuut. Kultaryntäyksen aikana 1800-luvulla Ivalojoen rannat kulta-alueella parturoitiin lähes paljaksi. Puuta tarvittiin tuolloin rakennuksiin, ränneihin ja polttopuiksi. Varsinaisia myyntihakkuuta poimintaluonteisesti suoritettiin vv. 1936 ja 1937 Kirakkajoen varrella. Kirakkajoki rakennettiin ja perattiin uittokuntoon ja kaikkiaan 200 000 runkoa huilasi jokea pitkin Rahajärven kautta Ukonjärveen. Seuraavan kerran erämaa-alueelta myytiin puuta ratapölkyiksi 1950-luvun lopussa. Tällöin hakkuut kohdistuivat Sotajoen ja Palsinojan alueelle. Samalla alueella hakattiin seuraavan kerran 1980-luvulla, jolloin osa hakkuusta oli taimikonhoitoa ja osa siemenpuuhakkuuta. Nykyään erämaalaki asettaa rajoitukset metsien käsittelylle.

Ennen suomalaisten ja porosaamelaisten levittäytymistä inarinsaamelaisten nautinta-alueelle, olivat alueella harjoitetut pääasialliset elinkeinot metsästys ja kalastus. Tärkein saaliseläin oli peura, joita oli alueella runsaasti vielä 1800-luvun alussa. Yhä edelleen erämaa-alueella on havaittavissa vanhoja peuranpyyntikuoppia. Myöhemmin väkimäärän kasvaessa ja metsästyspaineen lisääntyessä peurojen määrä väheni. Tähän vaikuttivat osaltaan myös porosaamelaisten porotokat, jotka tulivat kilpailemaan peurojen kanssa samoista laidunmaista. Inarinsaamelainen poronhoito oli hyvin vähäistä, poroja käytettiin lähinnä vetoporoina. 1800-luvulla alkoi varsinainen Lapin asuttaminen, jolloin alueelle saapui suomalaisia uudisasukkaita. Peuranpyynnin hiipuessä myös osan raskaan verotuksen alla puurtavista inarinsaamelaisista oli ryhdyttävä uudistilallisiksi. Osalla heistä oli mahdollisuus säilyttää saamelainen identiteetti, kun taas vilkkaimmilla muuttoalueilla oli jo varhain sopeuduttava suomen kielen käyttöön ja suomalaiseen kulttuuriin. Metsästys ja kalastus ovat kuitenkin kaiken aikaa olleet erittäin merkityksellisiä luonnonkäyttömuotoja näiden sukujen jälkeläisille. Nykyään Lapin läänissä kaikilla asukkailla on vapaa, maksuton metsästysoikeus asuinkuntansa valtion maille. Metsähallitus myy metsästyslupia erämaa-alueelle myös ulkopaikkakuntalaisille.

2.2 Tärkeimmät virkistysalueet ja huolletut reitit

Erämaahan tulee eniten matkailijoita Saariselältä. Saariselälle saavutaan useimmiten omalla autolla nelostietä pitkin. Osa vieraista saapuu Ivalon lentokentän kautta, josta on Saariselälle matkaa 25 km. Saariselältä johtaa Kulmakurulle huollettu hiihtolatu. Ladun pituus on 30 km erämaaosuuden ollessa n. 6 km. Toinen talviaikana huolettava ura erämaa-alueella on Ivalosta Hammasjärven kautta Inariin johtava kelkkaura, joka on kevättalvella moottorikelkkailijoiden ahkerassa käytössä.

Kesäaikaan tarjoavat alueen kaksi suurinta jokea, Ivalojoen ja Kirakkajoki, upeat puitteet virkistäytymiseen. Ivalojoen venereitin voi laskea joko Ivalon Matista tai Kutturasta Ivaloon tai Inarijärvelle saakka. Reitien pituus Kutturasta Ivaloon on 70

km, erämaaosuuden ollessa n. 45 km. Reitin varrella sijaitsee Ivalojoen Kultala, missä voi tutustua vanhaan kullankaivuperinteeseen. Kultalaan pääsee myös merkittävä polkua pitkin, joka lähtee Pahaojalta. Retkeilyreitin pituus on 12 km.

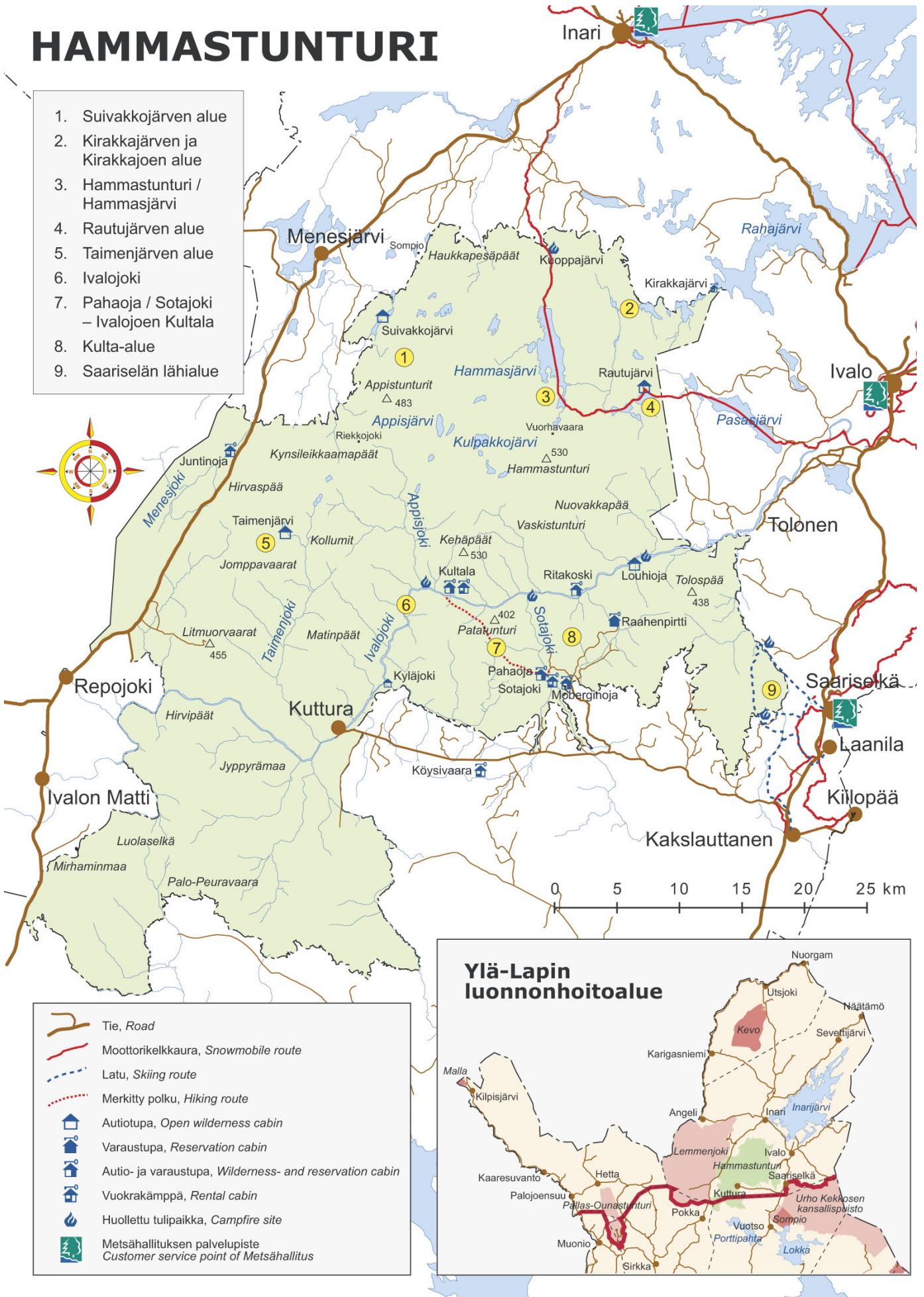
Kullankaivu erämaa-alueella on yksi merkittävä virkistäytymismuoto. Ivalojoen, Sotajoen ja Palsinojan ympäristön kultavaltaukset muodostavat kesäisin oman erikoislaatuisen kulttuuriympäristönsä, missä kullankaivun merkitys vaihtelee loman vietosta lähes ammattimaiseen toimintaan.

Erämaan ydinosassa ei ole huollettuja reittejä ja se on virkistysympäristönä omaa luokkaansa. Sen merkitys on erittäin suuri niin paikallisille kuin muillekin erämaan hiljaisuuteen hakeutuville henkilöille. Niille kulkijoille, joille erämaa merkitsee paikkaa, mihin ihminen ei ole jättänyt merkkiä käynnistään.

Taulukko 1. Hammastunturin erämaa-aluetta kuvaavat tärkeimmät tunnusluvut.

Hammastunturin erämaa-alue																					
Perustaminen	Alue on perustettu erämaa-alueeksi v. 1991 annetun erämaalain (62/1991) mukaisesti																				
Sijainti	Lapin lääni, Inarin, Sodankylän ja Kittilän kuntien alueella.																				
Pinta-ala	<table> <tr> <td>Metsämaa</td> <td>66 800 ha</td> </tr> <tr> <td>Muu maa-ala</td> <td>112 200 ha</td> </tr> <tr> <td>Vedet</td> <td>3 541 ha</td> </tr> <tr> <td>Yhteensä</td> <td>182 541 ha</td> </tr> </table>	Metsämaa	66 800 ha	Muu maa-ala	112 200 ha	Vedet	3 541 ha	Yhteensä	182 541 ha												
Metsämaa	66 800 ha																				
Muu maa-ala	112 200 ha																				
Vedet	3 541 ha																				
Yhteensä	182 541 ha																				
Kävijämäärä (arvioitu)	41 800/vuosi																				
Palvelut	<table> <tr> <td>Päivätuvat</td> <td>2 kpl</td> </tr> <tr> <td>Autiotuvat</td> <td>7 kpl</td> </tr> <tr> <td>Varaustuvat</td> <td>5 kpl</td> </tr> <tr> <td>Vuokratuvat</td> <td>2 kpl</td> </tr> <tr> <td>Katetut tulipaikat</td> <td>2 kpl</td> </tr> <tr> <td>Tulipaikat ilman sääsuojaa</td> <td>4 kpl</td> </tr> <tr> <td>Retkeilyreitti</td> <td>12 km</td> </tr> <tr> <td>Retkiladut</td> <td>6 km</td> </tr> <tr> <td>Moottorikelkkaurat</td> <td>20 km</td> </tr> <tr> <td>Venereitit</td> <td>45 km</td> </tr> </table>	Päivätuvat	2 kpl	Autiotuvat	7 kpl	Varaustuvat	5 kpl	Vuokratuvat	2 kpl	Katetut tulipaikat	2 kpl	Tulipaikat ilman sääsuojaa	4 kpl	Retkeilyreitti	12 km	Retkiladut	6 km	Moottorikelkkaurat	20 km	Venereitit	45 km
Päivätuvat	2 kpl																				
Autiotuvat	7 kpl																				
Varaustuvat	5 kpl																				
Vuokratuvat	2 kpl																				
Katetut tulipaikat	2 kpl																				
Tulipaikat ilman sääsuojaa	4 kpl																				
Retkeilyreitti	12 km																				
Retkiladut	6 km																				
Moottorikelkkaurat	20 km																				
Venereitit	45 km																				
Käyttömuodot	Retkeily- ja virkistyskäyttö, porotalous, luontaiselinkeinot, ammatti- ja kotitarvekalastus, metsästys, metsätalous																				
Erityistä	Kullankaivu, historiakohde: v. 1870 rakennettu Ivalojoen Kultala piharakennuksineen, Kultalan väentupa toimii nykyään ohjelmapalveluyrittäjien tukikohtana																				
Käyttö- ja hoitosuunnitelma	Laadittu v. 1996																				

HAMMASTUNTURI

Kuva 2. Hammastunturin erämaa-alueen kartta.

2.3 Aineisto ja menetelmät

Tutkimusaineiston keruuta varten laadittiin etukäteen suunnitelma ja kolme otantakehikkoa (liite 1). Alueen laajuus ja monipuoliset käyttömuodot huomioon ottaen päädyttiin siihen, että aineistoa kerättiin lähes koko vuoden ajan. Otantakehikkoa laadittiin kolme; yksi kevätkaudelle, yksi kesä- ja syyskaudelle sekä yksi tuville ja tulipaikoille sijoitettavia laatikoita varten. Keräyslaatikot, joita oli yhteensä 24 kpl, vietiin vuoden alussa kaikille alueen tuville sekä kahdelle tulipaikalle ja yksi polun varten. Näin pyrittiin varmistamaan, että myös kävijämääriltään pienemmät alueet tulevat mukaan tutkimukseen, ja keräämään aineistoa vilkkaimman sesonkiajan ulkopuolelta. Laatikot kerättiin pois vasta vuoden lopulla. Koska alueelle on mahdollista saapua hyvin monesta eri suunnasta, eivätkä kaikki vieraile tuvilla, on kuitenkin täysin mahdotonta tavoittaa kaikkia kulkijoita.

Miehitettyjä keruupaikkoja oli kevättalvella neljä kappaletta. Kaksi niistä sijaitsi Ivalo–Inari välisen moottorikelkkauran varrella, Rautujärvellä ja Kuoppajalla. Yksi keruupaikka oli Saariselän tuntumassa Kulmakurun hiihtoreitin varrella sijaitsevalla Pikku Harrijoen tulipaikalla. Neljäs keruupaikka oli Ivalojoella Ritakoskella. Kesä- ja syyskaudella keruupaikkojen lukumäärä oli kuusi. Kaksi oli sijoitettu kulta-alueen läheisyyteen; Kutturin kioskille ja Pahaojan parkkipaikalle. Ivalojoen varrella oli kolme haastattelupaikkaa, joista kaksi oli kiinteää; Kuttura ja Lappispola. Kolmas haastattelupaikka jokivarressa vaihteli tilanteen ja päivän mukaan. Lisäksi yksi haastattelupaikka oli suunniteltu Saariselälle talvireittien lähtöpisteeseen, jotta mahdolliset kesäkeliä kulkijat saataisiin kartoitettua. Paikka oli kuitenkin niin hiljainen, että keruupäiviä vaihdettiin heti suosiolla vilkkaammille alueille. Sotajoen vuokratuvalla haastateltiin seitsemän vierailijaa lomaketilanteen tarkastuksen yhteydessä.

Aineiston keruuseen osallistui alkuvaiheessa oman työnsä ohella luontovalvojat Aarre Ranta, Allan Niva ja Alpo Kyrö ja heidän esimiehensä kenttäesimies Markku Välitä. Päätoimisesti keruutyöhön palkattiin Lea Rusila, joka aloitti työnsä 1.3.2005. Lisäksi keruuseen osallistui tutkimuksen vastuuhenkilö erämaasuunnittelija Elina Stolt. Keruupäiviä varten laadittuihin otantakehikoihin määritettiin keruupäivien lukumäärä kutakin paikkaa kohden. Sen jälkeen laadittiin aikataulu, johon merkittiin keruupaikat kullekin viikolle. Lopuksi arvottiin varsinaiset keruupäivät ja -ajat (liite 2). Aineiston suunniteltu keruu-aika kevätkaudella oli 15.2.–30.4.2005. Kulkukeliä varhaista loppumista ennakoivien keruupäivien tiivistettiin siten, että viimeinen keruupäivä keväällä oli 24.4.2005. Keruupäivien toteutunut lukumäärä keväällä oli 40, kuten myös suunnitelmaan oli kirjattu. Kesä- ja syyskauden keruuajaksi suunniteltiin 1.6.–31.10.2005 välistä aikaa. Käytännössä ensimmäisen viikon keruupäivät kuitenkin siirrettiin myöhempään ajankohtaan ja maastoon mentiin vasta 6.6.2005, koska kesä antoi odottaa itseään. Myös jakson loppupäässä oli kelien kanssa hankaluuksia lumisateiden vuoksi ja viimeisen kerran maastossa oltiin haastatteluissa 23.10.2005. Tosin kulkijoitakaan ei enää siinä vaiheessa liiemmästi ollut. Keruupäivien lukumääräksi oli suunniteltu 75, toteutunut määrä oli 68. Kaikkiaan tutkimuksen aikana oli siis 108 keruupäivää.

Lomakkeita painatettiin neljällä eri kielellä, jotka olivat suomi, englanti, saksa ja ranska. Kävijätutkimusta suunniteltaessa tavoitteeksi asetettiin 10 kerättyä lomaketta/keräyspäivä, yhteensä 1150 haastattelupisteistä kerättyä lomaketta. Toteutunut määrä oli 626 kpl eli 54 % tavoitteesta. Näistä lomakkeista 87 oli kävijöille mukaan annettuja lomakkeita. Yhteensä mukaan annettuja lomakkeita oli hieman yli 200 kpl ja palautusprosentti hieman yli 40. Sen lisäksi alueelle sijoitetuista laatikoista kerättiin 306 lomaketta. Lomakkeiden yhteismäärä on siis 932 kpl. Kaikista lomakkeista 67 % kerättiin haastattelumenetelmällä ja loput 33 % kertyi laatikoista. Lisäksi 17.3.2006 palautui toimistolle kuusi kesä- ja syyskaudella Kultalan varaustuvalla täytettyä lomaketta siinä vaiheessa, kun kesäkauden tulokset oli jo käsitelty. Näistä lomakkeista tutkimustuloksiin otettiin mukaan vapaamuotoisesti kirjoitetut palautteet. Pääosin haastateltavat täyttivät lomakkeen itse, mutta muutaman henkilön mielestä vastaaminen oli helpompaa haastattelijan esittäessä kysymykset suullisesti. Kyselyn kohderyhmänä olivat kaikki alueella vierailevat vähintään 15-vuotiaat henkilöt ja lomake pyrittiin jakamaan jokaiselle ikärajan täyttämälle henkilölle.

Lomakkeiden väliin oli laitettu alueen kartta, johon pyydettiin merkitsemään kuljettu reitti. Useimmiten kartta kuitenkin palautui tyhjänä tai se ei palautunut ollenkaan. Niiden avulla, jotka olivat reittinsä merkinneet, pystyi päättämään, että usein kävijät merkitsivät käyntikohteeksi Hammastunturin/Hammasjärven alueen, vaikka eivät olisi kyseisellä alueella käyneetkään. Toinen usein toistunut virhe, joka kävi kartoista ilmi, oli Saariselän lähialueen merkitseminen käyntikohteeksi kesällä. Kysymyksessä tarkoitettiin tietysti nimenomaan erämaa-alueen puolella käyneitä, mutta myös Saariselän matkailukeskuksessa käyneet olivat usein rastittaneet kohdan. Vastaukset korjattiin niiden osalta, jotka olivat palauttaneet kartan. Muiden kävijöiden vastaukset jätettiin ennalleen ja niiltä osin tuloksissa on luultavasti jonkin verran virheellisyyttä.

Taulukko 2. Palautetut lomakkeet keräyslaatikoittain Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005.

laatikon sijoituspaikka	suomi kpl	saksa kpl	englanti kpl	ranska kpl	yht. kpl	%
Pikku Harrijoki	73	2	3		78	25,49
Rautujärvi	34			2	36	11,76
Kultala (2)	31	3	1	1	36	11,76
Pahaoja (2)	25	1	1		27	8,82
Suivakkojärvi	22			1	23	7,52
Sotajoki	19				19	6,21
Ritakoski (2)	11	3			14	4,58
Taimenjärvi	14				14	4,58
Kuoppaoja	10	1		2	13	4,25
Liljeqvist	6	3			9	2,94
Juntinoja	7		1		8	2,61
Moberginoja (2)	9				9	2,94
Riekkajoki	7				7	2,29
Kirakkajoki (2)	5				5	1,63
Sompio	4				4	1,31
Louhioja	3				3	0,98
Köysivaara	1				1	0,33
Raahenpirtti	0				0	0,00
Vuorhavaara	0				0	0,00
kaikki yhteensä	281	13	6	6	306	100,00

Taulukko 3. Palautetut lomakkeet haastattelupaikoittain Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005.

haastattelupaikka	suomi kpl	saksa kpl	englanti kpl	ranska kpl	yht. kpl	%
Pikku Harrijoki	227	5	5		237	37,86
Pahaoja	142				142	22,68
Kutturin kiosk	93		2		95	15,18
Rautujärvi	65	7	1		73	11,66
Ivalojoki	28				28	4,47
Ritakoski	5	13			18	2,88
Kuoppaoja	10		1		11	1,76
Kuttura	8				8	1,28
Sotajoki	7				7	1,12
Lappispola	5				5	0,80
Saariselkä	2				2	0,32
kaikki yhteensä	592	25	9	0	626	100,00

Taulukko 4. Havaintojen jakautuminen Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005, kevätkausi.

havaintopaikka	kpl	%
Pikku Harrijoki	305	63,01
Rautujärvi	94	19,42
Kuoppaoja	24	4,96
Ritakoski	20	4,13
Kultala	12	2,48
Suivakkojärvi	8	1,65
Taimenjärvi	8	1,65
Sotajoki	4	0,83
Kirakkajoki	3	0,62
Riekkajoki	3	0,62
Louhioja	1	0,21
Sompio	1	0,21
Pahaoja	1	0,21
kaikki yhteensä	484	100,00
keräystapa	kpl	%
haastattelu	339	70,04
laatikko	145	29,96
kaikki yhteensä	484	100,00
käytetty kieli	kpl	%
suomi	440	90,91
saksa	29	5,99
englanti	10	2,07
ranska	5	1,03
kaikki yhteensä	484	100,00

Taulukko 5. Havaintojen jakautuminen Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005, kesä- ja syyskausi.

havaintopaikka	kpl	%
Pahaoja	168	37,50
Kutturin kioskki	95	21,21
Ivalojoki	28	6,25
Kultala	24	5,36
Sotajoki	22	4,91
Rautujärvi	15	3,35
Suivakkojärvi	15	3,35
Ritakoski	12	2,68
Pikku Harrijoki	10	2,23
Liljeqvist	9	2,01
Moberginoja	9	2,01
Juntinoja	8	1,79
Kuttura	8	1,79
Taimenjärvi	6	1,34
Lappispola	5	1,12
Riekkajoki	4	0,89
Sompio	3	0,67
Louhioja	2	0,45
Saariselkä	2	0,45
Kirakkajoki	2	0,45
Köysivaara	1	0,22
kaikki yhteensä	448	100,00
keräystapa	kpl	%
haastattelu	287	64,06
laatikko	161	35,94
kaikki yhteensä	448	100,00
käytetty kieli	kpl	%
suomi	433	96,65
saksa	9	2,01
englanti	5	1,12
ranska	1	0,22
kaikki yhteensä	448	100,00

Taulukko 6. Havaintojen jakautuminen Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005, koko vuosi.

havaintopaikka	kpl	%
Pikku Harrijoki	315	33,80
Pahaoja	169	18,13
Rautujärvi	109	11,70
Kutturin kioski	95	10,19
Kultala	36	3,86
Ritakoski	32	3,43
Ivalojoiki	28	3,00
Sotajoki	26	2,79
Kuoppaoja	24	2,58
Suivakkojärvi	23	2,47
Taimenjärvi	14	1,50
Liljeqvist	9	0,97
Moberginoja	9	0,97
Juntinoja	8	0,86
Kuttura	8	0,86
Riekkajoki	7	0,75
Lappispola	5	0,54
Kirakkajoki	5	0,54
Sompio	4	0,43
Louhioja	3	0,32
Saariselkä	2	0,21
Köysivaara	1	0,11
kaikki yhteensä	932	100,00
keräystapa	kpl	%
haastattelu	626	67,17
laatikko	306	32,83
kaikki yhteensä	932	100,00
käytetty kieli	kpl	%
suomi	873	93,67
saksa	38	4,08
englanti	15	1,61
ranska	6	0,64
kaikki yhteensä	932	100,00

3 KEVÄTKAUDEN TULOKSET

3.1 Kävijärakenne kevätkaudella 2005

3.1.1 Kävijöiden perustiedot kevätkaudella

Kevätkaudella kyselyyn vastanneista miehiä oli 60 % ja naisia 40 % (kuva 3). Kymmenen henkilöä jätti sukupuolensa ilmoittamatta, eikä sitä voitu vastauksistakaan päätellä. Pikku Harrijoen tulipaikalla vastanneista tasan puolet oli miehiä, mutta Rautujärvellä ja Kuoppaojalla miesten osuus oli 77 % ja Ivalojoella 70 %. Miesten suurempi osuus selittyy moottorikelkkailulla, joka oli selvästi miehisempi harrastus. Myös kalastajista suurin osa oli miehiä. Sekä moottorikelkkailijoita, että kalastajia tavattiin eniten Ivalosta Inariin menevällä kelkkauralla, mikä oli toiseksi eniten lomakkeita kartuttanut alue Saariselän merkityn hiihtoreitin jälkeen. Naisia oli hieman enemmän kuin miehiä vain ikäryhmässä 25–34-vuotiaat.

Paikkakuntalaisten osuus kevätkaudella oli 50 henkilöä eli 10 % kaikista vastanneista. Heistä 54 % oli harrastanut moottorikelkkailua ja miehiä heistä oli 56 % (n=50). Ainoassa ikäryhmässä, missä naisten osuus oli suurempi kuin miesten (25–34-vuotiaat), naisten osuus oli kaksinkertainen miehiin nähden.

Ulkomaalaisia vastaajia oli kevätkaudella 47 kpl, heidän osuutensa kaikista vastanneista oli 10 %. Heidän suosituin harrastuksensa oli moottorikelkkailu ja miehiä oli selvästi enemmän, jopa 80 % (n=45).

Sekä miesten että naisten suurin kävijäryhmä oli 45–54-vuotiaat, yhteensä 30 % vastanneista. Tämän ikäryhmän edustajista 67 % vastasi kyselyyn hiihtoladun varrella Pikku Harrijoen tulipaikalla ja 20 % moottorikelkkauralla Ivalon ja Inarin välillä. Vastaavat luvut kaikkien vastanneiden osalta ovat 64 % ja 24 %. Seuraavaksi eniten kävijöitä oli ikäryhmästä 55–64-vuotiaat, joiden osuus oli 26 % kävijöistä. Ainakaan talvella alueella ei tunnu olevan paljonkaan tarjottavaa nuorisolle tai juuri täysi-ikäistyneille aikuisille, joiden osuus kävijöistä oli vain 7 %. Ikäryhmässä 15–24-vuotiaat oli harrastettu lähes yhtä paljon moottorikelkkailua ja hiihtoa. Kävijöiden keski-ikä oli 46,8 vuotta (naiset 46,3 ja miehet 47,2 vuotta) (taulukko 7 ja kuva 4).

Paikkakuntalaisia oli tasaisesti kolmesta keskimmäisestä ikäryhmästä (25–34, 35–44, 45–54) kaikkien osuuksien ollessa 30 % (n=50). Heidän keski-ikänsä oli 40,3 vuotta, eli noin kuusi vuotta alempi kuin kaikkien vastanneiden keski-ikä.

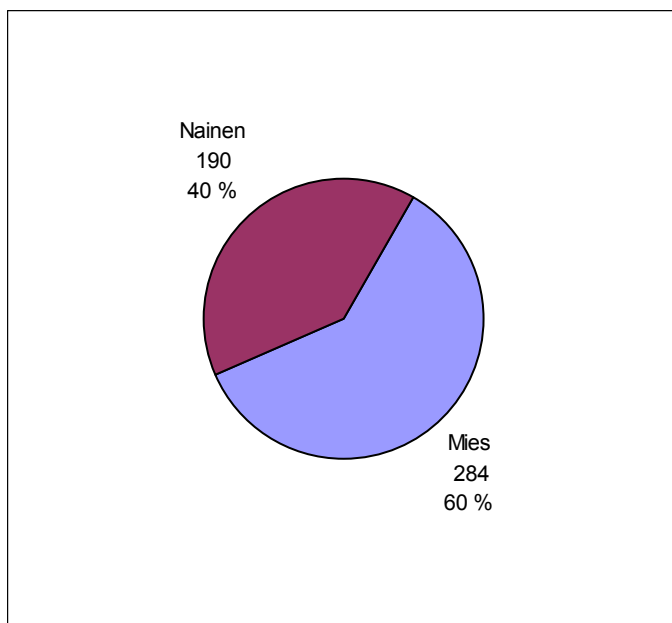
Ulkomaalaisten henkilöiden suurimmat kävijäryhmät olivat 45–54-vuotiaat ja 55–64-vuotiaat. Molempien ryhmien osuus oli 24 %. Ulkomaalaisten vierailijoiden keski-ikä kevätkaudella oli 46 vuotta (n=45).

Pikku Harrijoella vastanneiden suurin kävijäryhmä oli 55–64-vuotiaat (38 %) ja yli 65-vuotiaitakin oli kävijöistä 7 %. Kävijöiden keski-ikä oli 50,8 vuotta. Rautujärvellä tai Kuoppaojalla vastanneiden suurin kävijäryhmä puolestaan oli

35–44-vuotiaat (28 %) ja kävijöiden keski-ikä 40,1 vuotta. Ammatillisen koulutuksen taso kevätkävijöiden keskuudessa oli hyvä. Suurin ryhmä oli opistotasaisen tutkinnon suorittaneet henkilöt, joita oli kaikista kävijöistä 37 %. Lähes yhtä paljon oli yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneita, eli 34 % vastanneista. Ammattikoulun käyneitä oli 22 % ja sellaisia henkilöitä, joilta ammattitutkinto puuttui, oli vastanneista 7 %. Naiset olivat korkeammin koulutettuja kuin miehet (taulukko 8). Koulutustasolla näyttää olevan suuri merkitys siihen, minne päin erämaata ihmiset tulevat vierailemaan ja mitä harrastamaan. Yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneista henkilöistä peräti 79 % vastasi kyselyyn hiihtoretellä Pikku Harrijoella ja vain 13 % Ivalon ja Inarin välisellä moottorikelkkauralla Rautujärvellä tai Kuoppaojalla. Opistotasaisen/ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista 66 % vastasi kyselyyn Pikku Harrijoella ja 23 % kelkkauran varrella. Ammattikoulun suorittaneiden osalta kelkkauran varrella vastanneita oli enemmän (38 %), kuin hiihtoladun varrella vastanneita (37 %). Ammatillista tutkintoa suorittamattomista 50 % vastasi kyselyyn kelkkauran varrella ja 44 % Pikku Harrijoella. Pikku Harrijoella vierailneiden koulutustaso oli huomattavasti parempi kuin muilla. Yliopisto- tai korkeakoulututkinnon oli suorittanut 42 % ja opistotasaisen tutkinnon 40 % Pikku Harrijoella vastanneista. Rautujärvellä/Kuoppaojalla vastanneista yliopisto- tai korkeakoulututkinnon oli suorittanut 17 % ja opistotasaisen tutkinnon 34 %.

Paikkakuntalaisista suurin osa, 54 %, oli opistotasaisen tutkinnon suorittaneita. Yliopisto- tai korkeakoulututkinnon oli suorittanut 17 % paikkakuntalaisista vastanneista (n=48).

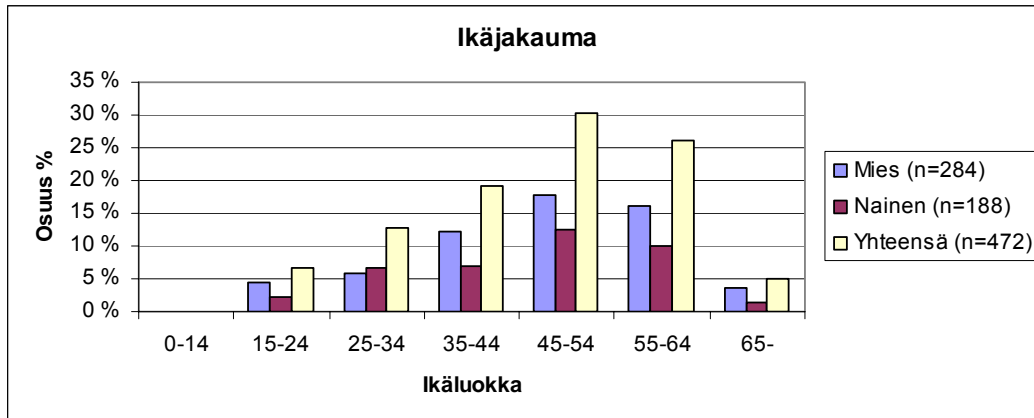
Ulkomaalaisista vastaajista 47 % oli suorittanut yliopisto- tai korkeakoulututkinnon (n=45), naisista tutkinnon oli suorittanut 78 % ja miehistä 40 %.

Kuva 3. Vastanneiden kävijöiden sukupuolijakauma Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (n=474).

Taulukko 7. Kävijöiden ikää kuvaavia tunnuslukuja sukupuolen mukaan jaoteltuina Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (n=472).

	mies	nainen	yhteensä	
minimi-ikä	16	19	16	vuotta
maksimi-ikä	74	71	74	vuotta
keski-ikä	47,2	46,3	46,8	vuotta

Kuva 4. Ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (n=472).

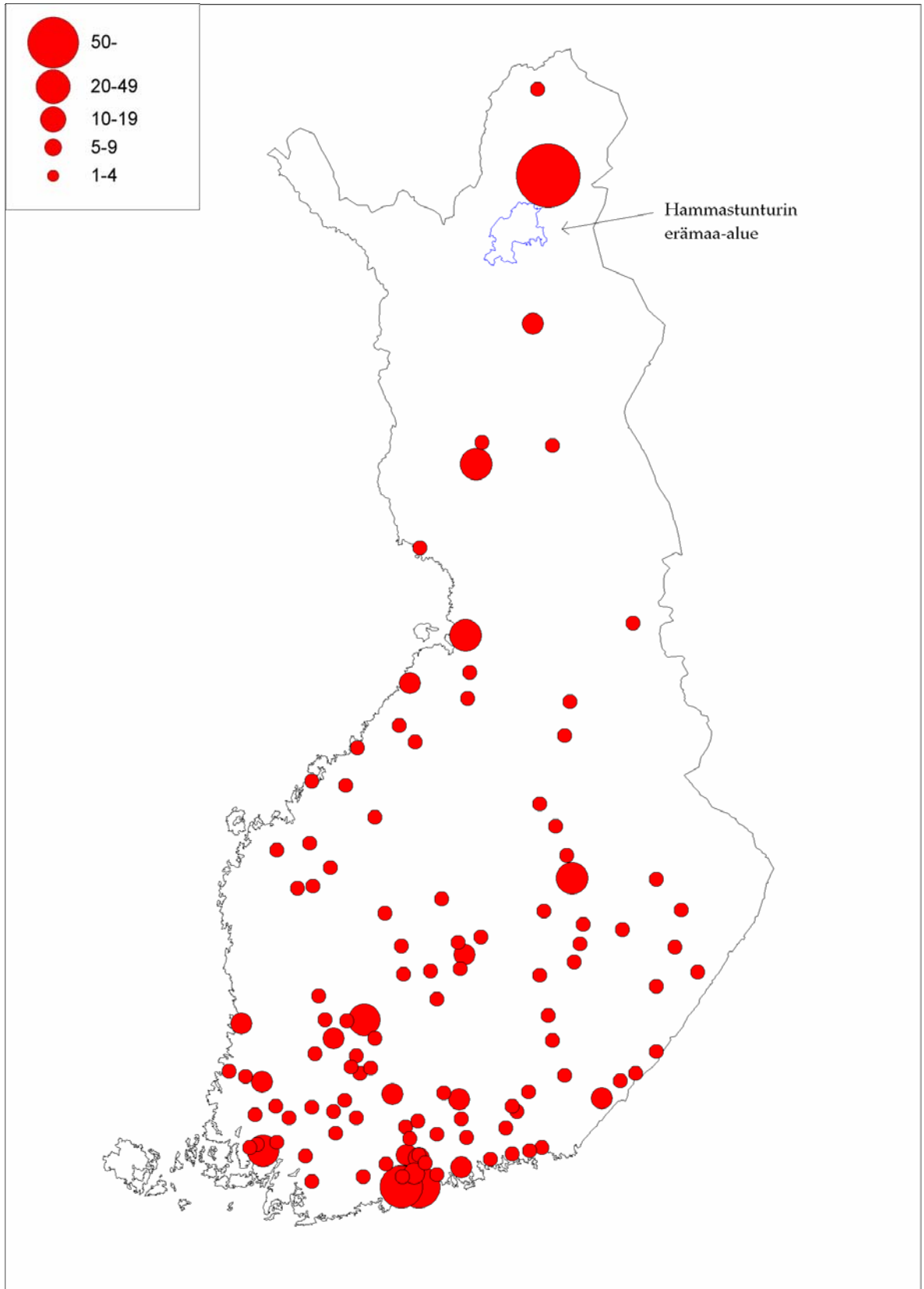
Taulukko 8. Kävijöiden ammatillinen koulutus sukupuolen mukaan jaoteltuna Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (n=464).

ammattillinen koulutus	miehet	naiset	kaikki
	%	%	%
ammattikoulu	27	14	22
opistotasoinen tutkinto	35	40	37
yliopisto tai korkeakoulututkinto	30	40	34
ei ammatillista tutkintoa	8	6	7

Kevätkauden kävijöistä 10 % oli Inarin kunnasta. Toiseksi eniten kävijöitä oli Helsingistä (taulukko 9 ja kuva 5). Tyypillisin inarilainen kävijä oli kalastava ja luontoa tarkkaileva ammattikoulun käynyt mieshenkilö, joka oli viikonloppuna liikkeellä moottorikelkalla Rautujärven alueella. Tyypillisin helsinkiläinen vierailija puolestaan oli yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittanut mieshenkilö, joka hiihteli Saariselän retkiladulla välillä evästellen ja luontoa tarkkaillen. Kaikista ulkomaalaisista alueella vieraili eniten Ivalojoella moottorikelkkailevia ammattikoulun suorittaneita saksalaismiehiä, joilla oli mukanaan kamera, mutta ei eväitä. Saksalaiset olivat suurin vierasmaalaisten ryhmä. Muut kevätkaudella edustettuina olleet kansalaisuudet olivat ruotsi, ranska, isobritannia, puola ja italia.

Taulukko 9. Kävijöiden asuinkunnat ja kansalaisuudet, % -jakauma Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (n=474).

asuinkunta tai maa	% kävijöistä
Inari	10
Helsinki	9
Saksa	6
Espoo	5
Kuopio	3
Oulu	3
Rovaniemi	3
Turku	2
Tampere	2
muut	57

Kuva 5. Kävijöiden asuinkunnat vastaajamäärän mukaan luokiteltuna Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005.

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot kevätkaudella

Vastanneista 70 % saapui alueelle 2-5 hengen seurueessa. Sitä suuremman seurueen mukana saapui 23 % vastanneista. Yksin liikkuneita oli 7 % kaikista vastanneista (taulukko 10). Suuret ryhmät oli enimmäkseen tavoitettu moottorikelkkasafareilla Rautujärven päivätuvalle. Myös Saariselän ladulta tavoitetut olivat ilmoittaneet suuriakin seurueita. Yksin erämaahan uskaltautuneet olivat pääsääntöisesti Saariselän ladulla hiihtäneitä ulkopaikkakuntalaisia henkilöitä. Paikkakuntalaiset yksinliikkuneet kulkivat sen sijaan lähinnä moottorikelkoilla Rautujärven sekä Kuoppaojan alueilla. Yleisimmin paikkakuntalaiset olivat liikkeellä 2-5 hengen seurueessa, joka koostui omasta perheestä. Ulkomaalaisista 47 % oli saapunut alueelle 2-5 hengen seurueessa ja 45 % yli kuuden hengen seurueessa (n=47).

Suurin seurueen koko kevätkaudella oli 50 henkilöä (taulukko 11). Näin suuria seurueita ilmoitettiin kahtena eri päivänä Saariselän ladulla. Vastanneita on tosin vain kolme, joten on todennäköistä, että kohdassa on ilmoitettu koko ryhmämatkalaisten lukumäärä erämaa-alueella vierailien sijasta. Ryhmämatkalaisten osalta tämä mahdollisuus on otettava huomioon muidenkin vastanneiden osalta. Seurueiden koon keskiarvo oli viisi henkilöä ja yleisin koko kaksi henkilöä. Suurimmassa ulkomaalaisseurueessa oli lomakkeiden mukaan 38 henkilöä. Kyseisestä seurueesta vain yksi ranskalainen naishenkilö oli omaaloitteisesti täyttänyt lomakkeen ja jättänyt sen Rautujärven päivätuvalle palautuslaatikkoon. Ulkomaalaisten seurueiden koon keskiarvo oli seitsemän henkilöä (n=47).

Seurueiden jäsenistä nuorimmat olivat yksivuotiaita. Heistä toinen vieraili Pikku Harrijoen tulipaikalla Saariselän lähimaastossa ja toinen sai moottorikelkkakyydin Rautujärven päivätuvalle. Vanhin alueella vierailut henkilö oli 77-vuotias ja hän kävi hiihtämässä Pikku Harrijoella. Seurueen vanhin henkilö oli iältään keskimäärin 51-vuotias ja nuorin 34-vuotias. Kolmessa lomakkeessa oli ilmoitettu seurueessa olevan yksi liikuntarajoitteinen henkilö. Näistä kaksi vastannutta kuului samaan seurueeseen, joten liikuntarajoitteisten määrä oli kaksi henkilöä. Toinen heistä oli ollut mukana hiihtoreissulla Saariselällä ja toinen moottorikelkkaretkellä Rautujärvellä. Ulkomaalaisten seurueissa ei ollut mukana yhtään liikuntarajoitteista henkilöä ja vain kaksi seuruetta oli ilmoittanut ryhmässään olevan alaikäisiä henkilöitä. Nuorimmat heistä olivat 7-vuotias ranskalaislapsi moottorikelkkailemassa Rautujärvellä ja 9-vuotias saksalaislapsi hiihtämässä Pikku Harrijoella.

Taulukko 10. Kävijöiden seuruetiedot Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (% seurueista) (n=473).

seurueen koko	kpl	%
vastaajista alueella yksin	31	7
2-5 hengen seurueita kaikista seurueista	333	70
yli 6 hengen seurueita	109	23

Taulukko 11. Seuruetta kuvaavia tunnuslukuja Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005.

seurueen koko	n	moodi	keskiarvo	min	max
koko yhteensä	473	2	5	1	50
vanhimman ikä	396	50	51	23	77
nuorimman ikä	383	46	34	1	67
alle 16-vuotiaita	52	1	2	1	5
liikuntarajoitteisia	3	1	1	1	1

Kevätkaudella erämaa-alueella vierailleista 45 % oli liikkeellä oman perheen jäsenten seurassa, ystävien tai/ja sukulaisten kanssa liikkui 44 % vastanneista. Työtovereiden seurassa oli 8 % ja yritysvieraiden seurassa 5 % vastanneista. Suurin yritysvieraiden joukko oli kolmentoista hengen ryhmä moottorikelkkailevia saksalaismiehiä kahden oppaan kanssa, jotka haastattelija tapasi maaliskuun puolivälissä Ivalojoen Ritakoskella. Ryhmä oli matkalla Kultalaan ja viipyi erämaa-alueella viisi tuntia ja Ylä-Lapin alueella kahdesta neljään vuorokautta. Koulu- tai opiskeluryhmässä ilmoitti olevansa mukana vain 1 %. Käytännössä kyseessä oli yksi kahdeksan hengen ryhmä, joka oli saapunut toukokuun alussa Kuopion seudulta viideksi vuorokaudeksi Kultalaan. Kuusi heistä oli vastannut laatikkokyselyyn. Erilaisiin muihin ryhmiin kuului 5 % vastanneista (taulukko 12). Taulukossa 13 on lueteltuna lomakkeisiin kirjoitetut ryhmäkuvaukset.

Taulukko 12. Seurueen koostuminen Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (seurue voi koostua useammasta vaihtoehdosta) (n=453).

seurue	% vastaajista
oma perhe	45
ystävät, sukulaiset	44
työtoverit	8
yritysvieraat	5
koululuokka tai opiskeluryhmä	1
kerho, yhdistys tms.	5

Taulukko 13. Kerho, yhdistys tms. – kenttään kirjoitetut seuruetiedot Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (n=14).

kerho, yhdistys tms.	kpl
Club Nord Norvista	1
Korpipartio ry	4
Lapinlahden Ladun matka	1
lomalaiset	2
Suomen latu	1
Vihdin vaeltajat	1
ryhmämatka	1
Karhulan latu	1
tilausmatka V-H Tuovinen	1
ORAS Oy matkalla	1

3.2 Käynti Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005

3.2.1 Kohteen tärkeys kevätkaudella

Kevätkaudella vastanneista 36 % ilmoitti erämaa-alueen olevan matkansa ainoa tai tärkein kohde. Heistä noin puolet vastasi haastatteluun Pikku Harrijoen tulipaikalla. Muitakin matkakohteita suunnitelmiinsa oli sisällyttänyt 51 % vastanneista. Ennalta suunnittelematta alueella poikkesi 13 % tutkimukseen osallistuneista (taulukko 14). Tyypillisimmin alueelle saavuttiin ennalta suunnittelematta Saariselän matkailukeskuksen alueelta ja pääkohteena mainittiin Saariselkä. Ulkomaalaisista 56 % vastasi erämaa-alueen olevan ainoa tai tärkein kohde ja 42 % vastasi erämaan olevan yksi matkansa kohteista. Muut matkakohteet sekä pääkohteet on lueteltu liitteessä 3.

Taulukko 14. Matkakohteen tärkeys Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (n=458).

tärkeys	% vastaajista
matkasi ainoa tai tärkein kohde	36
yksi matkasi suunnitelluista kohteista	51
ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella	13

3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset kevätkaudella

Ylivoimaisesti suosituin harrastus kevätkaudella oli hiihto, jota ilmoitti harrastaneensa 71 % vastaajista. Hiihtäjät olivat toisaalta myös se ryhmä, joka oli

helppoisin tavoitettavissa, koska suurin osa Kulmakurulla käyneistä hiihtäjistä kulki Pikku Harrijoen haastattelupisteen kautta. Seuraavaksi suosituimmat harrastukset olivat luonnon tarkkailu ja moottorikelkkailu. Moottorikelkkailijoita oli vaikeampi tavoittaa maastossa kuin hiihtelijöitä. Moni kelkkailija hurautti haastattelupaikoista vauhdilla ohi, osa todennäköisesti myös sen vuoksi, että taukopaikka oli jo "miehitetty". Eväsretkellä ilmoitti käyneensä 25 % vastaajista ja retkeilemässä 20 %. Hiihto oli sekä miesten että naisten suosituin harrastus. Naisilla kakkossijalle ylsivät luonnon tarkkailu ja eväsretki. Miehillä toiseksi suosituin harrastus oli moottorikelkkailu ja kolmantena oli luonnon tarkkailu (taulukko 15).

Paikkakuntalaista 54 % oli harrastanut moottorikelkkailua, 36 % oli ollut alueella eväsretkellä, 34 % ilmoitti harrastaneensa luonnontarkkailua ja 32 % ilmoitti hiihtäneensä (n=50). Kalastusta oli harrastanut 20 % ja metsästystä 5 % paikkakuntalaisista. Paikkakuntalaisten naisten suosituimmat harrastukset olivat hiihto ja eväsretkeily.

Ulkomaalaisten osalta suosituin harrastus oli moottorikelkkailu, jonka osuus oli 60 % vastanneista (n=47). Hiihtoa oli harrastanut 40 % ja valokuvausta 26 % ulkomaalaisista. Ulkomaalaisista naisista 78 % oli hiihtänyt, miehistä vain 33 %. Naiset olivat myös miehiä useammin ehtineet tarkkailla maisemia (33 %) ja syödä eväitä (22 %). Miehet olivat ilmeisesti enemmänkin keskittyneet vauhdin hurmaan kelkoillansa, koska miehillä vastaavat luvut olivat vain 11 % ja 6 %.

Muut lomakkeisiin kirjoitetut harrastukset olivat:

- asennettu viestikätkö
- alkoholi + ruoka + ystävät
- hyvä ruoka + juominen
- yöpyminen Inergian kämpällä
- tutustuminen ko. alueeseen

Kohtaan "työ/tutkimus, mikä?" kirjoitetut vastaukset olivat:

- porotyö
- opas
- valvonta (2)
- reitteihin tutustuminen
- testi- ja kuvausretki

Kevätkaudella harrastusten määrä oli kävijää kohden yleisimmin yhdestä kolmeen. Yksi prosentti vastanneista oli ehtinyt harrastaa yli kymmentä erilaista asiaa (taulukko 16). Yhteensä 429 vastaajaa oli määritellyt myös sen harrastuksen, joka tällä käynnillä oli kaikkein tärkein. Vastanneista 61 % oli merkinnyt tärkeimmäksi harrastukseksi hiihdon ja 19 % moottorikelkkailun. Seuraavaksi tärkeimmät harrastukset olivat molemmat viiden prosentin osuudella kalastus ja retkeily. Kaksi prosenttia oli sitä mieltä, että tärkeintä oli ollut vaellus (yöpyminen maastossa) ja niin ikään kaksi prosenttia oli pitänyt luonnon tarkkailua tärkeimpänä harrastuksena. Työ/tutkimus oli ollut tärkein

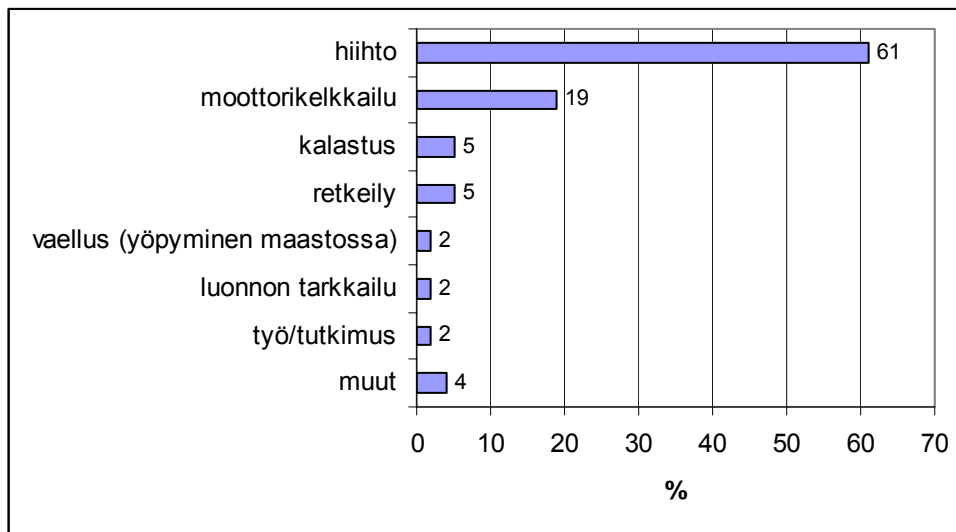
asia kahdelle prosentille vastanneista. Jonkun muun vaihtoehdon oli valinnut 4 % kevätkaudella vastanneista (kuva 6).

Taulukko 15. Pääasialliset aktiviteetit, joihin osallistuttiin tai aiottiin osallistua Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (n=484).

aktiviteetti	miehet	naiset	yhteensä
	%	%	%
hiihto	60	88	71
luonnon tarkkailu	26	35	30
moottorikelkkailu	36	11	26
eväsretki	19	35	25
retkeily	17	24	20
valokuvaus/luontokuvaus	17	16	17
yöpyminen autio- tai varaustuvassa	10	8	9
kalastus	9	4	7
suunnistus	5	3	4
vaellus /yöpyminen maastossa	5	3	4
lintuharrastus	4	4	4
telttailu tai muu leirytyminen	5	1	3
työ/tutkimus	2	2	2
opetukseen liittyvä käynti	2	2	2
koiravaljakkoajelu	2	1	2
yöpyminen vuokratuvassa	1	2	1
polkuihin tutustuminen	1	2	1
kasviharrastus	1	1	1
metsästys	1	1	1
kävely tai lenkkeily	0	1	1
uiminen	0	0	0
partioretki	0	0	0
pyöräily	0	0	0
marjastus	0	0	0
sienestys	0	0	0
melonta/soutu	0	0	0
moottoriveneily	0	0	0
kullankaivu	0	0	0
leirikoulu	0	0	0

Taulukko 16. Aktiviteettien lukumäärä käyntiä kohden Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (n=474).

aktiviteettien lukumäärä	miehet	naiset	kaikki
	%	%	%
1-3 aktiviteettia	81	81	81
4-6 aktiviteettia	15	16	16
7-9 aktiviteettia	2	3	2
yli 10 aktiviteettia	1	1	1

Kuva 6. Tärkeimmät aktiviteetit Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (n=429).

3.2.3 Käyntikertojen alueellinen jakautuminen kevätkaudella

Kevätkauden lomakkeissa Saariselän lähialueen oli merkinnyt käyntikohteeseen 71 % vastanneista. Rautujärven alueella oli käynyt 24 % ja Hammastunturin tai Hammasjärven maastossa 20 % vastanneista. Moottorikelkkauran pohjoisimmalla tulipaikalla Kuoppajalla oli lisäksi käynyt 13 % vastanneista. Kuoppajalla käyneiden lukumäärä oli 61 henkilöä, joista kolme oli vastausten perusteella tullut pohjoisen suunnasta jatkamatta sen pitemmälle. Ivalojoella ilmoitti vierailleensa 13 % vastanneista (taulukko 17). Muissa lomakkeessa mainituissa kohteissa oli kävijöitä kahdesta viiteen prosenttia kussakin. Yksittäiset lomakkeissa mainitut käyntikohteet on lueteltu taulukossa 18.

Paikkakuntalaiset olivat vierailleet useimmiten Hammastunturin ja/tai Hammasjärven alueella (52 %), Rautujärven alueella (48 %) ja Ivalojoen alueella (26 %) (n=50). Ulkomaalaiset olivat vierailleet lähes yhtä usein Saariselän lähialueella (40 %), Ivalojoella (38 %) ja Rautujärvellä (30 %) (n=47).

Taulukko 17. Vastaajien käyntikohteet Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (mahdollista vierailta useammassa paikassa alueen sisällä samalla käynnillä)(n=484).

alue	% käynyt
Saariselän lähialue	71
Rautujärven alue	24
Hammastunturi/Hammasjärvi	20
Kuoppaoja	13
Ivalojoeki	13
Pahaoja/Sotajoki - Ivalojoen Kultala	5
Kirakkajärven/ -joen alue	3
Suivakkojärven alue	3
Taimenjärven alue	2
Kulta-alue	2

Taulukko 18. Muut käyntikohteet Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005.

paikka	kpl
Appis-, Kiertusjärvi, Ylempi Appislompola	2
Riekkojoki	2
Tolosjoki	1
Riekkokämpä (Maunula)	1
Appistunturi	1

3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus kevätkaudella

Erämaa-alueella käyneiltä tiedusteltiin myös vierailun kestoa, jonka pituus vaihteli puolesta tunnista kahdeksaan vuorokauteen. Kevätkaudella päiväkävijöiden osuus oli 82 % vastanneista. Näin suuri osuus selittyy Saariselän alueen hiihtäjillä, joista osalla oli ollut vaikeuksia hahmottaa, missä vaiheessa he ylipäänsä olivat erämaan puolella poikenneet. Lukua nostavat lisäksi moottorikelkkasafareille osallistuneet, jotka olivat tehneet päiväretken alueelle. Päiväkävijät viipyivät alueella keskimäärin noin neljä tuntia. Yöpyjien osuus oli 18 % kävijöistä ja yleisin vierailun kesto oli heidän osaltaan kolme vuorokautta (taulukko 19). Yöpyjistä 53 % ilmoitti yöpyneensä autio- tai varaustuvassa ja 7 % vuokratuvassa. Kohtaan "telttailu tai muu leiriytyminen" oli merkkinnyt rastin 17 % yöpyjistä. Autio- ja varaustuvissa yöpyjät olivat yleisimmin kahden tai neljän hengen seurueessa liikkuvia mieshenkilöitä, jotka viipyivät alueella kolme vuorokautta.

Paikkakuntalaisista päiväkävijöitä oli 68 % ja yöpyjiä 32 %. Päiväkävijät viipyivät alueella keskimäärin viisi tuntia ja yöpyjät noin kolme vuorokautta (n=47).

Kävijöiltä kysyttiin myös, kuinka pitkä oli heidän vierailunsa Ylä-Lapin alueella. Vastanneista 11 % ilmoitti asuvansa alueella. Muiden vastanneiden osalta alueella yöpyjiä oli 98 % (405 kpl) ja päiväkävijöitä 2 % (9 kpl). Päiväkävijöistä seitsemän oli käynyt hiihtämässä Saariselällä ja kaksi henkilöä muualta Lapista oli käynyt valvontatehtävissä Ivalojoella. Päiväkävijät olivat viipyneet Ylä-Lapissa keskimäärin noin kuusi tuntia. Yöpyjät olivat viipyneet Ylä-Lapin alueella keskimäärin 6,5 vuorokautta, yleisin vierailun kesto oli 7 vuorokautta. Pisimpään, 120 vuorokautta, Ylä-Lapin alueella oli pysytellyt Kultalassa ranskankielisen lomakkeen täyttänyt henkilö, joka ei ilmoittanut kansalaisuuttaan, sukupuoltaan tai syntymävuottansa. Seuruekooksi hän oli ilmoittanut viisi ja seurueen henkilöiden iät vaihtelivat 30–33 vuoden välillä (taulukko 20).

Käynnin toistuvuudesta antoi jonkinlaisen selvityksen 95 % vastanneista. Kaikista vastanneista 63 % oli vierailut alueella ennenkin ja 32 % oli ensikertalaisia (taulukko 21). Aiemmin vierailleet olivat käyneet alueella keskimäärin seitsemän kertaa viimeisen viiden vuoden aikana yleisimmän käyntimäärän ollessa neljä. Suurimman käyntimäärän, 250 kertaa viimeisen viiden vuoden aikana, oli ilmoittanut inarilainen Rautujärvellä moottorikelkkaillut mieshenkilö.

Yleisimmin ensimmäinen ja edellinen vierailu oli tapahtunut vuonna 2004. Ensimmäisen kerran alueella oli vierailtu keskimäärin 13 vuotta aikaisemmin ja viimeisimmästä vierailusta oli keskimäärin kaksi vuotta aikaa (taulukko 22).

Pikku Harrijoella vierailleista 69 % oli käynyt alueella aikaisemminkin, 26 % ilmoitti olevansa ensikertalaisia (n=288). Käyntimäärien keskiarvo viimeisen viiden vuoden aikana oli 5. Rautujärvellä ja Kuoppaojalla vastanneista 54 % oli käynyt alueella myös aikaisemmin ja 43 % oli alueella ensimmäistä kertaa (n=115). Käyntimäärien keskiarvo viimeisen viiden vuoden aikana oli 11.

Paikkakuntalaisista 86 % oli käynyt alueella ennenkin ja 6 % ilmoitti olevansa alueella ensimmäistä kertaa (n=46). Viimeisen viiden vuoden aikana he olivat käyneet alueella keskimäärin n. 24 kertaa.

Ulkomaalaisista 38 % ilmoitti käyneensä alueella ennenkin ja 53 % oli tullut alueelle ensimmäistä kertaa (n=43). Käyntimäärien keskiarvo viimeisen viiden vuoden aikana oli n. 3.

Taulukko 19. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 sukupuolen mukaan jaoteltuna.

kävijäryhmä	n	osuus %	käynnin kesto				
			keskiarvo	mediaani	moodi	min	max
päiväkävijät	342	82	4,1	4	4	0,5	12
miehet	192	79	4,2			0,5	12
naiset	145	86	4,0			0,5	12
yöpyjät	76	18	3,0	3	3	1	8
miehet	51	21	3,0			1	7
naiset	23	14	3,1			1	8

Taulukko 20. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto Ylä-Lapin alueella kevätkaudella 2005.

kävijäryhmä	n	osuus %	käynnin kesto				
			keskiarvo	mediaani	moodi	min	max
päiväkävijät	9	2	6,3	6	8	4	8
yöpyjät	405	98	6,5	7	7	1	120

Taulukko 21. Käynnin toistuvuus Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (n=460).

käynnin toistuvuus	%
ensi kertaa alueella	32
mies	33
nainen	31
käynyt aikaisemmin	63
mies	63
nainen	67

Taulukko 22. Käyntien aiempi ajoittuminen Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (n=266).

käyntien aiempi ajoittuminen	min	max	moodi	mediaani	keskiarvo
ensimmäisen kerran käynyt					
vuonna	1954	2005	2004	1995	1992
vuotta sitten	51	0	1	10	13
viimeksi käynyt					
vuonna	1977	2005	2004	2004	2003
vuotta sitten	28	0	1	1	2

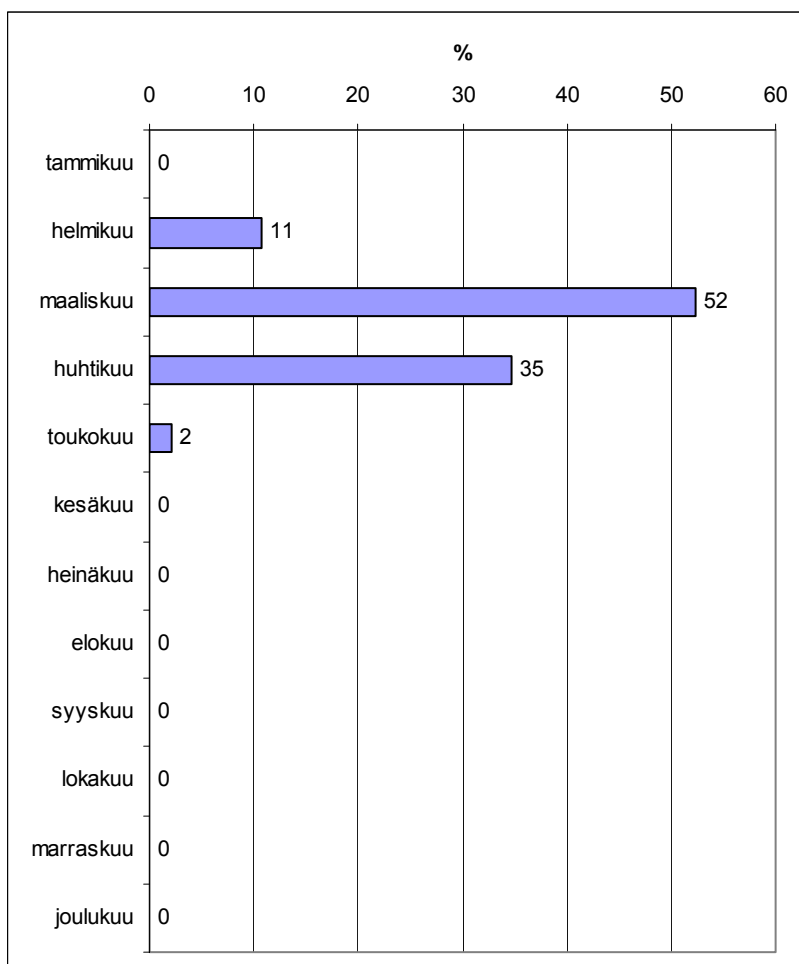
3.2.5 Alueelle saapuminen kevätkaudella

Kevätkaudella Hammastunturin erämaa-alueella kerättiin aineistoa haastattelemalla helmikuun puolivälistä huhtikuun 24. päivään saakka. Lisäksi

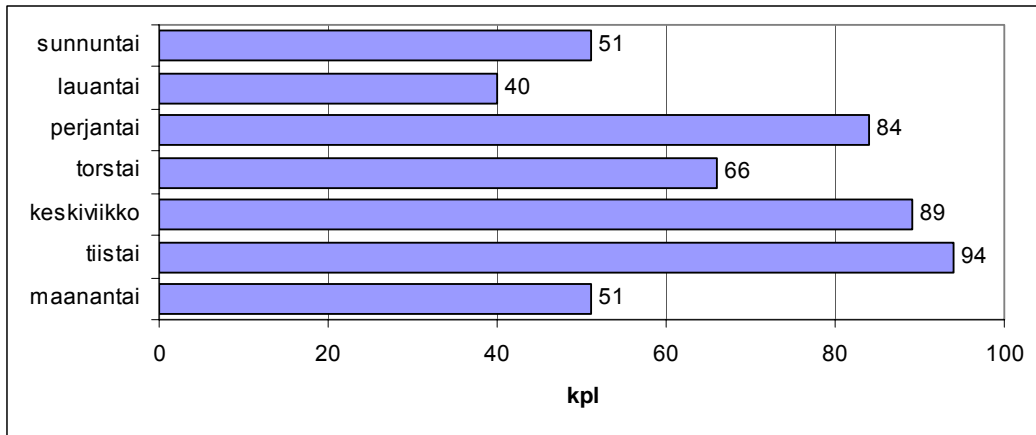
laatikoista palautui lomakkeita helmikuun alkupäivistä toukokuun alkupäiviin saakka. Kyselyyn vastanneet olivat saapuneet alueelle seuraavasti: helmikuussa 11 %, maaliskuussa 52 %, huhtikuussa 35 % ja toukokuussa 2 % (kuva 7). Eniten kävijöitä alueelle saapui tiistaina (94 kpl), keskiviikkona (89 kpl) ja perjantaina (84 kpl) (n=475) (kuva 8). Saapumisaika oli useimmiten klo 9:00–13:00 (kuva 9). Ulkomaalaisista 40 % saapui alueelle keskiviikkona (n=43).

Lomakkeessa kysyttiin lisäksi, milloin vierailijat olivat saapuneet Ylä-Lapin alueelle. Maaliskuussa ilmoitti saapuneensa 53 %, huhtikuussa 31 %, helmikuussa 14 % ja toukokuussa 2 % vastanneista. Ylivoimaisesti eniten vierailijoita alueelle saapui lauantaina, 217 henkilöä (n=415). Sunnuntaina saapui seuraavaksi eniten vierailijoita, mutta heidän lukumääränsä oli enää 55 henkilöä (kuva 10). Yleisimmin Ylä-Lapin alueelle saavuttiin klo 15–18 (kuva 11).

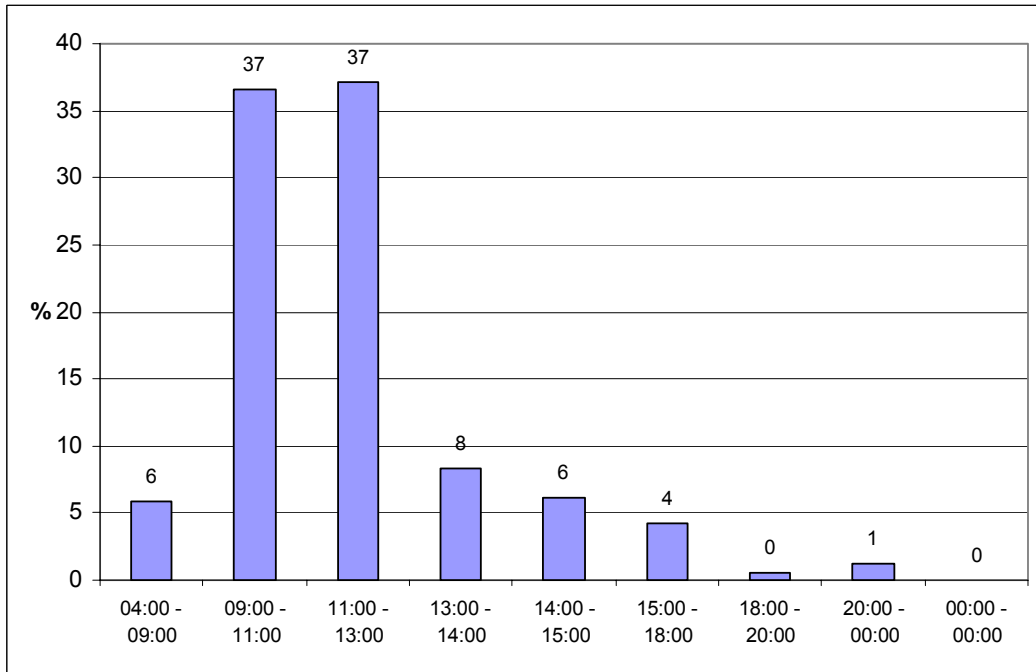
Vastanneista 48 % ilmoitti tullessa alueelle henkilöautolla. Ivalon lentokentän merkitys näkyy siinä, että seuraavaksi eniten alueelle saavuttiin yhdistelmällä lentokone ja auto tai yleinen kulkuneuvo (24 %) (kuva 12). Ulkomaalaisista 72 % saapui lentoaseman kautta. Lomakkeessa kohtaan ”muu, mikä?” kirjoitetut kulkuneuvot on lueteltu taulukossa 23.

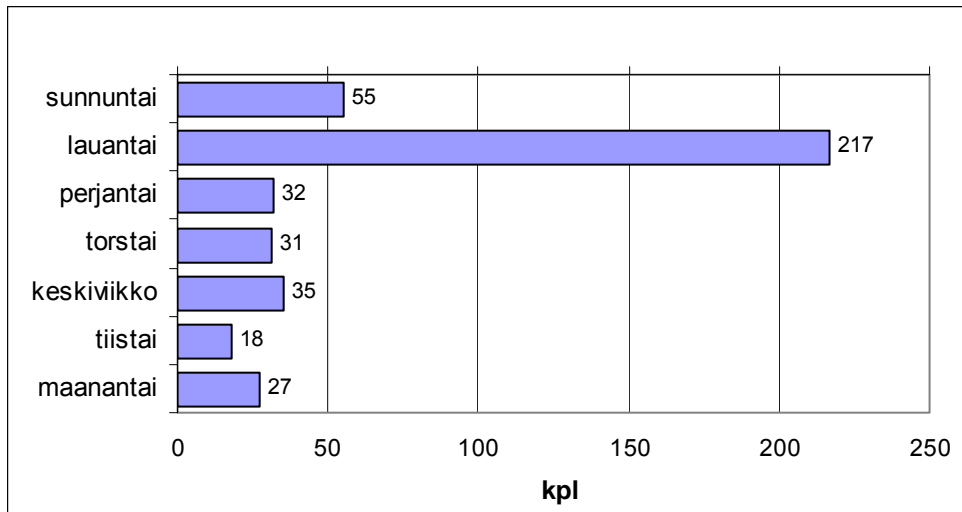
Kuva 7. Hammastunturin erämaa-alueelle saapuminen kevätkaudella 2005 kuukauden mukaan (n=475).

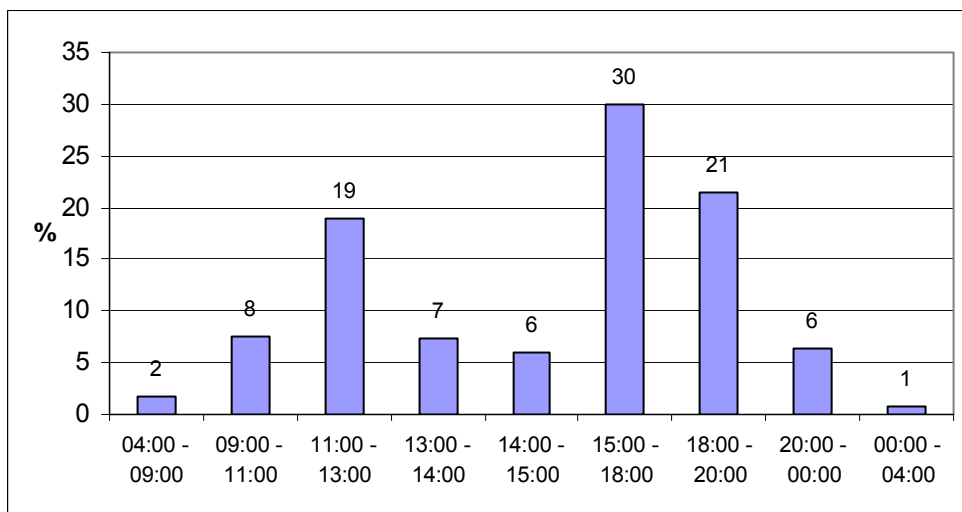
Kuva 8. Hammastunturin erämaa-alueelle saapuminen kevätkaudella 2005 viikonpäivän mukaan (n=475).

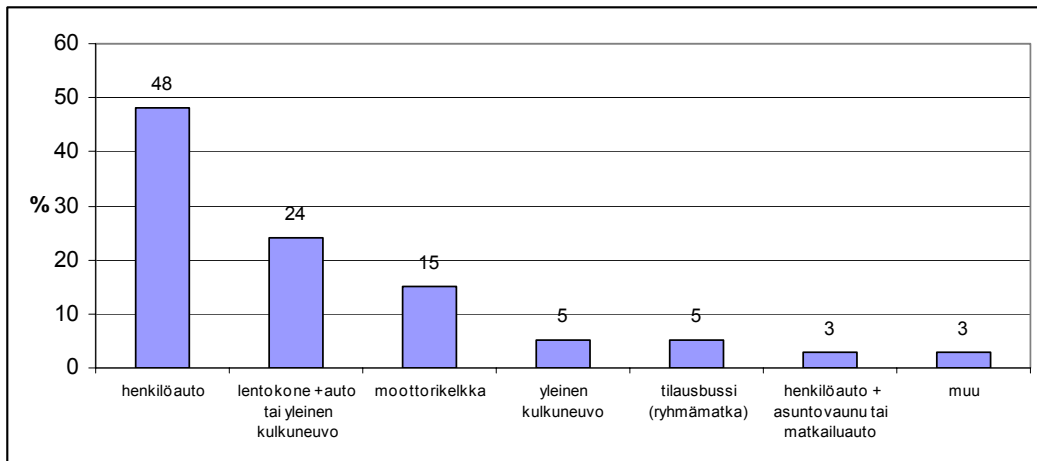
Kuva 9. Hammastunturin erämaa-alueelle saapuminen kevätkaudella 2005 kellonajan mukaan (n=407).

Kuva 10. Ylä-Lapin alueelle saapuminen kevätkaudella 2005 viikonpäivän mukaan (n=415).

Kuva 11. Ylä-Lapin alueelle saapuminen kevätkaudella 2005 kellonajan mukaan (n=397).

Kuva 12. Hammastunturin erämaa-alueelle saapuminen kevätkaudella 2005, kulkuneuvo (matka on voitu tehdä useammalla kulkuneuvolla) (n=497).

Taulukko 23. Muut vastaajien käyttämät kulkuneuvot Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005.

kulkuneuvo	kpl
pakettiauto	6
henkilöauto + juna	4
sukset	4

3.2.6 Käyntiin liittyvä rahankäyttö kevätkaudella

Lomakkeessa oleva kysymys rahankäytöstä on koettu vaikeaksi aikaisemmissa kävijätutkimuksissa, eikä tämä tutkimus tee siinä suhteessa poikkeusta. Peruslomakkeessa kävijöitä pyydetään arvioimaan omat henkilökohtaiset kulunsa liittyen ruokailuun, majoittumiseen, matkakustannuksiin, ohjelmalveluihin ja muihin menoihin tai merkitsemään ryhmämatkan kokonaishinta. Osalla vastanneista oli vaikeuksia erotella omat kulunsa muun perheen kuluista ja kulujen laskeminen menolajeittain tuntui myös usein ylivoimaiselta. Tässä kyselyssä lomakkeessa testattiin vaihtoehtoa, johon oli mahdollista merkitä koko perheen kulut yhteensä erittelemättä henkilökohtaista osuutta tai menolajeja. Tätä vaihtoehtoa käytti kevätkaudella hyväkseen 19 % vastaajista. Osa vastaajista ilmoitti lomakkeessa henkilökohtaisten kulujensa yhteissumman, joten vastausten laatu oli kaikkienensa melkoisen kirjava.

Ryhmämatkalaisten menot kokonaisuudessaan olivat keskimäärin 664 euroa. Muut kuin ryhmämatkalaiset käyttivät tähän käyntiin rahaa kaikkiaan keskimäärin 307 euroa edestakaisten matkakustannusten ollessa keskimäärin 233 euroa (taulukko 24). Kohde- tai lähialueen osuus menoista oli 88 % ja valtaosa menoista kului majoittumiseen ja ruokailuun. Vain 4 % vastanneista ilmoitti

kuluttaneensa rahaa maksullisiin ohjelmapalveluihin ja näiden kulujen osuus oli 2 % kokonaissummasta (taulukko 25).

Tähän kysymykseen lisättyyn ylimääräiseen vaihtoehtoon koko perheen yhteisistä kuluista tuli 90 vastausta (19 % kaikista vastanneista). Näissä vastauksissa koko perheen kulut yhteensä olivat keskimäärin 711 euroa. Henkilökohtaisiin kuluihin on ilmeisesti vielä tarkastusvaiheessa seuruekoolla jakamisen jälkeenkin jäänyt koko seurueen menoja, koska summien ero on niin pieni.

Taulukko 24. Käyntiin liittyvä rahankäyttö kaikkiaan sekä matkakustannukset Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005.

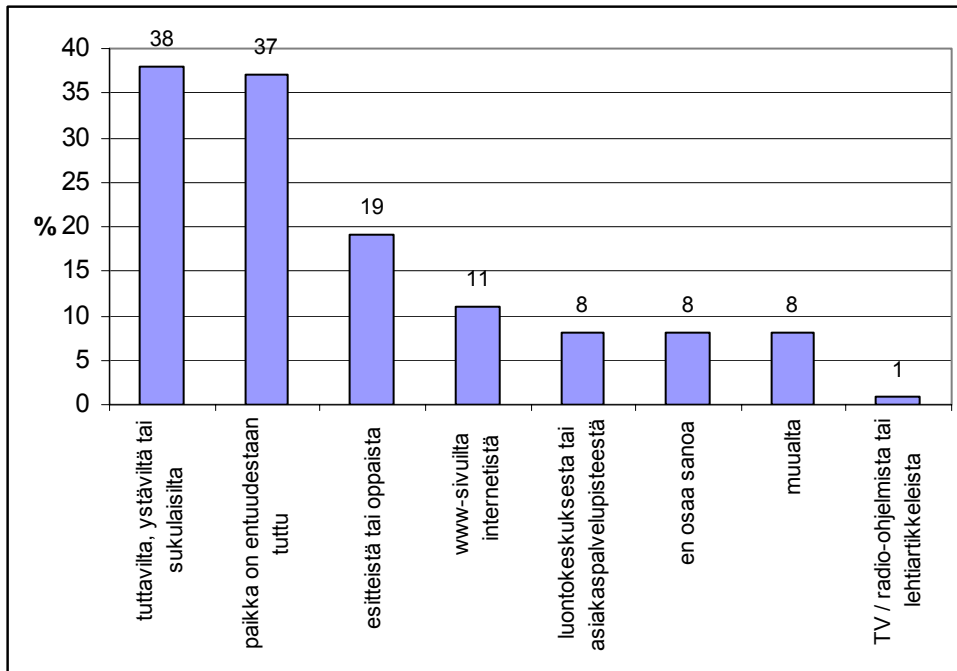
rahankäyttö ja matkakustannukset	euroa / käynti	luottamusväli
menot yhteensä (ilman matkakustannuksia)		
keskiarvo	307,36	276-339
mediaani	250,00	
menot yhteensä, järjestetty ryhmämatka, (sisältää matkakustannukset)		
keskiarvo	663,79	482-846
mediaani	100,00	
edestakaiset matkakustannukset (pl. ryhmämatkalaiset)		
keskiarvo	232,84	198-268
mediaani	200,00	

Taulukko 25. Käyntiin liittyvät menot alueellisesti ja menolajeittain Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (pois lukien ryhmämatkalaiset).

menot alueellisesti ja menolajeittain	osuus menoista %	menoja ilmoitti % vastaajista
rahankäytön alueellinen jakautuma		
– kohde- tai lähialueella	88	52
– matkan varrella tai kotipaikkakunnalla	12	29
rahankäytön menolajeittainen jakautuma alueella tai lähialueella		
– ruokailu	37	54
– majoittuminen	53	38
– ohjelmapalvelut	2	4
– muut menot	9	15

3.2.7 Tietolähde kevätkaudella

Lomakkeessa kysyttiin, mistä alueella vierailleet saivat pääasiassa tietoa Hammastunturin erämaa-alueesta. Useimmin tietolähteeksi mainittiin tuttavat, ystävät tai sukulaiset (38 %). Lähes yhtä usein tiedon lähteenä oli oma kokemus, eli paikka oli entuudestaan tuttu (37 %). Esitteet ja oppaat (19 %) päihittivät ainakin vielä WWW-sivut (11 %) tiedonsaantitavassa (kuva 13). Taulukossa 26 on lueteltu muina tietolähteinä mainitut tahot.

Kuva 13. Mistä saanut tiedon Hammastunturin erämaa-alueesta kevätkaudella 2005 (n=484).

Taulukko 26. Muu tietolähde Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005 (n=32).

muualta, mistä?	kpl
latukartta	12
kartta	7
en mistään	3
safarilta	2
kirjat	1
kirja "Hammastunturi ihmisten erämaa"	1
Kultahistoria	1
oppaalta	1
opaskartta	1
eräältä hiihtäjältä	1
sattumalta	1

3.3 Kävijätyytyväisyys kevätkaudella 2005

3.3.1 Käynnin tarkoitus kevätkaudella

Lomakkeen kysymyksillä pyritään selvittämään myös minkälaisia asioita kävijät pitävät käyntinsä aikana tärkeinä. Hammastunturin erämaa-alueella kevättalvella vierailleiden mielestä erittäin tärkeitä tekijöitä lomakkeessa annetuista vaihtoehdoista olivat luonnon kokeminen (73 %) ja maisemat (73 %). Kolmas erittäin tärkeä motiivi alueella vierailulle oli rentoutuminen (71 %). Tärkeiksi koettiin myös henkinen hyvinvointi ja alueen hiljaisuus sekä puhtaus.

Alueelle ei tulla tutustumaan uusiin ihmisiin, mutta ei toisaalta myöskään olemaan itsekseen. Oman seurueen kanssa yhdessä oleminen oli vastaajille tärkeää ja loi ilmeisesti myös turvallisuuden tunnetta. Alueelta ei mitenkään merkittävästi tultukaan hakemaan jännittäviä kokemuksia. Kuvassa 14 on esitetty kävijöiden mielipiteet eri virkistysmotiivien tärkeydestä.

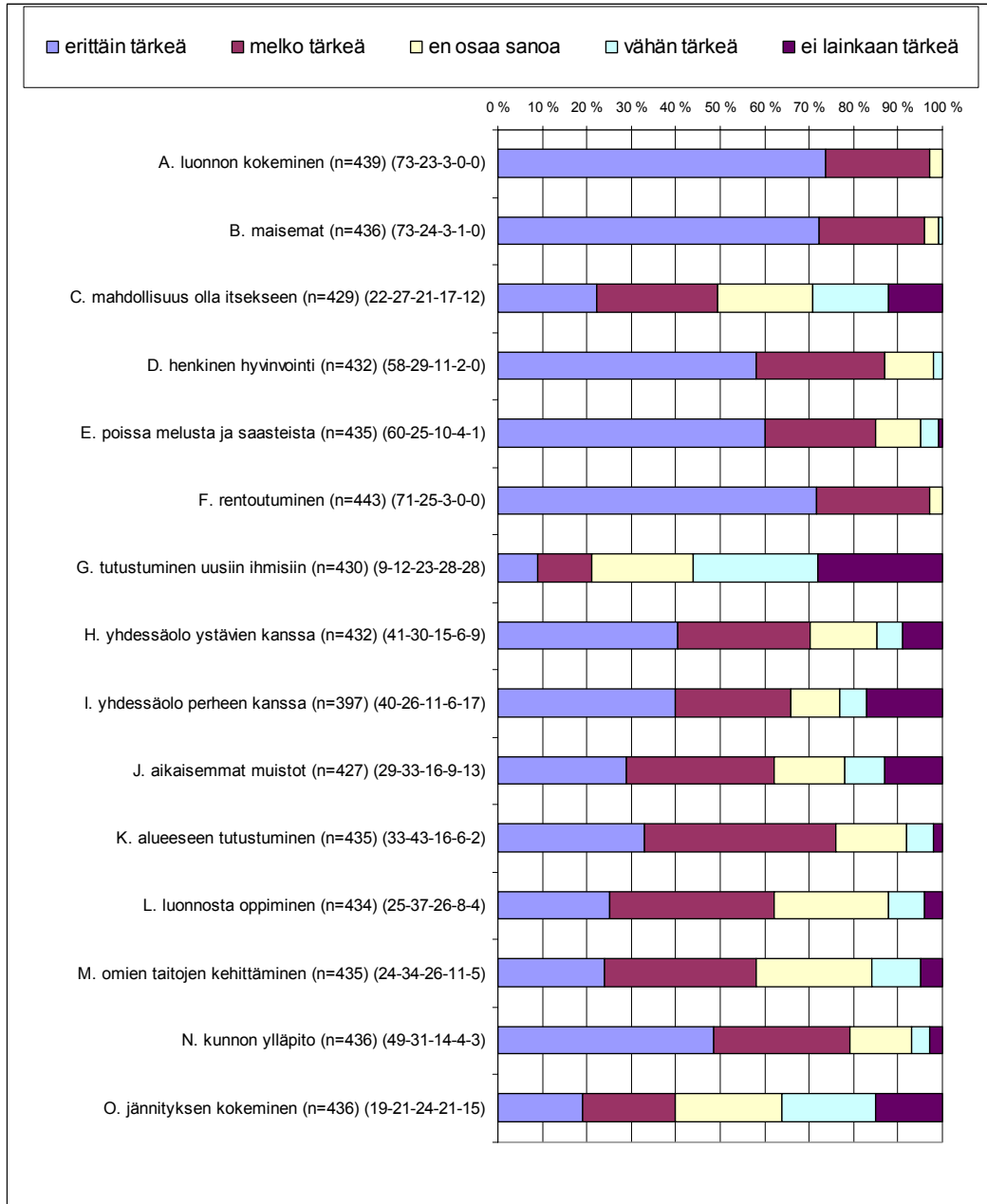
Pikku Harrijoella vastanneista 77 % piti erittäin tärkeänä tekijänä maisemia, 74 % luonnon kokemista ja 72 % rentoutumista. Rautujärven ja Kuoppaojan alueella vierailleiden vastauksissa tärkeysjärjestys oli luonnon kokeminen (68 %), rentoutuminen (68 %) ja maisemat (67 %). Ivalojoella, Pahaojalla tai Sotajoella vastanneet olivat pitäneet tärkeimpinä virkistysmotiiveinaan luonnon kokemista, poissaoloa melusta ja saasteista sekä rentoutumista. Näistä jokaista tekijää oli pitänyt erittäin tärkeänä 69 % vastanneista.

Verrattuna muiden alueiden vastauksiin Pikku Harrijoella vierailleiden vastauksissa korostui erityisesti kunnon ylläpidon merkitys. Aikaisemmat muistot, poissaolo melusta ja saasteesta sekä yhdessäolo perheen kanssa koettiin myös keskimääräistä tärkeämmiksi. Sen sijaan tutustuminen uusiin ihmisiin ja jännityksen kokeminen oli Pikku Harrijoella vähemmän tärkeää kuin muilla alueilla. Rautujärven/Kuoppaojan alueen vastauksia tutkiessa voi nähdä pienen eron siinä, että etupäässä moottorikelkkailua harrastaneiden keskuudessa yhdessäolo ystävien kanssa, luonnosta oppiminen ja omien taitojen kehittäminen oli koettu hieman keskimääräistä tärkeämmiksi Melusta ja saasteesta poissaolemista he sen sijaan eivät pitäneet niin tärkeänä kuin muilla alueilla vastanneet.

Paikkakuntalaisten mielestä alueen tärkeimmät virkistysmotiivit olivat luonnon kokeminen (70 %) ja rentoutuminen (67 %). Hieman tärkeämmiksi kaikkiin vastanneisiin verrattuna paikkakuntalaiset kokivat alueeseen tutustumisen ja omien taitojen kehittämisen.

Ulkomaalaisten vastauksissa oli useimmin pidetty erittäin tärkeänä virkistysmotiivina luonnon kokemista (68 %), poissaoloa melusta ja saasteesta (63 %) sekä rentoutumista ja maisemia (molemmat 59 %). Koko aineistoon verrattuna

ulkomaalaiset pitivät jännityksen kokemista huomattavan tärkeänä seikkana ja kunnon kohottamisella sen sijaan oli keskimääräistä vähemmän merkitystä.

Kuva 14. Kävijöiden virkistysmotiivit Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005, %-jakauma. Virkistysmotiivien tärkeyttä kuvataan palkilla, joka on jaettu osiin sen perusteella, kuinka tärkeä motiivi on. Sulkeissa %-osuudet numeroina.

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta kevätkaudella

Kävijöiden tyytyväisyyttä tämänkertaiseen vierailuunsa selviteltiin pyytämällä heiltä laatuarviota alueen palveluista ja ympäristöstä. Arvio pyydettiin tekemään vain, jos henkilö on käyttänyt kyseistä palvelua, muutoin pyydettiin rastittamaan kohta "en ole käyttänyt palvelua". Pienellä osalla vastanneista oli kuitenkin selvä mielipide palvelusta, vaikka he eivät sitä olisi tällä käynnillä hyödyntäneetkään. Mielipiteet olivat ehkä aikaisemmalta käynniltä tai sitten palvelu oli mahdollisesti kehnoksi todettu ja jätetty nimenomaan sen vuoksi käyttämättä. Nämä mielipiteet on myös otettu vastauksissa huomioon.

Alueen palveluista eniten käytettyjä olivat opastetaulut, joita oli käyttänyt 83 % vastanneista. Tulentekopaikkoja tai laavuja oli käyttänyt 82 % vastanneista ja polttopuita 80 % vastanneista. Vähiten käytettyjä olivat luontokeskus Siidan palvelut, joka oli ilmeisesti liian kaukainen kohde, sekä ohjelmapalvelutarjonta.

Latuverkosto sekä latuviitoitukset saivat kävijöiltä eniten kiitosta. Latuverkosta piti erittäin hyvänä tai melko hyvänä jopa 89 % ja latuviitoituksia 86 % käyttäneistä. Seuraavaksi tyytyväisimpiä oltiin polttopuiden sekä tulentekopaikkojen ja laavujen laatuun. Luontokeskus Siidan ja Ivalon tai Saariselän palvelupisteiden palveluiden laatuun oltiin pääosin tyytyväisiä. Molemmat vaihtoehdot saivat melko huonon tai erittäin huonon arvosanan vain 4-5 prosentilta vastanneista.

Tyytymättömiä oltiin yleisökäymälöiden ja jätepisteiden laatuun, ne saivat eniten melko huonoja tai erittäin huonoja arvosanoja. Molempien laadun oli arvioinut melko huonoksi tai erittäin huonoksi 11 % palvelua käyttäneistä. Ohjelmapalvelutarjonnan saamat arvosanat olivat keskiarvoltaan toiseksi huonoimmat jätepisteiden jälkeen.

Ympäristön laatua kävijät pitivät suurimmalta osin erittäin hyvänä. Erityisen tyytyväisiä oltiin maiseman vaihtelevuuteen ja alueen luonnontilaisuuteen tai erämaisyyteen. Erittäin huonona eivät kävijät pitäneet mitään ympäristöön liittyvää tekijää ja melko huonon arvosananakin oli kuhunkin kohtaan merkinnyt vain 1-2 % vastanneista (taulukko 27 ja kuva 15).

Alueittain vertailluna palveluihin olivat tyytyväisimpiä Ivalojoen, Pahaojan ja Sotajoen alueella vierailleet henkilöt. Vain erämaa-alueen lähialueen tiestö, opastetaulut, latuverkosto/latuviitoitukset ja tulentekopaikat sekä laavut olivat laadukkaampia Pikku Harrijoella kyselyyn vastanneiden mielestä. Tyytymättömiä palveluiden laatuun olivat Ivalon ja Inarin välisellä moottorikelkkauralla kyselyyn vastanneet.

Ivalojoella/Pahaojalla/Sotajoella (38 vastaajaa) eniten käytettyjä palveluita olivat auto-, varaus- ja vuokratuvat (74 % vastanneista), polttopuut (68 % vastanneista)

ja sillat (68 % vastanneista). Vähiten käytettyjä puolestaan olivat Siidan palvelut (26 %), Ivalon ja/tai Saariselän asiakaspalvelupisteiden palvelut (34 %), sekä ohjelmapalvelutarjonta (34 %). Tyytyväisimpiä oltiin ohjelmapalvelutarjontaan ja polttopuihin, molempien keskiarvon ollessa 4,62. Seuraavaksi parhaan keskiarvon palveluista saivat moottorikelkkaurat (4,60) ja yleisökäymälät (4,60). Huonoimman keskiarvon saivat lähialueen tiestö (3,62), latuviitoitukset (3,73) ja opastetaulut (3,92). Eniten huonoja tai melko huonoja arvosanoja saivat alueen latuviitoitukset, joita piti melko huonoina tai erittäin huonoina peräti 27 % palvelua käyttäneistä.

Pikku Harrijoella vastanneiden (305 vastaajaa) eniten käyttämät palvelut olivat latuverkosto (94 %), latuviitoitukset (93 %), tulentekopaikat ja laavut (92 %) ja opastetaulut (92 %). Vähiten oli käytetty moottorikelkkauria (15 %), ohjelmapalvelutarjontaa (24 %) ja Siidan palveluita (26 %). Parhaan keskiarvon palveluista saivat latuverkosto (4,46), latuviitoitukset (4,38) ja opastetaulut (4,33). Huonoimman keskiarvon puolestaan saivat moottorikelkkaurat (3,57), jätepiestet (3,74) ja yleisökäymälät (3,73). Jätepiesteitä ilmoitti käyttäneensä 55 % vastanneista, heistä 11 % piti niitä joko melko huonoina tai erittäin huonoina. Yleisökäymälöitä oli käyttänyt 73 % vastanneista ja heistä 10 % piti niiden tasoa melko huonoina tai erittäin huonoina.

Rautujärvellä/Kuoppaojalla vierailleet (118 vastaajaa) olivat käyttäneet palveluista eniten moottorikelkkauria (94 %), polttopuita (79 %) ja opastetauluja (78 %). Vähiten käytettyjä olivat Siidan palvelut (32 %), Ivalon ja/tai Saariselän asiakaspalvelupisteiden palvelut (34 %) ja ohjelmapalvelutarjonta (36 %). Tyytyväisimpiä palvelun käyttäjät olivat alueen polttopuihin keskiarvon ollessa 4,37. Seuraavaksi parhaan keskiarvon saivat moottorikelkkaurat (4,36) ja sillat (4,08). Kaikkein tyytymättömmimpiä tällä alueella oltiin pysäköintipaikkoihin, joiden laatuarvioinnin keskiarvoksi jäi 3,76. Seuraavaksi huonoimman keskiarvon saivat ohjelmapalvelutarjonta (3,77) ja jätepiestet (3,78). Nurinan aihetta tuntui tällä alueella löytyvän yleensä muita alueita enemmän. Yleisökäymälöitä oli käyttänyt 68 % vastanneista, heistä 15 % piti niiden laatua joko melko huonona tai erittäin huonona. Jätepiesteitä oli käyttänyt 68 % vastanneista ja heistä 11 % piti niiden tasoa joko melko huonona tai erittäin huonona. Pysäköintipaikkoja oli käyttänyt 47 % vastanneista ja niiden laadun oli arvioinut melko huonoksi tai erittäin huonoksi 12 % palvelua käyttäneistä. Ohjelmapalvelutarjontaa hyödyntäneistä 12 % piti sen laatua melko huonona. Autio-, varaus- tai vuokratuvilla vierailleista 11 % piti niiden laatua joko melko huonona tai erittäin huonona.

Paikkakuntalaisten (50 vastaajaa) eniten käyttämät palvelut olivat polttopuut (74 %), moottorikelkkaurat (72 %) ja yleisökäymälät (66 %). Vähiten he olivat puolestaan käyttäneet ohjelmapalvelutarjontaa (20 %), Siidan palveluita (26 %) ja Ivalon ja/tai Saariselän asiakaspalvelupisteiden palveluita (28 %). Tyytyväisimpiä he olivat olleet Siidan palveluihin (keskiarvo 4,69), polttopuihin (keskiarvo 4,46) ja siltoihin (keskiarvo 4,37). Huonoimmat keskiarvot paikallisilta saivat ohjelmapalvelutarjonta (3,70), erämaa-alueen lähialueen tiestö (3,88) sekä

Ivalon ja/tai Saariselän asiakaspalvelupisteiden palvelut (3,93). Ohjelmanpalvelutarjontaa piti melko huonona 20 % ja Ivalon ja/tai Saariselän asiakaspalvelupisteiden palveluja piti melko huonoina tai erittäin huonoina 14 % paikkakuntalaisista.

Ulkomaalaiset (47 vastaajaa) olivat käyttäneet koko erämaa-alueen palveluista eniten moottorikelkkauria (70 %), latuverkostoa (68 %) ja polttopuita (66 %) ja vähiten pysäköintipaikkoja (36 %), Siidan palveluita (38 %) sekä Ivalon ja/tai Saariselän asiakaspalvelupisteiden palveluita (43 %). Parhaan keskiarvon palveluiden laadusta saivat tulentekopaikat ja laavut (4,59), moottorikelkkaurat (4,48) ja ohjelmanpalvelutarjonta (4,43). Huonoimman keskiarvon saivat pysäköintipaikat (3,71), joita oli käyttänyt 36 % ulkomaalaisista. Seuraavaksi huonoimmat keskiarvot saivat yleisökäymälät (keskiarvo 3,71, kävijöitä 62 %) ja Siidan palvelut (keskiarvo 3,78, kävijöitä 38 %). Ulkomaalaisista kävijöistä 24 % piti yleisökäymälöiden laatua joko melko huonona tai erittäin huonona.

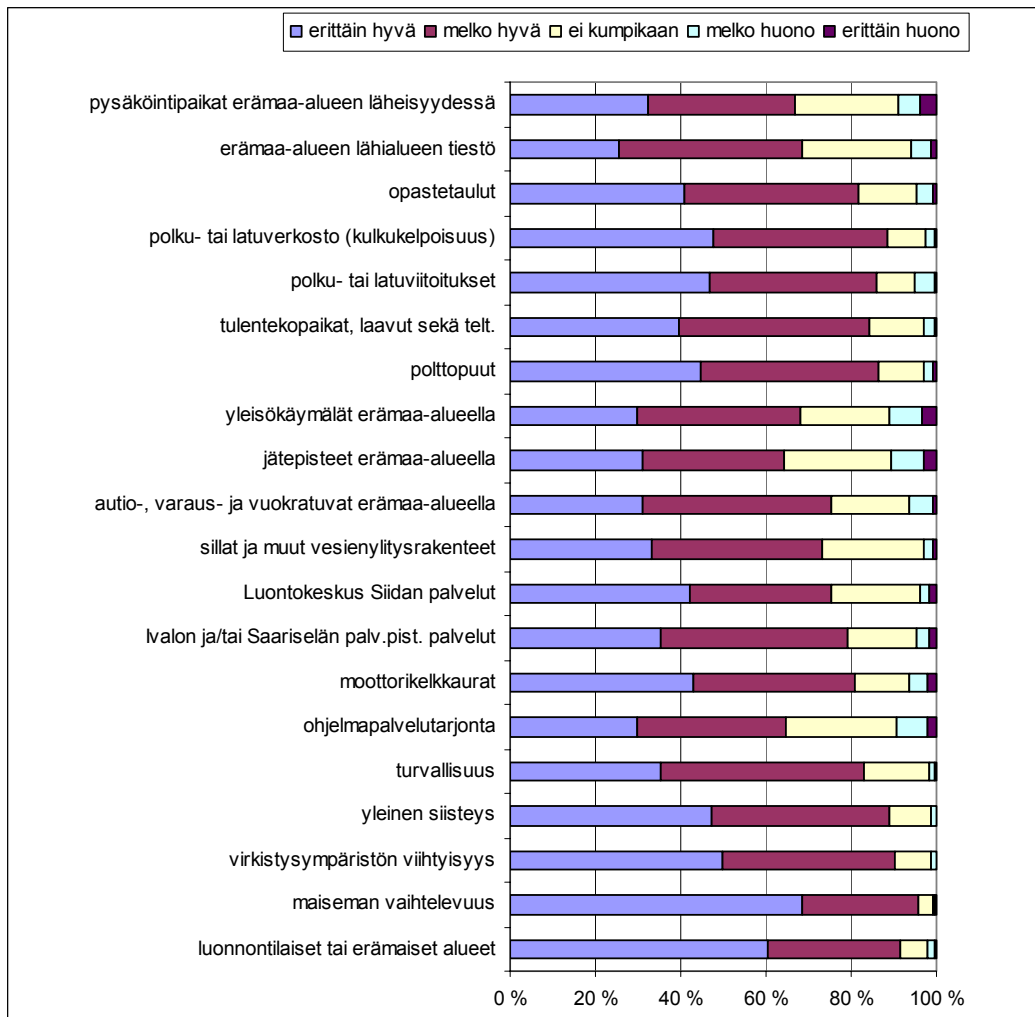
Ympäristön laatutekijöistä mitattaessa turvallisuus sai sekä Pikku Harrijoella että Rautujärvellä/Kuoppaojalla keskiarvon 4,18. Ivalojoella/Pahaojalla/Sotajoella ympäristön turvallisuus sai hieman matalamman keskiarvon 3,94, mutta sen sijaan kolme muuta ympäristötekijää sai sillä alueella muita alueita paremman keskiarvon: siisteys (4,51), viihtyisyys (4,57) ja maiseman vaihtelevuus (4,74). Luonnontilaisten tai erämaisten alueiden osalta Pikku Harrijoki vei kärkisijan keskiarvollaan 4,58. Huonoimman keskiarvon sekä siisteyden että viihtyisyyden osalta sai Pikku Harrijoki (siisteys 4,33 ja viihtyisyys 4,35). Rautujärvi/Kuoppaoja puolestaan sai huonoimmat keskiarvot mitä tulee maiseman vaihtelevuuteen (4,53) ja luonnontilaisiin tai erämaisiiin alueisiin (4,35).

Paikkakuntalaiset olivat arvostaneet ympäristön laatutekijöistä viihtyisyyttä ja maiseman vaihtelevuutta hieman enemmän kuin kaikki vastanneet yhteensä. Eniten vastaukset poikkesivat paikkakuntalaisten ja kaikkien vastanneiden kesken siinä, miten luonnontilaisiksi tai erämaisiksi alue koettiin (paikkakuntalaiset 4,26, koko aineisto 4,49).

Ulkomaalaisten vierailijoiden mielipiteiden keskiarvo koko aineistoon verrattuna oli keskimääräistä parempi kaikkien muiden ympäristötekijöiden osalta, paitsi maiseman vaihtelevuuden. Suurin ero oli siinä, miten oli koettu alueen yleinen siisteys (ulkomaalaiset 4,59, koko aineisto 4,35).

Taulukko 27. Kävijöiden mielipiteet Hammastunturin erämaa-alueen palveluiden ja ympäristön laadusta kevätkaudella 2005.

palvelu tai ympäristötekijä	n	arvioinut/ käyttänyt	arviointi %					keskiarvo	ei käyttänyt
			%	erittäin hyvä	melko hyvä	ei kumpikaan	melko huono		
pysäköintipaikat	206	43	33	34	24	5	4	3,87	246
lähialueen tiedö	249	51	26	43	25	5	1	3,87	194
opastetaulut	402	83	41	41	14	4	1	4,17	51
polku- tai latuverkosto	362	75	48	41	9	2	0	4,33	86
polku- tai latuviitoitukset	356	74	47	39	9	4	1	4,27	86
tulentekopaikat, laavut sekä telttapaikat	395	82	39	45	13	3	0	4,21	60
polttopuut	385	80	45	42	11	2	1	4,27	72
yleisökäymälät	344	71	30	38	21	8	3	3,84	110
jätepisteet	277	57	31	33	25	8	3	3,82	167
autio-, varaus- ja vuokratuvat	216	45	31	44	18	6	1	3,99	225
sillat ja muut vesienylitysrakenteet	297	61	33	40	24	2	1	4,02	148
Luontokeskus Siidan palvelut	130	27	42	33	21	2	2	4,12	306
Ivalon ja/tai Saariselän palv.pist. palvelut	192	40	35	44	16	3	2	4,08	236
moottorikelkkaurat	190	39	43	38	13	4	2	4,16	258
ohjelmanpalvelutarjonta	131	27	30	35	26	7	2	3,83	311
turvallisuus	437	90	35	48	15	1	0	4,16	0
yleinen siisteys	455	94	47	42	10	1	0	4,35	0
virikistysympäristön viihtyisyys	445	92	50	40	8	1	0	4,39	0
maiseman vaihtelevuus	456	94	69	27	4	1	0	4,63	0
luonnontilaiset tai erämaiset alueet	443	92	60	31	6	2	0	4,49	0

Kuva 15. Kävijöiden mielipiteet Hammastunturin erämaa-alueen palveluista sekä ympäristön laadusta kevätkaudella 2005.

3.3.3 Kävijöiden mielipiteet alueen palveluiden ja rakenteiden riittävydestä kevätkaudella

Peruslomakkeesta poiketen Hammastunturin erämaa-alueella kävijöiltä haluttiin kysyä mielipidettä myös siitä, kuinka riittäväksi he kokevat alueen palvelut ja palvelurakenteet. Tähän kohtaa lomaketta jäi lukuisista tarkastuksista huolimatta valitettava virhe. Kysymyksen otsikossa vaihtoehtoja kerrottiin olevan seuraavasti: 3=on lisättävä, 2=on sopiva ja 1=on vähennettävä. Itse vastauksessa vaihtoehdot olivat pyörähtäneet juuri päinvastoin, eli 1=on lisättävä, 2=on sopiva ja 3=on vähennettävä. Virhe oli kaikissa muissa paitsi saksankielisessä lomakkeessa. Käytännössä haastattelijan mielestä kysymykseen vastattiin yleensä siten, että vaihtoehdot katsottiin itse kysymyksestä, eikä otsikosta. Virhemahdollisuus täytyy silti ottaa huomioon vastauksia tulkitessa.

Eniten oli arvioitu opastetaulujen riittävyttä (84 % vastanneista). Arvioijista 21 % (85 henkilöä) oli sitä mieltä, että opastetaulujen määrää on syytä lisätä. Heistä 56 % (48 henkilöä) vastasi kyselyyn Pikku Harrijoella ja 38 % (32 henkilöä) Rautujärvellä tai Kuoppaojalla.

Toiseksi eniten oli arvioitu tulentekopaikkojen, laavujen sekä telttailupaikkojen riittävyttä (83 % vastanneista). Arvioijista 21 % piti niiden määrää liian pienenä. Heistä 63 % (54 henkilöä) vastasi kyselyyn Pikku Harrijoella ja 29 % (25 henkilöä) Rautujärvellä tai Kuoppaojalla.

Latuverkoston määrää arvioineista 25 %, ja niin ikään autio- ja varaustupien määrää arvioineista 25 % oli sitä mieltä, että niiden määrää olisi lisättävä. Sekä jätepisteiden että käymälöiden riittävydestä arvionsa antaneista 21 % piti niiden määrää riittämättömänä. Jätepisteitä toivoi tosin myös 3 % vähennettäväksi. Käymälöitä lisää toivoneista 62 % (46 henkilöä) vastasi kyselyyn Pikku Harrijoella ja 26 % (19 henkilöä) Rautujärvellä tai Kuoppaojalla. Liikuntaesteisille tarkoitettujen rakenteiden määrän riittävyttä oli arvioinut 18 % vastanneista, heistä 30 % oli sitä mieltä, että rakenteita olisi lisättävä. Rakenteiden vähentämistä kannatti 7 % arvioineista.

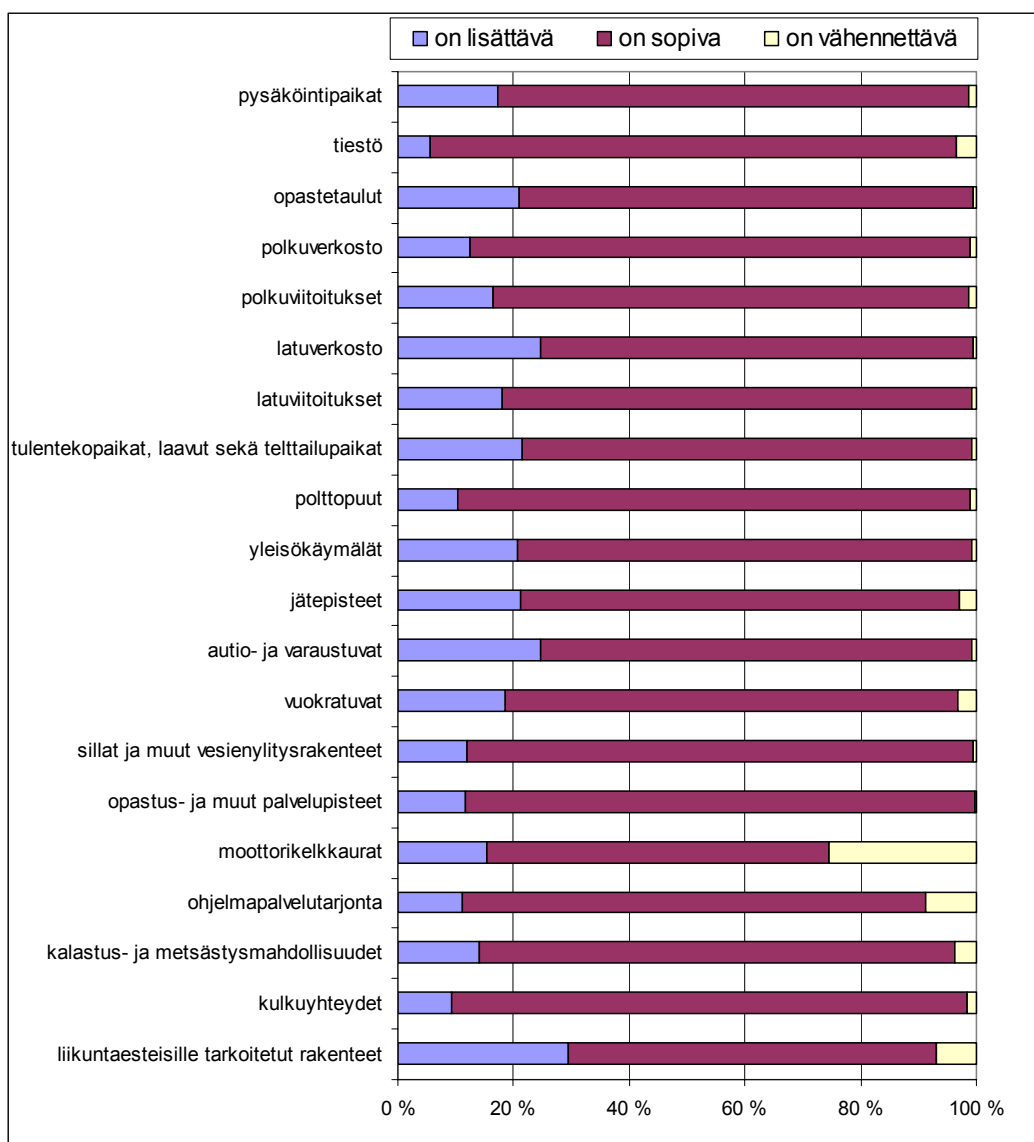
Eniten kritiikkiä aiheutti kysymys moottorikelkkaurien määrästä. Lähes puolet (46 %) kaikista vastanneista oli arvioinut moottorikelkkaurien riittävyttä alueella ja peräti 25 % oli sitä mieltä, että niiden määrää olisi vähennettävä. Toisaalta 15 % oli sitä mieltä, että niiden määrää tulisi lisätä. Määrän lisäämistä toivovista 71 % (22 henkilöä) vastasi kyselyyn Rautujärvellä tai Kuoppaojalla ja 88 % oli ilmoittanut harrastaneensa moottorikelkkailua. Määrän vähentämistä toivovista 70 % (39 henkilöä) vastasi kyselyyn Pikku Harrijoella.

Erämaa-alueen lähialueen tiestön määrään otti kantaa 55 % vastanneista. Heistä 6 % oli sitä mieltä, että tiestön määrää olisi lisättävä ja 3 % sitä mieltä, että tiestöä tulisi vähentää (taulukko 28 ja kuva 16).

Tähän kysymykseen kirjoitetut muut toiveet palveluiden vähentämiseksi tai lisäämiseksi ovat samassa liitteessä vapaamuotoisen palautteen kanssa (liite 4).

Taulukko 28. Kävijöiden arvio palveluiden riittävydestä Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005.

Palvelu	n	arvioinut/ käyttänyt	arviointi %		
			on lisättävä	on sopiva	on vähennettävä
pysäköintipaikat	210	43	17	81	1
erämaa-alueen lähialueen tiestö	268	55	6	91	3
opastetaulut	406	84	21	79	0
polkuverkosto	263	54	13	86	1
polkuviihtotukset	275	57	16	82	1
latuverkosto	355	73	25	75	1
latuviihtotukset	348	72	18	81	1
tulentekopaikat, laavut sekä telttailupaikat	401	83	21	78	1
polttopuut	389	80	10	89	1
yleisökäymälät	356	74	21	78	1
jättepisteet	308	64	21	76	3
autio- ja varaustuvat	259	54	25	75	1
vuokratuvat	182	38	19	78	3
sillat ja muut vesienylitysrakenteet	304	63	12	88	1
opastus- ja muut palvelupisteet	268	55	12	88	0
moottorikelkkaurat	221	46	15	59	25
ohjelmapalvelutarjonta	161	33	11	80	9
kalastus- ja metsästysmahdollisuudet	156	32	14	82	4
kulkuyhteydet	331	68	9	89	2
liikuntaesteisille tarkoitettut rakenteet	88	18	30	64	7

Kuva 16. Kävijöiden mielipiteet Hammastunturin erämaa-alueen palveluiden riittävydestä kevätkaudella 2005.

3.3.4 Kävijöiden odotukset kevätkaudella

Minkälaisin odotuksin ihmiset sitten Hammastunturin keväthangille saapuivat ja kuinka hyvin todellisuus vastasi noita mielikuvia? Kävijät saivat esittää mielipiteensä kolmen eri tekijän suhteen, joita olivat luonnonympäristö, harrastusmahdollisuudet ja palvelut. Luonnonympäristö aiheutti kävijöille vähiten yllätyksiä, sillä 96 % vastanneista oli sitä mieltä, että ennako-odotukset toteutuivat joko erittäin hyvin tai melko hyvin. Myös ensi kertaa alueella käyneillä oli siis edeltä käsin hyvin todellinen käsitys erämaa-alueen luonnosta.

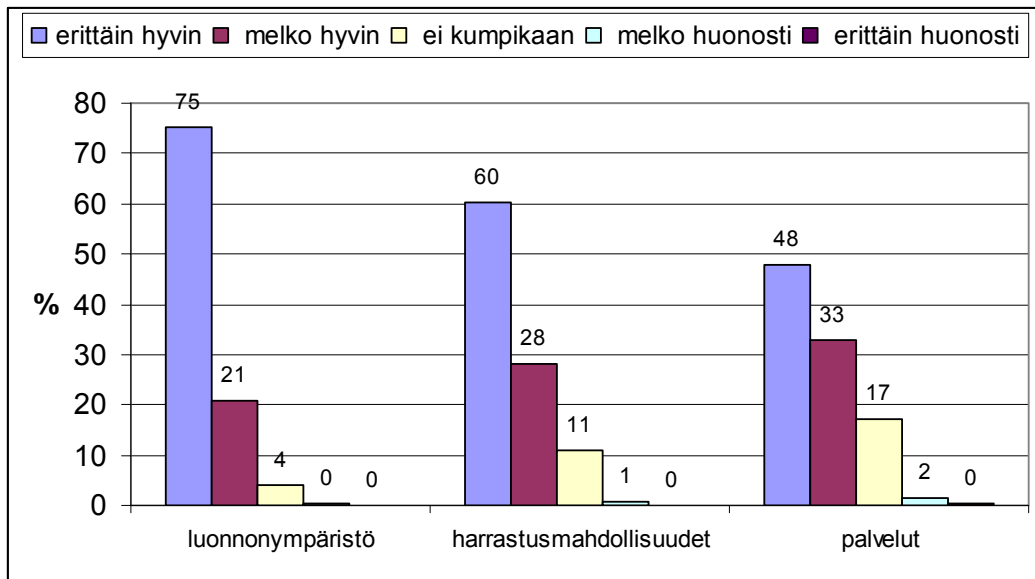
Vain yksi helsinkiläinen Pikku Harrijoella hiihdellyt mieshenkilö kertoi luonnonympäristön vastanneen odotuksia melko huonosti. Hänen mielestään virkistysympäristön viihtyisyys, maiseman vaihtelevuus sekä luonnontilaiset tai erämaiset alueet olivat kuitenkin melko hyviä.

Harrastusmahdollisuuksien suhteen ennako-odotukset toteutuivat hieman huonommin. Vastanneista 88 % oli kuitenkin sitä mieltä että odotukset toteutuivat joko erittäin hyvin tai melko hyvin. Kolmen vastaajan mielestä heidän odotuksensa toteutuivat melko huonosti. Heistä kaksi vanhempaa mieshenkilöä ilmoitti harrastaneensa hiihtoa Saariselän lähimaastossa. Kolmas heistä oli 37-vuotias miespuolinen henkilö, joka oli viipynyt alueella useamman vuorokauden moottorikelkkaillen ja kalastaen. Vapaamuotoisessa palautteessa hän toivoi lisää kotia ja uria Hammastunturin kupeeseen sekä Appisjärvelle.

Palveluiden osalta 48 % vastanneista oli sitä mieltä, että ne olivat sitä mitä he odottivatkin. Melko hyvin mielikuvilleen sai vastinetta 33 % vastanneista (kuva 17). Kaksi noin neljäkymmentävuotiasta miestä, joista toinen oli saksalainen, vastasi, että heidän ennako-odotuksensa olivat toteutuneet erittäin huonosti. Toinen heistä oli sitä mieltä, että Siidan ja asiakaspalvelupisteiden palvelun, ohjelmanpalvelutarjonnan sekä moottorikelkkaurien laatu oli huono. Kyseinen henkilö oli alueella hiihtämässä ja toivoi lisäksi latuja lisää ja moottorikelkkauria sekä ohjelmanpalvelutarjontaa vähennettävän. Siitä syystä voisi olettaa, että hän ei itse asiassa moittinut moottorikelkkaurien ja ohjelmanpalvelutarjonnan laatua, vaan oli ennako-odotustensa vastaisesti joutunut erämaa-alueella näiden asioiden kanssa tekemisiin. Seitsemän henkilöä koki odotustensa palveluiden suhteen toteutuneen melko huonosti. Yleisesti ottaen näiden henkilöiden vastauksista voisi päätellä ainakin sen, että hiihtäjät olettivat latuja olevan enemmän ja moottorikelkkailijat olivat etukäteen kuvitelleet kelkkailumahdollisuuksien olevan laajemmat.

Lomakkeessa kävijät arvioivat ennako-odotuksiensa toteutumista asteikolla yhdestä viiteen. Valintana numero viisi tarkoitti sitä, että ne olivat toteutuneet erittäin hyvin ja numero yhden valinneiden mielestä toteutuneisuus oli ollut erittäin huono. Keskiarvosana luonnonympäristön osalta oli 4,71, harrastusmahdollisuuksien osalta 4,48 sekä palveluiden osalta 4,26. Pelkästään ulkomaalaisten mielipiteet huomioiden vastaavat luvut olivat 4,67, 4,33 ja 4,31.

Alueittain vertailtuna ennako-odotusten toteutumisessa ei ole paljonkaan eroja. Ainoastaan Ivalojoella vierailleiden ennako-odotukset toteutuivat keskimääräistä hieman paremmin, luonnonympäristön osalta keskiarvo oli 4,73, harrastusmahdollisuuksien osalta 4,75 ja palveluiden osalta 4,60.

Kuva 17. Kävijöiden ennakko-odotuksien toteutuminen eri asioiden suhteen Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005.

3.3.5 Käyntiä häiritsevät tekijät kevätkaudella

Noin 90 % lomakkeen täyttäneistä käytti hyväkseen mahdollisuuden antaa palautetta erilaisten häiriötekijöiden vaikutuksesta vierailunsa onnistumiseen. Asteikolla yhdestä viiteen arvosana viisi tarkoitti, että kyseinen asia oli häirinnyt erittäin vähän ja arvosana yksi erittäin suurta häiriöastetta. Maastossa kysymys oli herättänyt ihmetystä sikäli, että kysymyksessä tunnuttiin ilman muuta oletavan jonkin asian häirinneet kävijöitä. Nyt ne kävijät, joita asia ei ole häirinnyt ovat vastanneet kysymykseen kolmella tavalla: joko kohtaan 5=erittäin vähän, kohtaan 3=ei kumpikaan tai he ovat jättäneet kohdan tyhjäksi.

Lumipeitteisenä aikana maaston kuluneisuudesta on tietysti vaikea saada käsitystä, mutta siihenkin tuli 431 kannanottoa (89 % vastanneista). Asia ei ollut suuremmin kävijöitä kiusannut, vain 15 henkilön mielestä maaston kuluneisuus oli häirinnyt joko melko paljon tai erittäin paljon. Näistä kävijöistä 12 oli käynyt alueella ennenkin, joten he ehkä vastasivat yleisen mielikuvansa perusteella. Noin puolet (7 henkilöä) niistä vastanneista, jotka kokivat maaston kuluneisuuden häiritseväksi, vastasi kyselyyn Rautujärvellä tai Kuoppaojalla.

Maaston roskaantuneisuus oli ollut joko melko häiritsevää tai erittäin häiritsevää vain 14 henkilön mielestä, joista puolet oli hiihtoretellä Pikku Harrijoella. Yksi heistä pyysi vapaamuotoisessa palautteessa lisäämään roskiksia, ettei jätteitä heitetä pitkin ladun varsia. Kysymykseen vastanneita oli kaikkiaan 429 henkilöä.

Kysymykseen luonnonympäristön käsittelystä vastasi kaikkiaan 420 henkilöä. Luonnonympäristön käsittelyn oli kokenut joko melko häiritseväksi tai erittäin häiritseväksi 24 kyselyyn vastanneista. Heistä yhdeksän palautti lomakkeen Rautujärvellä tai Kuoppaojalla ja seitsemän Pikku Harrijoella. Vapaamuotoisissa palautteissa he eivät asiaan juurikaan puuttuneet. Yksi Suivakkojärvellä kyselyyn vastannut henkilö oli sitä mieltä, että erämaa-alueella jokainen kirveenjälki on liikaa.

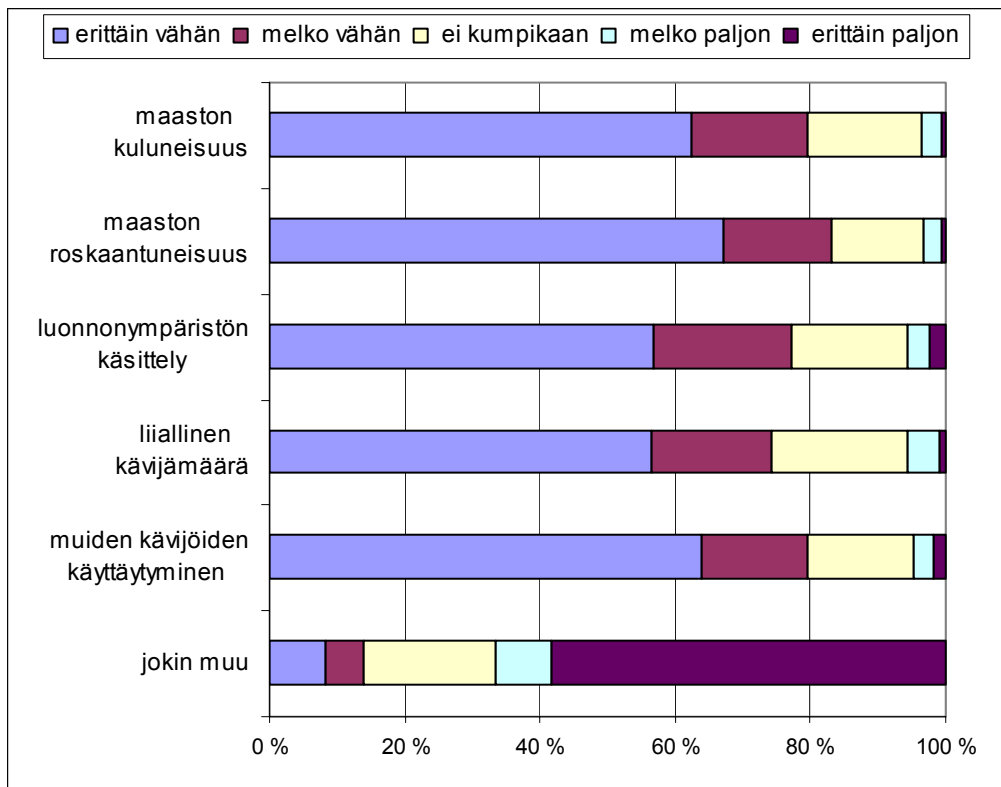
Liiallinen kävijämäärä oli häirinnyt lähinnä Pikku Harrijoella vierailleita. Kysymykseen vastasi 430 henkilöä. Kävijämäärästä oli häiriintynyt joko melko paljon tai erittäin paljon 24 henkilöä, joista 17 vastasi kyselyyn Pikku Harrijoella.

Muiden kävijöiden käyttäytyminen oli häirinnyt 20 henkilöä, vastanneita oli 428. Melko paljon tai erittäin paljon häirityksi tulleista 13 oli Pikku Harrijoella hihdelleitä henkilöitä ja vapaamuotoisista kommentteista voi päätellä, että suurin kävijöitä häirinnyt tekijä olivat moottorikelkkailijat (taulukko 29 ja kuva 18).

Kohtaan ”jokin muu, mikä” oli vastannut 36 henkilöä, joista 24 oli arvioinut häiriötekijän vaikuttaneen melko paljon tai erittäin paljon. Heistä 17 vastasi Pikku Harrijoella ja suurin osa oli kokenut moottorikelkkailun häiritseväksi. Kaikki tähän kohtaan kirjoitetut kommentit on lueteltu taulukossa 30.

Taulukko 29. Käyntiä häirinneet tekijät Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005. Häirinnyt – sarakkeessa ilmoitetaan, kuinka suuri osa kävijöistä on arvioinut ko. kohdan.

tekijät	n	häirinnyt %	arviointi %					keskiarvo
			erittäin vähän	melko vähän	ei kumpikaan	melko paljon	erittäin paljon	
maaston kuluneisuus	431	89	62	17	17	3	0	4,38
maaston roskaantuneisuus	429	89	67	16	14	3	0	4,47
luonnonympäristön käsittely	420	87	57	20	17	3	2	4,26
liiallinen kävijämäärä	430	89	57	18	20	5	1	4,24
muiden kävijöiden käyttäytyminen	428	88	64	16	16	3	2	4,37
jokin muu	36	7	8	6	19	8	58	1,97

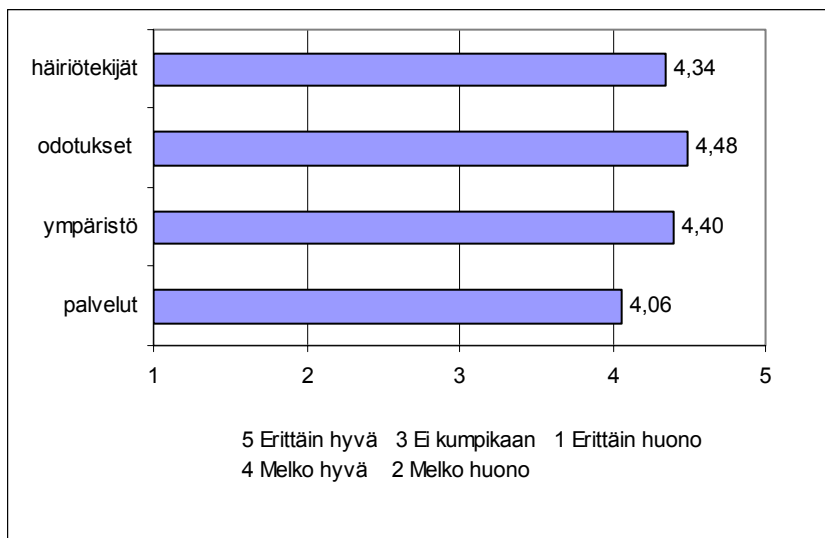
Kuva 18. Käyntiä häiritsevät tekijät Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005.

Taulukko 30. Muut käyntiä häirinneet tekijät Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005.

häiriötekijä	kpl
moottorikelkkailu	8
moottorikelkkareitit	1
moottorikelkka oli mennyt n. 3 km latu-uralla	1
paikallisten tolkuton moottorikelkkailu	1
muiden kävijöiden käyttäytyminen = moottorikelkkailijat!	1
kelkoilla ajettu koskipaikkojen yli	1
luontolatu pilattu leventämällä, moottorikelkkaura tuotu samalle uralle	1
kelkkojen äänen puute	1
vesi kelkkauralla	1
saunan lauteet romahtamispisteessä (vaikutti myös turvallisuuden arviointiin)(Sotajoki)	2
vessoissa ei paperia	1
WC	1
vessat täynnä p:tä, pitäisi tyhjentää useammin	1
Ilmestipään kämpän epäsiisteys	1
taukokammit ruuhkaisia	1
liian vaikea (latu)	1
yksisuuntaisen ladun liikennemerkkien puute	1
yksi hullu hiihtäjä	1
hakkuuaukot	1
liika poro laidunnus	1
muiden kävijöiden käyttäytyminen tänään	1
kylmät säät	1
märkä ilma	1
kova tuuli :-)	1
undulaatti	1

3.3.6 Kävijätyytyväisyysindeksi kevätkaudella

Hammastunturin erämaa-alueen vertailukelpoinen kävijätutkimusindeksi asteikolla 1-5 (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä) on 4,32 kevätkauden aineiston osalta. Kävijätyytyväisyysindeksi koostuu kävijöiden mielipiteistä palveluista, ympäristöstä, odotuksista ja häiriötekijöistä. Tyytymättömmimpiä oltiin palveluihin, lähinnä yleisökäymälöihin ja jäteposteisiin ja tyytyväisimpiä oltiin siihen, miten hyvin luonnonympäristö vastasi odotuksia sekä maiseman vaihtelevuuteen (kuva 19).

Kuva 19. Kävijätyytyväisyyteen liittyvät osatekijät (keskiarvo) Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella 2005.

3.4 Vapaamuotoinen palaute kevätkaudella 2005

Keväällä annettu vapaamuotoinen palaute koski enimmäkseen moottorikelkkailun rajoittamista, latujen ja tupien kuntoa sekä opasteita. Kaikki vapaamuotoinen palaute on liitteessä 4.

4 KESÄ- JA SYYSKAUDEN TULOKSET

4.1 Kävijärakenne kesä- ja syyskaudella 2005

4.1.1 Kävijöiden perustiedot kesä- ja syyskaudella

Kesän ja syksyn tuloksissa miesten suurempi osuus oli vielä selvempi kuin keväällä. Nyt miesten osuus vastanneista oli peräti 73 % (kuva 20). Ivalojoen varrelta kerättyjen lomakkeiden osalta miesten osuus oli huimat 82 %. Ivalojoen alueen suosituin harrastus, melonta, vaikuttaa oleva huomattavan miehinen harrastus. Eniten lomakkeita kerättiin kulta-alueen läheisyydestä. Sielläkin sekä kullankaivajien, että retkeilijöiden osalta miesten osuus oli huomattavasti suurempi kuin naisten. Pahaojan, Sotajoen, Moberginon ja kioskin alueella miesten osuus oli 71 %. Miesten osuus oli ylipäänsä suurempi kaikissa muissa keräyspisteissä, paitsi Juntinojan vuokratuvalla.

Paikkakuntalaisten vierailijoiden lukumäärä oli 28 (6 % vastanneista) miesten osuuden ollessa 68 % (n=28). Paikkakuntalaiset olivat harrastaneet eniten luonnon tarkkailua ja retkeilyä.

Ulkomaalaisia vierailijoita oli kesällä ja syksyllä yhteensä 19 kpl, 4 % kaikista vastanneista. He olivat etupäässä tarkkailleet alueen luontoa ja telttailleet. Miesten osuus ulkomaalaisista oli 89 % (n=18).

Kuten kevätkaudellakin suurin kävijäryhmä olivat 45–54-vuotiaat. Tähän ikäryhmään kuului 27 % vastanneista. Heistä 69 % vastasi kyselyyn Pahaojalla, Sotajoella, Moberginojalla tai kioskillä ja 19 % Ivalojoen varrella. Kaikista vastanneista 66 % vastasi kyselyn Pahaojalla, Sotajoella, Moberginojalla tai kioskillä ja 20 % Ivalojoella. Seuraavaksi eniten kävijöitä oli ikäryhmästä 35–44-vuotiaat. Kävijöiden keski-ikä oli 46,9 vuotta (taulukko 31 ja kuva 21).

Paikkakuntalaisia oli kesä- ja syyskaudella eniten ikäryhmästä 35–44-vuotiaat (37 %) ja heidän keski-ikänsä oli 44,6 vuotta (n=27).

Myös ulkomaalaisia oli eniten ikäryhmästä 35–44-vuotiaat. Heidän keski-ikänsä oli 44,3 vuotta (n=18).

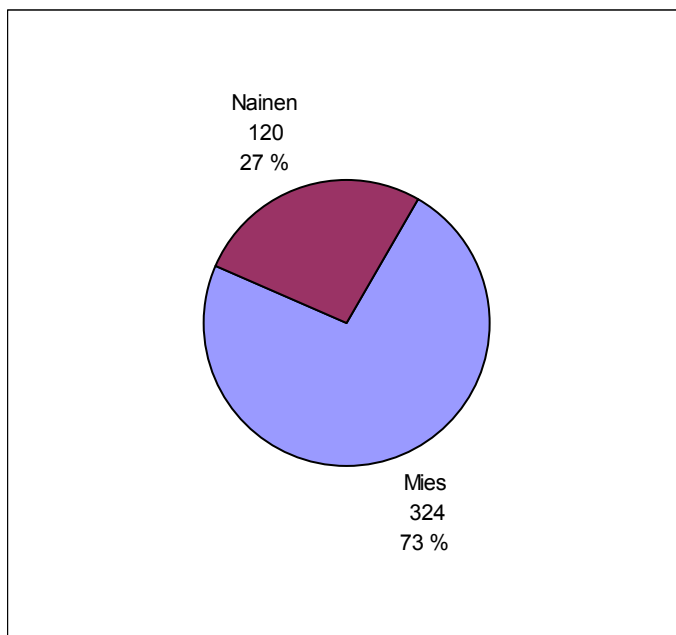
Pahaojalla, Sotajoella, Moberginojalla ja kioskillä vastanneiden suurimmat kävijäryhmät olivat 45–54-vuotiaat sekä 55–64-vuotiaat, molempien osuuden ollessa 28 %. Heidän keski-ikänsä oli 48,3 vuotta. Ivalojoen varrella kyselyyn vastanneiden suurin kävijäryhmä olivat 35–44-vuotiaat (39 %) ja 45–54-vuotiaat (27 %) ja keski-ikä oli 43,5 vuotta.

Kesä- ja syyskaudella kyselyyn vastanneiden koulutustaso oli hieman huonompi kuin kevätkaudella. Eniten oli kevätkauden tavoin opistotasaisen koulutuksen suorittaneita henkilöitä (36 %). Yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus oli pienempi kuin kevätkaudella (26 %) ja ammatillista tutkintoa suorittamattomien osuus suurempi kuin kevätkaudella (13 %). Naiset olivat miehiä korkeammin koulutettuja (taulukko 32).

Ivalojoen varrella vastanneista 27 % oli suorittanut yliopisto- tai korkeakoulututkinnon. Pahaojalla, Sotajoella, Moberginjoella tai kioskilla vastanneilla vastaavan tutkinnon oli suorittanut 23 %. Retkeilijöistä 32 %, kultaa kaivaneista 18 % ja melojista/soutajista 30 % oli suorittanut yliopisto- tai korkeakoulututkinnon.

Paikkakuntalaisista yhtä suurella osalla oli takanaan opistotasoinen tutkinto tai ammattikoulu, molempien osuus oli 37 %. Yliopisto- tai korkeakoulututkinnon oli suorittanut 15 % paikkakuntalaisista (n=27).

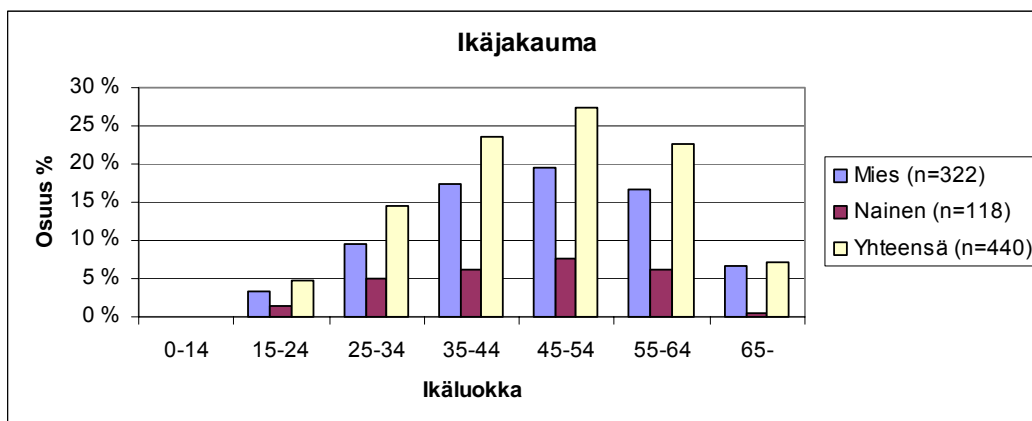
Ulkomaalaisten suurin ryhmä olivat yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt, heitä oli 50 % vastanneista (n=18).

Kuva 20. Vastanneiden kävijöiden sukupuolijakauma Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=444).

Taulukko 31. Kävijöiden ikää kuvaavia tunnuslukuja sukupuolen mukaan jaoteltuina Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=440).

	mies	nainen	yhteensä	
minimi-ikä	18	16	16	vuotta
maksimi-ikä	81	68	81	vuotta
keski-ikä	47,6	44,8	46,9	vuotta

Kuva 21. Ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=440).

Taulukko 32. Kävijöiden ammatillinen koulutus sukupuolen mukaan jaoteltuna Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=439).

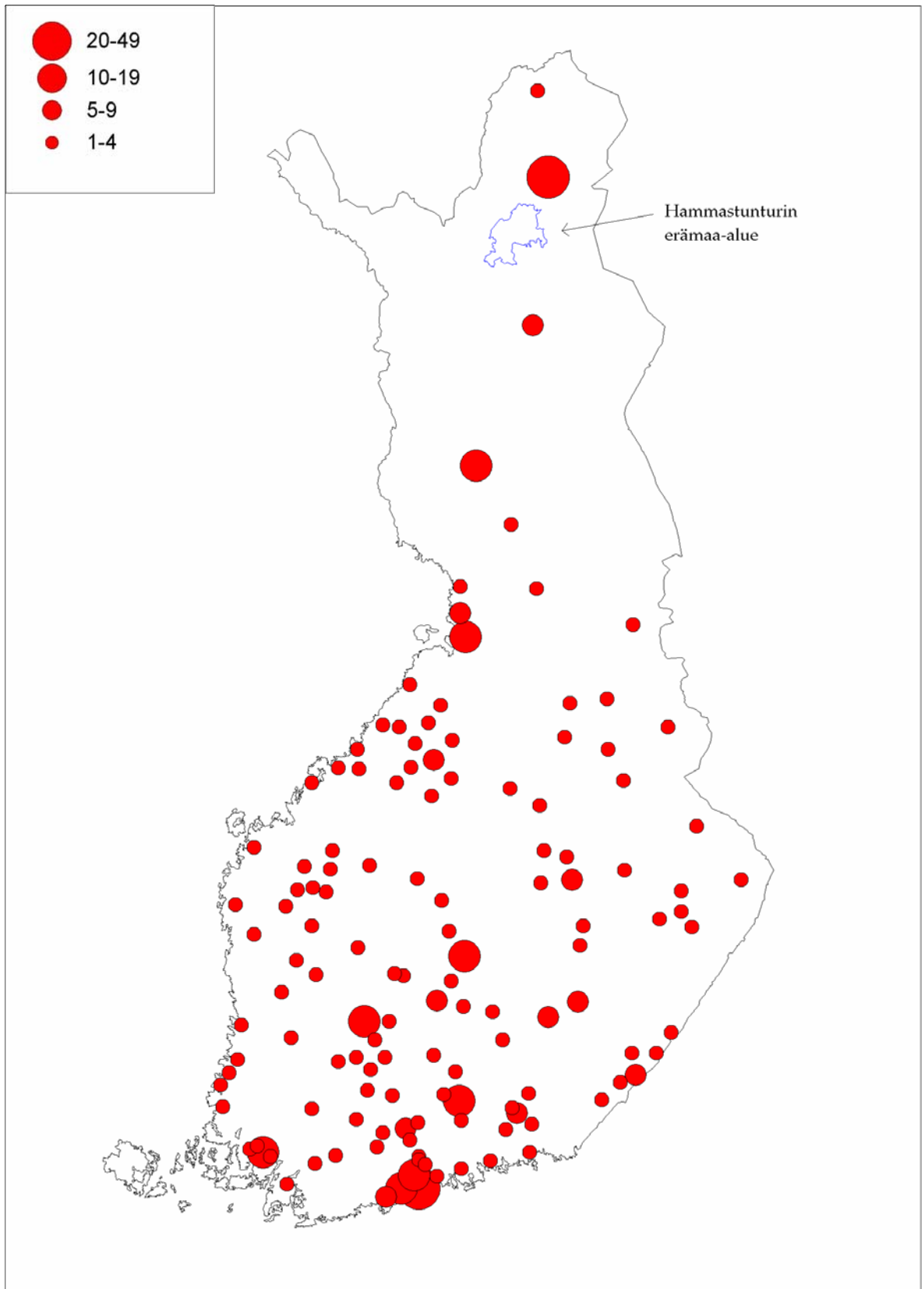
ammattillinen koulutus	miehet	naiset	kaikki
	%	%	%
ammattikoulu	26	23	25
opistotasoinen tutkinto	35	40	36
yliopisto tai korkeakoulututkinto	25	28	26
ei ammatillista tutkintoa	14	9	13

Kävijöiden kotikuntien kärjessä ovat Helsinki ja Inari, nyt vain toisessa järjestyksessä, kuin kevätkaudella. Tyypillinen helsinkiläinen kävijä oli haastattelijan Pahaojan parkkipaikalla tavoittama yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittanut mieshenkilö, joka viipyi kolmen hengen seurueessa retkeillen Pahaojan/Sotajoen/Kultalan alueella kuusi vuorokautta. Tyypillinen inarilainen kävijä puolestaan oli itsenäisesti kulta-alueen läheisyydessä laatikkokyselyyn vastannut mieshenkilö, joka syksyllä tarkkaili alueen luontoa ja lintuja metsästäen ja valokuvaten. Tyypillinen vierasmaalainen oli saksalainen mieshenkilö, joka vastasi laatikkokyselyyn Ivalojoen varrella. Harrastuksinaan hän oli maininnut mm. luonnon tarkkailun, melonnan/soudun sekä valokuvauksen. Saksalaiset olivat kevätkauden tavoin suurin

ulkomaalaisryhmä. Muut kansalaisuudet olivat ruotsi, unkari, kanada, norja, ranska, sveitsi ja USA (taulukko 33 ja kuva 22).

Taulukko 33. Kävijöiden asuinkunnat ja kansalaisuudet, % -jakauma Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=437).

asuinkunta tai maa	% kävijöistä
Helsinki	7
Inari	6
Jyväskylä	4
Espoo	3
Tampere	3
Lahti	3
Oulu	3
Turku	3
Rovaniemi	3
Vantaa	3
Saksa	2
muut	60

Kuva 22. Kävijöiden asuinkunnat vastaajamäärän mukaan luokiteltuna Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005.

4.1.2 Kävijöiden seuruetiedot kesä- ja syyskaudella

Yleisin seuruekoko kesä- ja syyskaudella alueella vierailleilla oli 2-5 henkilöä. Yli kuuden hengen seurueissa oli vierailnut 14 % vastanneista ja yksin 13 % vastanneista (taulukko 34). Suurimmat, yli 20 hengen seurueet olivat vierailleet Kutturan haastattelupisteessä tai Pahaojan parkkipaikalla elokuun alussa. Yksin erämaassa vierailnut henkilö oli yleisimmin Pahaojalla kyselyyn vastannut 35-44-vuotias mieshenkilö, joka oli harrastanut joko retkeilyä tai kullankaivua.

Myös paikkakuntalaiset ja ulkomaalaiset olivat yleisimmin liikkeellä 2-5 hengen seurueessa. Yli kuuden hengen seurueissa oli alueelle saapunut 32 % ulkomaalaisista (n=19).

Suurin seurueen koko oli 29 henkilöä (taulukko 35). Seuruekoon keskiarvo oli kolme ja yleisin koko kaksi henkilöä. Ulkomaalaisten suurimmassa seurueessa oli 12 henkilöä ja seuruekoon keskiarvo oli neljä henkilöä (n=19).

Nuorimmat alueella vierailleet olivat yksivuotiaita ja vanhimman ikä oli 82 vuotta. Seurueen vanhimman ikä oli keskimäärin 51 vuotta ja nuorimman 34 vuotta. Luvut ovat täsmälleen samat kuin kevätkaudellakin. Kolmessa lomakkeessa oli ilmoitettu seurueeseen kuuluvan liikuntarajoitteisia henkilöitä, yhteensä heidän lukumääränsä oli kuusi henkilöä. Seurueet olivat vastanneet kyselyyn Sotajoella, Pahaojalla ja kioskillä. Lisäksi Kultalassa oli vierailnut 10 hengen seurue, jossa oli mukana 2 liikuntarajoitteista henkilöä. Tämä tieto on peräisin niistä kuudesta lomakkeesta, jotka palautuivat toimistolle vasta 17.3.2006, eivätkä ehtineet mukaan varsinaisiin tuloksiin.

Taulukko 34. Kävijöiden seuruetiedot (% seurueista) Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=441).

seurueen koko	kpl	%
vastaajista alueella yksin	55	13
2-5 hengen seurueita kaikista seurueista	324	73
yli 6 hengen seurueita	62	14

Taulukko 35. Seuruetta kuvaavia tunnuslukuja Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005.

seurueen koko	n	moodi	keskiarvo	min	max
koko yhteensä	441	2	3	1	29
vanhimman ikä	359	60	51	19	82
nuorimman ikä	353	50	34	1	66
alle 16-vuotiaita	58	1	2	1	6
liikuntarajoitteisia	3	0	2	1	3

Ystävien ja/tai sukulaisten kanssa alueella vieraili 48 %, oman perheen seurassa oli 44 % vastanneista. Työtovereiden kanssa vierailleita oli 8 % ja kerhon tai yhdistyksen mukana 5 % vastanneista (taulukko 36). Lomakkeisiin kirjoitetut ryhmäkuvaukset on lueteltuna taulukossa 37.

Taulukko 36. Seurueen koostuminen (seurue voi koostua useammasta vaihtoehdosta) Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=393).

seurue	% vastaajista
oma perhe	44
ystävät, sukulaiset	48
työtoverit	8
yrittävien vierat	1
koululuokka tai opiskeluryhmä	1
kerho, yhdistys tms.	5

Taulukko 37. Kerho, yhdistys tms. – kenttään kirjoitetut seuruetiedot Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=11).

kerho, yhdistys tms.	kpl
seurakunta	4
wandergruppe	2
reissegruppe	1
junteista	1
Ivalon Latu ry	1
Ounasvaaran latu	1
asiakkaat	1

4.2 Käynti Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005

4.2.1 Kohteen tärkeys kesä- ja syyskaudella

Kesä- ja syyskaudella 53 % vastanneista ilmoitti Hammastunturin erämaan olevan matkansa ainoa tai tärkein kohde. Luku on huomattavasti suurempi, kuin kevätkaudella. Ivalojoen varrella vastanneista peräti 61 % oli vastannut alueen olevan matkan ainoa tai tärkein kohde (n=82). Pahaojalla, Sotajoella, Moberginjoella tai kioskillä vastanneiden osalta vastaava luku on 47 % (n=286). Kohtaan ”yksi matkan suunnitelluista kohteista” oli laittanut rastin 41 % vastanneista ja ennalta suunnittelematta alueelle poikkesi 6 % (taulukko 38). Alueelle poikettiin suunnittelematta hieman vähemmän kuin kevätkaudella ja pääkohteina mainittiin mm. Lemmenjoki, Saariselkä ja Inari. Kaikki lomakkeissa mainitut muut matkakohdeet sekä pääkohteet on lueteltu liitteessä 3.

Taulukko 38. Matkakohteen tärkeys Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=433).

tärkeys	% vastaajista
matkasi ainoa tai tärkein kohde	53
yksi matkasi suunnitelluista kohteista	41
ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella	6

4.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset kesä- ja syyskaudella

Kesä- ja syyskaudella suurimmat kävijäryhmät harrastusten osalta olivat retkeilijät ja luonnontarkkailijat, molempien osuus oli 57 % vastanneista. Samantyylinen harrastus on myös seuraavaksi suosituin, eli kävely tai lenkkeily, jota oli harrastanut 40 % vastanneista. Kullankaivu ja kalastus olivat lähes yhtä suosittuja harrastuksia. Kullankaivua oli harrastanut 36 % ja kalastusta 31 % vastanneista. Polkuihin oli ollut tutustumassa 16 % ja melontaa/soutua harrastamassa 12 % vastanneista.

Miesten kolme suosituinta harrastusta olivat retkeily, luonnon tarkkailu ja telttailu tai muu leiriytyminen. Naisten harrastuslistan kärjestä suosituimpina löytyvät luonnon tarkkailu, retkeily ja kävely tai lenkkeily (taulukko 39).

Paikkakuntalaisten suosituimmat harrastukset olivat luonnon tarkkailu (64 %), retkeily (61 %) sekä kalastus (39 %). Neljäntenä listalla on telttailu tai muu leiriytyminen (32 %). Viidenneksi suosituin harrastus paikkakuntalaisten osalta oli metsästys, sitä oli harrastanut 29 % vastanneista. Kullankaivuhommissa oli ollut 25 % paikkakuntalaisista ja suosituimmuusjärjestyksessä se sijoittui kuudenneksi tasaluvuin kävelyn, vaelluksen sekä työn/tutkimuksen kanssa.

Ulkomaalaiset olivat harrastaneet enimmäkseen luonnon tarkkailua (84 %). Seuraavaksi suosituimmat harrastukset heidän kohdallaan olivat retkeily (63 %), valokuvaus (63 %) ja telttailu (63 %). Melonta/soutu oli kuudenneksi suosituin harrastus ulkomaalaisten keskuudessa, sitä oli harrastanut 42 % vastanneista. Ulkomaalaisista 21 % ilmoitti harrastaneensa kullankaivua.

Kullankaivua harrastaneista 88 % vastasi kyselyyn Pahaojalla, Sotajoella, Moberginjoella tai kioskillä ja 10 % Ivalojoen varrella. Pahaojalla, Sotajoella, Moberginjoella tai kioskillä vastanneista (n=294) 49 % oli harrastanut kullankaivua ja 53 % retkeilyä. Niistä tällä alueella vastanneista, jotka ilmoittivat yöpyneensä autio-, varaus- tai vuokratuvissa, kullankaivua oli harrastanut 39 % ja retkeilyä 71 %. Telttailleista tai muuten leiriytyneistä kullankaivua oli harrastanut 54 % ja retkeilyä 70 %.

Kuusi prosenttia vastanneista kertoi harrastaneensa myös jotain muuta, kuin lomakkeessa annettuja vaihtoehtoja, nämä harrastukset on lueteltu taulukossa 40.

Työt/tutkimukset, joita kesä- ja syyskaudella oli erämaassa tehty, olivat seuraavat:

- koekalastus (2)
- kultatutkimus
- kullankaivu
- malminetsintä
- kallioperäkartoitus
- maisemointi
- venekuljetus
- valokuvaus
- lehdistövierailu (tutustuminen alueeseen)
- väikkäri (kokemuksellinen oppiminen)
- kieli
- rakennusinventointi + kartoitus (2)
- seurata Mh:n toimia.

Aktiviteettien lukumäärä oli kesä- ja syyskaudella huomattavasti suurempi kuin keväällä. Alue tarjoaa kesällä erittäin monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja niitä käytetään aktiivisesti hyväksi. Eniten oli sellaisia henkilöitä, jotka ilmoittivat harrastaneensa 4-6 eri aktiviteettia käyntinsä aikana (39 %). 7-9 aktiviteettia oli rastittanut 20 % ja yli kymmenen aktiviteettiäkin 6 % vastanneista (taulukko 41).

Kysymykseen siitä, mikä oli tällä käynnillä kaikkein tärkeintä, mitä vastanneet olivat tehneet, tuli kaikkiaan 371 vastausta. Kaikkein tärkeimpänä omaa harrastustaan pitivät kullankaivajat, 19 % vastasi sen olevan kaikkein tärkein harrastus. Kultaa kaivaneiden joukossa olikin eniten sellaisia henkilöitä, jotka ilmoittivat vain yhdestä kolmeen harrastusta (39 %). Seuraavaksi tärkeimpinä harrastuksina kaikkien vastanneiden kesken pidettiin retkeilyä (18 %) ja vaellusta (16 %) (kuva 23).

Taulukko 39. Pääasialliset aktiviteetit, joihin osallistuttiin tai aiottiin osallistua Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=448).

aktiviteetti	miehet	naiset	yhteensä
	%	%	%
retkeily	55	63	57
luonnon tarkkailu	54	68	57
kävely tai lenkkeily	33	60	40
telttailu tai muu leiriytyminen	38	40	39
kullankaivu	37	36	36
vaellus /yöpyminen maastossa	36	28	34
kalastus	34	26	31
valokuvaus/luontokuvaus	30	32	31
yöpyminen autio- tai varaustuvassa	29	24	28
eväsretki	12	31	17
polkuihin tutustuminen	12	25	16
marjastus	13	24	16
uiminen	13	12	13
melonta/soutu	13	6	12
suunnistus	12	13	12
lintuharrastus	10	8	10
yöpyminen vuokratuvassa	8	9	8
sienestys	5	14	7
kasviharrastus	6	7	6
metsästys	5	1	4
työ/tutkimus	5	2	4
pyöräily	2	3	3
opetukseen liittyvä käynti	2	2	2
moottoriveneily	1	2	1
partioretki	0	2	1
moottorikelkkailu	0	0	0
hiihto	0	0	0
koiravaljakkoajelu	0	0	0
leirikoulu	0	0	0

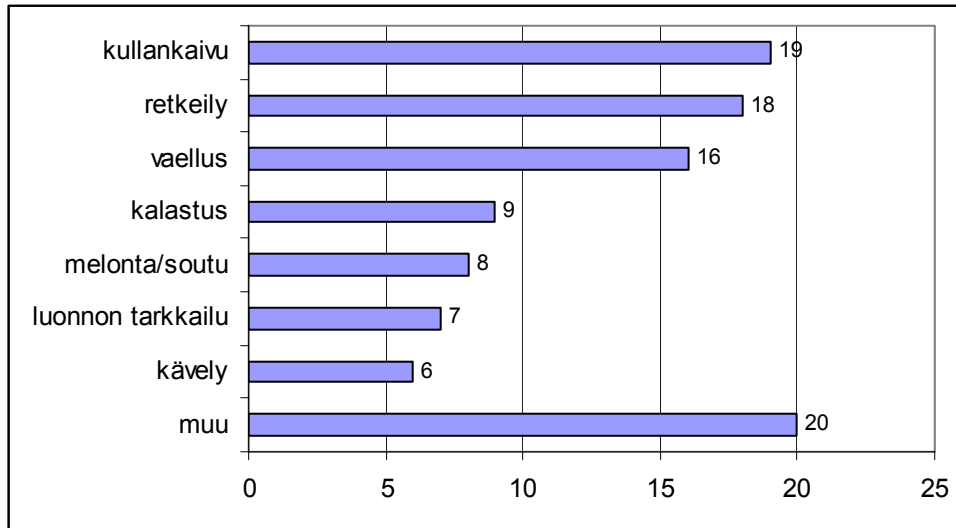
Taulukko 40. Muut lomakkeissa ilmoitetut harrastukset Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=27).

muut harrastukset
nukkuminen
ruoanlaitto
yhdessäolo
lepääminen
loma/rentoutuminen, tutustuminen Lappiin
saunominen
valtauksen huolto
rakastelu, häämatka
sukulaisvierailu
sissitoiminta, ruoan laittaminen (n. 3 h)
kynsitulet
talkoot ystävän luona + seurustelu
vierailu kullankaivajaystävien luona
vierailu
kosket
rentoutuminen (x 2)
raikas purovesi
Kultalaan tutustuminen
hönöttely (x 2)
kumilauttailu
yöpyminen vieraana
yöpyminen omassa kämpässä
Kutturin kylään ja kullanhuuhdontaan ensi tutustuminen
olla poissa kaikesta
työvehkeiden tarkastus

Taulukko 41. Aktiviteettien lukumäärä käyntiä kohden Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=444).

aktiviteettien lukumäärä	miehet	naiset	kaikki
	%	%	%
1-3 aktiviteettia	38	28	35
4-6 aktiviteettia	36	45	39
7-9 aktiviteettia	20	21	20
yli 10 aktiviteettia	6	6	6

Kuva 23. Tärkeimmät aktiviteetit Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella (n=371).

4.2.3 Käyntikertojen alueellinen jakautuminen kesä- ja syyskaudella

Kesä- ja syyskaudella suosituimmaksi käyntikohteeksi nousi Pahaojan, Sotajoen ja Kultalan alue, jossa ilmoitti vierailleensa 65 % vastanneista. Kysymystä laadittaessa tarkoitus oli alun perin selvittää, kuinka moni on käynyt Pahaojalta Kultalaan vievällä reitillä, mutta sitä ei vastanneet voineet huonosta vaihtoehtoasettelusta johtuen tietää. Luvussa ovat siis mukana kaikki Pahaojan, Sotajoen ja Kultalan läheisyydessä vierailleet henkilöt. Ivalojoella oli vierailut 37 % ja kulta-alueella 32 % vastanneista (taulukko 42). Saariselän lähialueella ilmoitti vierailleensa 16 % vastanneista, todennäköisesti määrä on kuitenkin todellisuudessa pienempi. Kesä- ja syyskaudella vastanneista useat olivat merkinneet tähän rastin, mikäli olivat saapuneet erämaa-alueelle Saariselän matkailukeskuksesta. Taulukkoon 43 on tallennettu muut kävijöiden mainitsemat käyntikohteet erämaa-alueella.

Paikkakuntalaiset olivat niin ikään vierailleet eniten Pahaojan, Sotajoen ja Kultalan alueella (54 %) ja Ivalojoella oli seuraavaksi suosituin käyntikohde (43 %). Kulta-alueella oli vierailut 14 % paikkakuntalaisista (n=28).

Ulkomaalaisilla kaksi suosituinta käyntikohdetta oli kääntynyt päinvastaiseen järjestykseen: Ivalojoella oli vierailut 58 % ja Pahaojan, Sotajoen ja Kultalan alueella 53 % ulkomaalaisista. Kulta-alueella vierailleita ulkomaalaisia oli 26 % (n=19).

Taulukko 42. Vastaajien käyntikohteet Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (mahdollista vierailta useammassa paikassa alueen sisällä samalla käynnillä) (n=448).

alue	% käynyt
Pahaoja/Sotajoki - Ivalojoen Kultala	65
Ivalojoen alue	37
Kulta-alue	32
Saariselän lähialue	16
Hammastunturi/Hammasjärvi	10
Suivakkojärven alue	8
Rautujärven alue	4
Kirakkajärven/ -joen alue	3
Taimenjärven alue	3

Taulukko 43. Muut käyntikohteet Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005.

paikka	kpl
Juntinoja	8
Appisjoki, Kehäpää	4
Riekkajoki	3
Tolospää	2
Juntinoja, Appistunturit, Hirvaspää	2
Appistunturi	2
Appinen	1
Appisjoki	1
Kehäpää	1
Ainikkalammot, Kehäpää	1
Riekkajoki, Rahpesjärvi, Appis, Kuoppapää	1

4.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus kesä- ja syyskaudella

Vierailun kestossa oli kesä- ja syyskaudella huomattavia eroja. Osa vierailusta piipahti alueella vain tunnin verran sinnikkäimpien viipyessä alueella 100–150 vuorokautta. Kuukauden tai sitä pitempään alueella viipyneitä oli 19 kpl, heistä jokainen oli ollut kullankaivua harrastanut henkilö. Toisin kuin kevätkaudella, kesä- ja syyskaudella vierailleet yleensä myös yöpyivät alueella. Yöpyjien osuus oli 84 % ja tyypillisimmin vierailu kesti kaksi vuorokautta. Keskimäärin yöpyjät viipyivät alueella n. kahdeksan vuorokautta. Päiväkävijät viipyivät alueella keskimäärin n. viisi tuntia (taulukko 44).

Paikkakuntalaisista 83 % yöpyi alueella vierailunsa aikana, vierailu kesti yleisimmin kaksi vuorokautta. Päiväkävijät viipyivät alueella keskimäärin n. viisi tuntia (n=24).

Kaikki ulkomaalaiset vastaajat olivat yöpyneet alueella, vierailun kesto oli keskimäärin n. kuusi vuorokautta (n=18).

Seitsemän prosenttia kesä- ja syyskaudella vastanneista vastasi asuvansa Ylä-Lapin alueella. Muiden osalta Ylä-Lapissa yöpyneiden osuus oli 100 %. Yksi Pahaojalla lomakkeen täyttänyt mieshenkilö vastasi olevansa alueella vain kolmen tunnin päiväkäynnillä, muiksi käyntikohteikseen hän oli nimennyt Kiilopään ja Kaunispään. Ylä-Lapin alueella oli yleisimmin viivytty seitsemän vuorokautta keskimääräisen vierailun pituuden ollessa noin kymmenen vuorokautta (taulukko 45).

Ensimmäistä kertaa Hammastunturin erämaa-alueelle oli tullut vierailemaan 30 % vastanneista ja 67 % ilmoitti käyneensä alueella ennenkin (taulukko 46). Luvut ovat suunnilleen samaa luokkaa, kuin kevätkaudellakin. Aiemmin vierailneiden käyntimäärä viimeisen viiden vuoden aikana oli keskimäärin n. 8. Suurimman käyntimäärän, 500 kertaa viimeisen viiden vuoden aikana, ilmoitti inarilainen alueella työtehtävissä ollut mieshenkilö.

Tyypillisimmin ensimmäinen ja edellinen käynti olivat tapahtuneet v. 2004. Keskimäärin alueella oli käyty ensimmäisen kerran 14 vuotta aikaisemmin ja edellinen käynti oli ollut keskimäärin kaksi vuotta sitten (taulukko 47).

Pahaojan, Sotajoen, Moberginojan ja kioskin alueella kyselyyn vastanneista 70 % oli käynyt alueella ennenkin (n=288). Ivalojoen varrelta tavoitetuista aiemmin vierailleista oli 61 % vastanneista (n=82). Muualla vierailleista 62 % oli vierailut alueella myös aikaisemmin (n=65).

Paikkakuntalaisista vierailijoista 75 % oli käynyt alueella aikaisemminkin ja 7 %:lle käynti oli ensimmäinen (n=23). Ulkomaalaisista puolestaan 74 % oli ensimmäistä kertaa alueella ja 26 % oli käynyt alueella ennenkin (n=19).

Kullankaivua harrastaneista 82 % oli vierailut alueella ennekin ja 16 % oli ensikertalaisia (n=160). Aiemmin käyneet olivat vierailleet alueella keskimäärin noin seitsemän kertaa viimeisen viiden vuoden aikana (n=114). Melontaa/soutua harrastaneista 60 % oli vierailut alueella myös aiemmin, 33 % kertoi olevansa ensikertalaisia (n=42).

Taulukko 44. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 sukupuolen mukaan jaoteltuna.

kävijäryhmä	n	osuus %	käynnin kesto				
			keskiarvo	mediaani	moodi	min	max
päiväkävijät	69	16	4,8	5	5	1	12
miehet	40	13	5,2			1,5	12
naiset	29	25	4,2			1	10
yöpyjät	363	84	8,4	5	2	1	150
miehet	273	87	8,2			1	150
naiset	87	75	9,2			1	100

Taulukko 45. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto Ylä-Lapin alueella kesä- ja syyskaudella 2005.

kävijäryhmä	n	osuus %	käynnin kesto				
			keskiarvo	mediaani	moodi	min	max
päiväkävijät	1	0	3	3	0	3	3
yöpyjät	401	100	10,3	7	7	2	100

Taulukko 46. Käynnin toistuvuus Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=435).

käynnin toistuvuus	%
ensi kertaa alueella	30
mies	27
nainen	38
käynyt aikaisemmin	67
mies	71
nainen	59

Taulukko 47. Käyntien aiempi ajoittuminen Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005 (n=253).

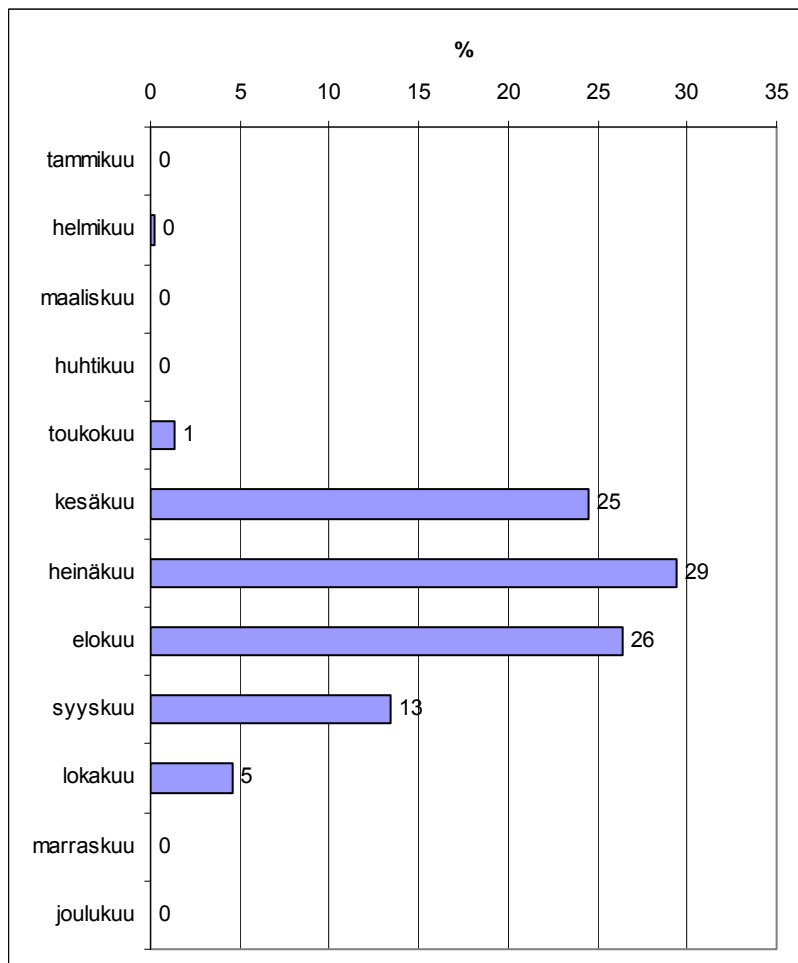
käyntien aiempi ajoittuminen	min	max	moodi	mediaani	keskiarvo
ensimmäisen kerran käynyt					
vuonna	1956	2005	2004	1995	1991
vuotta sitten	49	0	1	10	14
viimeksi käynyt					
vuonna	1980	2005	2004	2004	2003
vuotta sitten	25	0	1	1	2

4.2.5 Alueelle saapuminen kesä- ja syyskaudella

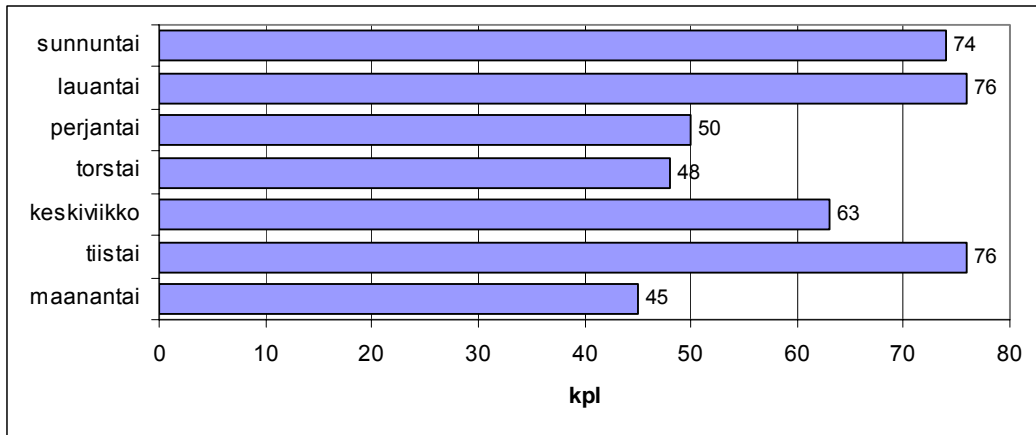
Alueelle saapui kesä- ja syyskauden aikana eniten kävijöitä heinäkuussa (29 %). Elokuussa saapui 26 % ja kesäkuussa 25 % vastanneista (kuva 24). Vieraita saapui melko tasaiseen tahtiin viikonpäivästä riippumatta, eniten saapujia oli tiistaisin, lauantaisin ja sunnuntaisin (kuva 25). Yleisin saapumisaika oli iltpäivällä klo 15–18 välillä (kuva 26).

Lomakkeen kysymykseen Ylä-Lappiin saapumisen ajankohdasta tuli 399 vastausta. Toukokuussa oli saapunut 2 %, kesäkuussa 29 %, heinäkuussa 31 %. elokuussa 22 %, syyskuussa 15 % ja lokakuussa 2 % vastanneista. Ylä-Lapin alueelle saavuttiin eniten lauantaina iltpäivällä (kuvat 27 ja 28).

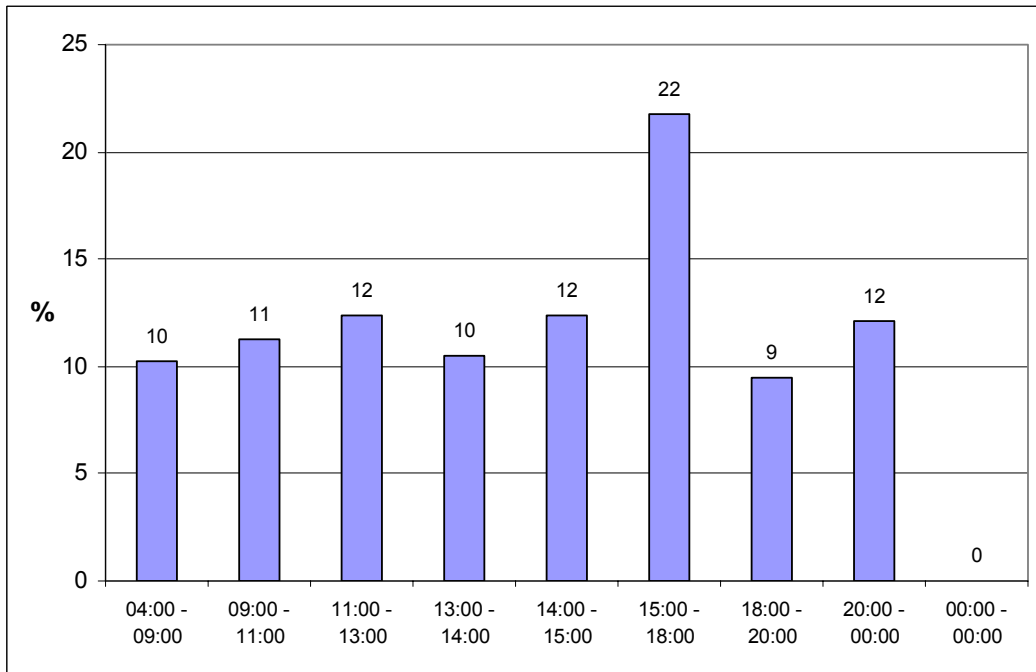
Kesä- ja syyskaudella vierailleet saapuivat yleensä alueelle henkilöautolla (70 %). Asuntovaunun kanssa tai asuntoautolla saapui 13 % vastanneista. Lentokoneella saapui 7 % vastanneista, mikä on huomattavasti vähemmän kuin kevätkaudella (kuva 29). Muut vastanneiden käyttämät kulkuneuvot on lueteltu taulukossa 48.

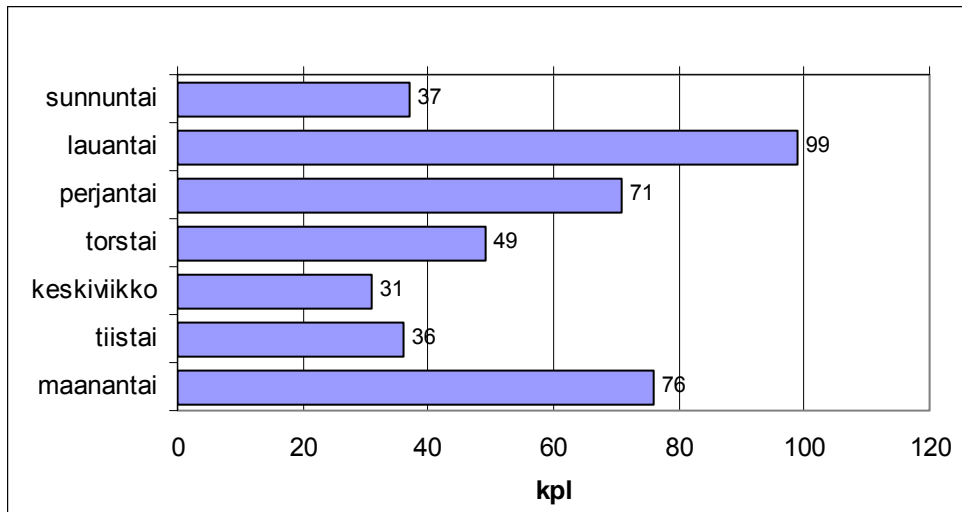
Kuva 24. Hammastunturin erämaa-alueelle saapuminen kesä- ja syyskaudella 2005 kuukauden mukaan (n=432).

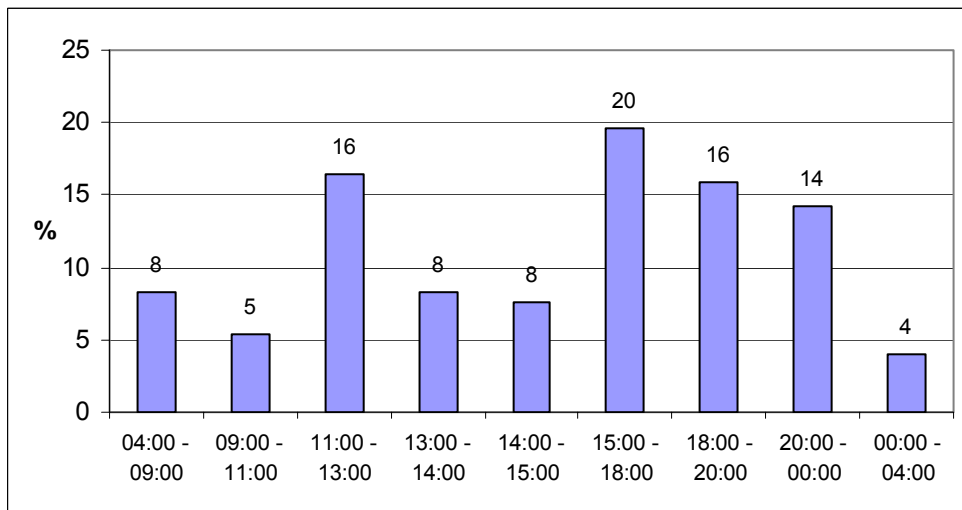
Kuva 25. Hammastunturin erämaa-alueelle saapuminen kesä- ja syyskaudella 2005 viikonpäivän mukaan (n=448).

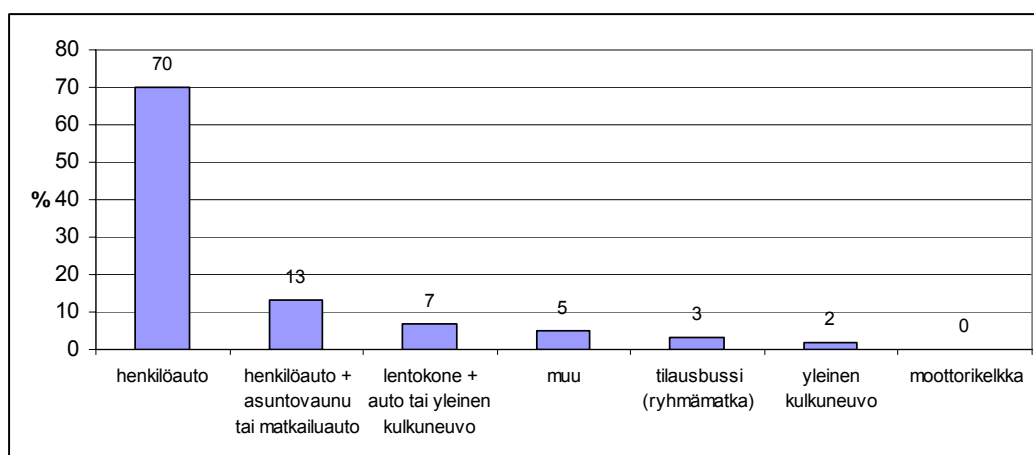
Kuva 26. Hammastunturin erämaa-alueelle saapuminen kesä- ja syyskaudella 2005 kellonajan mukaan (n=381).

Kuva 27. Ylä-Lapin alueelle saapuminen kesä- ja syyskaudella 2005 viikopäivän mukaan (n=399).

Kuva 28. Ylä-Lapin alueelle saapuminen kesä- ja syyskaudella 2005 kellonajan mukaan (n=371).

Kuva 29. Hammastunturin erämaa-alueelle saapuminen kesä- ja syyskaudella 2005, kulkuneuvo (matka on voitu tehdä useammalla kulkuneuvolla) (n=448).

Taulukko 48. Muut vastaajien käyttämät kulkuneuvot Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005.

kulkuneuvo	kpl
pakettiauto	7
kuorma-auto	3
taksi	2
taksi + vene	2
henkilöauto + juna	2
vene	1
kumivenheellä	1
yleinen kulkuneuvo + polkupyörä	1
polkupyörä	1
sukset	1
moottoripyörä	1

4.2.6 Käyntiin liittyvä rahankäyttö kesä- ja syyskaudella

Ryhmämatkalaisten vierailuun käyttämä rahasumma kesä- ja syyskaudella oli keskimäärin 328 euroa. Muut vastanneet olivat käyttäneet rahaa keskimäärin 181 euroa, matkakustannukset olivat keskimäärin noin 194 euroa (taulukko 49). Kohde- tai lähialueella käytetyn rahan osuus oli 68 % menoista ja eniten rahaa oli käytetty ruokailuun (taulukko 50).

Koko perheen käyttämän rahasumman ilmoitti 22 % vastanneista ja summan keskiarvo oli 614 euroa perhettä kohden.

Taulukko 49. Käyntiin liittyvä rahankäyttö kaikkiaan sekä matkakustannukset Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005.

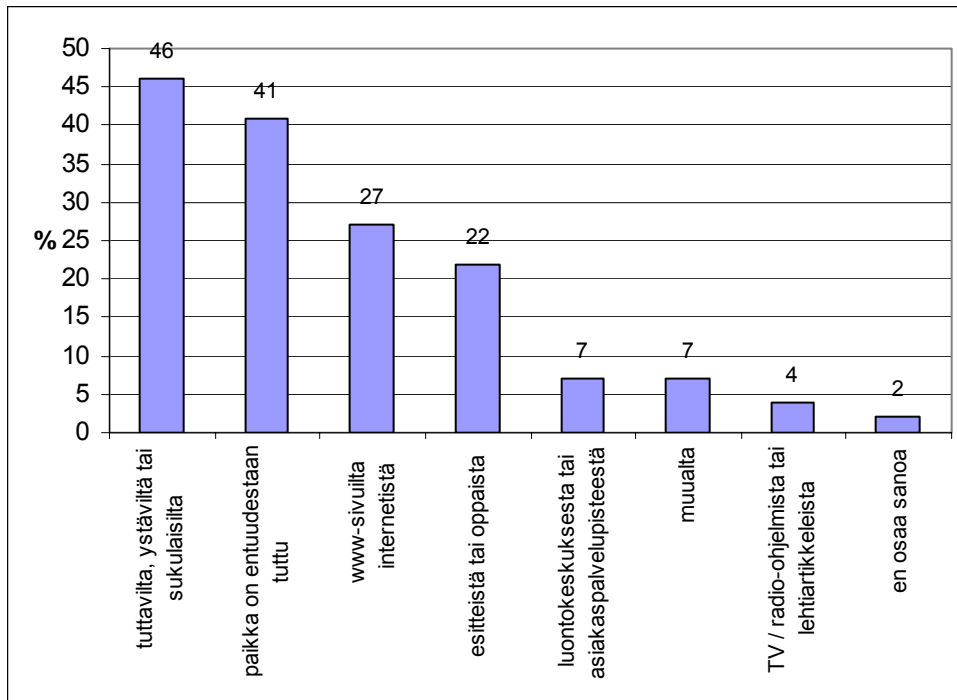
rahankäyttö ja matkakustannukset	euroa / käynti	luottamusväli
menot yhteensä (ilman matkakustannuksia)		
keskiarvo	180,69	162-199
mediaani	150,00	
menot yhteensä, järjestetty ryhmämatka, (sisältää matkakustannukset)		
keskiarvo	327,83	210-446
mediaani	225,00	
edestakaiset matkakustannukset (pl. ryhmämatkalaiset)		
keskiarvo	193,71	177-211
mediaani	180,00	

Taulukko 50. Käyntiin liittyvät menot alueellisesti ja menolajeittain (pois lukien ryhmämatkalaiset) Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005.

menot alueellisesti ja menolajeittain	osuus menoista	menoja ilmoitti
	%	% vastaajista
rahankäytön alueellinen jakautuma		
– kohde- tai lähialueella	68	55
– matkan varrella tai kotipaikkakunnalla	32	44
rahankäytön menolajeittainen jakautuma alueella tai lähialueella		
– ruokailu	47	57
– majoittuminen	26	25
– ohjelmapalvelut	2	2
– muut menot	25	27

4.2.7 Tietolähde kesä- ja syyskaudella

Useimmin alueesta oli saatu ennalta tietoa tuttavilta, ystäviltä tai sukulaisilta (46 %) ja seuraavaksi yleisimmin oli ilmoitettu alueen olevan entuudestaan tuttu (41 %). Nämä olivat myös keväällä kaksi yleisintä tiedonsaantimuotoa. Kesä- ja syyskaudella WWW-sivut olivat kevästä poiketen yleisempi tietolähde kuin esitteet ja oppaat (kuva 30). Muut tietolähteet on lueteltu taulukossa 51.

Kuva 30. Mistä saanut tiedon Hammastunturin erämaa-alueesta kesä- ja syyskaudella 2005 (n=448).

Taulukko 51. Muu tietolähde Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005.

muualta, mistä?	kpl
kartta	12
kirjallisuus	3
paikallinen asukas	2
erämessut	1
matkatoimisto	1
kurssin vetäjä	1
opettaja	1
sisäministeriö, hks, LKL ry, Inari	1
Lapin kullankaivajain liitosta	1
KTM	1

4.3 Kävijättyytyväisyys kesä- ja syyskaudella 2005

4.3.1 Käynnin tarkoitus kesä- ja syyskaudella

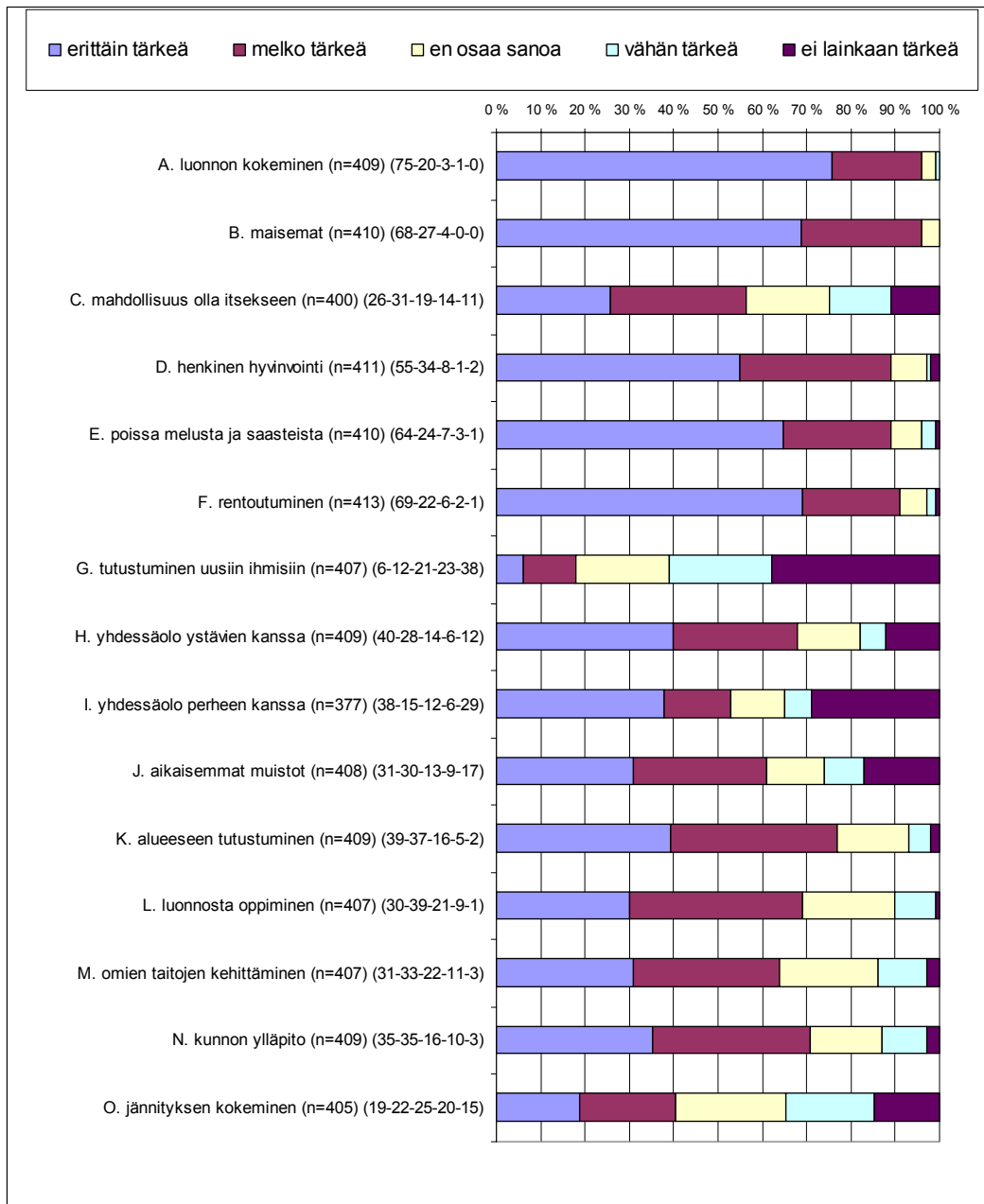
Kesä- ja syyskaudella alueella vierailleiden mielestä erittäin tärkeitä virkistysmotiiveja olivat luonnon kokeminen (75 %), rentoutuminen (69 %) ja maisemat (68 %). Henkinen hyvinvointi ja poissaolo melusta ja saasteista koettiin seuraavaksi tärkeimmiksi asioiksi. Tulos on hyvin samantapainen kuin keväälläkin.

Tutustuminen uusiin ihmisiin koettiin vielä merkityksettömämmäksi kuin keväällä. Sen sijaan luonnosta oppiminen ja omien taitojen kehittäminen koettiin kesällä ja syksyllä tärkeämmiksi kuin keväthankien aikaan. Virkistysmotiivien tärkeys on esitetty kuvassa 31.

Kaikkiin vastanneisiin verrattuna retkeilyä harrastaneet pitivät hieman tärkeämpänä alueeseen tutustumista. Kullankaivajat pitivät uusiin ihmisiin tutustumista ja aikaisempia muistoja jonkin verran tärkeämpinä, kuin kaikki vastaajat. Melojat/soutajat puolestaan pitivät luonnosta oppimista ja jännityksen kokemista muita vastaajia tärkeämpinä.

Paikkakuntalaisten vastauksissa korostuvat muihin verrattuna tärkeimpinä henkinen hyvinvointi, luonnosta oppiminen, kunnon ylläpito ja erityisesti omien taitojen kehittäminen.

Ulkomaalaisille oli ollut keskimääräistä tärkeämpää mahdollisuus olla itsekseen sekä melusta ja saasteesta poissa oleminen. Myös jännityksen kokemisen he olivat kokeneet keskimääräistä tärkeämmäksi.

Kuva 31. Kävijöiden virkistysmotiivit Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005, %-jakauma. Virkistysmotiivien tärkeyttä kuvataan palkilla, joka on jaettu osiin sen perusteella, kuinka tärkeä motiivi on. Sulkeissa %-osuudet numeroina.

4.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta kesä- ja syyskaudella

Kesä- ja syyskaudella käytetyimpiä palveluita alueella olivat lähialueen tiestö, pysäköintipaikat ja opastetaulut. Tiestöä oli käyttänyt 94 % ja pysäköintipaikkoja sekä opastetauluja 82 % vastanneista. Vähiten käytettyjä/arvioituja olivat moottorikelkkaurat, joihin kuitenkin kesäajasta huolimatta 13 % vastanneista otti kantaa. Ohjelmapalvelutarjontaa oli käyttänyt hyväkseen vain 15 % ja Siidan palveluita 33 % vastanneista. Siidan palveluita oli prosentteissa mitattuna käytetty hieman enemmän kesä- ja syyskaudella kuin keväällä. Ivalon ja Saariselän palvelupisteiden palveluiden käytön määrässä oli näiden kahden kauden välillä vain yhden prosentin ero ja niitä oli kesä- ja syyskaudella käyttänyt 39 % vastanneista.

Tyytyväisimpiä saamiinsa palveluihin olivat Siidan ja Ivalon ja Saariselän asiakaspalvelupisteissä vierailleet henkilöt. Ivalon ja/tai Saariselän asiakaspalvelupisteiden palvelun laatua piti erittäin hyvänä tai melko hyvänä 79 % niitä käyttäneistä. Siidan kohdalla vastaava luku on 76 %. Seuraavaksi tyytyväisimpiä oltiin auto- varaus- ja vuokratupiin sekä polttopuihin.

Kesä- ja syyskaudella vierailleet olivat kevätkaudella vierailleita tyytyväisempiä mm. yleisökäymälöiden laatuun, olihan niissä toki kesällä lämpimämpääkin. Tyytyväisempiä oltiin oltu myös jättepisteisiin ja auto- varaus- ja vuokratupien laatuun.

Lähialueen tiestö oli aiheuttanut eniten kielteistä kritiikkiä, 30 % vastanneista oli sitä mieltä, että tiestön laatu oli joko melko huono tai erittäin huono. Moottorikelkkauria piti huonoina tai melko huonoina 15 % vastanneista, samoin siltoja ja muita vesienlitysrakenteita.

Ympäristön laatutekijöistä tyytyväisimpiä oltiin maiseman vaihtelevuuteen ja luonnontilaisiin tai erämaisiiin alueisiin kuten keväälläkin. Keskiarvo tosin maiseman vaihtelevuuden osalta oli hieman matalampi kuin keväällä. Ympäristön turvallisuus ja alueen siisteys koettiin kesä- ja syyskaudella huonommaksi kuin keväällä. Turvallisuustekijöistä lomakkeissa kritisoiitiin mm. palohälyttimen puuttumista autiotuvista ja Ivalojoen koskien kohdalle haluttiin nimikyltit. Yleisen siisteyden oli keväällä kokenut melko huonoksi vain yksi prosentti vastanneista, kesä- ja syyskaudella vastaava luku oli 4 % (taulukko 52 ja kuva 32).

Ivalojoella kyselyyn vastanneet (88 vastaajaa) olivat keskimäärin tyytyväisempiä palveluiden laatuun, kuin muualla vastanneet. Ivalojoella vastanneista 14 % piti kuitenkin lähialueen tiestöä ja 12 % polkuverkostoa melko huonona tai erittäin huonona. Eniten tällä alueella oli palveluista käytetty tiestöä (90 %), jättepisteitä

(88 %) ja tulentekopaikkoja ja laavuja (85 %). Vähiten käytettyä oli ohjelmapalvelutarjonta (20 %).

Pahaojalla, Sotajoella, Moberginjoella tai kioskillä vastanneet (294 vastaajaa) olivat seuraavaksi tyytyväisimpiä. Tällä alueella vastanneista 35 % oli sitä mieltä, että lähialueen tiestö oli laadultaan melko huono tai erittäin huono. Tällä alueella lisäksi 14 % vastasi jättepisteiden, 13 % käymälöiden ja 11 % polttopuiden ja siltojen olevan joko melko tai erittäin huonolaatuisia. Eniten oli käytetty tiestöä (95 %), pysäköintipaikkoja (87 %) sekä opastetauluja (87 %) ja vähiten ohjelmapalvelutarjontaa (13 %).

Tyytymättömmimpiä olivat muualla erämaa-alueella vastanneet (66 vastaajaa). Muut alueet, joista lomakkeita palautui, olivat Juntinoja, Köysivaara, Kirakkajoki, Pikku Harrijoki, Rautujärvi, Riekkajoki, Saariselkä, Sompio, Suivakkojärvi ja Taimenjärvi. Näillä alueilla vastanneista 51 % piti siltoja, 40 % polkuviitoituksia, 31 % opastetauluja, 27 % tulentekopaikkoja, laavuja tai telttapaikkoja, 26 % tiestöä ja 25 % ohjelmapalvelutarjontaa joko melko huonoina tai erittäin huonoina. Ainoastaan Siidan palveluihin olivat tyytyväisimpiä näillä alueilla kyselyyn vastanneet. Palveluista he olivat käyttäneet eniten tiestöä (92 %), polttopuita (85 %) ja auto-, varaus- tai vuokratupia (82 %).

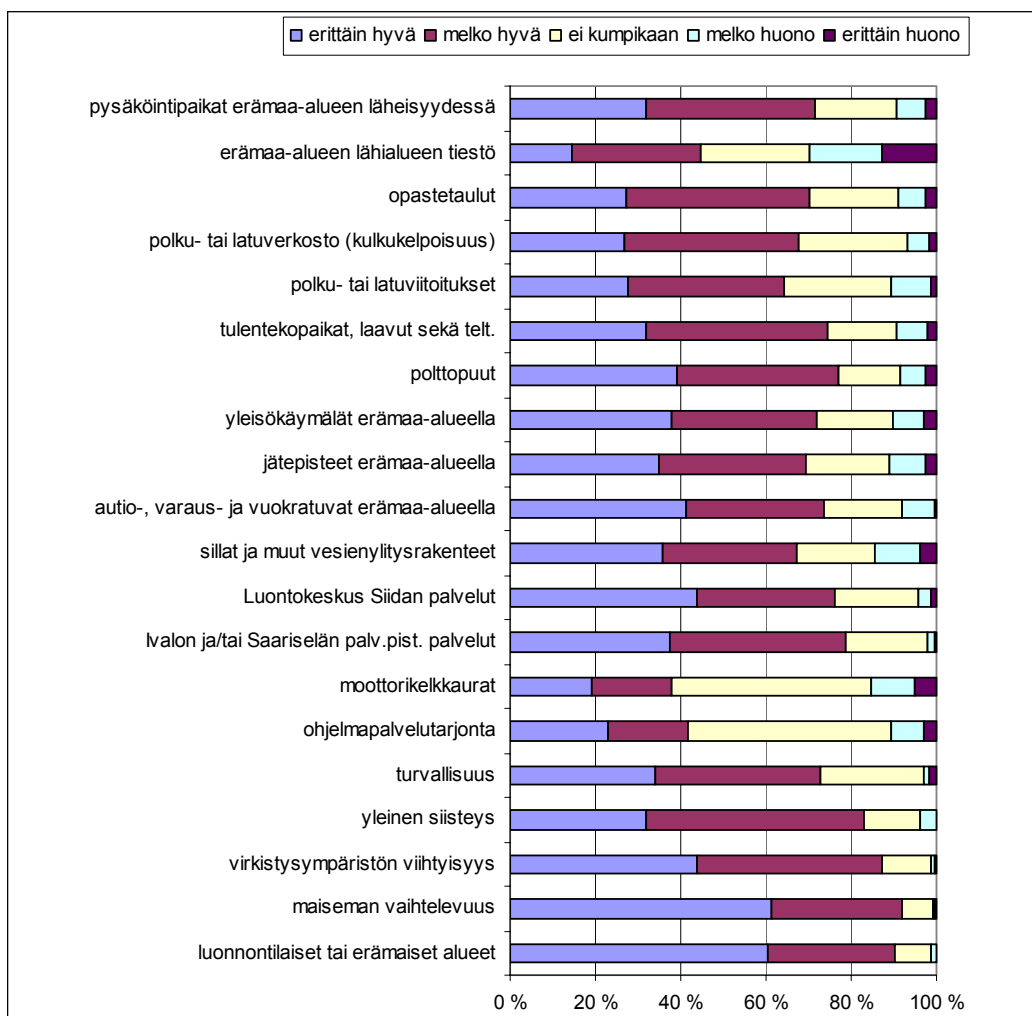
Paikkakuntalaiset (28 vastaajaa) olivat keskimääräistä tyytyväisempiä palveluiden laadun tasoon, ainoastaan tiestön laatua piti 34 %, polttopuita 23 % ja Siidan palveluita 20 % melko huonoina tai erittäin huonoina. Myös ulkomaalaiset (19 henkilöä) olivat keskimääräistä tyytyväisempiä. Heistä kuitenkin 31 % piti siltoja ja 27 % pysäköintipaikkoja joko melko huonoina tai erittäin huonoina.

Harrastuslajeittain vertailtuna melojat/soutajat (52 vastaajaa) olivat hieman tyytyväisempiä palveluiden laatuun kuin retkeilijät (257 vastaajaa). Kullankaivajat (163 vastaajaa) olivat tyytymättömmämpiä kuin nämä kaksi muuta ryhmää. Melojat/soutajat olivat olleet eniten tyytymättömiä opastetauluihin ja polkuviitoituksiin, noin kymmenen prosenttia piti niiden laatua joko melko huonoina tai erittäin huonoina. Retkeilijöistä 28 % moitti tiestöä ja 12 % siltoja ja ohjelmapalvelutarjontaa melko huonoiksi tai erittäin huonoiksi. Kullankaivajista 35 % piti tiestöä, 14 % käymälöitä ja ohjelmapalvelutarjontaa, 13 % jättepisteitä ja 12 % siltoja joko melko huonoina tai erittäin huonoina.

Mielipiteissä ympäristön laadusta ei ollut suuria alueellisia eroja. Ivalojoella vastanneet arvioivat maiseman vaihtelevuuden sekä alueen luonnontilaisuuden ja erämaisyyden hieman paremmaksi kuin muualla. Paikkakuntalaiset pitivät ympäristön laatua jonkin verran parempana kuin vastanneet keskimäärin. Kullankaivajat puolestaan arvioivat ympäristön laadun keskimääräistä huonommaksi.

Taulukko 52. Kävijöiden mielipiteet Hammastunturin erämaa-alueen palveluiden ja ympäristön laadusta kesä- ja syyskaudella 2005.

palvelu tai ympäristötekijä	n	arvioinut/ käyttänyt	arviointi %					keskiarvo	ei käyttänyt
			%	erittäin hyvä	melko hyvä	ei kumpikaan	melko huono		
pysäköintipaikat	369	82	32	40	19	7	2	3,92	70
lähialueen tiestö	419	94	15	30	26	17	13	3,17	21
opastetaulut	369	82	27	43	21	7	2	3,86	61
polku- tai latuverkosto	289	65	27	41	26	5	2	3,85	128
polku- tai latuviitoitukset	271	60	28	37	25	10	1	3,80	144
tulentekopaikat, laavut sekä telttapaikat	318	71	32	43	16	7	2	3,95	110
polttopuut	333	74	39	38	15	6	2	4,05	91
yleisökäymälät	333	74	38	34	18	7	3	3,96	99
jätepisteet	331	74	35	35	20	8	3	3,91	98
autio-, varaus- ja vuokratuvat	289	65	41	33	18	8	0	4,07	137
sillat ja muut vesienylitysrakenteet	329	73	36	32	18	11	4	3,84	100
Luontokeskus Siidan palvelut	146	33	44	32	20	3	1	4,14	259
Ivalon ja/tai Saariselän palv.pist. palvelut	173	39	38	41	19	2	1	4,13	236
moottorikelkkaurat	58	13	19	19	47	10	5	3,36	346
ohjelmapalvelutarjonta	65	15	23	18	48	8	3	3,51	342
turvallisuus	388	87	34	39	24	1	2	4,03	0
yleinen siisteys	423	94	32	51	13	4	0	4,11	0
virikistysympäristön viihtyisyys	410	92	44	44	11	1	0	4,30	0
maiseman vaihtelevuus	427	95	61	31	7	1	0	4,52	0
luonnonomaiset tai erämaiset alueet	419	94	60	30	8	1	0	4,49	0

Kuva 32. Kävijöiden mielipiteet Hammastunturin erämaa-alueen palveluista sekä ympäristön laadusta kesä- ja syyskaudella 2005.

4.3.3 Kävijöiden mielipiteet alueen palveluiden ja rakenteiden riittävydestä kesä- ja syyskaudella

Kesä- ja syyskaudella oli annettu eniten palautetta tiestön riittävydestä, 93 % vastanneista oli kommentoinut asiaa. Vastanneista 17 % oli sitä mieltä, että teiden määrää tulisi lisätä ja 6 % piti teiden vähentämistä suotavana. Vain yksi paikkakuntalainen kannatti teiden lisäämistä, viiden mielestä nykyisiäkin voisi vähentää.

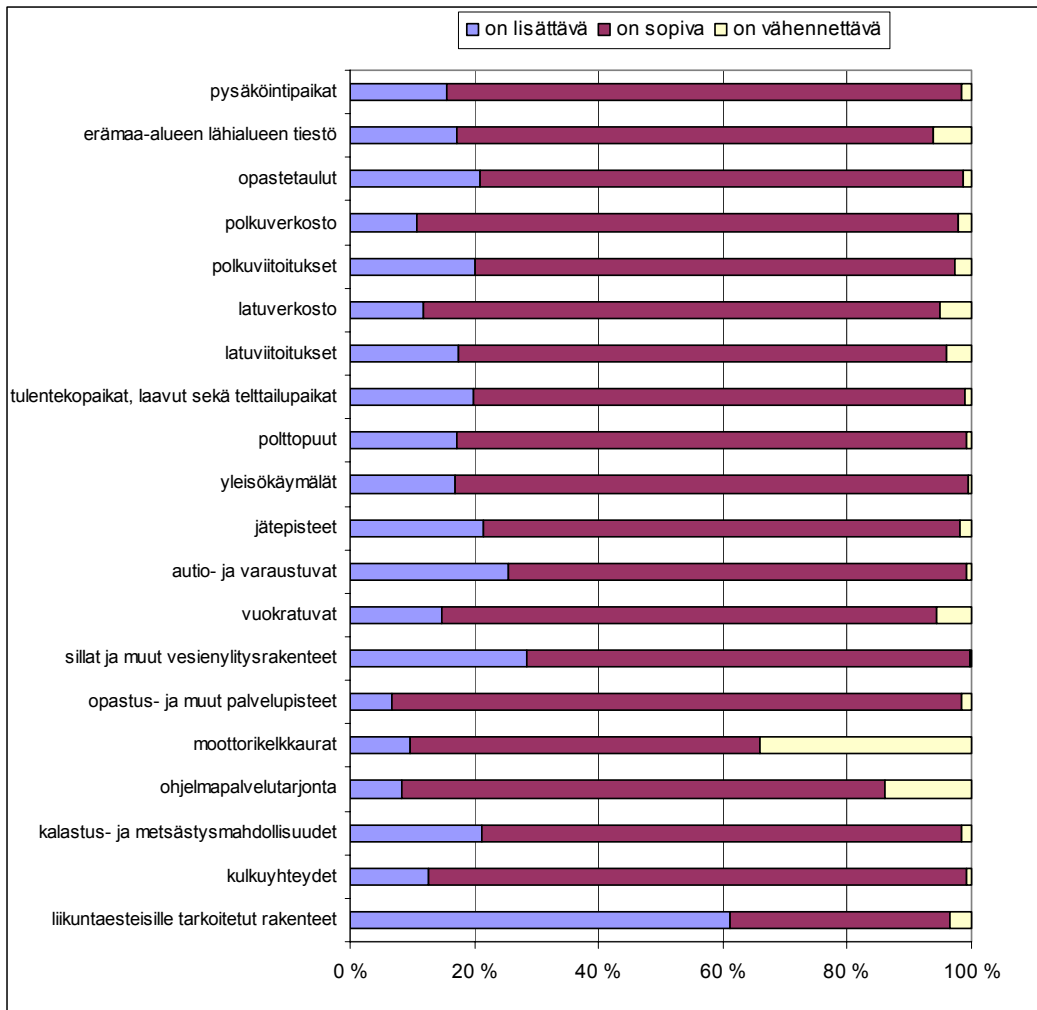
Opastetaulujen riittävyttä oli arvioinut 87 % vastanneista. Heistä 21 % oli sitä mieltä, että niiden määrää on lisättävä ja yhden prosentin mielestä entisiäkin voisi karsia. Siltojen määrää oli arvioinut 77 % vastanneista ja heistä 28 % toivoi niitä lisättävän. Autio- ja varaustupien riittävydestä antoi mielipiteensä 66 %

kaikista vastanneista ja 26 % piti niiden määrää liian pienenä. Liikuntaesteisille tarkoitettuja rakenteita oli arvioinut 19 % vastanneista ja heistä 61 % halusi niitä lisää. Tunteita herättävään kysymykseen moottorikelkkaurien määrästä erämaa-alueella oli kesäaikaanakin halunnut sanoa mielipiteensä 18 % vastanneista. Kyseessä oli joko yleinen mielikuva asiasta tai kesäisessä maastossa näkyvissä olleiden urien kirvoittama kannanotto. Asiaan kantaa ottaneista 34 % toivoi moottorikelkkauria vähennettävän. Urien lisäämisen kannalla oli 10 % tähän kohtaan vastanneista (taulukko 53 ja kuva 33).

Kesä- ja syyskaudella tähän kysymykseen kirjoitetut muut toiveet palveluiden vähentämiseksi tai lisäämiseksi ovat samassa liitteessä vapaamuotoisen palautteen kanssa (liite 4).

Taulukko 53. Kävijöiden arvio palveluiden riittävydestä Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005.

palvelu	n	arvioinut/ käyttänyt %	arviointi %		
			on lisättävä	on sopiva	on vähennettävä
pysäköintipaikat	371	83	16	83	2
erämaa-alueen lähialueen tiestö	416	93	17	77	6
opastetaulut	388	87	21	78	1
polkuverkosto	336	75	11	87	2
polkuviitoitukset	304	68	20	77	3
latuverkosto	77	17	12	83	5
latuviitoitukset	75	17	17	79	4
tulentekopaikat, laavut sekä telttailupaikat	333	74	20	79	1
polttopuut	328	73	17	82	1
yleisökäymälät	336	75	17	82	1
jätepisteet	349	78	21	77	2
autio- ja varaustuvat	294	66	26	74	1
vuokratuvat	212	47	15	80	6
sillat ja muut vesienylitysrakenteet	346	77	28	71	0
opastus- ja muut palvelupisteet	269	60	7	92	1
moottorikelkkaurat	82	18	10	56	34
ohjelmanpalvelutarjonta	72	16	8	78	14
kalastus- ja metsästysmahdollisuudet	231	52	21	77	2
kulkuyhteydet	357	80	13	87	1
liikuntaesteisille tarkoitettut rakenteet	85	19	61	35	4

Kuva 33. Kävijöiden mielipiteet Hammastunturin erämaa-alueen palveluiden riittävydestä kesä- ja syyskaudella 2005.

4.3.4 Kävijöiden odotukset kesä- ja syyskaudella

Kesä- ja syyskaudella alueella vierailleiden ennakko-odotukset luonnonympäristöstä, harrastusmahdollisuuksista ja palveluista toteutuivat kohtalaisen hyvin, vaikkakin jonkin verran huonommin kuin kevätkaudella (kuva 34). Luonnonympäristö oli vastannut ennakko-odotuksia parhaiten, 96 % vastanneista totesi sen vastaavan heidän mielikuviansa joko melko hyvin tai erittäin hyvin.

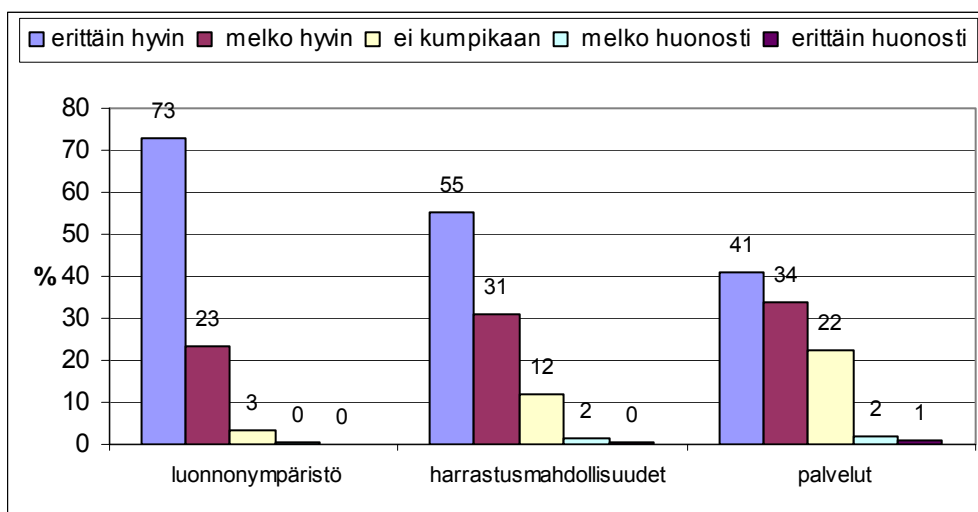
Harrastusmahdollisuudet olivat melko hyvin tai erittäin hyvin tiedossa 86 % vastanneista. Kaksi mieskävijää eteläisestä Suomesta kertoi odotustensa harrastusten suhteen toteutuneen erittäin huonosti. Toinen heistä oli harrastanut kalastusta ja tyytymättömyys selittyi ilmeisesti kirjallisessa palautteessa

mainitusta seikasta, että kalaa ei ollut tullut. Toinen kävijä oli harrastanut kullankaivua. Mahdollisesti kultaakaan ei ollut tullut.

Alueen palvelut olivat vähiten vastanneet kävijöiden ennakko-odotuksia kuten keväälläkin, mutta 75 % oli kuitenkin saanut odotuksilleen melko hyvin tai erittäin hyvin vastinetta. Yksi Pahaojalla ja kolme kioskillä kyselyyn vastannutta henkilöä piti palveluita hyvin huonosti odotuksiaan vastaavina. Yksi heistä oli eritellyt lomakkeeseen, että teiden huono kunto yllätti. Yksi vastaaja oli palveluiden laatua tiedusteltaessa arvioinut melkein jokaiseen kohtaan palvelun laadun olevan melko huono. Kahdeksan henkilöä oli arvioinut palveluiden vastanneen odotuksia melko huonosti.

Keskiarvosanat ennakko-odotusten toteutumiselle olivat 4,69 luonnonympäristön, 4,39 harrastusmahdollisuuksien ja 4,12 palveluiden suhteen.

Alueellisesti vertailtuna Ivalojoella vastanneilla oli ollut parhaiten todellisuutta vastaavat ennakko-odotukset alueesta, keskiarvosanat olivat 4,72 luonnonympäristölle, 4,54 harrastusmahdollisuuksille ja 4,30 palveluille. Vastaavat luvut Juntinojan, Köysivaaran, Kirakkajoen, Pikku Harrijoen, Rautujärven, Riekkajoen, Saariselän, Sompion, Suivakkojärven ja Taimenjärven alueilla vastanneiden osalta ovat 4,69, 4,31 ja 3,90. Näillä alueilla oltiin siis keskimääräistä yllättyneempiä asioiden todellisesta tilasta.

Kuva 34. Kävijöiden ennakko-odotusten toteutuminen eri asioiden suhteen Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005.

4.3.5 Käyntiä häiritsevät tekijät kesä- ja syyskaudella

Hieman yli 90 % vastanneista oli kesä- ja syyskaudella ottanut kantaa erilaisiin käyntiä häiritseviin tekijöihin. Lomakkeessa mainitut vaihtoehdot saivat

pääasiassa hieman huonommat keskiarvosanat kuin keväällä. Ainoastaan liiallinen kävijämäärä oli häirinnyt keväällä jonkin verran enemmän.

Maaston kuluneisuus oli ollut melko tai erittäin häiritsevää 25 vastaajan mielestä (6 % vastanneista), heistä reilusti yli puolet (16 henkilöä) vastasi kyselyyn Pahaojan, Sotajoen, Moberginon tai kioskin alueella. Maaston kuluneisuus saikin keskimääräistä huonomman keskiarvosanan kulta-alueen läheisyydessä vastanneilta.

Maaston roskaantuneisuus oli tuntunut melko tai erittäin häiritsevästä 34 vastaajan mielestä (8 % vastanneista). Heistä niin ikään yli puolet vastasi kyselyyn kulta-alueen läheisyydessä. Kävijäryhmistä retkeilijät ja kullankaivajat antoivat maaston roskaantuneisuudelle keskimääräistä huonomman keskiarvosanan.

Luonnonympäristön käsittely oli häirinnyt annetuista vaihtoehdoista eniten; 41 vastaajaa ilmoitti asian häirinneen joko melko tai erittäin paljon. Heistä 28 vastasi kulta-alueen läheisyydessä. Eniten luonnonympäristön käsittely oli häirinnyt luonnon tarkkailijoita ja retkeilijöitä. Ivalojoen varressa kyselyyn vastanneilta luonnonympäristön käsittely sai parhaan keskiarvosanan (4,14). Juntinon, Köysivaaran, Kirakkajoen, Pikku Harrijoen, Rautujärven, Riekkajoen, Saariselän, Sompion, Suivakkojärven ja Taimenjärven alueilla vastanneet olivat olleet tyytymättömiä luonnonympäristön käsittelyyn (keskiarvo 3,95).

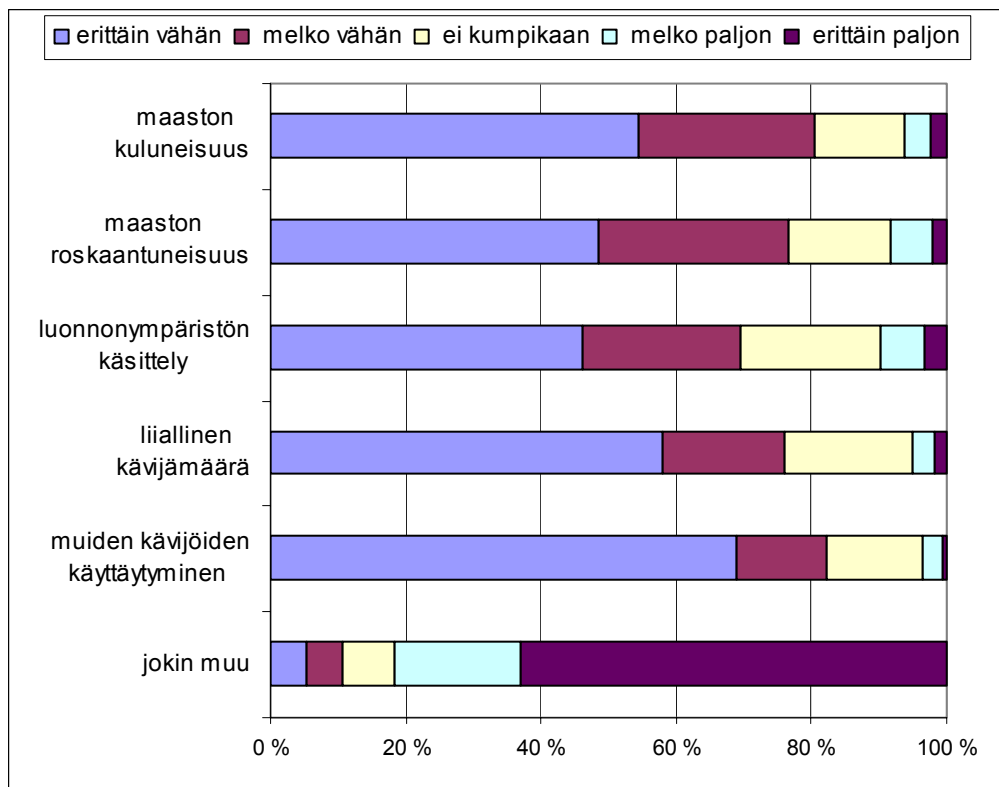
Kävijämääriä piti melko tai erittäin häiritsevinä 21 vastaajaa (5 % vastanneista), joista 15 vastasi kyselyyn Pahaojan, Sotajoen, Moberginon tai kioskin läheisyydessä.

Muiden kävijöiden käyttäytyminen ei juuri ollut kävijöitä häirinnyt. Vain 15 henkilöä koki tullessa melko tai erittäin paljon häirityksi. Kulta-alueen läheisyydessä muiden kävijöiden käyttäytyminen oli häirinnyt keskimääräistä enemmän (keskiarvo 4,39) ja kullankaivajat olivat tulleet häirityiksi keskimääräistä useammin (keskiarvo 4,34).

Joku muu, kuin lomakkeessa mainittu seikka oli häirinnyt 38 henkilöä (8 % vastanneista), heistä 24 oli kokenut mainitsemansa asian erittäin häiritseväksi (taulukko 54 ja kuva 35). Tässä kohtaa mainitut muut häiriötekijät on lueteltu taulukossa 55.

Taulukko 54. Käyntiä häirinneet tekijät Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005. Häirinnyt – sarakkeessa ilmoitetaan, kuinka suuri osa kävijöistä oli arvioinut ko. kohdan

tekijät	n	häirinnyt %	arviointi %					keskiarvo
			erittäin vähän	melko vähän	ei kumpikaan	melko paljon	erittäin paljon	
maaston kuluneisuus	412	92	54	26	14	4	2	4,26
maaston roskaantuneisuus	413	92	49	28	15	6	2	4,15
luonnonympäristön käsittely	415	93	46	23	21	7	3	4,02
liiallinen kävijämäärä	414	92	58	18	19	3	2	4,27
muiden kävijöiden käyttäytyminen	415	93	69	13	14	3	1	4,47
jokin muu	38	8	5	5	8	18	63	1,71

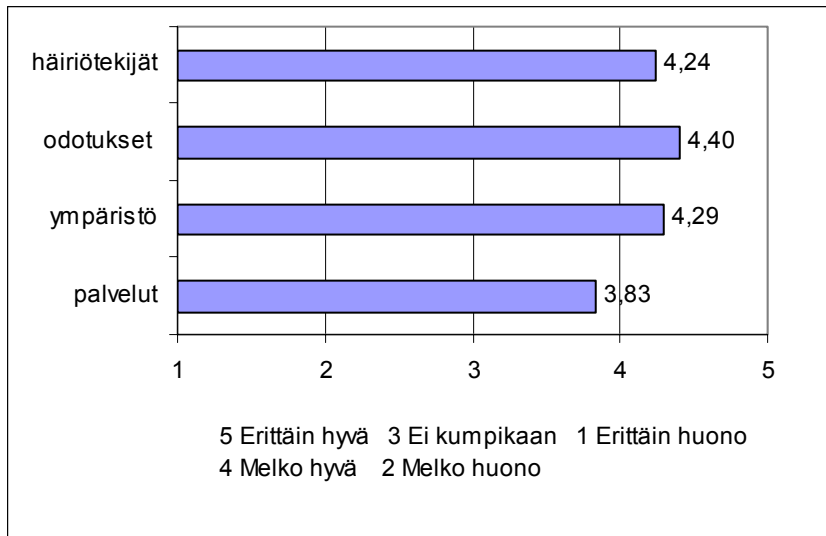
Kuva 35. Käyntiä häirinneet tekijät Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005.

Taulukko 55. Muut käyntiä häirinneet tekijät Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005.

häiriötekijä	kpl
huono tie	7
Sotajoentien huono kunto	1
Pahaojan- ja Palsintien kunto huono	1
erämaatiestö kulunut (vastattu Pahaojalla)	1
kullankaivu	2
kullankaivajien romut	1
kullankaivajien luonnonraiskaaminen!!!	1
kullankaivuun huono siisteys	1
kullankaivun jäljet	1
bensan haju valtauksella	1
metsänhakkuut!!!	1
että alueen kaunein osa aiotaan hakata	1
hakkuiden uhka	1
luonnonympäristön käsittely: vain "kulta-alueella"	1
liian tiheässä km-paaluja	1
huono viitoitus + maasto	1
poroaidat ei näy 1:50 000 -kartassa	1
mönkijä-urat - millä luvalla?	1
mökin (Rautujärvi) epäsiisteys, viinapullot ja tyhjäät säilykepurkit pitkin kämpän lattiaa.	1
kovaääniset koneet + veneet	1
tien melu	1
moottorikelkkailu	1
kalaa ei tule	1
sääskit	1
hyttyset:)	1
mäkärät	1
sade	1
ulkolaisten leuhkuus (venäläiset)	1
huono kunto	1
tämä kysely	1
kyselijä (vastattu virne suupielessä)	1

4.3.6 Kävijätyytyväisyysindeksi kesä- ja syyskaudella

Kesä- ja syyskauden vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi on 4,19. Parhaan keskiarvosanan sai kevätkauden tavoin odotusten toteutuminen (4,40) ja huonoimman keskiarvosanan saivat palvelut (3,83). Palvelujen arvosanaa laski erityisesti teiden huono kunto (kuva 36).

Kuva 36. Kävijätyytyväisyyteen liittyvät osatekijät (keskiarvo) Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella 2005.

4.4 Vapaamuotoinen palaute kesä- ja syyskaudella 2005

Kesä- ja syyskaudella annettiin runsaasti vapaamuotoista palautetta teiden kunnosta ja teiden määrästä. Alueelle toivottiin lisää mm. saunoja ja tulipaikkoja. Hakkuiden ja kullankaivun vaikutukset erämaahan aiheuttivat huolta. Kaikki tässä tutkimuksessa annettu vapaamuotoinen palaute on liitteessä 4.

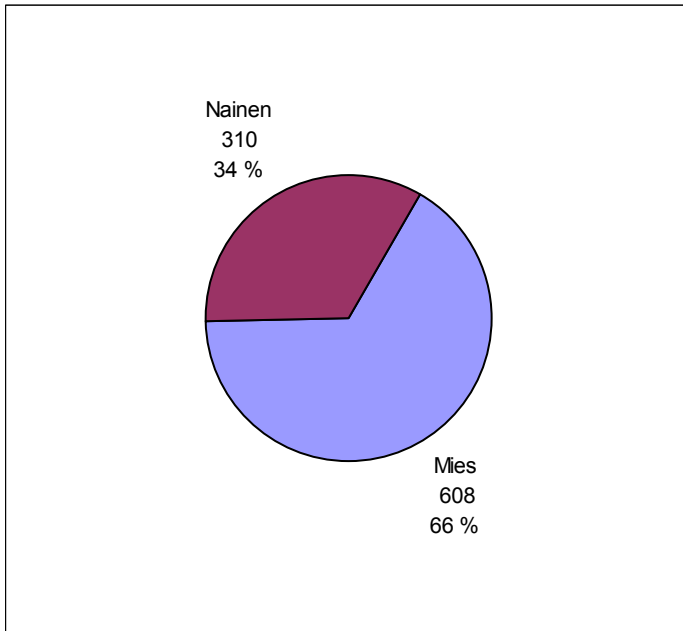
5 KOKO VUODEN TULOKSET

5.1 Kävijärakenne v. 2005

5.1.1 Kävijöiden perustiedot v. 2005

Kyselyyn vastanneista 66 % oli miehiä ja 34 % naisia. Kävijöiden keski-ikä oli 46,8 vuotta. Naisten keski-ikä oli 45,7 vuotta ja miesten keski-ikä oli 47,4 vuotta. Suurin kävijäryhmä olivat 45–54-vuotiaat (kuvat 37 ja 38, taulukko 56).

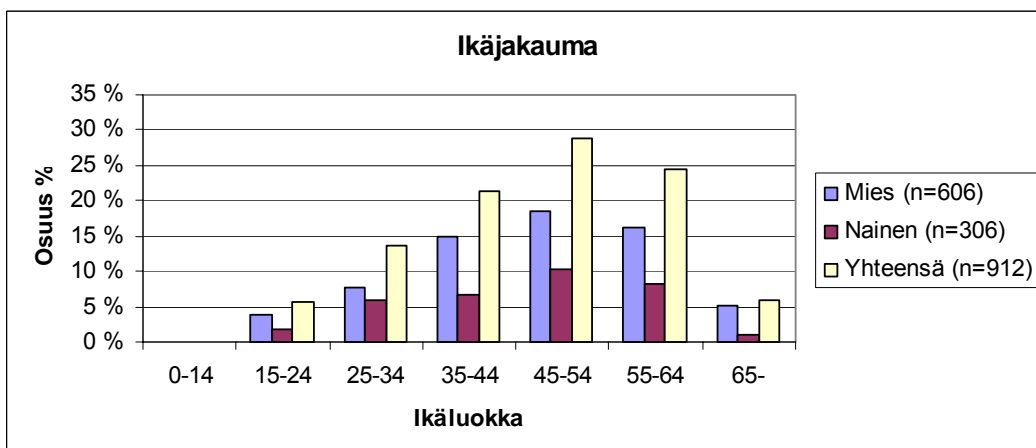
Kyselyyn vastanneista 37 % oli suorittanut opistotasaisen tutkinnon, yliopisto- tai korkeakoulututkinnon oli suorittanut 30 % ja ammattikoulun käyneitä oli 23 % vastanneista. Kymmenen prosenttia vastanneista ei ollut suorittanut ammatillista tutkintoa (taulukko 57).

Kuva 37. Vastanneiden kävijöiden sukupuolijakauma Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005 (n=918).

Taulukko 56. Kävijöiden ikää kuvaavia tunnuslukuja sukupuolen mukaan jaoteltuina Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005 (n=912).

	mies	nainen	yhteensä	
minimi-ikä	16	16	16	vuotta
maksimi-ikä	81	71	81	vuotta
keski-ikä	47,4	45,7	46,8	vuotta

Kuva 38. Ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuina Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005 (n=912).

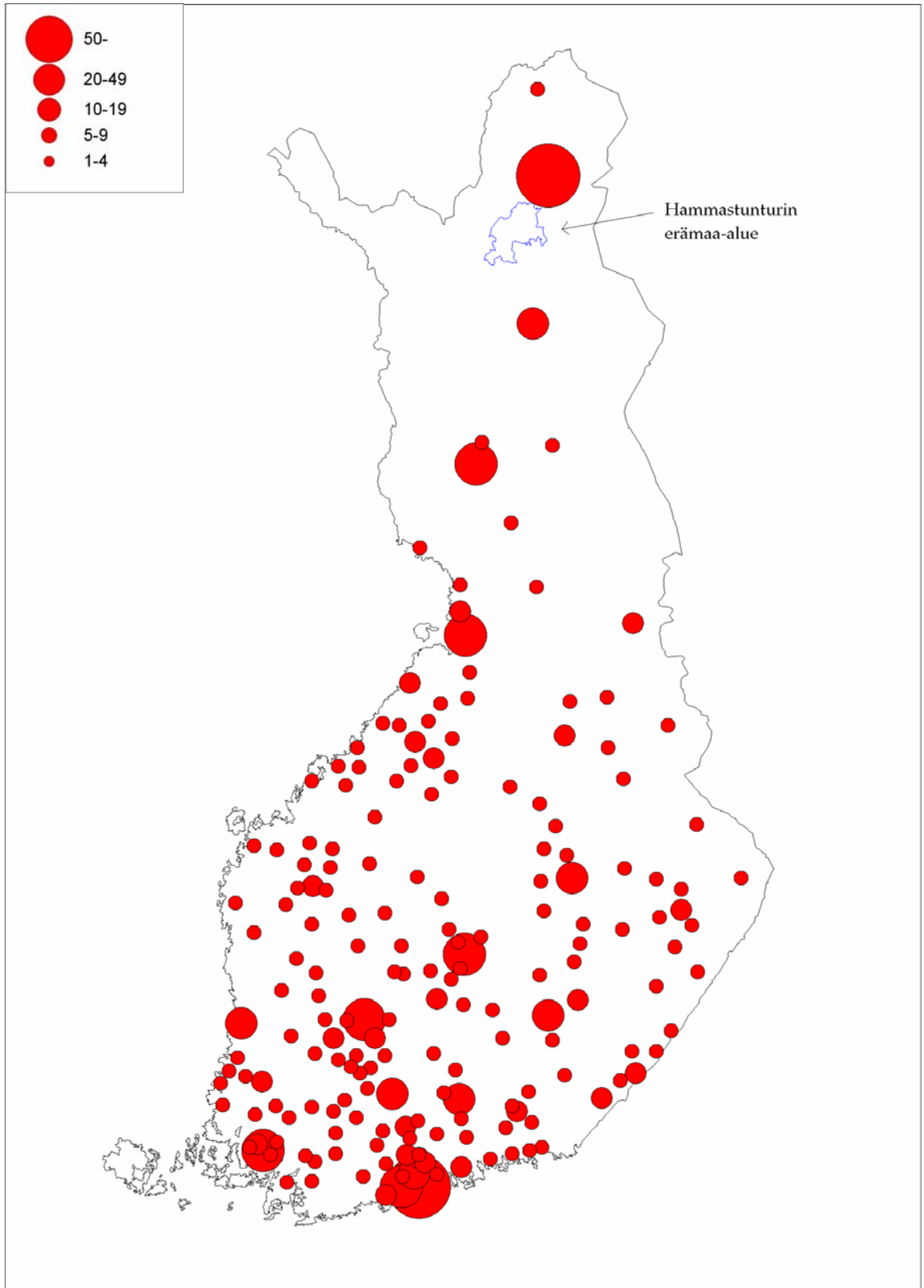
Taulukko 57. Kävijöiden ammatillinen koulutus sukupuolen mukaan jaoteltuna Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005 (n=903).

ammattillinen koulutus	miehet	naiset	kaikki
	%	%	%
ammattikoulu	26	18	23
opistotasoinen tutkinto	36	40	37
yliopisto tai korkeakoulututkinto	27	35	30
ei ammatillista tutkintoa	11	7	10

Eniten alueelle saapui vierailijoita Inarin kunnasta sekä Helsingistä, molempien osuus oli 8 % kävijöistä (taulukko 58 ja kuva 39). Ulkomaalaisten osuus oli 7 % vastanneista. Ulkomaalaisista 58 % oli saksalaisia. Muut kansalaisuudet olivat ruotsi, ranska, isobritannia, puola, unkari, italia, kanada, norja, sveitsi ja USA.

Taulukko 58. Hammastunturin erämaa-alueella kävijöiden asuinkunnat ja kansalaisuudet v. 2005, % -jakauma (n=931).

asuinkunta tai maa	% kävijöistä
Inari	8
Helsinki	8
Saksa	4
Espoo	4
Jyväskylä	3
Oulu	3
Rovaniemi	3
Turku	3
Tampere	3
Lahti	2
muut	59

Kuva 39. Hamastunturin erämaa-alueella kävijöiden asuinkunnat vastaajamäärän mukaan luokiteltuna v. 2005.

5.1.2 Kävijöiden seuruetiedot v. 2005

Alueelle saavuttiin yleisimmin 2–5 hengen seurueessa. Yli kuuden hengen seurueita oli 19 % ja yksin alueella vierailleita oli 9 % vastanneista (taulukko 59).

Yleisimmin seurueissa oli kaksi henkilöä ja suurin ilmoitettu seuruekoko oli 50 henkilöä. Kävijöiden ikä vaihteli yhdestä vuodesta 82 vuoteen. Seurue koostui lähes yhtä usein ystävistä ja/tai sukulaisista (46 %) sekä omasta perheestä (44 %) (taulukot 60 ja 61).

Taulukko 59. Kävijöiden seuruetiedot (% seurueista) Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005 (n=914).

seurueen koko	kpl	%
vastaajista alueella yksin	86	9
2-5 hengen seurueita kaikista seurueista	657	72
yli 6 hengen seurueita	171	19

Taulukko 60. Seuruetta kuvaavia tunnuslukuja Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005.

seurueen koko	n	moodi	keskiarvo	min	max
koko yhteensä	914	2	4	1	50
vanhimman ikä	755	60	51	19	82
nuorimman ikä	736	46	34	1	67
alle 16-vuotiaita	110	1	2	1	6
liikuntarajoitteisia	6	1	2	1	3

Taulukko 61. Seurueen koostuminen (seurue voi koostua useammasta vaihtoehdosta) Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005(n=846).

seurue	% vastaajista
oma perhe	44
ystävät, sukulaiset	46
työtoverit	8
yrittävien vierat	3
koululuokka tai opiskeluryhmä	1
kerho, yhdistys tms.	5

5.2 Käynti Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005

5.2.1 Kohteen tärkeys v. 2005

Kävijöistä 46 % ilmoitti alueen olevan yksi matkansa kohteista ja 44 % vastasi alueen olevan matkansa ainoa tai tärkein kohde. Ennalta suunnittelematta alueelle poikkesi 10 % vastanneista (taulukko 62).

Taulukko 62. Matkakohteen tärkeys Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005 (n=891).

tärkeys	% vastaajista
matkasi ainoa tai tärkein kohde	44
yksi matkasi suunnitelluista kohteista	46
ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella	10

5.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset v. 2005

Lähestulkoon puolet vastanneista ilmoitti tarkkailleensa luontoa tällä käynnillään erämaa-alueella. Retkeilyä oli harrastanut 38 %, hiihtoa 37 % ja valokuvausta 24 % vastanneista. Kalastus oli ollut kahdeksanneksi suosituin harrastus, sitä ilmoitti harrastaneensa 19 % vastanneista. Kullankaivua oli harrastanut 17 % ja moottorikelkkailua 14 % vastanneista (taulukko 63).

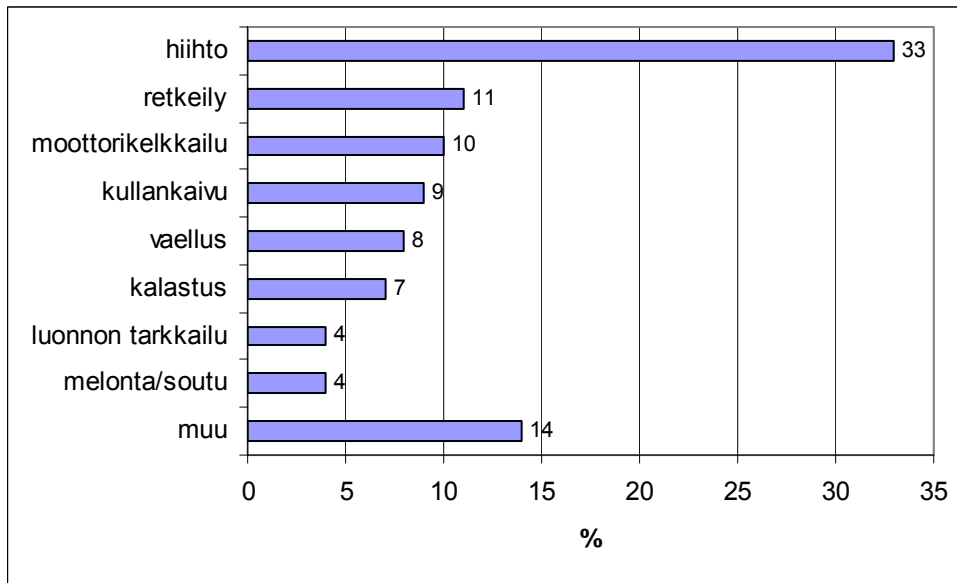
Yleisimmin aktiviteetteja oli ilmoitettu yhdestä kolmeen henkeä kohden ja hiihto oli mainittu useimmin tärkeimmäksi aktiviteetiksi (taulukko 64 ja kuva 40).

Taulukko 63. Pääasialliset aktiviteetit, joihin osallistuttiin tai aiottiin osallistua Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005 (n=932).

aktiviteetti	miehet	naiset	yhteensä
	%	%	%
luonnon tarkkailu	41	48	43
retkeily	38	39	38
hiihto	28	54	37
valokuvaus/luontokuvaus	24	22	24
eväsretki	15	33	21
kävely tai lenkkeily	18	24	20
telttailu tai muu leiriytyminen	23	16	20
kalastus	22	13	19
vaellus /yöpyminen maastossa	22	12	18
yöp. auto- tai varaustuvassa	20	14	18
kullankaivu	20	14	17
moottorikelkkailu	17	6	14
polkuihin tutustuminen	7	11	8
marjastus	7	9	8
suunnistus	9	6	8
lintuharrastus	7	5	7
melonta/soutu	7	2	6
uiminen	7	5	6
yöpyminen vuokratuvassa	5	5	5
sienestys	3	5	4
kasviharrastus	4	3	4
työ/tutkimus	3	2	3
opetukseen liittyvä käynti	2	2	2
metsästys	3	1	2
pyöräily	1	1	1
moottoriveneily	1	1	1
koiravaljakkoajelu	1	1	1
partioretki	0	1	0
leirikoulu	0	0	0

Taulukko 64. Aktiviteettien lukumäärä käyntiä kohden Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005 (n=918).

aktiviteettien lukumäärä	miehet	naiset	kaikki
	%	%	%
1-3 aktiviteettia	58	60	59
4-6 aktiviteettia	27	27	27
7-9 aktiviteettia	12	10	11
yli 10 aktiviteettia	3	3	3

Kuva 40. Tärkeimmät aktiviteetit Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005 (n=800).

5.2.3 Käyntikertojen alueellinen jakautuminen v. 2005

Eniten kävijöitä v. 2005 oli ollut Saariselän lähialueella, missä oli vierailut 45 % kaikista vastanneista. Pahaojan, Sotajoen ja Kultalan alueilla oli vierailut 34 % vastanneista. Ivalojoella vierailijoita oli ollut 24 %. Yhtä usein oli vierailtu Hammastunturin/Hammasjärven alueella sekä kulta-alueella, molemmissa 16 % vastanneista. Rautujärven ja Kuoppaojan alueilla oli vierailut 21 % vastanneista (taulukko 65).

Taulukko 65. Vastaajien käyntikohteet Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005 (mahdollista vierailta useammassa paikassa alueen sisällä samalla käynnillä) (n=932).

alue	% käynyt
Saariselän lähialue	45
Pahaoja/Sotajoki - Ivalojoen Kultala	34
Ivalojoen alue	24
Hammastunturi/Hammasjärvi	16
Kulta-alue	16
Rautujärven alue	14
Kuoppaoja	7
Suivakkojärven alue	5
Kirakkajärven/ -joen alue	3
Taimenjärven alue	3

5.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus v. 2005

Alueella yöpyjiä oli hieman enemmän kuin päiväkävijöitä. Yöpyjät olivat viipyneet alueella keskimäärin 7,5 vuorokautta, yleisimmin vierailuaika oli 3 vuorokautta. Pisimpään, 150 vuorokautta, alueella ilmoitti viipyneensä paikkakuntalainen kullankaivua harrastanut mieshenkilö. Päiväkävijät viipyivät alueella keskimäärin n. neljä tuntia ja yleisimmin viisi tuntia (taulukko 66).

Yhdeksän prosenttia vastanneista ilmoitti asuvansa Ylä-Lapin alueella. Muista kävijöistä 99 % yöpyi Ylä-Lapin alueella. Heidän käyntinsä Ylä-Lapissa kesti keskimäärin n. 8 vuorokautta (taulukko 67).

Vastanneista 65 % oli vierailut alueella myös aikaisemmin (taulukko 68). Viimeisen viiden vuoden aikana he olivat vierailleet alueella keskimäärin n. 8 kertaa. Suurin ilmoitettu käyntimäärä viimeisen viiden vuoden aikana oli 500 kertaa. Ensimmäinen ja edellinen käynti oli yleisimmin vuotta aiemmin eli v. 2004. Ensimmäisen kerran alueella oli käyty keskimäärin 14 vuotta aikaisemmin edellisestä käynnistä ollessa keskimäärin kaksi vuotta (taulukko 69).

Paikkakuntalaisista 82 % ilmoitti käyneensä alueella ennenkin ja 6 % oli saapunut alueelle ensimmäistä kertaa (n=69).

Taulukko 66. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005 sukupuolen mukaan jaoteltuna.

kävijäryhmä	n	osuus %	käynnin kesto				
			keskiarvo	mediaani	moodi	min	max
päiväkävijät	411	48	4,2	4	5	0,5	12
miehet	232	42	4,4			0,5	12
naiset	174	61	4,0			0,5	12
yöpyjät	439	52	7,5	4	3	1	150
miehet	324	58	7,3			1	150
naiset	110	39	7,9			1	100

Taulukko 67. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto Ylä-Lapin alueella v. 2005.

kävijäryhmä	n	osuus %	käynnin kesto				
			keskiarvo	mediaani	moodi	min	max
päiväkävijät	10	1	6,0	6	8	3	8
yöpyjät	806	99	8,4	7	7	1	120

Taulukko 68. Käynnin toistuvuus Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005 (n=895).

käynnin toistuvuus	%
ensi kertaa alueella	31
mies	30
nainen	34
käynyt aikaisemmin	65
mies	67
nainen	64

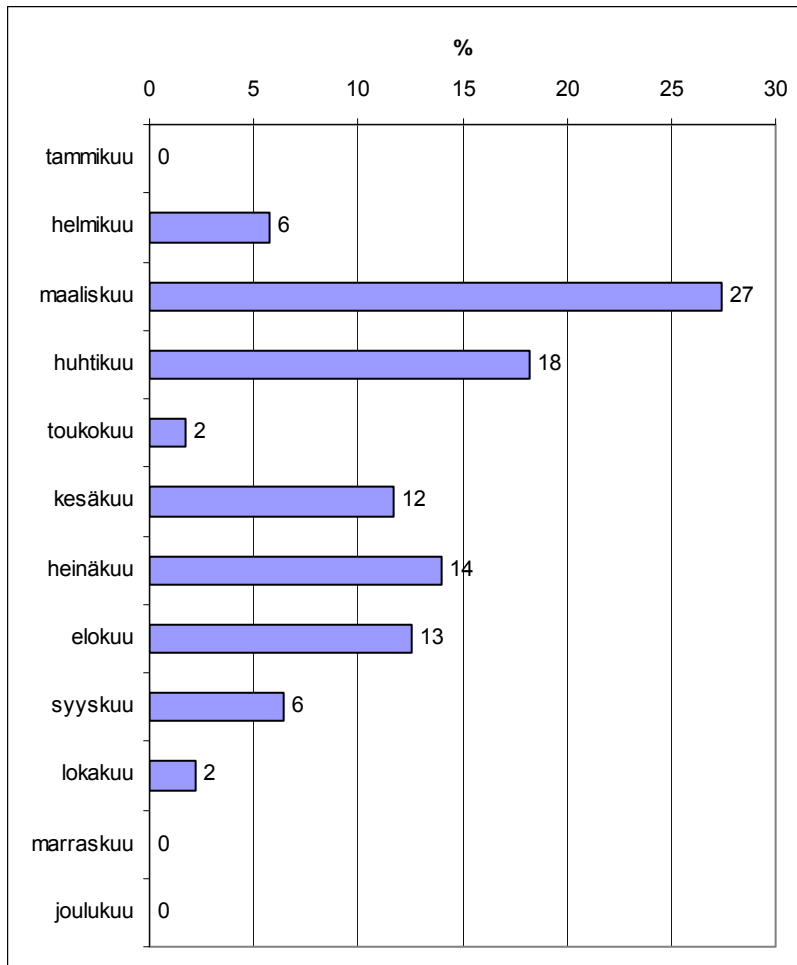
Taulukko 69. Käyntien aiempi ajoittuminen Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005 (n=518).

käyntien aiempi ajoittuminen	min	max	moodi	mediaani	keskiarvo
ensimmäisen kerran käynyt					
vuonna	1954	2005	2004	1995	1991
vuotta sitten	51	0	1	10	14
viimeksi käynyt					
vuonna	1977	2005	2004	2004	2003
vuotta sitten	28	0	1	1	2

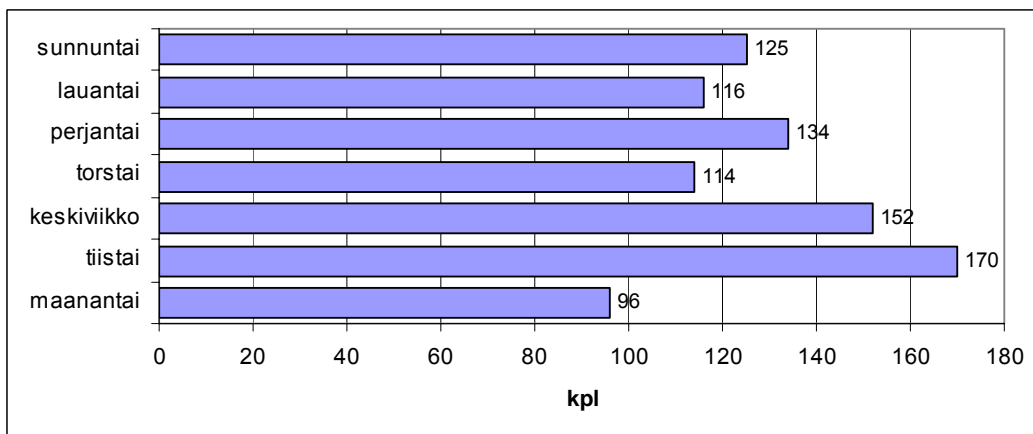
5.2.5 Alueelle saapuminen v. 2005

Alueelle saapui eniten vierailijoita maaliskuun aikana (27 %) ja huhtikuussa (18 %). Kesäaikana saapujien määrä jakaantui melko tasaisesti kolmelle kesäkuukaudelle, heinäkuussa heitä saapui kuitenkin eniten (15 %). Vierailijat saapuivat alueelle useimmin tiistaisin (170 kpl) ja keskiviikkoisin (152 kpl). Vierailijat saapuivat yleisimmin aamupäivän ja keskipäivän aikaan (kuvat 41, 42 ja 43). Ylä-Lapin alueelle saavuttiin useimmiten lauantaisin klo 15–18, lauantai on Saariselän matkailukeskuksessa ns. ”vaihtopäivä” (kuvat 44 ja 45).

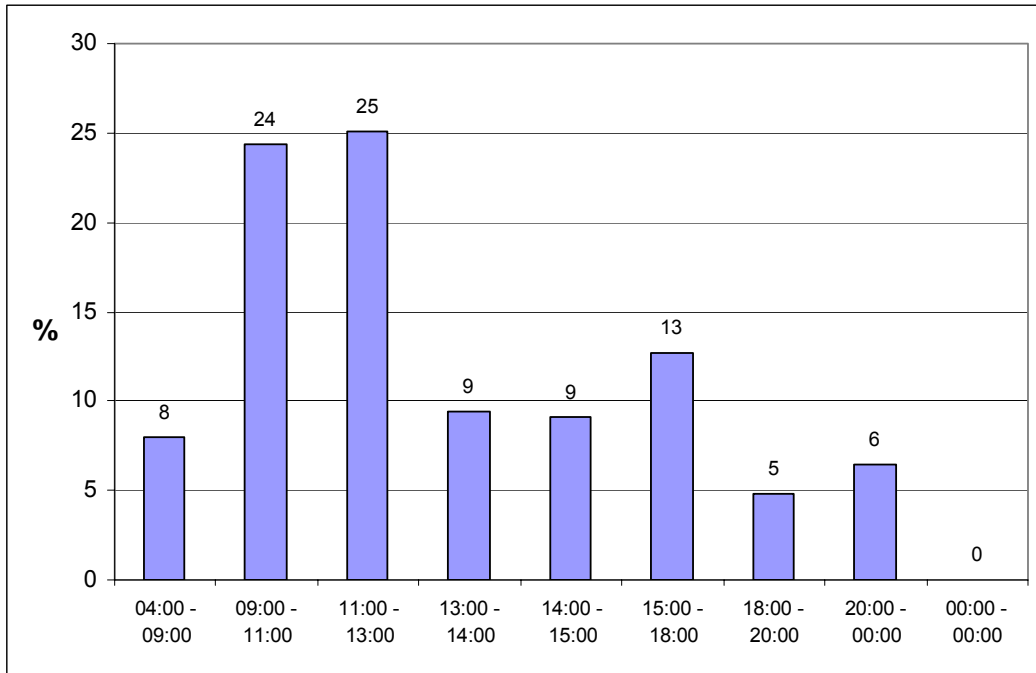
Alueelle saavuttiin yleisimmin henkilöautolla (59 %). Seuraavaksi eniten kävijöitä oli saapunut lentokoneella ja autolla tai yleisellä kulkuneuvolla (16 %) (kuva 46). Muut kuin lomakkeessa mainitut kulkuneuvot on lueteltu aiemmin kausikohtaisissa tuloksissa (taulukot 23 ja 49).

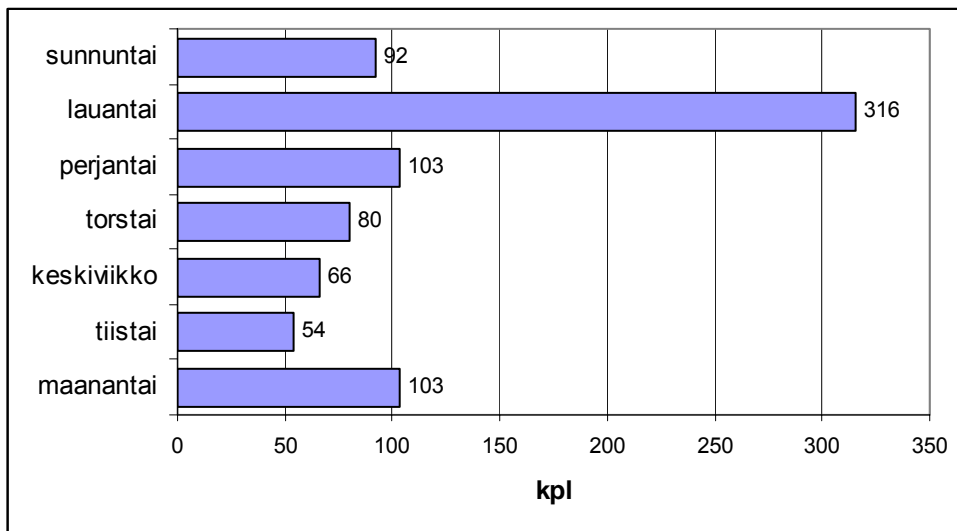
Kuva 41. Hammas-tunturin erämaa-alueelle saapuminen v. 2005 kuukauden mukaan (n=907).

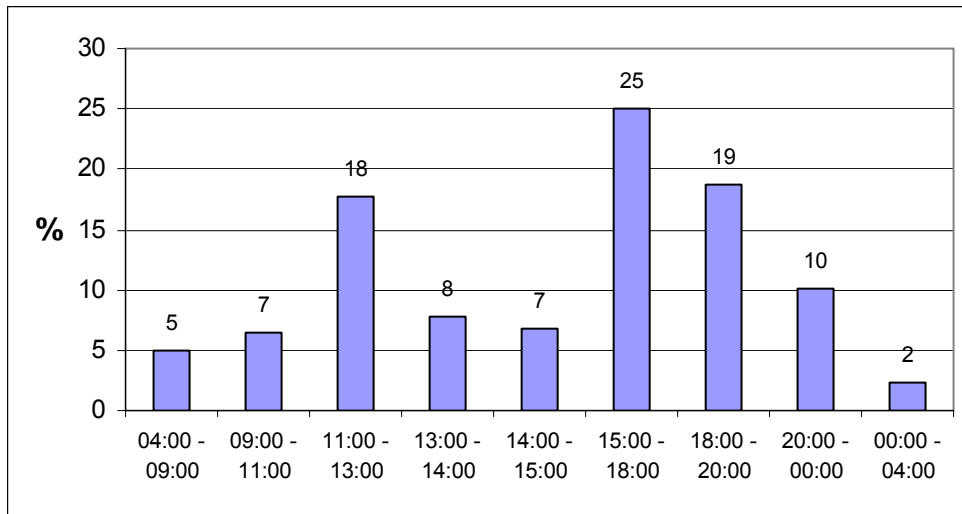
Kuva 42. Hammas-tunturin erämaa-alueelle saapuminen v. 2005 viikonpäivän mukaan (n=907).

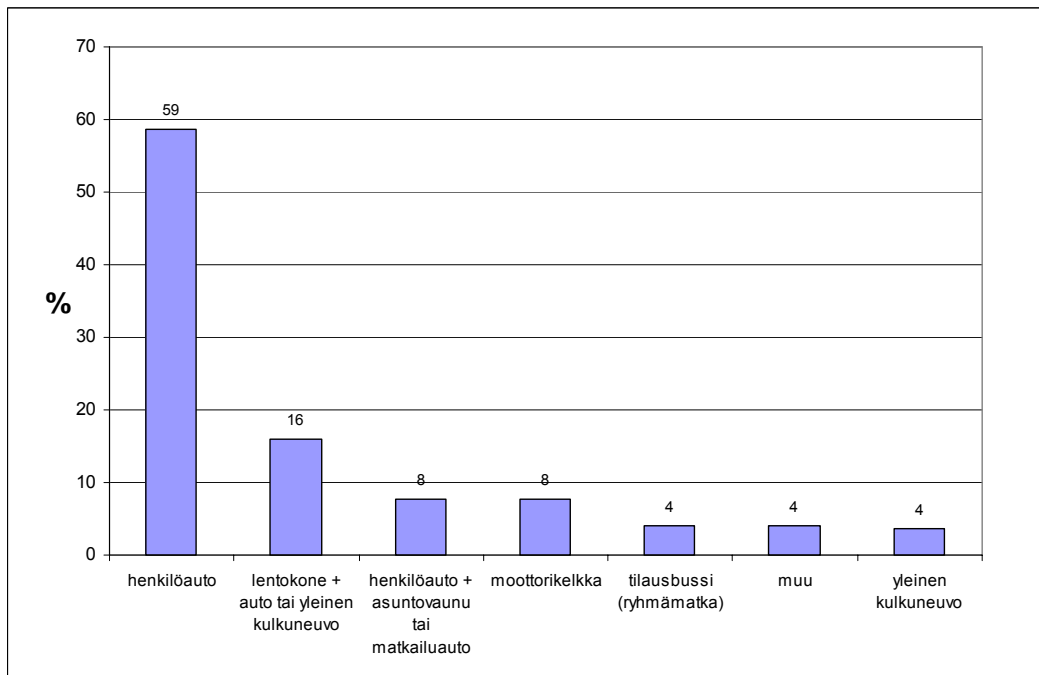
Kuva 43. Hammastunturin erämaa-alueelle saapuminen v. 2005 kellonajan mukaan (n=788).

Kuva 44. Ylä-Lapin alueelle saapuminen v. 2005 viikonpäivän mukaan (n=814).

Kuva 45. Ylä-Lapin alueelle saapuminen v. 2005 kellonajan mukaan (n=768).

Kuva 46. Hammastunturin erämaa-alueelle saapuminen v. 2005, kulkuneuvo (matka on voitu tehdä useammalla kulkuneuvolla) (n=946).

3.2.6 Käyntiin liittyvä rahankäyttö v. 2005

Ryhmämatkalaisten menot tällä käynnillä olivat kokonaisuudessaan keskimäärin 565 euroa. Muut kuin ryhmämatkalaiset käyttivät vierailuun rahaa keskimäärin 238 euroa, edestakaiset matkakustannukset olivat keskimäärin 208 euroa. Kohde-

tai lähialueiden osuus menoista oli 80 % ja majoittumiseen sekä ruokailun osuus oli lähes yhtä suuri. Ohjelmapalveluja ilmoitti käyttäneensä 21 % vastanneista, mutta vain 3 % ilmoitti niihin käyttämänsä rahamäärän. Ohjelmapalvelujen osuus kaikista menoista oli 2 % (taulukot 70 ja 71).

Koko perheen menot ilmoitti 20 % vastanneista ja summa oli keskimäärin 660 euroa. Henkilökohtaisiin menoihin on luultavasti jäänyt koko seurueen käyttämiä summia, vaikka niitä on mahdollisuuksien mukaan jaettu seuruekoolla.

Taulukko 70. Käyntiin liittyvä rahankäyttö kaikkiaan sekä matkakustannukset Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005.

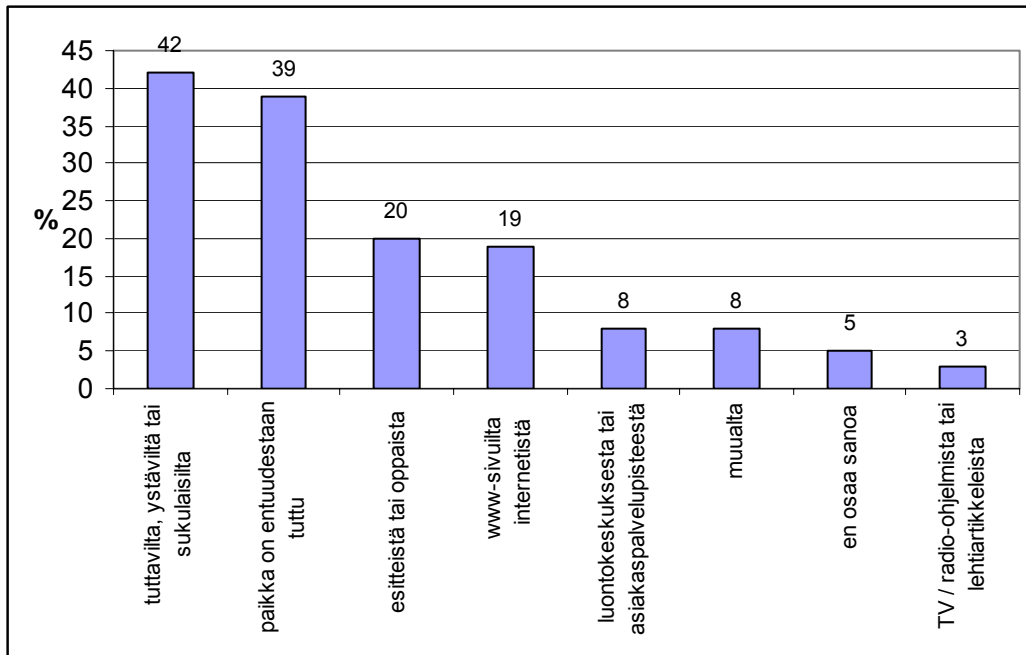
rahankäyttö ja matkakustannukset	euroa / käynti	luottamusväli
menot yhteensä (ilman matkakustannuksia)		
keskiarvo	238,29	220-257
mediaani	175,00	
menot yhteensä, järjestetty ryhmämatka, (sisältää matkakustannukset)		
keskiarvo	564,98	429-701
mediaani	225,00	
edestakaiset matkakustannukset (pl. ryhmämatkalaiset)		
keskiarvo	208,31	191-225
mediaani	180,00	

Taulukko 71. Käyntiin liittyvät menot alueellisesti ja menolajeittain (pois lukien ryhmämatkalaiset) Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005.

menot alueellisesti ja menolajeittain	osuus menoista %	menoja ilmoitti % vastaajista
rahankäytön alueellinen jakautuma		
– kohde- tai lähialueella	80	54
– matkan varrella tai kotipaikkakunnalla	20	36
rahankäytön menolajeittainen jakautuma alueella tai lähialueella		
– ruokailu	40	56
– majoittuminen	43	32
– ohjelmapalvelut	2	3
– muut menot	14	21

5.2.7 Tietolähde v. 2005

Hammastunturin erämaa-alueesta oli pääasiassa saatu ennakoita tietoa tuttavilta, ystäviltä tai sukulaisilta (42 % vastanneista). Alueen kertoi olevan entuudestaan tuttu 39 % vastanneista. Heistä lähes puolet ilmoitti myös muita tietolähteitä. Esitteistä ja oppaista tietoa oli saanut 20 % ja WWW-sivuilta 19 % vastanneista (kuva 47). Muut tiedonsaantitavat on lueteltu aiemmin kausikohtaisissa tuloksissa (taulukot 26 ja 52).

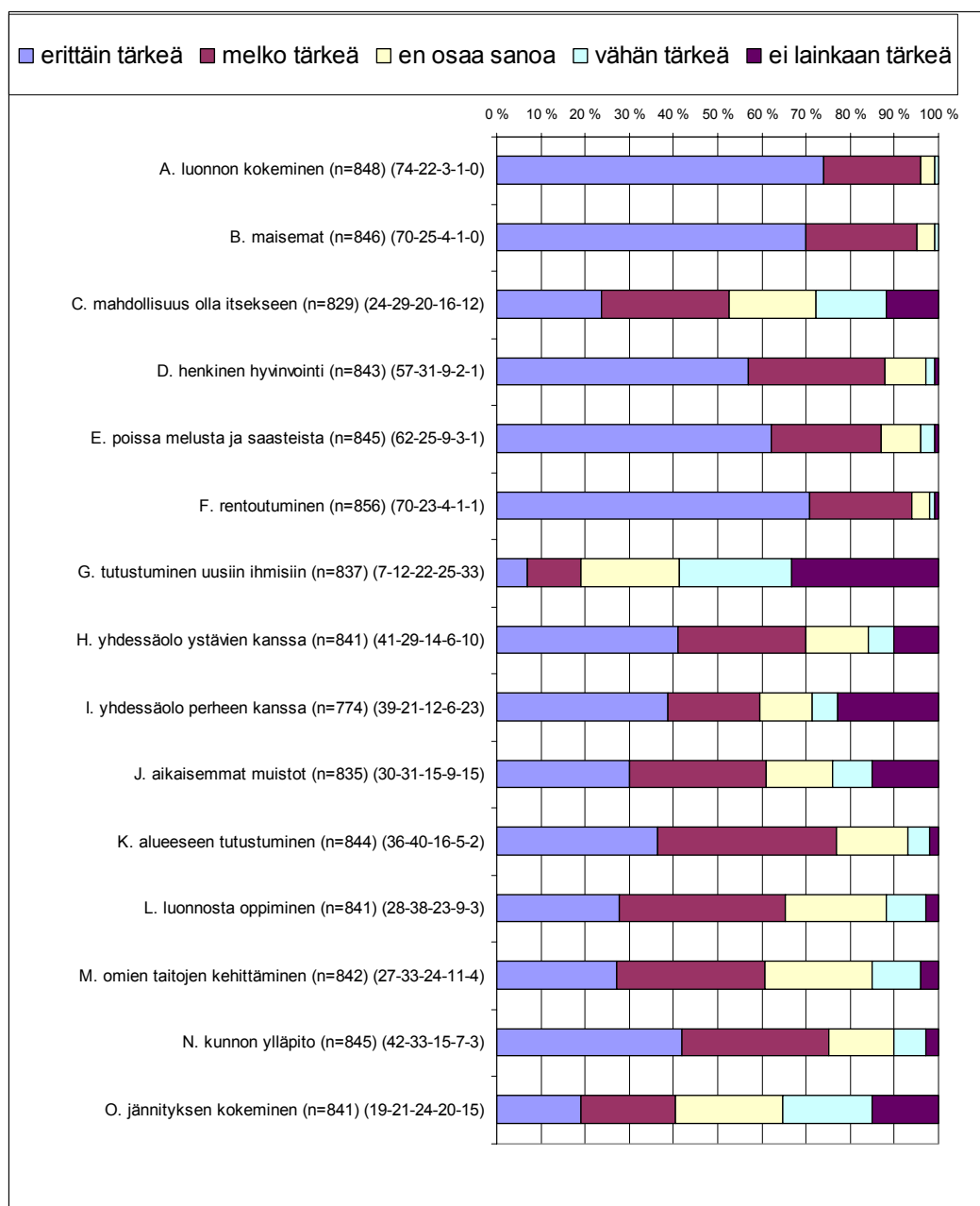

Kuva 47. Mistä saanut tiedon Hammastunturin erämaa-alueesta v. 2005 (n=932).

5.3 Kävijättyytyväisyys v. 2005

5.3.1 Käynnin tarkoitus v. 2005

Tärkeimmät virkistysmotiivit v. 2005 erämaa-alueella vierailleilla olivat olleet luonnon kokeminen, maisemat sekä rentoutuminen. Tärkeiksi koettiin myös henkinen hyvinvointi sekä poissaolo melusta ja saasteista. Vähiten tärkeinä pidettiin tutustumista uusiin ihmisiin, eikä myöskään jännityksen kokemisella ollut suurta merkitystä (kuva 48).

Kuva 48. Kävijöiden virkistysmotiivit Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005, %-jakauma. Virkistysmotiivien tärkeyttä kuvataan palkilla, joka on jaettu osiin sen perusteella, kuinka tärkeä motiivi on. Sulkeissa %-osuudet numeroina.

5.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta v. 2005

Alueen palveluista eniten käytettyjä olivat opastetaulut, joita oli käyttänyt 83 % vastanneista. Seuraavaksi eniten oli käytetty tulentekopaikkoja ja laavuja (77 %)

sekä polttopuita (77 %). Vähiten käytettyjä olivat ohjelmopalvelutarjonta (21 %) ja moottorikelkkaurat (27 %).

Tyytyväisimpiä oltiin oltu polttopuihin, joiden laatu sai keskiarvosanan 4,17. Seuraavaksi parhaan keskiarvosanan saivat Siidan palvelut (4,13) ja polku- tai latuverkosto (4,12). Tyytymättömmimpiä oltiin lähialueen tiestöön (3,43), ohjelmopalvelutarjontaan (3,72) ja jätepisteisiin (3,87).

Ympäristön laatutekijöistä parhaimman keskiarvosanan sai maiseman vaihtelevuus (4,58) ja huonoimman turvallisuus (4,10) (taulukko 72 ja kuva 49).

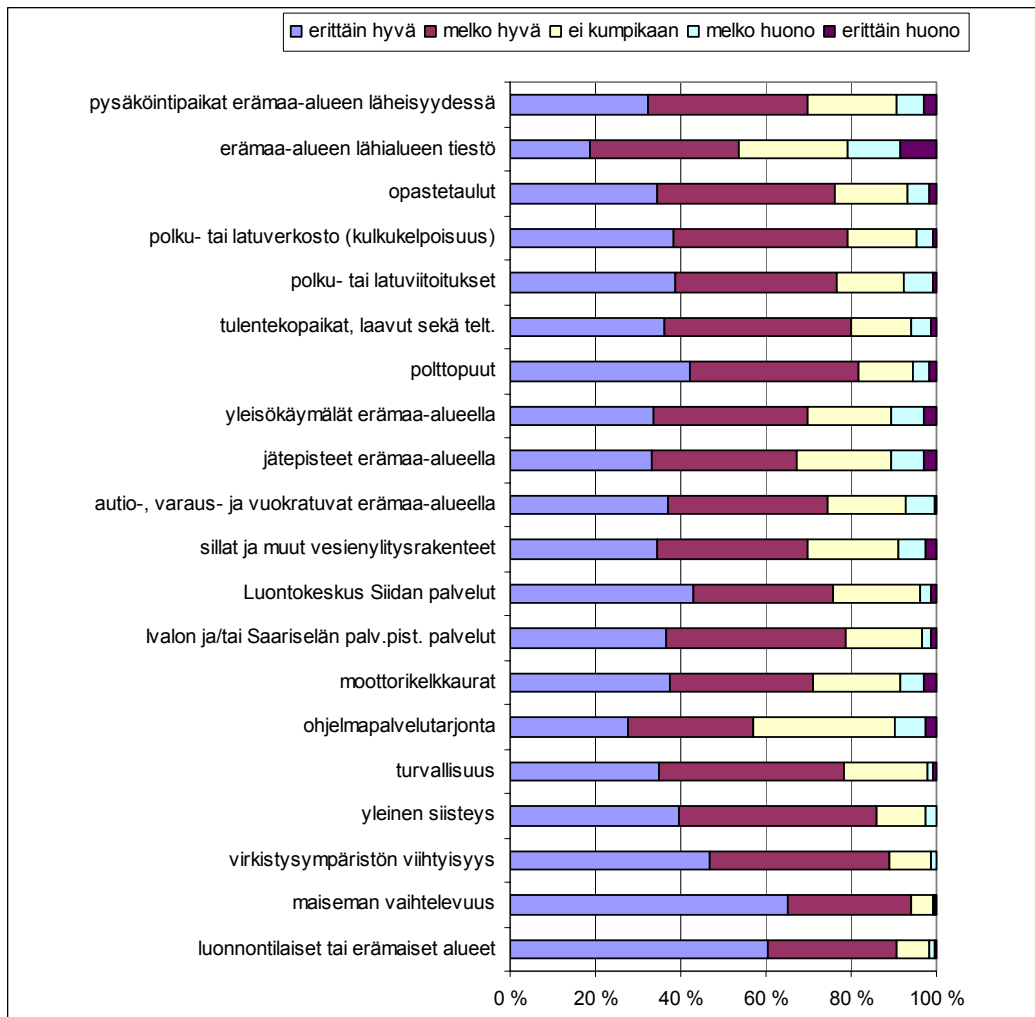
Aiemmin alueella käyneiden (n=607) ja ensimmäisellä vierailulla olleiden (n=289) mielipiteissä alueen palveluiden ja ympäristön laadusta ei ole suuria eroja. Ensimmäistä kertaa alueella vierailleet olivat laatutekijöihin kaiken kaikkiaan hieman tyytyväisempiä. Suurin ero oli siinä, kuinka laadukkaiksi oli koettu alueen tuvat. Ensimmäistä kertaa alueella vierailleiden osalta tupien keskiarvosana oli 4,22 ja aiemmin vierailleet olivat antaneet tuville keskiarvosanan 3,95. Moottorikelkkauriin olivat myös tyytyväisempiä alueella ensimmäistä kertaa vierailleet, jotka antoivat urille keskiarvosanan 4,11. Aiemmin alueella vierailleilta urat saivat keskiarvosanan 3,90. Aiemmin vierailleisiin verrattuna ensikertalaiset olivat tyytymättömämpiä pysäköintipaikkoihin, polku- tai latuverkoston kulkukelpoisuuteen sekä Siidan ja Ivalon ja/tai Saariselän palvelupisteiden palvelun laatuun. Ympäristön laatutekijöistä maiseman vaihtelevuus oli ainoa, johon ensikertalaiset olivat tyytymättömämpiä kuin alueella aiemmin vierailleet.

Yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneet olivat yleisesti ottaen tyytyväisempiä alueen palveluiden ja ympäristön laatuun, kuin alemman koulutuksen saaneet henkilöt. Vain Ivalon ja/tai Saariselän asiakaspalvelupisteiden palveluiden ja moottorikelkkaurien laadun he olivat arvioineet huonommaksi kuin muut. Tyytymättömmimpiä alueen palveluiden ja ympäristön laatuun olivat olleet ammattikoulun käyneet henkilöt.

Laatikkokyselyyn vastanneet (306 vastaajaa) olivat kaiken kaikkiaan tyytyväisempiä palveluiden laatuun kuin haastatteluun osallistuneet (626 vastaajaa). Tyytyväisimpiä he olivat polttopuihin (4,41) ja Siidan palveluihin (4,30). Vastaavat luvut haastatelluilla olivat 4,03 ja 4,08. Tyytymättömmimpiä laatikkokyselyyn vastanneet olivat olleet alueen teihin (3,45) ja ohjelmopalvelutarjontaan (3,63). Haastatellut olivat tyytyväisimpiä polku- tai latuverkostoon (4,16) sekä polku- tai latuviitoituksiin (4,14) ja tyytymättömmimpiä alueen teihin (3,42) ja jätepisteisiin (3,74).

Taulukko 72. Kävijöiden mielipiteet Hammastunturin erämaa-alueen palveluiden ja ympäristön laadusta v. 2005.

palvelu tai ympäristötekijä	n	arvioinut/ käyttänyt	arviointi %					keskiarvo	ei käyttänyt
			%	erittäin hyvä	melko hyvä	ei kumpikaan	melko huono		
pysäköintipaikat	575	62	32	38	21	6	3	3,90	316
lähialueen tiestö	668	72	19	35	25	12	9	3,43	215
opastetaulut	771	83	34	42	17	5	2	4,02	112
polku- tai latuverkosto	651	70	38	41	16	4	1	4,12	214
polku- tai latuviitoitukset	627	67	39	38	16	7	1	4,07	230
tulentekopaikat, laavut sekä telttapaikat	713	77	36	44	14	5	1	4,09	170
polttopuut	718	77	42	40	13	4	2	4,17	163
yleisökäymälät	677	73	34	36	19	8	3	3,90	209
jätepisteet	608	65	33	34	22	8	3	3,87	265
autio-, varaus- ja vuokratuvat	505	54	37	38	18	7	1	4,03	362
sillat ja muut vesienylitysrakenteet	626	67	35	35	21	7	2	3,93	248
Luontokeskus Siidan palvelut	276	30	43	33	20	3	1	4,13	565
Ivalon ja/tai Saariselän palv.pist. palvelut	365	39	36	42	18	2	1	4,11	472
moottorikelkkaurat	248	27	38	33	21	6	3	3,97	604
ohjelmapalvelutarjonta	196	21	28	30	33	7	3	3,72	653
turvallisuus	825	89	35	44	20	1	1	4,10	0
yleinen siisteys	878	94	40	46	12	2	0	4,23	0
virikistysympäristön viihtyisyys	855	92	47	42	10	1	0	4,34	0
maiseman vaihtelevuus	883	95	65	29	5	1	0	4,58	0
luonnonilmaisaiset tai erämaisiet alueet	862	92	60	31	7	2	0	4,49	0

Kuva 49. Kävijöiden mielipiteet Hammastunturin erämaa-alueen palveluista sekä ympäristön laadusta v. 2005.

5.3.3 Kävijöiden mielipiteet alueen palveluiden ja rakenteiden riittävydestä v. 2005

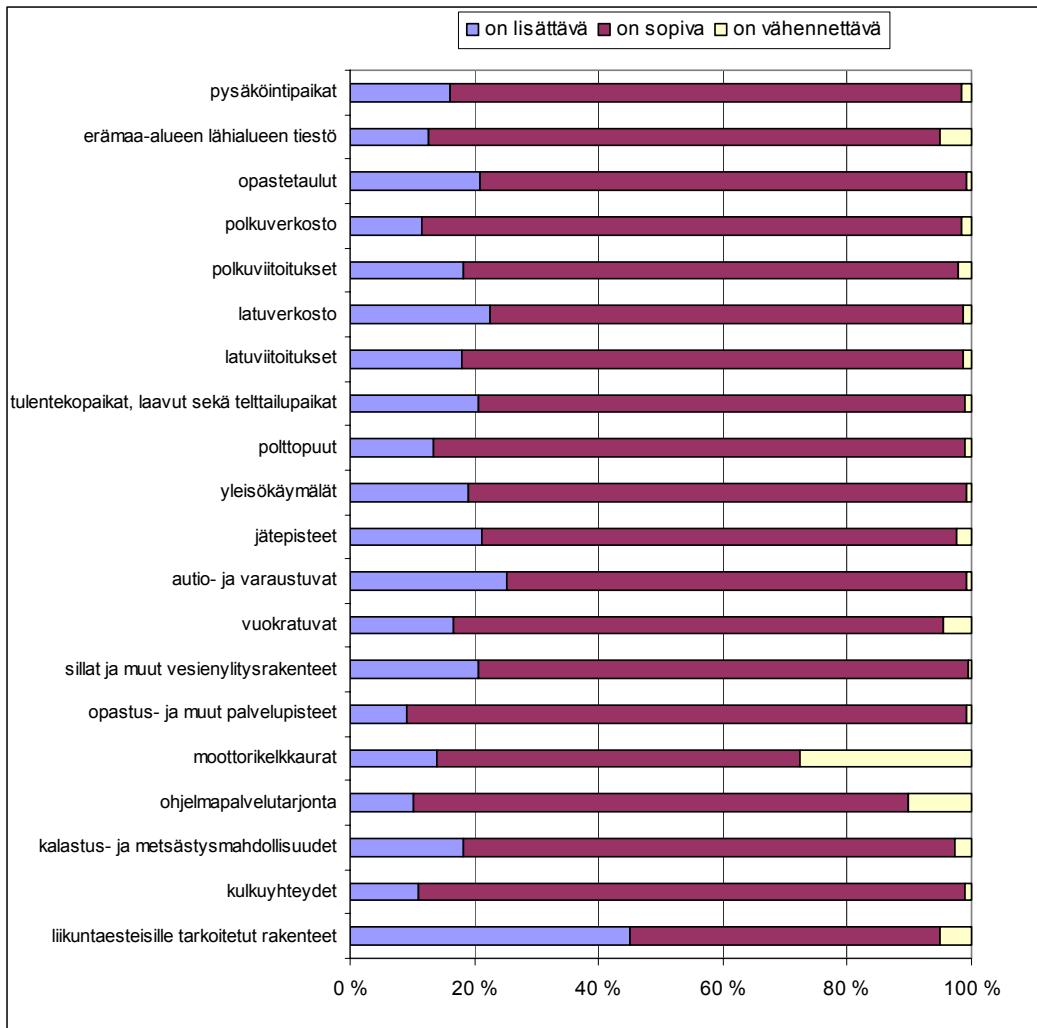
Eniten oli arvioitu opastetaulujen riittävyttä (85 % vastanneista). Niitä toivoi lisää 21 % arvioijista. Tulentekopaikkojen ja laavujen riittävyttä oli arvioinut 79 % vastanneista, heistä 21 % toivoi niiden määrää lisättävän. Autio- ja varaustupien riittävyttä oli arvioinut 59 % vastanneista ja 25 % heistä oli niiden lisäämisen kannalla. Myös latuverkostoa, jättepisteitä ja siltoja arvioineista yli 20 % toivoi niitä lisättävän alueella. Liikuntaesteisille tarkoitettuja rakenteita oli arvioinut 19 % vastanneista ja heistä melkein puolet toivoi niitä rakennettavan lisää.

Moottorikelkkaurat kokivat eniten vastustusta. Niiden määrää oli arvioinut 33 % vastanneista ja heistä 28 % vähentäisi niiden määrää. Toisaalta 14 % toivoi niitä lisää. Lisää uria toivoneista 71 % oli harrastanut tällä käynnillensä moottorikelkkailua ja 29 % oli vastannut kyselyyn kesällä (taulukko 73 ja kuva 50).

Muut kävijöiden toivomat palveluiden lisäykset ja vähennykset on lueteltu kausikohtaisissa tuloksissa (taulukot 29 ja 55).

Taulukko 73. Kävijöiden arvio palveluiden riittävydestä Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005.

palvelu	n	arvioinut/ käyttänyt	arviointi %		
			on lisättävä	on sopiva	on vähennettävä
pysäköintipaikat	581	62	16	82	2
erämaa-alueen lähialueen tiestö	684	73	13	82	5
opastetaulut	794	85	21	78	1
polkuverkosto	599	64	12	87	2
polkuviihtotukset	579	62	18	80	2
latuverkosto	432	46	22	76	1
latuviihtotukset	423	45	18	81	1
tulentekopaikat, laavut sekä telttailupaikat	734	79	21	78	1
polttopuut	717	77	13	86	1
yleisökäymälät	692	74	19	80	1
jätepisteet	657	70	21	76	2
autio- ja varaustuvat	553	59	25	74	1
vuokratuvat	394	42	16	79	5
sillat ja muut vesienylitysrakenteet	650	70	21	79	0
opastus- ja muut palvelupisteet	537	58	9	90	1
moottorikelkkaurat	303	33	14	58	28
ohjelmapalvelutarjonta	233	25	10	79	10
kalastus- ja metsästysmahdollisuudet	387	42	18	79	3
kulkuyhteydet	688	74	11	88	1
liikuntaesteisille tarkoitetut rakenteet	173	19	45	50	5

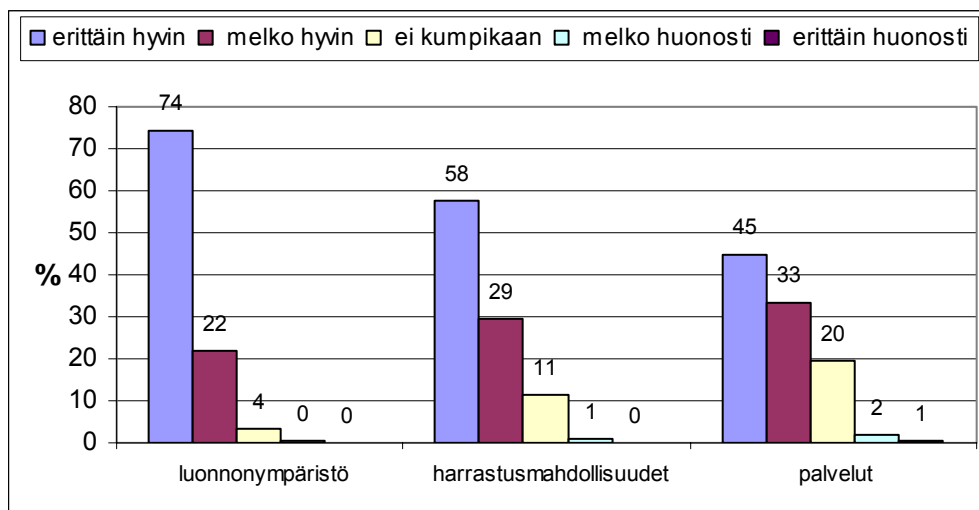
Kuva 50. Kävijöiden mielipiteet Hammastunturin erämaa-alueen palveluiden riittävydestä v. 2005.

5.3.4 Kävijöiden odotukset v. 2005

Luonnonympäristö vastasi parhaiten kävijöiden ennako-odotuksia, 96 % vastanneista oli sitä mieltä, että odotukset toteutuivat joko erittäin tai melko hyvin. Vastanneista 87 % ilmoitti harrastusmahdollisuuksien vastanneen odotuksia joko erittäin tai melko hyvin. Palvelut olivat vastanneet vähiten odotuksia, silti 78 % vastasi niidenkin vastanneen odotuksia joko erittäin tai melko hyvin (kuva 51).

Luonnonympäristö vastasi hyvin myös ensimmäistä kertaa alueella vierailneiden mielikuvia. Heistä 94 % oli sitä mieltä, että ennako-odotukset toteutuivat joko melko tai erittäin hyvin (n=285). Kaikkein vastanneiden tavoin ensikertalaisetkin olivat sitä mieltä, että palvelut vastasivat vähiten odotuksia. Heistäkin kuitenkin 74 % oli sitä mieltä, että ne toteutuivat joko melko tai erittäin hyvin (n=272).

Ensikertalaisten ennako-odotukset toteutuivat yleensä ottaen vain hieman huonommin kuin alueella aikaisemmin vierailleiden. Suurin ero alueella aiemmin vierailleiden ja ensikertalaisten välillä oli ennako-odotuksien toteutuminen harrastusmahdollisuuksien suhteen. Ensikertalaisten keskiarvosana sille, kuinka heidän ennako-odotuksensa harrastusmahdollisuuksien suhteen toteutuivat, oli 4,27 (n=274) ja aiemmin vierailleiden 4,51 (n=582).

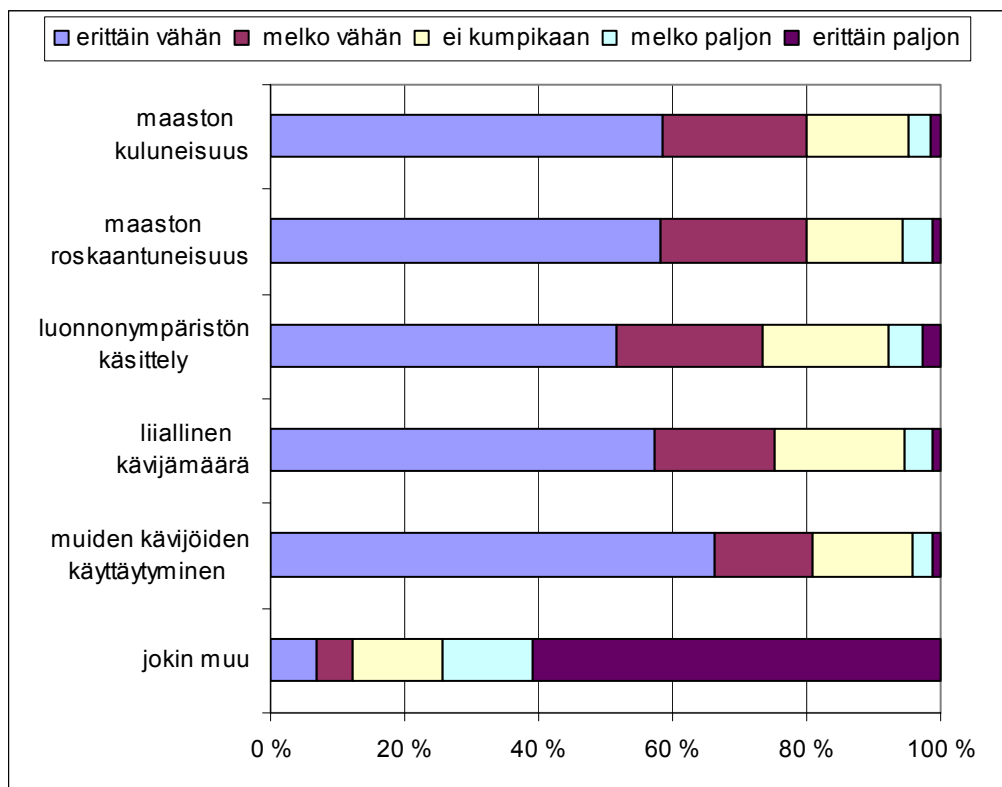
Kuva 51. Kävijöiden ennako-odotuksien toteutuminen eri asioiden suhteen Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005.

5.3.5 Käyntiä häiritsevät tekijät v. 2005

Kävijöitä oli eniten häirinnyt luonnonympäristön käsittely, 8 % vastasi sen häirinnän joko erittäin tai melko paljon. Maaston roskaantuneisuus oli ollut joko erittäin tai melko häiritsevää 6 prosentin ja liiallinen kävijämäärä 5 prosentin mielestä. Joku muu, kuin lomakkeessa mainittu asia oli häirinnyt 8 % vastanneista (taulukko 74 ja kuva 52). Nämä muut tekijät on lueteltu kausikohtaisissa tuloksissa (taulukot 31 ja 58).

Taulukko 74. Käyntiä häirinneet tekijät Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005.
Häirinnyt – sarakkeessa ilmoitetaan, kuinka suuri osa kävijöistä on arvioinut ko. kohdan.

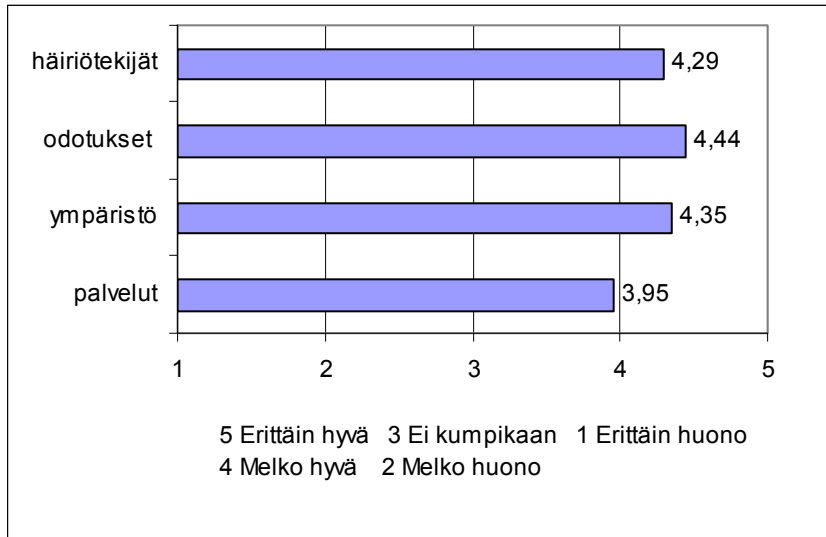
tekijät	n	häirinnyt %	arviointi %					keskiarvo
			erittäin vähän	melko vähän	ei kumpikaan	melko paljon	erittäin paljon	
maaston kuluneisuus	843	90	58	21	15	3	1	4,32
maaston roskaantuneisuus	842	90	58	22	14	5	1	4,31
luonnonympäristön käsittely	835	90	51	22	19	5	3	4,14
liiallinen kävijämäärä	844	91	57	18	20	4	1	4,26
muiden kävijöiden käyttäytyminen	843	90	66	14	15	3	1	4,42
jokin muu	74	8	7	5	14	14	61	1,84

Kuva 52. Käyntiä häirinneet tekijät Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005.

5.3.6 Kävijätyytyväisyysindeksi v. 2005

Hammastunturin erämaa-alueen vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi on 4,26. Tyytyväisimpiä oltiin ennakko-odotusten toteutumiseen ja tyytymättömmimpiä lähialueen tiestöön (kuva 53).

Kuva 53. Kävijätyytyväisyyteen liittyvät osatekijät (keskiarvo) Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005.

5.4 Vapaamuotoinen palaute v. 2005

Vapaamuotoisen palautteen määrä oli kiitettävän runsas ja monipuolinen. Kommenttien sävystä voi päätellä, että vastanneille oli erittäin tärkeää päästä tuomaan esille omia mielipiteitänsä ja huoli alueen säilymisestä erämaisena oli ilmeinen. Kielteisen kritiikin vastapainoksi palautteissa annettiin ilahduttavan paljon myös kiitosta. Kaikki lomakkeisiin kirjoitetut vapaamuotoiset palautteet löytyvät liitteestä 4.

6 KÄVIJÄMÄÄRÄT

Erämaalain kolmen ensimmäisen tarkoituksen toteutuminen; alueen erämaaluonteen säilyttäminen, saamelaiskulttuurin turvaaminen ja luontaiselinkeinojen turvaaminen, vaatii jatkuvaa seuranta. Erityisen tarkasti on seurattava, miten lain neljäs tarkoitus, luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittäminen, pystytään toteuttamaan aiheuttamatta vahinkoa kolmelle ensin mainitulle tarkoitukselle. Suuret kävijämäärät jättävät väistämättä jälkensä erämaahan.

Hammastunturin erämaa-alueen kävijämäärien arvioiminen ja laskeminen on haastava tehtävä. Alue on laaja ja sinne on helppo saapua lähes kaikista ilmansuunnista. Kävijämääriä on arvioitu vuosien saatossa saadun kokemuksen sekä kävijätutkimuksen aikana maastoon sijoitettujen kävijälaskureiden perusteella. Kesällä laskureilla seurattiin Pahaojan parkkipaikalle saapuvien, parkkipaikalta Kultalan retkeilyreitille lähtevien sekä sitä pitkin Kultalaan saapuvien määrää. Yksi laskuri oli sijoitettu Kirakkajoen polun varteen. Laskurituloksia saatiin myös Ivalon ja Inarin väliseltä moottorikelkkauralta (taulukko 75).

Erämaa-alueella olevista reiteistä vilkkain on Kulmakurun latu. Ladulla arvioidaan olevan 12 000 kävijää vuosittain. Moottorikelkkauraa käyttävien lukumääräksi arvioidaan 5 000 henkilöä vuodessa. Ivalojoen venereitillä vuosittain melovien määräksi arvioidaan 800 henkilöä.

Pahaojan parkkipaikalle saapui v. 2005 n. 5000 autoa. Seurueiden koon keskiarvo tällä alueella kesä- ja syyskaudella oli kolme henkilöä, joten saapujia arvioidaan olleen yhteensä n. 15 000. Heistä n. 3 000 kävi alueella vain pyörähtämässä tai yöpymässä, eikä harrastanut retkeilyä tai kullankaivua. Kultalaan johtavalle reitille lähti Pahaojalta n. 3 000 kulkijaa, joista hieman yli 40 % jatkoi Kultalaan saakka. Lisäksi parkkipaikalle saapui n. 3 000 kävijää, jotka jaloittelivat tai retkeilivät kulta-alueen läheisyydessä käymättä Pahaojan polulla.

Erämaa-alueella sijaitsevien kultavaltausten määrä v. 2005 oli n. 120 kpl. Pahaojan parkkipaikalle vuosittain saapuvista arviolta n. 6 000 on kullankaivun harrastajia. Kaikkiaan kullankaivun merkeissä alueella arvioidaan vierailevan 10 000 kävijää vuosittain.

Alueella on myös paljon muita kävijöitä, kuten poro- ja luontaiselinkeinojen harjoittajat, kalastajat, metsästäjät, reittien ulkopuolella retkeilevät ja keräilijät. Kaikkiaan erämaa-alueella arvioidaan olevan 41 800 kävijää vuosittain.

Paikka	Aika	Kävijämäärä
Pahaojan tie	7.6.-28.10.2005	5 000 autoa
Pahaojan polku	8.6.-23.10.2005	3 000
Kultalan polku	8.6.-23.10.2005	1 300
Kirakkajoen polku	27.6.-25.10.2005	600
Rautujärvi	10.6.-25.10.2005	400

Taulukko 75. Kävijälaskuritulokset Hammastunturin erämaa-alueella v. 2005.

7 TULOSTEN TARKASTELU JA YHTEENVETO

Koska muilla erämaa-alueilla ei ole toteutettu kävijätutkimusta, tämän tutkimuksen tuloksia verrattiin muiden Ylä-Lapissa suoritettujen kävijätutkimusten tuloksiin (Lemmenjoen kansallispuiston kävijätutkimus 2001, UK-kansallispuiston kävijätutkimus 2001-2002, Inarin retkeilyalueen kävijätutkimus 2000, Kevon luonnonpuiston kävijätutkimus 2002).

Hammastunturin erämaa on miesten valtakunta, sillä miesten osuus kävijöistä oli korkea: keväällä 60 % ja kesä- syyskaudella 73 %. Vain Lemmenjoen kansallispuiston erämaaosassa miesten osuus kesällä oli vielä suurempi (76 %). Hammastunturissa tämä ei selity alueen syrjäisyydellä, sillä haastattelupisteet sijaitsivat alueen laitaosissa vilkkaiden kulkureittien tai teiden varrella. Ainoastaan kesällä Ivalojoella ja talvella Pikku Harrijoella haastatellut olivat nähneet enemmän vaivaa alueelle päästäkseen. Alueen tarjoamat ajankäyttömuodot sen sijaan näyttivät kiinnostavan miehiä enemmän kuin naisia. Hiihtäjistä 50 % oli naisia, mutta mm. moottorikelkkailu, kullankaivu, kalastus ja metsästys ja kesäkauden retkeily olivat miesvaltaisia harrastuksia.

Alueelle saavuttiin useimmiten 2-5 hengen seurueessa joka koostui lähes yhtä usein ystävistä/sukulaisista ja oman perheen jäsenistä. Suurin kävijäryhmä kaikkien vertailukohteiden tapaan oli 45-54-vuotiaat. Pientä eroa erämaa-alueen sisällä näkyy siinä, että kevätkaudella Kulmakurulla hiihdelleet olivat keskimääräistä iäkkäämpiä. Talvella Ivalon ja Inarin välisellä moottorikelkkauralla sekä kesällä Ivalojoella vierailleet puolestaan olivat keskimääräistä nuorempia. Moottorikelkkailu ja melonta harrastuksina ovat selvästi nuoremman ikäluokan mielestä kiinnostavampia kuin hiihto.

Opistotasoisien tutkinnon suorittaneita oli Hammastunturin alueella eniten, 37 % kaikista kävijöistä. Yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneita oli 30 %. Kevätkaudella vierailleet olivat hieman paremmin koulutettuja kuin kesä- ja syyskaudella vierailleet. Erityisesti Saariselän hiihtoladulla liikkui hyvin koulutettua väkeä. Saariselän matkailukeskuksen asiakkaista paremmin koulutetut hiihtävät mielellään Kulmakurun luonnonladulla, sillä UK-kansallispuistossa vastanneilla koulutustaso oli matalampi. Kesä- ja syyskaudella

erämaa-alueella vierailleista 26 % oli suorittanut yliopisto- tai korkeakoulututkinnon. Kaikilla muilla vertailualueilla, paitsi UK-kansallispuistossa vastaavan tutkinnon suorittaneiden osuus vastanneista oli suurempi. Lemmenjoen kansallispuiston perusosan kävijöistä tutkinnon oli suorittanut 35 % ja erämaaosan kävijöistä 33 %. Kevon luonnonpuistossa tutkinnon suorittaneiden määrä oli 31 % ja Inarin retkeilyalueella 29 %. UK-kansallispuistossa kesäaikana vierailleista tutkinnon oli suorittanut hieman harvempi, 23 %.

Vastanneiden kotikunta oli yleisimmin Inari tai Helsinki. Helsinkiläiset viihtyivät Saariselän lähialueella, toisin kuin inarilaiset, ja heidät oli helppo tavoittaa ladun varrelta. Inarilaisten osuus on todellisuudessa vielä suurempi, koska monet inarilaiset piipahtavat erämaa-alueelle kuka mitäkin läheistä metsäautotietä tai kulku-uraa pitkin ja kulkevat omia polkujaan. Kaikkien paikallisten metsästäjien, kalastajien ja muiden retkeilijöiden saaminen tutkimuksen piiriin on täysin mahdotonta ja määrästään voidaan esittää vain karkeita arvioita. Kaikilla muilla vertailualueilla, paitsi Inarin retkeilyalueella ja Lemmenjoella Sallivaaran alueella paikkakuntalaisten osuus oli huomattavasti pienempi. Suurin ulkomaalaisryhmä Hammastunturin alueella olivat saksalaiset, kuten myös vertailualueilla.

Keväällä 81 % vastanneista ilmoitti 1-3 aktiviteettia, kesä- ja syyskaudella yleisin aktiviteettien lukumäärä oli 4-6 henkeä kohden. Koko tutkimusvuoden tärkeimmäksi harrastukseksi kävijöiden keskuudessa nousi luonnon tarkkailu. Kevätkaudella suosituin harrastus oli hiihto. Moottorikelkkailu oli keväällä luonnotarkkailun jälkeen kolmanneksi suosituin harrastus. Moottorikelkkailijoita haastateltiin tosin vain Ivalo-Inari-välisellä kelkkauralla ja Ivalojoella. Paikkakuntalaisilla on myös muita vakiintuneita kulkureittejä mm. kalastuskohteisiinsa erämaa-alueella. Kesä- ja syyskaudella suosituin harrastus luonnotarkkailun ohella oli retkeily. Kullankaivua oli harrastettu kesällä hieman enemmän kuin kalastusta. Huomioonotettavaa on se, että haastattelupisteet painottuivat kulta-alueen läheisyyteen ja Ivalojoelle. Etenkin muualla erämaassa kesäkaudella kalastavat paikkakuntalaiset jäivät kokonaan pois tutkimuksen piiristä, mikäli eivät käyneet tuvilla tai taukopaikoilla ja omaaloitteisesti vastanneet laatikkokyselyyn. Samoin on metsästäjien laita. Melontaa oli kesä- ja syyskaudella harrastanut 12 % vastanneista. Myös heidän tavoittamisensa oli vaikeampaa kuin kullankaivajien. Kullankaivajat viipyivät alueella yleensä pitempään kuin melojat. Kullankaivajien keskimääräinen vierailuaika oli n. 14 vuorokautta, kun taas melojilla kesti keskimäärin n. viisi vuorokautta lipua alueen ohi. Ja usein myös haastattelijan ohi.

Eniten vierailijoita kävi koko tutkimusaikana Saariselän lähialueella. Alueella Pahaoja/Sotajoki/Kultala vierailijoita kävi toiseksi eniten. Ivalojoen pohjoispuolella suosituinta seutua oli Hammastunturin/Hammasjärven alue ja alueen pohjoisosassa laatikkokyselyyn oli vastattu aktiivisimmin Suivakkojärvellä.

Alueella oli käynyt aikaisemminkin 65 % vastanneista. Moottorikelkkailijoiden joukossa oli enemmän ensikertalaisia kuin hiihtoa harrastaneissa. Kullankaivajista 82 % ja melojista 60 % oli vierailut alueella ennenkin, melojissa oli siis enemmän ensikertalaisia. UK-kansallispuistossa ja Inarin retkeilyalueella aiemmin alueella käyneiden määrä oli suurempi ja Lemmenjoen kansallispuistossa sekä Kevon luonnonpuistossa huomattavasti pienempi kuin Hammastunturissa.

Koko vuonna yöpyjien osuus oli hieman korkeampi kuin päiväkävijöiden. Keväällä erämaa-alueella käytiin yleisimmin n. 4 tunnin mittaisella päiväretkellä. Muualta tulleet viipyivät Ylä-Lapin alueella keväällä yleensä keskimäärin 6,5 vuorokautta. Kesä- ja syyskaudella erämaa-alueella viivytettiin yleensä keskimäärin 8 vuorokautta ja Ylä-Lapissa 10 vuorokautta.

Keväällä erämaa-alueelle saapui eniten väkeä maaliskuussa, yleisin saapumisajankohta oli tiistaina klo 9–13. Kesä- ja syyskaudella alueelle saavuttiin eniten heinäkuussa, lauantaina ja tiistaina klo 15–18. Koko vuoden aikana Ylä-Lapin alueelle saavuttiin yleisimmin lauantaina klo 15–18. Yleisimmin alueelle saavuttiin henkilöautolla (59 %) ja yhdistelmällä lentokone + auto tai yleinen kulkuneuvo (16 %). UK-kansallispuistossa aineistoa kerättiin v. 2002 heinäkuussa ja vv. 2001 ja 2002 elo- ja syyskuussa. Heinäkuussa kansallispuiston alueelle saapui 8 % vastanneista ja syyskuussa 80 %. Hammastunturin erämaa-alueella kesä- ja syyskaudella vierailleista vain 13 % saapui alueelle syyskuussa, joten alueen sesonkiaika painottuu selkeästi kesäkuukausille ja UK-kansallispuistossa puolestaan ruska-ajalle. Kevon luonnonpuistossa vierailijoita oli tasaisemmin sekä kesällä että syksyllä; heinäkuussa alueelle saapui 37 % ja syyskuussa 38 % vastanneista.

Alueella keväällä vierailleet käyttivät vierailuunsa keskimäärin enemmän rahaa, kuin kesä- ja syyskaudella vierailleet. Keväällä kustannukset olivat keskimäärin 307 euroa ja matkakustannukset 233 euroa. Kesä- ja syyskaudella rahaa käytettiin keskimäärin 181 euroa matkakustannusten ollessa 194 euroa. Keväällä alueelle saavuttiin useammin lentokoneella tai yleisellä kulkuneuvolla kuin kesällä ja matkakustannukset olivatkin keväällä suuremmat. Keväällä kustannukset olivat muutenkin suuremmat, johtuen yleensä kalliimmasta majoittumisesta hotelleihin ja ravintolaruokailuista. Kesä- ja syyskaudella majoittuminen ja ruokailu tapahtuivat useammin maastossa teltoissa tai tuvissa. Myös asuntovaunuissa ja asuntoautoissa yöpymiset laskivat kesä- ja syyskaudella kustannusten määrää. Keväällä kohdealueen osuus menoista oli 88 % ja kesällä 68 %.

Alueen ohjelmapalvelutarjontaa hyödyntäneitä oli 21 % kaikista vastanneista. Ohjelmapalveluihin käytetyt menot ilmoitti 3 % vastanneista ja niiden osuus kaikista menoista oli 2 %. UK-kansallispuistossa 8 % vastanneista ilmoitti ohjelmapalveluihin käyttämänsä rahasumman ja menojen osuus oli 2 % kuten Hammastunturissakin.

Kaikista vastanneista 21 % ilmoitti menonsa lomakkeeseen lisätyssä ylimääräisessä kohdassa, jossa oli mahdollisuus ilmoittaa koko perheen kulut erittelemättä. Koko perheen vierailuun käyttämä summa oli keskimäärin 660 euroa. Henkilökohtaisten menojen summa matkakustannuksineen kaikkien vastanneiden osalta oli keskimäärin 446 euroa. Henkilökohtaisia menoja arvioitaessa ilmoitetaan herkästi koko seurueen menot ja kaikkien niiden erottelu vastauksista ei ilmeisestikään ole onnistunut, koska yhteissummien ero on niin pieni.

Ryhmämatkalaisten kokonaiskustannukset olivat keväällä 664 euroa ja kesä- ja syyskaudella 328 euroa. Näin suuri ero selittyy osaltaan sillä, että ulkomaalaisryhmien osuus oli keväällä suurempi kuin kesä- ja syyskaudella.

Yleensä alueesta oli saatu tietoa tuttavilta, ystäviltä tai sukulaisilta (42 %). Kaikista vastanneista 39 % kertoi, että alue on entuudestaan tuttu. Kesä- ja syyskaudella vierailleet olivat saaneet kevätkauden vierailijoita useammin tietoa WWW-sivuilta ja TV/radio-ohjelmista tai lehtiartikkeleista.

Kävijöiden tärkeimmät ja vähiten tärkeät virkistysmotiivit olivat likimain samat kuin vertailualueilla. Tärkeimmät olivat luonnon kokeminen, maisemat, rentoutuminen, henkinen hyvinvointi ja poissaolo melusta ja saasteesta. Vähiten tärkeät olivat tutustuminen uusiin ihmisiin ja jännityksen kokeminen. Melusta ja saasteesta poissaolon kokivat ulkomaalaiset keskimääräistä tärkeämmäksi, kun taas moottorikelkkailijoille sillä oli keskimääräistä vähemmän merkitystä.

Keväällä käytetyimpiä palveluita olivat opastetaulut, tulentekopaikat ja laavut sekä polttopuut ja kesä- ja syyskaudella tiestö, pysäköintipaikat ja opastetaulut. Ohjelmanpalvelutarjontaa oli alueen palveluista käytetty kaikkein vähiten. Keväällä tyytyväisimpiä oltiin latuverkostoon ja latuviitoituksiin ja kesällä tyytyväisimpiä olivat olleet Siidassa ja Ivalon ja/tai Saariselän palvelupisteissä vierailleet henkilöt. Koko vuoden aikana tyytyväisimpiä oltiin polttopuihin. Kevätkaudella erämaa-alueella oltiin tyytymättömmimpiä yleisökäymälöihin ja jätepisteisiin, kesä- ja syyskaudella alueen tiestöön. Ympäristön laatutekijöistä tyytyväisimpiä oltiin maiseman vaihtelevuuteen ja luonnontilaisiin tai erämaisiiin alueisiin.

Siidan palveluita arvioitiin myös v. 2000 kesällä Inarin retkeilyalueen kävijätutkimuksessa. Niitä oli tuolloin käyttänyt/arvioinut 40 % retkeilyalueella vierailleista ja keskiarvosana oli 4,39. Hammastunturin erämaa-alueella kevätkaudella käyneistä 27 % ja kesä- ja syyskaudella käyneistä 33 % oli käyttänyt Siidan palveluita. Keskiarvosana keväällä oli 4,12 ja kesällä 4,14. Saariselän palvelupisteen palveluita arvioitiin UK-kansallispuiston kävijätutkimuksessa vv. 2001 ja 2002. Palveluita oli käyttänyt sekä keväällä että kesällä 18 % UK-kansallispuiston alueella vierailleista. Erämaa-alueilla vierailleista 39 % ilmoitti käyttäneensä joko Ivalon tai Saariselän asiakaspalvelupisteiden palveluita. Palveluiden laatu oli arvioitu hieman huonommaksi kuin UK-kansallispuiston kävijätutkimuksessa.

Suurin osa vastanneista oli sitä mieltä, että palveluiden määrä alueella on sopiva. Liikuntaesteisille tarkoitettuja rakenteita oli arvioinut 19 % kaikista vastanneista ja heistä 45 % toivoi niiden määrää lisättävän. Muut palvelut, joiden käyttäjistä/arvioijista yli 20 % oli niiden lisäämisen kannalla, olivat opastetaulut, latuverkosto, tulentekopaikat, laavut ja telttailupaikat, jättepisteet, autio- ja varaustuvat ja sillat. Ainoa palvelu, jonka vähentämistä kannatti yli 20 % vastanneista, olivat moottorikelkkaurat. Käytännössä alueella kulkee vain yksi ura Ivalon ja Inarin välillä, joka tuskin on näin suuren kritiikin kohteena. Saariselän lähialueella erämaa-alueen ulkopuolella hiihtäjät ja moottorikelkkailijat joutuvat usein kohtaamaan reittien sivutessa toisiaan. Myös huoltoreiteillä ajavat kelkat aiheuttavat närää. Ristiriitaa on kuitenkin siinä, että samaan aikaan kelkoilla huollettavia rakenteita toivotaan lisää. Enemmistö vastanneista pitää palveluiden määrää sopivana varmaankin juuri sen vuoksi, että erämaa säilyisi erämaana, eikä sinne pääsy tai siellä oleminen olisi liian helppoa. Kevon luonnonpuistossa, jossa kysymys palveluiden riittävydestä lisättiin ensimmäisen kerran lomakkeeseen, oli palveluiden lisäämistä toivottu yleensä vielä vähemmän kuin Hammastunturin erämaa-alueella. Vain autio- ja varaustupia sekä polkuverkostoa lisää toivovia oli Kevon luonnonpuistossa enemmän kuin erämaa-alueella.

Kävijöiden odotukset luonnonympäristön suhteen toteutuivat hyvin: 74 % vastasi niiden toteutuneen erittäin hyvin ja 22 % melko hyvin. Harrastusmahdollisuudet vastasivat odotuksia hieman huonommin, mutta nekin olivat joko erittäin tai melko tavalla odotusten mukaisia 87 %:n mielestä. Palveluiden suhteen oli ollut eniten yllätyksiä. Vastanneista 45 % oli sitä mieltä, että palvelut vastasivat odotuksia erittäin hyvin ja 33 % vastasi niiden olleen melko hyvin odotusten mukaisia. Keväällä palvelut vastasivat odotuksia hieman paremmin kuin kesä- ja syyskaudella.

Lomakkeessa annetut vaihtoehdot eivät yleensä olleet juurikaan kävijöitä häirinneet. Häiritsevimmäksi alueella oli koettu luonnonympäristön käsittely, mikä oli häirinnyt kävijöitä etenkin kulta-alueen läheisyydessä. Lemmenjoen kansallispuiston erämaaosassa luonnonympäristön käsittely oli koettu vielä häiritsevimmäksi. Kevätkaudella liiallinen kävijämäärä oli koettu kaikkein häiritsevimmäksi johtuen Kulmakurun ladun vilkkaudesta ja tukkoisista taukopaikoista. Kohtaan ”jokin muu” oli laittanut rastin 8 % vastanneista. Yleensä kohtaan merkitty seikka oli häirinnyt erittäin paljon ja liittyi keväällä moottorikelkkailuun ja kesä- ja syyskaudella teiden huonoon kuntoon ja kullankaivamiseen. Maaston kuluneisuus oli kesäkaudella koettu UK-kansallispuistossa, Lemmenjoen kansallispuiston perusosassa ja erämaaosassa sekä Kevon luonnonpuistossa hieman häiritsevimmäksi kuin Hammastunturin erämaa-alueella. Liiallinen kävijämäärä oli koettu hieman häiritsevimmäksi UK-kansallispuistossa, Lemmenjoen kansallispuiston erämaaosassa sekä Kevon luonnonpuistossa kuin erämaa-alueella.

Vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli keväällä 4,32, kesä- ja syyskaudella 4,19 ja koko vuoden tulokset huomioituna 4,26. Kevätkauden kävijätyytyväisyysindeksi oli sama Hammastunturin erämaa-alueella ja UK-kansallispuistossa. Kesä- ja syyskauden indeksi sen sijaan oli erämaa-alueella huonompi kuin muilla vertailualueilla, lukuun ottamatta Inarin retkeilyaluetta. Tyytymättömmimpiä oltiin kesä- ja syyskaudella palveluihin, erityisesti teiden huonoon kuntoon ja häiriötekijöistä erityisesti luonnonympäristön käsittelyyn.

Vapaamuotoista palautetta tuli runsaasti: toiveita, moitteita, esityksiä ja myös kiitosta. Palvelurakenteista tuvat olivat useimmin kommenttien kohteena. Toiveiden ja parannusehdotusten joukosta nousi tärkeimpänä esille saunan merkitys suomalaisille kulkijoille erämaassa. Alueelle toivottiin saunoja lisää, erityisesti Kultalassa vierailleet jäivät kaipaamaan saunomismahdollisuutta. Saunomisen tarpeesta kertovat myös erämaasta järvien ja jokien rannoilta aina silloin tällöin löytyvät itse tehdyt ”telttasaunat”, joiden rakentamisessa on nähty suurta vaivaa, mutta käytön jälkeen pressut ja kiukaan kivikasat on jätetty siivoamatta.

Tulipaikkoja ja laavuja koskeneissa palautteissa korostui kaksi seikkaa ylitse muiden. Kulmakurun hiihtoladulla vastanneet toivoivat ladun varrelle lisää tulipaikkoja, koska nykyiset tulipaikat ovat vilkkaimpina aikoina ruuhkaisia. Kesäkaudella vastanneiden palautteissa usein toistunut toive oli tulipaikan rakentaminen Pahaojan parkkipaikalle.

Erämaassa kulkemiseen otettiin myös usein kantaa. Teiden kunnosta tuli paljon kielteistä palautetta ja Kuttura-Repojoki tieyhteyttä pidettiin palautteissa tarpeettomana. Moottorikelkkailua erämaassa oli moitittu erityisesti Saariselän lähialueella palautetuissa lomakkeissa. Pyöräilyreittejä ja latuja sen sijaan toivottiin useammassa lomakkeessa lisättäväksi. Kulkemista helpottavia siltoja toivottiin Ivalojoelle, Sotajoelle ja Tolosjoelle. Jonkin verran toiveita esitettiin myös opasteiden suhteen. Lähinnä niitä toivottiin lisää hiihtoladun varrelle ja Ivalojoen koskien kohdalle toivottiin nimikylttejä.

Luonnonympäristön suhteen palautteissa tuli usein esille kullankaivualueen epäsiisteys ja kullankaivun aiheuttamat jäljet luonnossa. Alueen hakkuista kannettiin myös huolta ja toivottiin kaikista hakkuista luovuttavan. Erämaan säilyminen erämaana mahdollisimman vähäisellä palvelurakentamisella tuntui olevan myös yleinen toive vastanneiden keskuudessa.

Tämän kävijätutkimuksen tuloksia ja palautteita tullaan käsittelemään Metsähallituksen eri prosessien suunnittelupalavereissa. Tutkimus on pohjana ennen kaikkea alueen virkistyskäytön suunnittelussa, sekä myös muun luonnonkäytön ohjaamisessa ja luonnonsuojeluasioiden huomioon ottamisessa.

KIRJALLISUUS

Erkkonen, J. & Sievänen T. 2001: Kävijätutkimusopas. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B No 62. 63 s.

Hammastunturin erämaan hoito- ja käyttösuunnitelma. 1996. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B No 32. 66 s.

Honkala, A. M. 2003: Urho Kekkosen kansallispuisto. Kävijätutkimus 2001–2002. Julkaisematon raportti. Metsähallitus. 28 s.

Puolakka, E. 2004: Inarin retkeilyalueen kävijätutkimus 2000. Julkaisematon raportti. Metsähallitus. 31 s.

Stolt, E. 2002: Kevon kävijätutkimus. Julkaisematon raportti. Metsähallitus. 38 s.

Tynys, T. (toim.) 1997: Hammastunturin erämaa – luonto ja käyttö. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A No 52. 157 s.

Ukkonen, K. 2002: Lemmenjoen kävijätutkimus. Julkaisematon raportti. Metsähallitus. 82 s.

LIITTEET

Liite 1. Hammastunturin erämaa-alueen otantakehikot.

Otantakehikko 15.1.-31.12.2005

Paikka	Kohderyhmä	Havainnot	Keruu päiviä
Suivakkojärvi, autiotupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	23	koko jakso
Juntinoja, vuokratupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	8	koko jakso
Taimenjärvi, autiotupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	14	koko jakso
Ivalojoen Kultala, autiotupa ja varaustupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikot	36	koko jakso
Liljeqvistin kämpmä, autiotupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	9	koko jakso
Ritakoski, autiotupa ja varaustupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikot	14	koko jakso
Louhioja, autiotupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	3	koko jakso
Raahenpirtti, varaustupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	0	koko jakso
Rautujärvi, päivätupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	36	koko jakso
Riekkajoki, epävirallinen tupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	7	koko jakso
Vuorhavaara, epävirallinen tupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	0	koko jakso
Sompio	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	4	koko jakso
Kuoppaoja, katettu tulipaikka	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tulipaikalla laatikko	13	koko jakso
Kirakkajoki, vuokratupa ja polku	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa ja polulla	5	koko jakso
Pikku Harrijoki, katettu tulipaikka	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tulipaikalla laatikko	78	koko jakso
Köysivaara, vuokratupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	1	koko jakso
Sotajoki, vuokratupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	19	koko jakso
Pahaoja, autiotupa ja varaustupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	27	koko jakso
Moberginoja, autiotupa ja varaustupa	kaikki 15 vuotta täyttäneet kävijät, tuvassa laatikko	9	koko jakso

Otantakehikko 15.2.-24.4.2005 (kevät)

Paikka	Kohderyhmä	Havaintoja	Keruupäiviä
Rautujärvi, päivätupa	kelkkailijat, hiihtäjät	73	11
Kuoppaojan laavu	kaikki 15 vuotta täyttäneet kelkkailijat, pilkkijät, koiravaljakot	11	9
Ritakoski	kaikki 15 vuotta täyttäneet kelkkailijat yms.	18	7
Pikku Harrijoki	kaikki 15 vuotta täyttäneet kelkkailijat, hiihtäjät yms.	237	13
<i>Yhteensä</i>		339	40

Otantakehikko 6.6.-23.10.2005 (kesä ja syksy 5 kk)

Paikka	Kohderyhmä	Havaintoja	Keruupäiviä
Kuttura	kaikki 15 vuotta täyttäneet veneilijät, melojat, kalastajat	8	8
Lappispola	kaikki 15 vuotta täyttäneet veneilijät, melojat, kalastajat	5	8
Ivalojoki	kaikki 15 vuotta täyttäneet veneilijät, melojat, kalastajat	28	11
Saariselkä	kaikki 15 vuotta täyttäneet retkeilijät yms.	2	7
Kutturan kioski	kaikki 15 vuotta täyttäneet kullankaivajat, retkeilijät yms.	95	10
Pahaojan polunpää (infopiste, parkkipaikka)	kaikki 15 vuotta täyttäneet retkeilijät yms.	142	24
<i>Yhteensä</i>		280	68

Liite 2. Hammastunturin erämaa-alueen haastattelu-aikataulut**Aikataulu kevätkausi 2005****Merkkien selitykset:**

RITA = Ritakoski, KUOPPA = Kuoppaoja, RAUTU = Rautujärvi, HARRI= Pikku Harrijoki
(kellonajat on merkitty tunnin tarkkuudella)

helmikuu 2005...

<i>päivä</i>	ti 15.2.	ke 16.2.	pe 18.2.	la 19.2.	su 20.2.	ma 21.2.	ke 23.2.
<i>paikka</i>	KUOPPA	RAUTU	HARRI	RAUTU	RITA	RITA	HARRI
<i>aika</i>	14-18	10-14	14-17	14-18	13-18	10-14	13-16

... helmikuu...maaliskuu 2005...

<i>päivä</i>	to 24.2.	pe 25.2.	la 26.2.	ti 1.3.	ke 2.3.	la 5.3.	su 6.3.
<i>paikka</i>	RAUTU	KUOPPA	HARRI	KUOPPA	HARRI	RAUTU	RITA
<i>aika</i>	9-14	14-17	10-14	10-14	14-18	13-18	10-14

... maaliskuu 2005...

<i>päivä</i>	ti 8.3.	ke 9.3.	to 10.3.	su 13.3.	ti 15.3.	ke 16.3.	pe 18.3.
<i>paikka</i>	RAUTU	RAUTU	RITA	HARRI	RITA	HARRI	KUOPPA
<i>aika</i>	13-	-15	13-18	13-18	9-14	9-14	10-14

...maaliskuu...huhtikuu 2005...

<i>päivä</i>	ma 21.3.	to 24.3.	pe 25.3.	la 26.3.	ma 28.3.	to 31.3.	pe 1.4.
<i>paikka</i>	HARRI	RAUTU	RITA	HARRI	HARRI	KUOPPA	RAUTU
<i>aika</i>	10-14	13-18	13-18	14-18	10-14	13-18	-14

...huhtikuu 2005...

<i>päivä</i>	ti 5.4.	ke 6.4.	to 7.4.	ma 11.4.	ti 12.4.	ke 13.4.	la 16.4.
<i>paikka</i>	KUOPPA	RITA	HARRI	KUOPPA	HARRI	RAUTU	HARRI
<i>aika</i>	9-14	10-15	10-18	9-14	9-14	9-18	13-18

...huhtikuu 2005

<i>päivä</i>	su 17.4.	ma 18.4.	ke 20.4.	to 21.4.	su 24.4.
<i>paikka</i>	KUOPPA	RAUTU	KUOPPA	RAUTU	HARRI
<i>aika</i>	10-	10-18	9-	10-14	13-18

Aikataulu kesä-syyskausi 2005**Merkkien selitykset:**

IVA= Ivalojoiki, KIOSKI = Kutturin kioski, KUTTU = Kuttura, LAPPI = Lappispola,
PAHA = Pahaoja, SAARI = Saariselkä (kellonajat on merkitty tunnin tarkkuudella)

kesäkuu 2005...

päivä	ma 6.6.	ti 7.6.	ke 8.6.	pe 10.6.	ma 13.6.	ke 15.6.	pe 17.6.
paikka	KUTTU	LAPPI	PAHA	PAHA	IVA	KIOSKI	PAHA
kello	10-16	9-15	9-13	9-22	12-17	9-17	10-16

...kesäkuu 2005...

päivä	ma 20.6.	la 25.6.	su 26.6.	ma 27.6.	ti 28.6.	ke 29.6.	to 30.6.
paikka	PAHA	KIOSKI	KUTTU	IVA	IVA	IVA	IVA
kello	16-23	13-20	10-16	13-18	9-18	8-22	7-20

...kesäkuu... heinäkuu 2005...

päivä	pe 1.7.	la 2.7.	ma 4.7.	ti 5.7.	to 7.7.	su 10.7.	to 14.7.
paikka	IVA	PAHA	KIOSKI	PAHA	LAPPI	PAHA	PAHA
kello	9-16	16-22	11-18	16-22	9-16	16-22	10-16

...heinäkuu 2005...

päivä	pe 15.7.	la 16.7.	ti 19.7.	pe 22.7.	la 23.7.	su 24.7.	ma 25.7.
paikka	KIOSKI	KUTTU	PAHA	PAHA	IVA	KIOSKI	LAPPI
kello	9-14	10-16	10-17	16-23	16-21	9-15	16-22

...heinäkuu... elokuu 2005...

päivä	ti 26.7.	ti 2.8.	pe 5.8.	su 7.8.	ma 8.8.	ke 10.8.	pe 12.8.
paikka	PAHA	PAHA	KUTTU	IVA	PAHA	KIOSKI	PAHA
kello	10-16	16-22	10-16	16-22	16-22	13-18	10-16

... elokuu 2005...

päivä	la 13.8.	ma 15.8.	to 18.8.	pe 19.8.	ke 24.8.	to 25.8.	la 27.8.
paikka	LAPPI	KIOSKI	IVA	PAHA	PAHA	LAPPI	KUTTU
kello	16-22	9-15	10-16	10-17	16-22	9-16	10-16

... elokuu... syyskuu 2005...

päivä	ti 30.8.	ke 31.8.	to 1.9.	pe 2.9.	ma 5.9.	ke 7.9.	to 8.9.
paikka	KIOSKI	SAARI	PAHA	LAPPI	PAHA	SAARI	IVA
kello	10-16	10-16	10-15	9-16	17-22	14-22	13-20

... syyskuu 2005...

päivä	la 10.9.	ti 13.9.	pe 16.9.	su 18.9.	ti 20.9.	ke 21.9.	la 24.9.
paikka	KIOSKI	LAPPI	KUTTU	SAARI	SAARI	IVA	PAHA
kello	10-16	9-16	10-16	10-16	12-18	12-19	10-16

... syyskuu... lokakuu 2005...

päivä	ma 26.9.	to 29.9.	pe 30.9.	ma 3.10.	ti 4.10.	ke 5.10.	la 8.10.
paikka	KUTTU	PAHA	SAARI	PAHA	KUTTU	LAPPI	PAHA
kello	15-21	14-20	10-16	10-16	10-18	8-16	11-16

... lokakuu 2005...

päivä	ma 10.10.	pe 14.10.	to 20.10.	pe 21.10.	su 23.10.
paikka	SAARI	PAHA	SAARI	KUTTU	PAHA
kello	10-16	10-16	10-18	10-16	11-17

Liite 3. Muut matkakohteet ja pääkohteet

muut kohteet kevätkaudella		pääkohteet kevätkaudella	
Saariselkä	43	Saariselkä	10
UK-kansallispuisto	10	Saariselän latuverkosto	3
Inari	6	UK-kansallispuisto	1
Saariselän latuverkosto	7	Kiilopään / UKK-puiston hiihtoalueet	1
Saariselkä, Kiilopää	4	Pasasjärvi	1
Rautulampi	4	Ruka-Nuorgam-Ruka	1
Lemmenjoki	3	Lemmenjoen kans.puisto	1
Inarijärvi	3		
Saariselän ja Tankavaaran alue	1		
Saariselän alue, mahdollisesti myös Utsjoki	1		
Saariselän ladut + yksi yö Lankojärvellä	1		
Saariselän lähitunturit	1		
Saariselän Husky&Co	1		
Ivalo, Saariselkä	1		
Moitakuru, Rautulampi, Kiilopää	1		
Saariselän itäpuoli	1		
Saariselkä, UKK-puisto	1		
Saariselkä, Ylläs	1		
Kiilopää	1		
Kiilopää, Kaunispää	1		
Kiilopää, Luulampi	1		
Siida, Kiilopää	1		
Vuotso, Saariselkä	1		
Vuotso	1		
Luosto	1		
Levi, Luosto	1		
Ylläs	1		
Nanguvuono	1		
Puljun erämaa, Lemmenjoen kansallispuisto	1		
Rajajooseppi, UK-kansallispuisto	1		
Ivalo	1		
Inari, Saariselkä	1		
Nellimö, ym. ...	1		
Muotkatunturin erämaa	1		
Rahajärvi, Ivalo	1		
Utsjoki-Nuorgam-Nellim	1		
Inarijärvi, Pielpa	1		
Pielpajärvi, Otsamo	1		
Ivalojoen kultala, Ukonkivi	1		

muut matkakohdeet kesä- ja syyskaudella

Lemmenjoki	15	Näätäinjoki	1
Saariselkä	7	Pulmankijärvi	1
Inari	6	Inarijärvi, ?/Trysil/Lofoten	1
Inarijärvi	3	Sevettijärvi, Varangin alue	1
Jäämeri	2	Norja ja Kultakuosku	1
Ivalo	2	Norja, Kilpisjärvi	1
Inari, Norja	2	Pohjois-Suomi + Norja, Kilpisjärvi, Norja, Hetta, Palsinoja	1
Kylmäluoma, Posio, Sodankylän elokuvajuhlat	2	Norja, Saariselkä	1
Nattaset	2	Saariselkä, Norjan pohj.osa Berlevåg	1
Kivipää, Kopsusjärvi, Kuukkelilampi	2	Mm. Käsivarsi ja Pohjois-Norja	1
Tankavaara, Kiilopää	2	Norja (Alta, Tromssa)	1
Luttojoki	2	Norja, Pykeija	1
UK-kansallispuisto	2	Kebnekaisen maisemat	1
Muotkatunturit	2	Jäämeri, Pohjois-Ruotsi, Norja	1
Saariselkä (UK-kansallispuisto) ja Ivalo	1	Lapissa käynti	1
Saariselkä, Kiilopää	1	Koko Ylä-Lappi	1
Saariselkä, Kilpisjärvi	1	Kiertomatka Pohjois-Suomessa	1
Laanila, Saariselkä	1	Hanhisuot etelämpänä	1
Lemmenjoki, Saariselkä	1	Luosto	1
Kiilopää, Kaunispää	1	Koli, Ruka, Oulu	1
Kiilopää	1	Koli, Ruka	1
Kiilopää, Luttojoen alue	1	Peltotunturi	1
Ivalo, Saariselkä, Kaunispää, Laanioja	1	Pokka	1
Ivalo, Saariselkä	1	Mökki Kemijärvellä	1
Inari, Ivalo, Kiilopää, Saariselkä	1	Vuokatti	1
Kiilopää, Lemmenjoki, Tankavaara, Kultahamina, Inari	1	Kuusamo NP	1
UK-kansallispuisto, maastopyöräilyreitit	1	Iloaarirock, Joensuu/Ruisrock, Turku	1
Inarijärvi ja Saariselkä	1	Suomen itäosa	1
Inari/Muddusjärvi	1	Liekka	1
Inari, Angeli	1	Kullankaivu omalla valtauksella	1
Inarijärvi (mökki siellä)	1	koko Pohjola	1
Ivalojoki, Lemmenjoki	1	oma maja	1
Kuttura, Ivalon ympäristö, Raiviopään alue	1		
Tolosjoki (reissun viimeinen etappi ennen kotiin lähtöä)	1		
Pielpajärvi, Kevo	1		
Muotkatunturit, Kiilopää, Inari	1		
Suvanto, Karigasniemi	1		
Muotkatunturit, Käsivarsi, Utsjoki	1		
Sarmitunturi, Sompio jne.	1		
Tsarmitunturin erämaa-alue	1		
Lemmenjoen kansallispuisto ja Muotkatunturit	1		
Juutua, muut erämaa-alueet	1		
Susi-Talas, Juutujoki	1		
Ylä-Lapin luonnonhoitoalue + pohj. Norja osit.	1		
Vätsäri, Näätäinjoki	1		
Kotaoja	1		
		pääkohdeet kesä- ja syyskaudella	
		Saariselkä	2
		Kiilopää, Luulampi, Rautulampi, Saariselkä	1
		Lemmenjoki, Inari	1
		Juntinoja, Lemmenjoki	1
		Valtaus Tolosjoella päin	1
		Susi-Talas (Talasjärvi), Juutuanjoki	1
		Inarijärvi, Inari	1
		Teno, Nuorgam, Oulu	1
		kultakenttä	1

Liite 4. Vapaamuotoiset palautteet aiheittain.

Tuvat

Kultala

- turvallisuus: hätäpuhelin! palohälytin??
- turvallisuus: palohälytin
- Miksi Kultalan varaustuvan varustetasoa on karsittu ilmoittamatta siitä asiakkaalle?
- Ei astioita Kultalan varaustuvassa; paikalle saavuttiin ilman astioita, koska aiemmin niitä oli ollut!
- Ei astioita Kultalan varaustuvassa, on aiemmin ollut lusikat yms. + lautaset.
- Sauna Kultalaan (varaus)
- Sauna Kultalaan/Ritakoskelle (varaussauna)
- Sauna olis kiva Ivalojoen Kultalassa.
- Kultalaan sauna!!!
- Lämpömittari myös pohjoispuolelle, kiitos!
- Rantaan voisi rakentaa portaat (liikuntarajoitteisia myös mukana)
- Valurautapannu olisi mukava, niin tefloneita ei tarvi polttaa nuotiolla.
- Pärekatot hajoamispisteessä! (leipomo, väentupa, kellari) - väärin tehty, kestää yleensä n. 100 vuotta!
- Autiotupaan ois hyvä laittaa verhot - on kuuma pätsi helteellä!
- Kultalan autio- ja varaustupa yllätti positiivisesti, kurkistin ohimennen sisään, siellähän on kaikki ja suht siistejä, erittäin hyväkuntoisia.
- Kämpä siisti ja hyvin hoidettu.

Pahaoja

- Autiotuvassakin tulee olla palo/kaasuhälytin!

Sotajoki

- Vuokratuvan siisteystaso yllätti myönteisesti! Rauhallista ja mukavaa!
- Vuokratuvan saunan lauteet ovat jo vaarallisen heikkokuntoiset. Pelkäsin, että romahtavat saunoessa. Näin meille on käynyt Kettuniemen (Inarijärvellä) vuokratuvan saunassa, se oli kamalaa.
- Sotajoen vuokratuvan sauna on lahovikainen ja lauteet ovat vaarallisen huonossa kunnossa.
- Yksinkertainen kylmäsäilytystila: maahan upotettu betonirengas
- styroksilla eristetyllä kannella/ räystäskouru oven eteen/saunapolulle kaidepuut.

Moberginoja

- Mobergin kämpän piipun hirsiperustuksessa oli v 2003 sieniä (home).
- Olin Malmbergin (Moberg?) pihassa, saunan käyttömahdollisuus olisi eduksi.

Suivakkojärvi

- Suivakon tienhaaraan voisi raivata enemmän tilaa autoille talvisaikaan.
- Sauna vois olla kiva Suivakkojärvellä, edellinen kuulemma paloi.

- Kiitokset hienosta Suivakkojärven autiotuvasta! Kaasukeitin ja kaikki! Tälle alueelle on mukava palata uudelleen ja uudelleen. Taas on viisaampi retken suunnittelussa. Suuret kiitokset!
- Kiitos hienosta Suivakkojärven autiokämpästä!
- Suivakko on upea paikka; mökki sekä luonto ympärillä. Kiitos!
- Kiitokset kivasta autiokämpästä.

Vuorhavaara

- Vuorhavaaran kämpän piippu oli palanut ihan risaksi!!
- Voisiko Vuorhavaaran kämpän kunnostaa (laitettu pressu).

Rautujärvi

- Rautujärven kämpä on erinomainen. Kiitos!

Taimenjärvi

- Sauna Taimenjärvellä ei olisi haitaksi.

Juntinoja

- Juntinojan mökille menevää tietä voisi hiukan parantaa.

Muut

- Ettähän vain aio "Riekkokämpääki" hävittää tai lukita
- Suovasaari autiotupa, hiihtäjät käyttävät, voisiko ylläpitää?
- Hammastunturi / Hammasjärvi alueelle autiotupa.
- Autiotupa Hammastunturin läheisyyteen!
- Kämpä Hammastunturin juurelle.
- Hammastunturin autiotuvan kunnostus olisi hyvä.
- Muotkatuntureille pari autio-varaustupaa.
- Autiotupien vapaa käyttö tulisi säilyttää, mutta siitä voisi periä vapaaehtoista maksua.
- Lisää autiotupia Mh:n puuhuollon piiriin, kiitos.
- Enemmän joustavuutta varauskämppien käyttöön. Nyt, niin kuin monesti, varaustupa tyhjä, mutta autiossa porukkaa. Joku systeemi, että varaustuvan voi ostaa käyttöön myös paikan päältä. Kämpät muuten hyvässä kunnossa.
- Mikä on autiotupa, varaustupa, vuokratupa; termit vähän epäselviä.
- Autiotuvat ovat hyvin hoidettuja, kiitos!
- Autiokämppiä. Vessoja.
- Metsähallituksen on syytä kouluttaa henkilökuntaansa että vanha kulta- ja uittokämpä sekä autiotupaperinne kaikella pieteetillä säilyy tässä EU- ja "tolikko" kulttuurissa jälkipolville.
- Suomenkieliset kyselylaput lopussa
- Mielellään näkisin alueen säilyvän vähätupaisena kokeneemman kulkijan monitoimimaana. Palaamme uudelleen!
- Saunoja
- Koko Lapin alueella vanhan suomalaisen kämpä- ja autiotupaperinteen säilyttäminen! On koulutettava osajia siihen!

Tulentekopaikat ja laavut

- Hiihdimme Kulmakurun hiihtoreitin, reitillä on vain kaksi laavua. Sää oli erittäin tuulinen, myrskyisä. Yksi laavu lisää ei olisi pahitteeksi, kävijöitä ollessa enemmän, näissä on tunkua.
- Pikku Harriojan kodan laajennus olisi kiva, kiitos!
- Laavuja ja/ tai tulentekopaikkoja, omien eväiden syöntipaikkoja on lisättävä. (Pikku Harrijoki)
- Tupa isommaksi. (Pikku Harrijoki)
- Tulentekokammeissa ahdasta, ihmisiä täynnä Tolosjoki ja Harrioja. (Pikku Harrijoki)
- Jyrkän nousun jälkeen taukopaikka olisi tarpeen. (Pikku Harrijoki)
- Kota ja ura Hammastunturin kuppeelle ja Appisjärvelle.
- Vaihtakaa tuon malliset kaminat pois (hidas) (Kuoppaoja).
- Taukopaikkojen wc paremmin merkata, ettei kuseksita kämppien ympärille Kuoppajärvellä.
- WC-opastus Kuoppajärvi.
- Leiripaikoiksi: Saariköngäs; Appisjoen mutka, itäpuoli.
- Kultalan reitillä ei laavu/tauropaikka/tulipaikkoja!
- Pahaojan parkkipaikalle keittokatos
- Tulipaikka Pahaojan P-paikalle (+ muille P-paikoille) ja puita.
- Pääteparkkipaikalle (Pahaoja) tulentekopaikka, puita ja opastus vesipaikalle.
- Tulipaikka/kota Pahaojan parkkipaikalle.
- Tulipaikka/kota (mm.) Pahaojan parkkipaikalle.
- Makkaratikut paremmat (Kuoppaoja).
- Taukopaikoilla voisi olla polttopuita.
- Metalliset leiripaikan nimikyltit eivät sovi luontoon, heti pois!

Polut, reitit ja tiet

- Pahaoja-Palsintien rummut ovat kaikki uusittava. Harrijoen siltapenger sortuu, vaarallinen isoille autoille.
- Sotajoentien huono kunto kesäkuussa, autoon n. 200 e remontti!
- Pahaojan- ja Palsintien kunto todella huono. Pitää kunnostaa mahdollisimman pian.
- Sotajoentie ja Palsintie tosi pahassa kunnossa. Korjatkaa hyvänäen aika.
- Jääskeläisenojan ja Elsanon puurummut Palsinojan länsipuolen tiellä uusittava ensi tilassa.
- Kiitos, että Mobergin ja Palsinojan tie on korjattu.
- Kuttura-Lisma -tietä ei saa tehdä.
- KUTTURA-REPOJOKI TIETÄ EI MISSÄÄN NIMESSÄ SAA TEHDÄ !
- Älkää helvetissä tehkö tietä, rataa tai uraa Kutturasta Litmuriin/Repojoelle.
- Kuttura-Repojoki tietä ei tarvitse tehdä.

- Maastopyöräiltiin mm. Kultapolku. Voisiko tulevaisuudessa edes hieman tasata noukkimalla kiviä pois polun pohjasta esim. rautakangella? Turvallisuus paranee.
- Parantakaa jos mahdollista Kutturantien tieltä tänne Harrijoelle tulevaa uraa (sora, sillat). Uran pyöräilymerkit suurimmalta osaltaan hävinneet (mahdollisuus valita väärä ura).
- Epävirallisten pyöräilyreittien lisäys (ei tarvitse välttämättä merkata maastoon, kunhan asiakaspalvelupisteissä olisi tieto) (yritin Solojärven suunnasta Hammastunturin Viljanieemeen ilman tarkempaa karttaa, en osannut oikealle uralle, vaikka tiesin että polku sinne menee). Maastopyöräilyn mahdollisuuksien tutkiminen kansallispuistoissa vaellusreiteillä herrasmieksäännöin esim. hyväksyisivätkö jalkamiehet pyöräilijät? Pyöräilijän väistämismääräyksiä kohdattaessa (noustava kävelemään), pyörä kannettava kuluvien paikkojen kohdalla jne.
- Polku (merkattu) Kultala - Hammastunturi. Vaikka vain karttaan merkittynä hyvä reitti.
- Pyöräiteitä metsässä lisättävä, pyöräite Tolosjoelle ja Kulmakurulle merkittävä paremmin jos vaikka joku haluaa mennä?
- Järjestäkää Ivalojoelle reittivenyhteys (esim. Kultalaan), jotta hinnat olisivat kohtuullisemmat (a'la Lemmenjoki). Venekyyti liian kallis.
- Lasten vaelluspolku (3 km) esim. Kaunisniemeen.
- Erämaa-alueille ei pitäisi rakentaa lisää teitä.
- Elkää lisätkö teitä! Säilyttäkää erämaisuuks.
- Ei mönkijäreittejä erämaahan.
- Toivon, ettei Hammastunturin erämaahan rakenneta liikaa merkittäviä reittejä tai muita rakenteita. Niitä ei tarvita, kun Saariselän alueen palvelutkin ovat lähellä.
- Erämaa-alueen pysäköintipaikat ja lähialueen tiestö aurattava.
- Pysäköintipaikat erämaa-alueen läheisyydessä: erittäin huono -TALVI.
- Lappispolaan reilu P-paikka autoille.
- Vastasi huonosti ennako-odotuksia; palvelut=tiet
- Teiden kunto keväisin huono (maksaa mistä rahaa)
- Teiden kuntoa on lisättävä.
- Tien kuntoa pitäisi ylläpitää hyvänä.

Sillat

- Pidän alueen erämaa-luonteesta enkä siksi toivo rakenteiden lisäämistä. Ainoastaan Ivalojoen ylityksellä voisi olla ylityspaikka jossain Kultalan ja Pasasjärven välillä.
- laatu huono, en ole käyttänyt, syy: poissa. (vastattu Juntinajalla)
- laatu huono: Ivalojoen (vastattu Rautajärvellä)
- Silta kaipaa pari lankkua leveyteen, on helpompi asuntovaunulle (vastattu Pahajalla)
- Lentokentän kohdille silta
- Ritakoskelle silta.

- Tolosjoen ylitykseen silta, jotta Hammastunturin erämaa houkuttelisi "arempiakin" retkeilijöitä.
- Ivalojoen Sotajoen läheisyyteen Sotajoen ylityspaikka (silta).

Opastus

- Välimatkatauluja voisi lisätä laduille risteysten välille.
- Latuja voisi paremmin merkitä, siis vaarallisia laskuja.
- Kulmakurun kulkusuunnan merkintä selväksi. Lähtömerkintä Saariselältä selväksi.
- Kun joku latuosuus ei ole käytössä, olisi hyvä, jos tieto löytyisi myös lähtöopasteista, ettei tarvitsisi kesken reitin muuttaa suunnitelmia (kaikki eivät surffaa netissä jatkuvasti).
- Ivalojoen koskiin olisi hyvä saada nimikyltit!! Esim. Saarnaköngäs (ym.) nimi näkyisi isolla ennen koskea, että osaa katsoa oikeat laskureitit.
- Lisättävä opastetaulut, joissa koskien nimet!
- Koskia ei ole merkitty, mikä koski on kyseessä.
- Koskien yläjuoksulla voisi olla kosken nimi ja muut tiedot
- Mh:n punaiset pylväävät ohjaavat turistin raiskaamaan perinteitä! Vrt. Pahaojan kämppätie/-alue.
- Turhan tiheästi merkata kilometrin välein kuljetun matkan pituutta. Mitä erämaavaellusta se semmoinen on??!
- Kultahistoriataulut huonossa kunnossa.
- Opastetaulu Lihrin kalliomuistomerkille
- Opastetauluissa voisi olla englannin ja suomen lisäksi myös ruotsiksi infoa! Kiitos ja hyvää kesää!
- Eksyimme kolme kertaa huonon/ puutteellisen viitoituksen takia! Muuten kaikki hyvin, kun lopulta löytää perille. Kiitos kaikesta! (Pikku Harrijoki, heinäkuu)
- Järville kyltit, kaikki ok.
- Enemmän englannin- tai saksankielisiä viittoja (informaatiotauluja).
- Opasteet kioskiin!
- Toivoi selkeitä opasteita mm. kirjoissa mainituille kohteille (haastattelijan lisäys)
- Ivalon ja /tai Kiehisen asiakaspalvelupiste: kartta ei ollut ajan tasalla.
- palvelun laatu huono: Pyöräreitit 1:100 000 kartassa

Käymälät, jätepisteet ja yleinen siisteys

- Jos jätepisteitä, ne olisi myös hoidettava!
- Lisätkää roskiksia maastossa, ettei porukat heitä jätteitään pitkin ladun varsia!
- Taajamaan maito- ja mehu- + lasi ym. tölkkikeräys! (Saariselkä)
- Minkä jaksat kantaa luontoon, niin myös jaksat kantaa palamattomat jätteet pois luonnosta.
- Ei pullonpalautus eikä palamattoman jätteen poistopisteitä!
- Tarkempi huolenpito jäteastioista ja käymälöistä, aina täynnä.

- Tvl:lle terveisiä: Papinhaminan käymälät ja roskikset usein täynnä.
- Muovista valmistetut esineet eivät sovi luontoon ja Alkon pullojen jätöt autiotupiin näyttää olevan kovin yleistä. Eivät jaksakaan kantaa tyhjiä pulloja pois luonnosta ja joitakin rikotaan.
- Kierrätys on plussaa!
- Hyvä roskispiste! Kierrätys iso +!
- Jätepisteet pois!
- WC-paperia lisää
- Häirinyt roskapönttöjen ympäristö (tien varressa)
- Maasto roskaantunut erityisesti kelkkareitillä ja kämpän (Rautujärvi) ympäristössä (siivosin).
- Pitäkää luonto puhtaana. Kiitos.

Kullankaivu

- Kullankaivajien jätökset talvea kohtaan tarkkailuun! Hengenvaaralliset kuopat täytettävä + jätteet ja talorötyskät poltettava. Vapaaehtoiset työntekijät löytyvät varmasti paikkakuntalaisista!
- Kullankaivuu saa aikaan rumaa jälkeä aikaiseksi.
- yleinen siisteys melko huono: kullankaivupaikat
- Kullankaivuun huomioonottaminen = yksi alueen vetovoimista. Ei siis tule rajoittaa nykymuodoissaan, pikemminkin kannustaa!!
- Toivon, että kultavaltaus luovutetaan tarkastuksen jälkeen, ammattitaitoinen tarkastaja pitää olla.

Hakkuut

- Erämaa-alueella jokainen kirveenjälki on liikaa. Kirakkakangas on myös erämaa-aluetta. Koneet pois sieltä.
- MH:n hakkuut lopetettava erämaa-alueen sisällä ja erityisesti Kirakan alueella, Kirakan seutu pitäisi liittää erämaa-alueeseen.
- Hakkuut alueelta ja lähiympäristössä lopetettava heti. Säilytetään erämaa erämaana KAIKILLE (ei pelkästään tietyille ihmisryhmille).
- Hammasjärven erämaa-alueen hakkuista luovuttaisiin tai ainakin mahdollisimman vähän ja varovaisesti käsiteltäisiin metsiä.
- Erämaa-alueella ei pitäisi hakata metsiä ollenkaan!!!
- Miksi kelojuut kaadettu ja jätetty luontoon?
- Säästäkää Hammastunturin alue hakkuilta.
- On uskomatonta, että Metsähallitus on jo 20 vuotta rääkännyt ihmisten hermoja uhkaamalla hakata erämaan kauneimmat osat. Mikä erämaa tämä sen jälkeen on?

Luonnonympäristö

- Ympäristön viihtyisyys huono: motoroitu kullankaivuu.
- Ensilumi maassa eka vaellusreissulla näissä maisemissa, ei näe luonnon kuluneisuutta!
- Luonnonympäristön käsittely häirinyt paljon: erämaan ulkopuolella, yhteismetsässä.

- Erittäin tärkeää KOSKEMATTONAN luonnon kokeminen;
- Ainoa paikka, jossa olen joutunut yöpymään pälvessä humpsahtelevalla kelillä.
- Kaunis Rautujärven ympäristö.
- Paljon koskematonta, raiskaamatonta luontoa, hermolepoa ihmisille.

Harrastukset

- Ulkopaikkakuntalaisten kelkkailua tulisi rajoittaa. Eivät tahdo pysyä heille merkityillä urilla. (Valvonnan lisääminen?)
- Hammasjärvellä rälläävät kelkkailijat häiritse. Muuten erittäin mukava reissu!! Kiitos!!
- Moottorikelkat ajelleet hiihtoladulla!!! (-> turvallisuus melko huono)
- Luontolatuja pilattu leventämällä niitä luistelijoille sopivaksi. Moottorikelkkaura tuotu samalle uralle luontoladun kanssa Kulmakuruun mentäessä. Viekkä hyvät ihmiset luontoladut, luistelu-urat ja moottorikelkkaurat eri paikkoihin!!!
- Moottorikelkkailu minimiin.
- Moottorikelkat tuhonneet latua latukoneen jälkeen uralta lähtien, latua seuraten PALJON
- Moottorikelkkareitit tulee erottaa hiihtoreiteistä - moottorikelkkailu häiritsee eläimiä
- Vähennettävä moottorikelkkailua
- Moottoriajoneuvojen rajaaminen erämaassa.
- Moottorikelkkoja ei tarvita erämaa-alueella.
- Kelkkaurat järville jossa voi pilkkiä (Rautujärvi)
- Latuverkoston turvallisuutta lisää, jos laskut olisi etenkin mutkissa raivattu ettei olisi puita, joihin saattaa törmätä.
- Paras hiihtolenkki tällä alueella.
- Olin positiivisesti yllätynyt tästä Kulmakurun hiihtolenkistä Saariselältä lähtien. Tosi kauniit maisemat ja ihanat rinteet, nousu ei haitannut matkantekoa. En suunnitellut tänne tuloa, vähän vahingossa nähtiin esite. Hieno paikka ja reissu.
- Uusi Kulmakurulenkki, joka lähtee Saariselältä, että saisi uuden hyvän lenkin, kun 12 kerran jälkeen jo tuttuja kaikki.
- Ladut ovat tänä keväänä erikoisen hyvässä kunnossa 12.-19.3.2005. Kiitos, tullaan taas vuoden päästä uudelleen!
- Latuverkkoa voisi vetää länteen. Silloin tällöin ajettu moottorikelkkaura riittäisi.
- Helppoja lyhyitä latureittejä kaupunkilaisille, jotka tulevat tänne ulkoilemaan.
- Kulmakurun lähtöpiste / Nesteeltä! (Pikku Harrijoki)
- Kiilopään 30 km valaistu lenkki tulisi avata lapsia varten myös keväisin ja rakentaa laavu lenkin varrelle. Näin lapsetkin innostuisivat hiihtämään ja retkeilemään. Lasten mittasuhteisiin sopiva latu olisi juuri 3 km pituinen ja laavu levähtämiseen.
- Perinteisen hiihtotavan erämaalatuja toivotaan lisää.

- Erämaalatuja lisättävä.
- Ei enempää koiravaljakoita, koiratkaan isoina laumoina ei kuulu erämaahan.
- Etelän varis voisi olla metsästyksen ja kalastuksen suhteen tasa-arvoisempi asukkaiden kanssa!
- Vesistöt, joissa valtakalana rautu, pitäisi rauhoittaa verkkokalastukselta tai sallia kalastus esim. 3 vuoden välein.
- Verkkoluvat pois Rautujärveltä.
- Verkkokalastus kiellettävä!!!
- Valvontaa voisi lisätä kalastukseen.
- Kalastuslupa-alueita lisää ja yhtenäisiä alueita.
- Kultavaltauksilla työskenteleville yhtäläinen ja selvä kalastuslupakäytäntö.
- Ns. "kullankaivajan kalastuslupakäytäntö" tulisi palauttaa. Kalastuslupamaksut ovat mielestäni liian korkeat.
- Kalastus olisi sallittava Sotajoella ja Kiellajoella 11.9. asti kuten muuallakin.
- Lisää vastinetta kalastuslupamaksuille! Luontokeskukset ym. rahoitettava muuta kautta.
- Ivalojoen kalakanta pitää palauttaa istutuksilla rajoituksilla yms.
- Riekkoluvat jakoon järkevämmällä systeemillä.
- Tämä olisi maastopyöräilyyn erinomainen alue, paljon valmiita polkuja. Kiitos.

Turvallisuus

- Turvallisuus on omalla vastuulla.
- Turvallisuus on itsestä kiinni.
- Kännykälle kuuluvuutta (turvallisuus).
- Matkapuhelimen kuuluvuutta voisi parantaa.
- ?Turvallisuus? Ei "terroristeja", ei karhuja yms.
- Häätäpuhelin!

Muut asiat

- Poroaitoja liikaa maastossa.
- Poroaitoja LIIKAA, estävät vapaata kulkua ja riistalinnut menehtyvät aitoihin!
- Hinnoittelu. (Saariselän alueen liikkeissä)
- Kahviloiden, ravintoloiden ja eräpalveluiden hinnat liian korkeita, suorastaan päätä huimaavia. Helsingin on halvempi.
- KAHVILOIDEN HINNAT!
- Saariselällä ei mistään saanut ostaa lasten videoita!
- Saariselän alueen rakentamisessa ei käytetä alueen uusiutuvaa luonnonvaraa puuta. Betoni ja teräsrakenteet eivät kuulu tänne.
- internetpalvelut

- Olen tyytyväinen vapaaseen liikkumis-, metsästys- ja kalastusoikeuteen. NIITÄ EI SAA MEILTÄ POIS!
- Vastaajien kesken tulisi arpoa palkinto.
- Matka alussa. Pitänee täyttää toinen lopussa, jos osuu paikalle.
- Pidetään erämaa puhtaana.
- Kaikki upeaa, ei muita ihmisiä. Älkää tuhotko näitä alueita metsänhakuilla tai matkailurakentamisella.
- VOITTAAKO TÄLLÄ MITÄÄN?
- Kaikkein tärkein tällä käynnillä E, poissa melusta ja saasteista
- Terveisiä tytöille!
- Tällä käynnillä on erityisen tärkeää päästä pois melusta ja saasteista.
- Moottorikelkkailun ylistys on jo sairaalloista.
- Liian pitkä ja seikkaperäinen lomake täytettäväksi huolellisesti!
- Liikaa kysymyksiä
- Liian yksityiskohtaista tiedustelua, suomenkielisiä kaavakkeita lisää.
- Näin pitkiin kyselyihin harva jaksaa vastata!
- Tämä kysely on hyvä ja toivon, että se saa jotain aikaan. Mutta olkaa niin kilttejä ja tehkää kaikkenne, että vanhat metsät säilyy Lapissa. Kiitos!
- Ollaan erakkoeräihmisiä ja halutaan Hammastunturin olevan tuvaton, reititön, rippikoululeiritön erämaa.
- Hammasjärven säännöstely kuriin!
- Esim. päätiestä kaukana oleva myyntipaikka kahvila tms. palvelu. Toivon näkyviä paikkansa pitäviä aukioloaikoja jo alkumatkalle, ei asiakkaan muistin varaan miten oli ja minä päivänä edellisvuonna. Silloin voi käyttää ja auttaa ostamalla palveluntarjoajan tuotteita.
- Toivottavasti kaikkia erämaita ei tuotteisteta, vaan osa säilyy aitoina erämaina, jossa voi vaeltaa omia polkujaan tapaamatta turisteja.
- Märät puut (haastattelijan kommentti: Appissuvannon ite otetut)
- Kalastuslupakartassa kaikki tiet merkitty harhaanjohtavasti saman kokoisena.
- Erämaassa ei paljoa palveluja kaipaakaan, yksittäiset pisteet riittää.
- Erämaa erämana. Hyvä keskittää palveluja tiettyihin pisteisiin, mutta muualle KIITOS EI LISÄÄ rakenteita yms.
- Parempi kartta!
- Kiitos!
- Kiitos kysymästä!
- Kiitos ja anteeks.
- On teillä homma hanskassa! Pitkää pinnaa vaan!
- Kiitti ja hyvää kesää!
- Oltiin hiihtäen, upeat maisemat. Hermo lepäsi.
- Kaikin puolin ihana paikka, jonne tullaan uudestaan vuosi vuoden jälkeen.
- Kiitos teille kaikille, jotka mahdollistatte ansiokkaalla työllä täällä meidän vierailut!

- Kiitos!
- Kiva paikka on!
- Kiitos! Toivottavasti saamme tultua tänne kesälläkin.
- Lappi on paras paikka!

Hammastunturin erämaa-alue

Kävijätutkimus 2005

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Hammastunturin erämaa-alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Toivomme Sinun (15 vuotta täyttänyt henkilö) vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Lue kysymykset huolellisesti.
2. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä yksi rasti vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus.
3. Kysymykset koskevat **tämänkertaista käyntiäsi Hammastunturin erämaa-alueella tai sen läheisyydessä** (ks. oheinen kartta).
4. Merkitse oheiseen karttaliitteeseen reitti jota käytit tai aiot käyttää.
5. Palauta täytetty lomake ja karttaliite aineiston kerääjälle tai sille osoitettuun paikkaan. Lomakkeen voi palauttaa myös Ivalon tai Saariselän asiakaspalvelupisteeseen sekä Inarin Siidaan.
6. Lisätietoja antaa Elina Stolt p. +358 (0)400 398 983, email: elina.stolt@metso.fi tai Eeva Puolakka p. +358 (0)40 516 5709, email: eeva.puolakka@metso.fi.

METSÄHALLITUS

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	haastattelu	itse	nimikirjaimet

Vastausajankohdan päivämäärä _____ ja kellonaika _____.

Viikonpäivä: Maanantai ○1 Tiistai ○2 Keskiviikko ○3 Torstai ○4 Perjantai ○5 Lauantai ○6 Sunnuntai ○7

1a. Milloin saavuit Ylä-Lapin alueelle? ks. kartta

Asun alueella → siirry kysymykseen 2a

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

1b. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella

Ylä-Lapin alueella tällä käynnillä?

(vastaa joko vuorokausina tai tunteina)

noin _____ vuorokautta *tai* _____ tuntia

2a. Milloin saavuit Hammastunturin erämaa-alueelle? ks. kartta

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2b. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella

erämaa-alueella tällä käynnillä?

(vastaa joko vuorokausina tai tunteina)

noin _____ vuorokautta *tai* _____ tuntia

3. Missä päin erämaa-aluetta vierailit tai aiot vierailla tällä käynnillä? ks. kartta (merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- 1 Suivakkojärven alue
 2 Kirakkajärven/ -joen alue
 3 Hammastunturi/Hammasjärvi
 4 Rautujärven alue
 5 Taimenjärven alue
 6 Ivalojoen alue
 7 Pahaoja/Sotajoki – Ivalojoen Kultala
 8 Kulta-alue
 9 Saariselän lähialue
 10 Muu, mikä? _____

4. Millä kulkuneuvolla tulit omalta kotipaikkakunnaltasi erämaa-alueelle tai sen läheisyyteen?

- 1 henkilöauto
 2 henkilöauto + asuntovaunu tai matkailuauto
 3 yleinen kulkuneuvo
 4 tilausbussi (ryhmämatka)
 5 lentokone + auto tai yleinen kulkuneuvo
 6 moottorikelkka
 7 muu, mikä? _____

5. Minkälainen on matkaseurueesi?

- A olen yksin → siirry kysymykseen 7.
 B seurueen koko yhteensä _____ henkilöä
 (vastaaja mukaan luettuna),
 joista
 C vanhimman henkilön ikä? _____ vuotta
 D nuorimman henkilön ikä? _____ vuotta
 E alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä
 F liikuntarajoitteisia? _____ henkilöä

6. Mistä matkaseurueesi pääosin koostuu?

- 1 oma perhe
 2 ystävät, sukulaiset
 3 työtoverit
 4 yritysvieraat
 5 koululuokka tai opiskeluryhmä
 6 kerho, yhdistys tms., mikä? _____

7. Mikä Sinulle oli tai on tärkeää tällä käynnilläsi Hammastunturin erämaa-alueella? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = erittäin tärkeä, 4 = melko tärkeä, 3 = en osaa sanoa, 2 = vähän tärkeä, 1 = ei lainkaan tärkeä)

	5	4	3	2	1	
A luonnon kokeminen	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
B maisemat	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
C mahdollisuus olla itseksensä	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
D henkinen hyvinvointi	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
E poissa melusta ja saasteista	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
F rentoutuminen	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
G tutustuminen uusiin ihmisiin	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
H yhdessäolo ystävien kanssa	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
I yhdessäolo perheen kanssa	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
J aikaisemmat muistot	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
K alueeseen tutustuminen	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
L luonnosta oppiminen	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
M omien taitojen kehittäminen	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
N kunnon ylläpito	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä
O jännityksen kokeminen	tärkeä	☐	☐	☐	☐	ei lainkaan tärkeä

8. Mitä teit tai aiot tehdä Hammastunturin erämaa-alueella tällä käynnillä? (merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

- 1 kävely tai lenkkeily
 2 retkeily
 3 luonnon tarkkailu
 4 eväsretki
 5 pyöräily
 6 kalastus
 7 lintuharrastus
 8 polkuihin tutustuminen
 9 marjastus
 10 sienestys
 11 kasviharrastus
 12 opetukseen liittyvä käynti
 13 metsästys
 14 melonta/soutu
 15 moottoriveneily
 16 kullankaivu
 17 moottorikelkkailu
 18 hiihto
 19 koiravaljakkoajelu
 20 valokuvaus/luontokuvaus
 21 vaellus (yöpyminen maastossa)
 22 telttailu tai muu leirytyminen
 23 yöpyminen auto- tai varaustuvassa
 24 yöpyminen vuokratuvassa
 25 suunnistus
 26 partioretki
 27 leirikoulu
 28 uiminen
 29 työ/tutkimus, mikä? _____
 30 muu, mikä? _____

Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on **kaikkein tärkein** tällä käynnillä?

merkitse tärkeimmän vaihtoehdon numero → [_____]

9a. Mitä mieltä olet käyttämiesi palveluiden sekä ympäristön <u>laadusta</u> tämänkertaisella käynnilläsi täällä? Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi palvelun laatu, mikäli olet käyttänyt palvelua. Muussa tapauksessa jätä arviointikohta tyhjäksi ja rastita vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua". (5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = ei kumpikaan, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono)		käyttämäni palvelun ja ympäristön laatu					en ole käyttänyt palvelua		
		5	4	3	2	1			
A	pysäköintipaikat erämaa-alueen läheisyydessä	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
B	erämaa-alueen lähialueen tiestö	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
C	opastetaulut	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
D	polku- tai latuverkosto (kulku- tai hiihtokelpoisuus)	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
E	polku- tai latuviitoitukset	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
F	tulentekopaikat, laavut sekä telttailupaikat	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
G	polttopuut	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
H	yleisökäymälät erämaa-alueella	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
I	jätepisteet erämaa-alueella	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
J	autio-, varaus- ja vuokratuvat erämaa-alueella	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
K	sillat ja muut vesienylitysrakenteet	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
L	Luontokeskus Siidan palvelut	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
M	lvalon ja/tai Saariselän (Kiehin) asiakaspalvelupisteiden palvelut	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
N	moottorikelkkaurat	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
O	ohjelmopalvelutarjonta	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	☐
P	turvallisuus	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	
Q	yleinen siisteys	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	
R	virikistysympäristön viihtyisyys	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	
S	maiseman vaihtelevuus	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	
T	luonnontilaiset tai erämaiset alueet	hyvä	☐	☐	☐	☐	☐	huono	

9b. Mitä mieltä olet alueen palveluiden ja rakenteiden <u>riittävydestä</u> ? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon) (3 = on lisättävä, 2 = on sopiva, 1 = on vähennettävä)		on lisättävä	on sopiva	on vähennettävä	en ole käyttänyt palvelua
		1	2	3	
A	pysäköintipaikat erämaa-alueen läheisyydessä	☐	☐	☐	☐
B	erämaa-alueen lähialueen tiestö	☐	☐	☐	☐
C	opastetaulut	☐	☐	☐	☐
D	polkuverkosto	☐	☐	☐	☐
E	polkuviitoitukset	☐	☐	☐	☐
F	latuverkosto	☐	☐	☐	☐
G	latuviitoitukset	☐	☐	☐	☐
H	tulentekopaikat, laavut sekä telttailupaikat	☐	☐	☐	☐
I	polttopuut	☐	☐	☐	☐
J	yleisökäymälät erämaa-alueella	☐	☐	☐	☐
K	jätepisteet erämaa-alueella	☐	☐	☐	☐
L	autio- ja varaustuvat erämaa-alueella	☐	☐	☐	☐
M	vuokratuvat erämaa-alueella	☐	☐	☐	☐
N	sillat ja muut vesienylitysrakenteet	☐	☐	☐	☐
O	opastus- ja muut palvelupisteet (mm. luontokeskukset, opastustuvat)	☐	☐	☐	☐
P	moottorikelkkaurat	☐	☐	☐	☐
Q	ohjelmopalvelutarjonta	☐	☐	☐	☐
R	kalastus- ja metsästysmahdollisuudet	☐	☐	☐	☐
S	kulkuyhteydet	☐	☐	☐	☐
T	liikuntaesteisille tarkoitetut rakenteet	☐	☐	☐	☐
U	muu, mikä?	☐	☐	☐	

10. Kuinka hyvin tämänkertainen käyntisi Hammastunturin erämaa-alueella vastasi ennako-odotuksiasi seuraavien asioiden suhteen?
(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = ei kumpikaan, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

	5	4	3	2	1	
A luonnonympäristö	hyvin ○	○	○	○	○	huonosti
B harrastusmahdollisuudet	hyvin ○	○	○	○	○	huonosti
C palvelut	hyvin ○	○	○	○	○	huonosti

11. Kuinka paljon käytät kaikkiaan rahaa tähän käyntiin liittyviin erilaisiin menoihin? Arvioi henkilökohtaiset kulusi sekä oma osuutesi seurueen yhteisesti maksetuista kuluista. Mikäli kyseessä on matkatoimiston (tai jonkin yhdistyksen) järjestämä ryhmämatka etkä pysty erottelemaan henkilökohtaisia kuluja, vastaa vain kohtaan A.

A kyseessä on järjestetty ryhmämatka jonka kokonaishinta on _____ €/hlö (→ siirry kysymykseen 12)

B ruokailu (kahvilat, ravintolat, ruokaostokset ja matkaväät) tällä tai lähialueella _____ € matkan varrella tai kotipaikkakunnalla _____ €

C majoittuminen tällä tai lähialueella _____ € matkan varrella _____ €

D matkakustannukset alueelle (kotipaikkakunnalta) _____ €

E ohjelmapalvelut (esim. opastetut retket jne.) _____ €

F muut menot (esim. luvat, varusteiden vuokrat jne.) tällä tai lähialueella _____ € matkan varrella tai kotipaikkakunnalla _____ €

G TAI koko perheen kulut yhteensä erittelemättä _____ €

12. Kuinka usein olet käynyt Hammastunturin erämaa-alueella ennen tätä käyntiä?
(vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)

A tämä on ensimmäinen kerta → siirry kysymykseen 13

B viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa

C milloin ensimmäisen kerran? v. _____

D milloin viimeksi? v. _____

13. Onko Hammastunturin erämaa-alue tällä matkalla... (valitse yksi vaihtoehto)

1 ○ matkasi ainoa tai tärkein kohde?

2 ○ yksi matkasi suunnitelluista kohteista?
→ muita kohteita ovat: _____

3 ○ ennalta suunnitteleman kohde matkan varrella?
→ matkasi pääkohde/pääkohteet ovat: _____

14. Mistä sait pääasiassa tietoa Hammastunturin erämaa-alueesta? (voit merkitä useamman vaihtoehdon)

1 luontokeskuksesta tai asiakaspalvelupisteestä

2 tuttavilta, ystäviltä tai sukulaisilta

3 www-sivuilta internetistä

4 esitteistä tai oppaista (esim. Villi Pohjola, Retkeilyopas tms.)

5 paikka on entuudestaan tuttu

6 TV / radio-ohjelmista tai lehtiartikkeleista

7 en osaa sanoa

8 muualta, mistä? _____

15. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Hammastunturin erämaa-alueella? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon) (5 = erittäin vähän, 4 = melko vähän, 3 = ei kumpikaan, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

	5	4	3	2	1	
A maaston kuluneisuus	vähän ○	○	○	○	○	paljon
B maaston roskaantuneisuus	vähän ○	○	○	○	○	paljon
C luonnonympäristön käsittely	vähän ○	○	○	○	○	paljon
D liiallinen kävijämäärä	vähän ○	○	○	○	○	paljon
E muiden kävijöiden käyttäytyminen	vähän ○	○	○	○	○	paljon
F jokin muu, mikä?	vähän ○	○	○	○	○	paljon

16. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuinkuntasi?
(_____) _____

17. Syntymävuosi?
(_____)

18. Sukupuoli?
1 ○ mies 2 ○ nainen

19. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

1 ○ ammattikoulu

2 ○ opistotasoinen / ammattikorkeakoulututkinto

3 ○ yliopisto tai korkeakoulututkinto

4 ○ ei ammatillista tutkintoa

KIIITOKSIA VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita vapaamuotoisesti sivun loppuun.

Hammastunturi Wilderness Area

Visitor Survey 2005

How to fill in this questionnaire:

The information collected by this Visitor Survey will be used in management and planning of the Hammastunturi Wilderness Area. We hope that you (at least 15 years old person) answer to all the questions. Please note the following instructions:

7. Read the questions with care.
8. Answer to the questions **personally** by ticking the appropriate circle (○). Where it is possible to choose more than one alternative, place your ticks in the response squares (□). In some of the questions, you can write your answer in the space reserved for it.
9. The questions are about **your current visit to the Hammastunturi Wilderness Area** (please see the map).
10. Mark the route you used or you intend to use on the map attached.
11. Please return the filled-in form and the map to the person you got it from or to the place mentioned in the instructions.
12. For more information, please contact Elina Stolt, tel. +358 (0)400 398 983, email: elina.stolt@metsa.fi or Eeva Puolakka, tel. +358 (0)40 516 5709, email: eeva.puolakka@metsa.fi.

METSÄHALLITUS

THANK YOU IN ADVANCE!

The person collecting the form will fill in this field:

number	place	interview	self	initials

Date _____ and time of day _____ .

Weekday: Monday ○1 Tuesday ○2 Wednesday ○3 Thursday ○4 Friday ○5 Saturday ○6 Sunday ○7

1a. When did you arrive at the Northern Lapland? Please see the map.

Date _____ and time of day _____

1b. How long did you stay or do you intend to stay at the Northern Lapland?

(Use number of days or hours)

Approx. _____ days *or* _____ hours

2a. When did you arrive at the Hammastunturi Wilderness Area? Please see the map.

Date _____ and time of day _____

2b. How long did you stay or do you intend to stay at the Wilderness Area?

(Use number of days or hours)

Approx. _____ days *or* _____ hours

3. Which part of the Wilderness Area did you visit or do you intend to visit? Please see the map. (Select more than one alternative if applicable)

- 1 Lake Suivakkojärvi region
 2 Lake Kirakkajärvi/River Kirakkajoki region
 3 Fjeld Hammastunturi/Lake Hammastunturi
 4 Lake Rautujärvi region
 5 Lake Taimenjärvi region
 6 River Ivalojoensuu
 7 Pahaoja/Sotajoki – Kultala along River Ivalojoensuu
 8 Gold panning region
 9 Saariselkä region
 10 Elsewhere, please specify? _____

4. By what means of transport did you arrive to the Wilderness area?

- 1 Car
 2 Car + trailer or mobile home
 3 Public transport
 4 Charter coach (tour group)
 5 Airplane + car or public transport
 6 Snowmobile
 7 Other, please specify? _____

5. What is your group like?

- A I'm alone → Move on to Question 7.
 B The size of the group _____ persons (including yourself)
 C The age of the eldest? _____ years
 D The age of the youngest? _____ years
 E Persons under 15 years? _____ persons
 F Disabled? _____ persons

6. The type of your group?

- 1 Family
 2 Friends, relatives
 3 Co-workers
 4 Company guests
 5 School class or student group
 6 Club, association, etc.; please specify? _____

7. What was or is important to you during this visit to the Hammastunturi Wilderness Area? (Please respond to each alternative) (5 = Very important, 4 = Fairly important, 3 = Can't say, 2 = Of little importance, 1 = Not important at all)

	5	4	3	2	1	
A Nature experiences	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
B Scenery	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
C Being on my own	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
D Mental well-being	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
E Getting away from noise and pollution	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
F Relaxation	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
G Meeting new people	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
H Being together with friends	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
I Being together with the family	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
J Pleasant old memories	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
K Getting to know the area	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
L Learning about nature	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
M Developing my skills	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
N Keeping fit	Important	☐	☐	☐	☐	Not important
O Experiencing excitement	Important	☐	☐	☐	☐	Not important

8. What did you do or do you intend to do at the Hammastunturi Wilderness Area during this visit? (please select all that apply)

- 1 Walking or jogging
 2 Hiking
 3 Observing nature
 4 Picnicking
 5 Bicycling
 6 Fishing
 7 Bird watching
 8 Walking on trails
 9 Picking wild berries
 10 Picking mushrooms
 11 Studying plants
 12 Education-related visit
 13 Hunting
 14 Canoeing/rowing
 15 Motorboating
 16 Gold panning
 17 Snowmobiling
 18 Skiing
 19 Dogsledding
 20 Photographing/Nature photography
 21 Hiking (staying overnight in nature)
 22 Camping
 23 Staying overnight in an open hut or hut to reserve
 24 Staying overnight in a rental hut
 25 Orienteering
 26 Scouting
 27 School camp
 28 Swimming
 29 Work/research, please specify
 30 Other, please specify _____

Which of the alternatives that you selected was or is the most important to you this time?

Indicate the number of the most important alternative here → [_____]

9a. Assess the standard quality of the services that you used and the quality of the environment here during this visit? Please answer to every question and assess the standard of the service if you have used it. Otherwise, leave the particular assessment space empty and place the tick on the alternative "I did not use this service".

(5 = Very good, 4 = Fairly good, 3 = Neither, 2 = Fairly poor, 1 = Very poor)

		Standard of the service used or quality of the environment					I did not use this service	
		5	4	3	2	1		
A	Car parks nearby the Wilderness Area	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
B	Road network nearby the Wilderness Area	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
C	Information boards	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
D	Hiking trail or ski-trail network (passable to hike and ski)	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
E	Signposting of paths or ski-trails	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
F	Campfire sites, lean-tos and camp sites	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
G	Firewood	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
H	Outdoor toilets at the Wilderness Area	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
I	Waste disposal at the Wilderness Area	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
J	Open huts, huts to reserve and rental huts	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
K	Bridges and other kinds of structures that crosses rivers	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
L	Services at Nature Centre Siida	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
M	Services at the Ivalo and/or Saariselkä (Kiehininen) Customer Service Point(s)	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
N	Snowmobiling routes	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
O	Programme services	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
P	Safety	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
Q	General cleanliness	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
R	Recreation setting	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
S	Variability of landscapes	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐
T	Untouched or wilderness-like areas	Good	☐	☐	☐	☐	Poor	☐

9b. What is your opinion on the sufficiency of the services and the constructions in the region? (please respond to each alternative) (3 = should be more, 2 = proper amount, 1 = should be less)

		should be more	proper amount	should be less	I did not use this service
		1	2	3	
A	Car parks nearby the Wilderness Area	☐	☐	☐	☐
B	Road network nearby the Wilderness Area	☐	☐	☐	☐
C	Information boards	☐	☐	☐	☐
D	Hiking trails	☐	☐	☐	☐
E	Signposting of hiking trails	☐	☐	☐	☐
F	Ski-trails	☐	☐	☐	☐
G	Signposting of ski-trails	☐	☐	☐	☐
H	Campfire sites, lean-tos and camp sites	☐	☐	☐	☐
I	Firewood	☐	☐	☐	☐
J	Outdoor toilets at the Wilderness Area	☐	☐	☐	☐
K	Waste disposal at the Wilderness Area	☐	☐	☐	☐
L	Open huts and huts to reserve at the Wilderness Area	☐	☐	☐	☐
M	Rental huts at the Wilderness Area	☐	☐	☐	☐
N	Bridges and other kinds of structures that crosses rivers	☐	☐	☐	☐
O	Information- and Service points (e.g. Nature Centres, Information huts)	☐	☐	☐	☐
P	Snowmobiling routes	☐	☐	☐	☐
Q	Programme services	☐	☐	☐	☐
R	Possibilities to fish and hunt	☐	☐	☐	☐
S	Transport connections	☐	☐	☐	☐
T	Structures for disabled	☐	☐	☐	☐
U	Other, please specify?	☐	☐	☐	☐

10. How well did your visit to the Hammastunturi Wilderness Area meet your expectations with regard to the following?
(5 = Very well, 4 = Fairly well, 3 = Neither, 2 = Fairly poorly, 1 = Very poorly)

	5	4	3	2	1	
A Natural environment	Well	☐	☐	☐	☐	Poorly
B Opportunities for outdoor activities	Well	☐	☐	☐	☐	Poorly
C Services	Well	☐	☐	☐	☐	Poorly

11. How much money did you use during your visit for various purposes? Please estimate your personal expenses and your share of your group's total expenses. (In case you are on a charter tour and thus unable to separate your personal expenses, simply respond to item A).

A This is a charter tour and its overall price is _____ €/per person (→Move on to Question 12)

B Meals (cafes, restaurants, grocery purchases and food packed for trip):
Here or in nearby area _____ € Along the route or at home _____ €

C Accommodation
Here or in nearby area _____ € Along the route _____ €

D Travel costs to hiking area (from home) _____ €

E Programme services (e.g. guided excursions, etc.) _____ €

F Other expenses (e.g. permits, equipment hire, etc.)
Here or in nearby area _____ € Along the route or at home _____ €

G OR all expenses of the family without separation _____ €

12. How often have you visited the Hammastunturi Wilderness Area before this visit? (please answer all that apply)

A This is my first visit → move on to question 13

B During past 5 years _____ times

C When was your first visit? In _____ (year)

D When was your last visit? In _____ (year)

13. On this trip, is the Hammastunturi Wilderness Area... (please select one alternative)

1 your trip's only or most important destination?

2 one among other intended destinations?
→other destinations are: _____

3 a non-planned destination along your route?
→main destination(s) is/are? _____

14. What was your most important source of information concerning the Hammastunturi Wilderness Area? (you may select more than one alternative)

1 Visitor/information centre

2 Friends or relatives

3 The internet

4 Brochures or guide-books (e.g. brochure 'Wild North')

5 Previous visit

6 TV / radio, newspapers or magazines

7 Don't know

8 Somewhere else, where?

15. Did any of the following disturb you during your visit to the Hammastunturi Wilderness Area? (please respond to each alternative)
(5 = Very little, 4 = Fairly little, 3 = Neither, 2 = Fairly much, 1 = Very much)

	5	4	3	2	1	
A Erosion of the ground	Little	☐	☐	☐	☐	Much
B Littering	Little	☐	☐	☐	☐	Much
C Treatment of natural environment	Little	☐	☐	☐	☐	Much
D Too many visitors	Little	☐	☐	☐	☐	Much
E Behavior of other visitors	Little	☐	☐	☐	☐	Much
F Other, please specify? _____	Little	☐	☐	☐	☐	Much

16 Nationality?

17. Year of birth?
(_____)

18. Gender?
1 Male 2 Female

19. Education? (please indicate your highest level of education)

1 Vocational training

2 College level qualification

3 University degree

4 No vocational/professional qualification

THANK YOU FOR ANSWERING THIS QUESTIONNAIRE!

If there is anything else you would like to tell us, please use the space below.

Wildnis Gebiet Hammastunturi

Besucherumfrage 2005

Ausfüllanweisungen:

Mit dieser Umfrage werden Informationen für die Weiterentwicklung des Gebietes gesammelt. Wir bitten Sie (mindestens 15 Jahre alt Person), alle Fragen des Fragebogens sorgfältig zu beantworten und folgende Anweisungen zu beachten:

1. Lesen Sie sorgfältig jede Frage.
2. Beantworten Sie **persönlich** jede Frage mit einem Kreuz in das jeweilige Antwortfeld (○). In solchen Fragen, wo Sie Alternativen als Antworten vorfinden, füllen Sie bitte das Antwortquadrat (□). In einigen Fragen werden Sie gebeten, Ihre Antwort in das bereitgestellte Feld zu schreiben.
3. Die Fragen betreffen Ihren **diemaligen Besuch im Wildnis Gebiet Hammastunturi**. (s. Karte)
4. Markieren Sie die Route, den Sie verwendete oder beabsichtigen zu verwenden, auf die Karte angebracht.
5. Ihren ausgefüllten Fragebogen und Karten geben Sie dem Forscher oder legen Sie ihn auf den angewiesenen Ort.
6. Weitere Information, Elina Stolt p. +358 (0)400 398 983, email: elina.stolt@metsa.fi oder Eeva Puolakka p. +358 (0)40 516 5709, email: eeva.puolakka@metsa.fi.

METSÄHALLITUS

VIELEN HERZLICHEN DANK IM VORAUS!

Wird vom Forscher ausgefüllt:

Nummer	Ort	Interview	Selbst	Name

Datum _____ und Uhrzeit _____ der Beantwortung.

Wochentag: Montag ○1 Dienstag ○2 Mittwoch ○3 Donnerstag ○4 Freitag ○5 Samstag ○6 Sonntag ○7

1a. Wann sind Sie im Nordlappland angekommen? (s. Karte)

Datum _____ und Uhrzeit _____

1b. Wie lange besuchten Sie oder beabsichtigen Sie Nordlappland zu besuchen? (Antwort in Tagen oder Stunden)
Ca. _____ Tage *oder* _____ Stunden

2a. Wann sind Sie im Wildnis Gebiet Hammastunturi angekommen? (s. Karte)

Datum _____ und Uhrzeit _____

2b. Wie lange besuchten Sie oder beabsichtigen Sie das Wildnis Gebiet zu besuchen? (Antwort in Tagen oder Stunden)
Ca. _____ Tage *oder* _____ Stunden

3. Welchen Teil des Gebietes besuchten Sie oder beabsichtigen Sie zu besuchen? (mehrere Antworten möglich)

1 Gebiet Suivakkojärvi (See)
 2 Gebiet Kirakkajärvi (See)/Kirakkajoki (Fluss)
 3 Hammastunturi (Fjäll)/Hammasjärvi (See)
 4 Gebiet Rautujärvi (See)
 5 Gebiet Taimenjärvi (See)
 6 Fluss Ivalojoiki
 7 Pahaoja/Sotajoki – Kultala am Fluss Ivalojoiki
 8 Goldgebiet
 9 Umgebung von Saariselkä
 10 Woanders? _____

4. Mit welchem Transportmittel kamen Sie von Ihrem Heimatort ins Wildnis Gebiet?

1 PKW
 2 PKW + Wohnwagen oder Wohnmobil
 3 Allgem. Verkehrsmittel
 4 Charterbus (Gruppenreise)
 5 Per Flug+Auto oder öffentlichem Verkehrsmittel
 6 Motorschlitten
 7 sonstige, Welches? _____

5. Wie ist Ihre Reisegruppe?

A Ich kam allein → Fahren Sie mit Frage 7 fort.
 B Grösse der Gruppe, _____ Personen
 (Beantworter mit inbegriffen)
 C die älteste Person? _____ alt ist
 D die jüngste Person? _____ alt ist
 E unter 15 Jahren? _____ Personen
 F Gehbehinderte? _____ Personen

6. Besteht Ihre Reisegruppe aus?

1 Ihrer eigenen Familie
 2 Freunden, Verwandten
 3 Arbeitskollegen
 4 Geschäftsfreunden
 5 Schulklasse oder Studiengruppe
 6 Klub, Verein o. dgl., was? _____

7. Was finden Sie bei Ihrem Besuch im Wildnis Gebiet Hammastunturi gerade jetzt am wichtigsten?
 (Beantworten Sie jede Alternative)
 (5 = sehr wichtig, 4 = ziemlich wichtig, 3 = keine Angabe, 2 = nicht so wichtig, 1 = überhaupt nicht wichtig)

	5	4	3	2	1	
A Die Natur erleben	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
B Die Landschaft	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
C Möglichkeit allein zu sein (mit sich selbst)	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
D Geistiges Wohlfühl	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
E Weg von Lärm und Verschmutzung	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
F Erholung	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
G Neue Menschen kennen lernen	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
H Zusammen mit Freunden sein	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
I Zusammen mit der Familie sein	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
J Frühere Erinnerungen	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
K Das Gebiet kennen lernen	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
L Von der Natur lernen	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
M Eigene Künste weiterentwickeln	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
N Wegen der Kondition	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig
O Abenteuer erleben	wichtig	☐	☐	☐	☐	überh. nicht wichtig

8. Was haben Sie hauptsächlich gemacht oder was beabsichtigen Sie im bei Ihrem Besuch im Wildnis Gebiet Hammastunturi zu machen? (mehrere Antworten möglich)

1 ☐ Spazieren gehen oder Joggen	11 ☐ Botanik	21 ☐ Wanderung (übernachtung in der Natur)
2 ☐ Wandern	12 ☐ Studienausflug	22 ☐ Zelten oder sonstiges Lagern
3 ☐ Die Natur beobachten	13 ☐ Jagd	23 ☐ Übernachtung in Wildnishütten oder in Hütten nach Voranmeldung
4 ☐ Picknickend	14 ☐ Kanu fahren/Rudern	24 ☐ Übernachtung in der Miethütte
5 ☐ Fahrradtour	15 ☐ Motorboot fahren	25 ☐ Orientierung
6 ☐ Fischen	16 ☐ Goldwaschen	26 ☐ Pfadfinderlager
7 ☐ Vögel beobachten	17 ☐ Motorschlitten fahren	27 ☐ Lagerschule
8 ☐ Besuch von Pfaden	18 ☐ Skilanglauf	28 ☐ Schwimmen
9 ☐ Beerensammeln	19 ☐ Fahren mit Hundeschlitten	29 ☐ Arbeit/Forschung, was? _____
10 ☐ Pilzesammeln	20 ☐ Fotografie/ Naturphotografie	30 ☐ Sonstiges? _____

Welche Alternative war/ist Ihrer Meinung nach die wichtigste bei Ihrem Besuch?
 Die Nummer der wichtigsten Alternative in dieses Feld → [_____]

10. In wie weit entsprach dieser Besuch des Wildnis Gebietes Hammastunturi Ihren Erwartungen in Bezug auf die folgenden Dinge? (5 = sehr gut, 4 = befriedigend, 3 = keines der beiden, 2 = ziemlich schlecht, 1 = sehr schlecht)

5 4 3 2 1

A Umgebung der Natur	gut	☐	☐	☐	☐	☐	schlecht
B Aktivitätsalternativen	gut	☐	☐	☐	☐	☐	schlecht
C Dienstleistungen	gut	☐	☐	☐	☐	☐	schlecht

11. Wie viel Geld verbrauchten Sie insgesamt zur Deckung der Unkosten Ihres Besuches? Schätzen Sie Ihre eigenen Unkosten und Ihren Anteil an den Gesamtkosten Ihrer Gruppe. Falls Sie in einer Reisegruppe reisen und die Gesamtkosten nicht schätzen können, beantworten Sie bitte nur Frage A.

A Es ist eine organisierte Gruppenreise Gesamtkosten sind _____ €/je Person → gehen Sie über zu Frage 12.

B Mahlzeiten (Cafe, Restaurant, Lebensmittel):
Vor Ort oder in der Umgebung _____ € Unterwegs oder in Ihrem Heimatsort _____ €

C Unterkunft
Vor Ort oder in der Umgebung _____ € Unterwegs _____ €

D Fahrtkosten (vom Wohnort zum Wildnis Gebiet) _____ €

E Programmservice (z.B. geführte Ausflüge usw.) _____ €

F Andere Kosten (z.B. Genehmigungskosten, Mietgebühren usw.)
Vor Ort oder in der Umgebung _____ € Unterwegs oder in Ihrem Heimatsort _____ €

G ODER Gesamtkosten für die ganze Familie ohne zu differenzieren _____ €

12. Wie oft haben Sie das Wildnis Gebietes Hammastunturi vor diesem Besuch besucht? (mehrere Alternative sind möglich)

A Dies ist das erste Mal → (Fahren Sie mit Frage 13 fort)

B Während der letzten fünf Jahre _____ mal

C Wann das erste Mal? (Jahr) _____

D Wann das letzte Mal? (Jahr) _____

13. Ist das Wildnis Gebiet Hammastunturi auf dieser Reise... (nur eine Alternative ankreuzen)

1 Das einzige oder wichtigste Reiseziel?

2 Eines von Ihren vorgeplanten Reisezielen?
→ andere Ziele sind: _____

3 Ein nicht vorgeplantes Ziel?
→ Hauptziel/Hauptziele ist/sind: _____

14. Woher haben Sie hauptsächlich die Informationen über das Wildnis Gebiet erhalten? (Sie können mehrere Stellen anmerken)

1 Naturzentrum oder Kundendienststellen

2 Bekannten, Freunden oder Verwandten

3 www-Seiten im Internet

4 Prospekte oder Reiseführer (Villi Pohjola, Wanderführer o. ä.)

5 Das Gebiet ist mir von früher schon bekannt

6 TV/Radio-Programm oder Zeitungsartikel

7 Kann ich nicht sagen

8 Von anderswo, woher?

15. Hat aus der nächsten Liste eine oder andere Sache diesen Besuch im Wildnis Gebiet gestört? (bitte jede Alternative beantworten) (5 = sehr wenig, 4 = ein wenig, 3 = keine der beiden, 2 = ziemlich viel, 1 = sehr viel)

5 4 3 2 1

A Der Verschleiss der Natur	wenig	☐	☐	☐	☐	☐	viel
B Die Verschmutzung der Natur	wenig	☐	☐	☐	☐	☐	viel
C Die Behandlung der Natur	wenig	☐	☐	☐	☐	☐	viel
D Zu grosse Besucherzahl	wenig	☐	☐	☐	☐	☐	viel
E Das Benehmen anderer Besucher	wenig	☐	☐	☐	☐	☐	viel
F Sonst etwas, was?	wenig	☐	☐	☐	☐	☐	viel

16. Nationalität?

17. Geburtsjahr?
(____)

18. Geschlecht?
1 Mann 2 Frau

19. Berufliche Ausbildung? (bitte den höchsten Grad ankreuzen)

1 Berufsschule

2 Examen aus anderen Lehranstalten

3 Universitäts- od. Hochschulabschluss

4 Keine Berufsausbildung

VIELEN DANK FÜR IHRE HILFSBEREITSCHAFT!
Falls Sie uns noch weitere Kommentare oder Hinweise mitteilen möchten, schreiben Sie in freier Form an den Schluss dieses Fragebogens.

Région Sauvage de Hammastunturi

Enquête auprès des visiteurs 2005

Lisez les informations ci-dessous s'il vous plaît avant de compléter le formulaire:

Les informations collectées sur cette enquête auprès des visiteurs seront utilisées en vue de l'amélioration des conditions d'utilisation et d'entretien de la Région Sauvage de Hammastunturi. Vous devez avoir au moins 15 ans pour pouvoir répondre aux questions. Suivez les instructions ci-dessous, s'il vous plaît:

13. Lisez attentivement les questions.
14. Répondez aux questions personnellement en sélectionnant votre choix dans les cases réponse en forme de cercle (○). Pour les questions qui ont une case réponse (□) inscrivez autant de choix que vous voulez. Vous devrez rédiger la réponse pour certaines questions.
15. Les questions ont trait à votre présente visite à la Région Sauvage de Hammastunturi et ses environs. (Regardez la carte annexée.)
16. Veuillez marquer la route que vous allez/venez d'utiliser sur la carte ci-jointe.
17. S'il vous plaît remettez le formulaire complété et la carte à la personne chargée de collecter les documents ou déposez les à l'endroit prévu.
18. Pour obtenir davantage d'information, contactez Elina Stolt, tél. +358 (0)400 398 983, email: elina.stolt@metsa.fi ou Eeva Puolakka tél. +358 (0)40 516 5709, email: eeva.puolakka@metsa.fi.

METSÄHALLITUS

Nous vous remercions par avance!

Partie complétée par la personne chargée de collecter les

documents:

Nombre	Lieu	Entrevue	Seul	Initiales

Date _____ et Heure _____ de la réponse à l'enquête.

Jour: Lundi ○1 Mardi ○2 Mercredi ○3 Jeudi ○4 Vendredi ○5 Samedi ○6 Dimanche ○7

1a. Quand êtes-vous arrivés dans la région de Haute-Laponie? (regardez la carte)

Date _____ et Heure _____

1b. Combien de temps êtes-vous resté ou allez-vous rester dans la région de Haute-Laponie? (réponse en jours ou en heures)
environ _____ jour(s) ou _____ heures

2a. Quand êtes-vous arrivés dans la Région Sauvage de Hammastunturi? (regardez la carte)

Date _____ et Heure _____

2b. Combien de temps êtes-vous resté ou allez-vous rester dans la Région Sauvage? (réponse en jours ou en heures)
environ _____ jour(s) ou _____ heures

3. Quels endroits de la Région Sauvage vous avez visité ou vous allez visiter au cours de ce séjour? Regardez la carte annexée. (sélectionnez autant de lieux que vous voulez)

- 1 Zone Lac Suivakkojärvi
 2 Zone Lac Kirakkajärvi / rivière Kirakkajoki
 3 Colline Hammastunturi / Lac Hammastunturi
 4 Zone Lac Rautujärvi
 5 Zone Lac Taimenjärvi
 6 Rivière Ivalojoiki
 7 Ruisseau Pahaoja / Rivière Sotajoki – Kultala le long de la Rivière Ivalojoiki
 8 Zone des Chercheurs d'or
 9 les environs de Saariselkä
 10 Un autre lieu, lequel? _____

4. Quels moyens de transport avez-vous utilisé pour aller de votre domicile jusqu'à la Région Sauvage ou ses abords?

- 1 voiture
 2 voiture avec caravane ou mobile-home
 3 transports publics
 4 car affrété (groupe)
 5 avion + voiture ou transports publics
 6 motoneige
 7 autre, lequel? _____

5. Quel genre de groupe de voyage avez-vous?

- A seul → sautez à la question 7.
 B taille du groupe _____ personne(s)
 (y compris vous-même)
 C l'âge du plus vieux? _____ ans
 D l'âge du plus jeune? _____ ans
 E personne(s) de moins de 15 ans? _____ personne(s)
 F personnes invalides(s)? _____ personne(s)

6. Quels genres de personnes votre groupe de voyage comprend elle principalement?

- 1 ma famille
 2 amis, relations
 3 collègues de travail
 4 relations d'affaires invitées
 5 classe d'élèves ou groupe d'étudiants
 6 club, organisation etc., lesquels? _____

7. Quelles choses ont été/sont importantes pour vous pendant votre visite de la Région Sauvage de Hammastunturi? (s'il vous plaît complétez tous les points)

(5 = très important, 4 = assez important, 3 = neutre, 2 = peu important, 1 = pas important du tout)

5 4 3 2 1

A le bonheur d'être dans la nature	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
B les paysages	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
C la possibilité d'être soi-même	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
D c'est bon pour la santé mentale	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
E l'éloignement du bruit et de la pollution	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
F la détente	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
G la rencontre de nouvelles personnes	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
H passer du temps avec ses amis	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
I passer du temps avec la famille	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
J des souvenirs des précédentes visites	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
K la connaissance du domaine	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
L l'apprentissage de la nature	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
M l'amélioration de compétences personnelles	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
N la mise en condition	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout
O l'impression de vivre des expériences passionnantes	important	☐	☐	☐	☐	☐	pas important du tout

8. Quelles activités avez-vous exercé ou allez-vous exercer au cours de votre visite actuelle de la Région Sauvage de Hammastunturi? (choisissez autant d'activités que vous voulez)

1 ☐ marche ou jogging	11 ☐ observation de la flore	21 ☐ randonnée pédestre (nuitée au terrain)
2 ☐ randonnée	12 ☐ visite en relation avec l'enseignement	22 ☐ camping ou similaire
3 ☐ observation de la nature	13 ☐ la chasse	23 ☐ passage dans un refuge sauvage ou refuge à réserver
4 ☐ pique-nique	14 ☐ canoë/aviron	24 ☐ passage dans un refuge à louer
5 ☐ vélo	15 ☐ motonautisme	25 ☐ parcours d'orientation
6 ☐ pêche	16 ☐ chercher de l'or	26 ☐ randonnée avec un groupe d'éclaireurs
7 ☐ observation des oiseaux	17 ☐ motoneige	27 ☐ camp scolaire
8 ☐ marche le long des sentiers pédestres	18 ☐ ski	28 ☐ natation
9 ☐ cueillette des baies	19 ☐ traîneau à chiens	29 ☐ travaux/recherche, lesquels? _____
10 ☐ cueillette des champignons	20 ☐ photographier la nature/filmer	30 ☐ autre activité, lesquels? _____

Quelles activités avez-vous choisi comme ayant été ou étant / la plus importante pendant la visite?

Notez le chiffre de l'activité la plus importante → [_____]

9a. Quel est votre opinion sur la qualité des services que vous avez utilisés ainsi que l'environnement au cours de votre visite actuelle? Répondez à tous les points et évaluez la qualité du service. Si vous n'avez pas utilisé le service, alors choisissez «Je n'ai pas utilisé le service». (5 = très bien, 4 = assez bien, 3 = neutre, 2 = assez mauvais, 1 = vraiment mauvais)

	la qualité du service que j'ai utilisé ainsi que l'environnement					Je n'ai pas utilisé le service
	5	4	3	2	1	
A places de parking à proximité de la Région Sauvage	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
B réseau routier aux environs de la Région Sauvage	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
C panneaux d'information	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
D sentiers ou des pistes de ski (l'état pour marche ou skier)	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
E marquage des sentiers ou des pistes de ski	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
F sites pour les feux de camp et camping, reseau d'abris	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
G bois à brûler	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
H toilettes dans la Région Sauvage	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
I déchetteries dans la Région Sauvage	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
J refuges sauvages, à réserver et à louer	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
K ponts et autres constructions sur les plans d'eau	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
L services du Centre Nature Siida	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
M services du Service clientèle d'Ivalo et/ou de Saariselkä (Kiehinien)	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
N pistes de motoneige	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
O activités organisées	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
P sécurité	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
Q propreté de la region	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
R plaisir des lieux	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
S diversité des paysages	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐
T zones sauvages à l'état naturel	bien	☐	☐	☐	☐	mauvais ☐

9b. Quel est votre avis sur la suffisance des services et des équipements dans la Région? (complétez tous les points) (3 = pas assez suffisant, 2 = suffisant, 1 = plus que suffisant)

	pas assez suffisant suffisant plus que suffisant			Je n'ai pas utilisé le service
	1	2	3	
A places de parking à proximité de la Région Sauvage	☐	☐	☐	☐
B réseau routier aux environs de la Région Sauvage	☐	☐	☐	☐
C panneaux d'information	☐	☐	☐	☐
D sentiers	☐	☐	☐	☐
E marquage des sentiers	☐	☐	☐	☐
F pistes de ski	☐	☐	☐	☐
G marquage des pistes de ski	☐	☐	☐	☐
H sites pour les feux de camp et camping, reseau d'abris	☐	☐	☐	☐
I bois à brûler	☐	☐	☐	☐
J toilettes dans la Région Sauvage	☐	☐	☐	☐
K déchetteries dans la Région Sauvage	☐	☐	☐	☐
L refuges sauvages et refuges à réserver dans la Région Sauvage	☐	☐	☐	☐
M refuges à louer dans la Région Sauvage	☐	☐	☐	☐
N ponts et autres constructions sur les plans d'eau	☐	☐	☐	☐
O Guidage et autres services (eg. centres nature, cabanes d'information)	☐	☐	☐	☐
P pistes de motoneige	☐	☐	☐	☐
Q activités organisées	☐	☐	☐	☐
R possibilités de chasser et de pêcher	☐	☐	☐	☐
S liaison des transports	☐	☐	☐	☐
T équipements pour les infirmes	☐	☐	☐	☐
U autre, lequel ? _____	☐	☐	☐	☐

10. De quelle façon vos attentes concernant les éléments mentionnés ci-dessous ont-elles été satisfaites pendant votre présente visite à la Région Sauvage 'Hamastunturi? (5 = très bien, 4 = assez bien, 3 = neutre, 2 = assez mauvais, 1 = vraiment mauvais)

5 4 3 2 1

A environnement naturel bien mauvaisB possibilités d'activité bien mauvaisC services bien mauvais

11. Combien d'argent avez-vous globalement dépensé pendant ce voyage pour les différents frais? Évaluez vos dépenses personnelles et la part de vos dépenses collectives avec le groupe de voyage. Si le voyage est un voyage de groupe organisé par un agence de voyages ou une organisation et que vous ne pouvez calculer vos dépenses personnelles, répondez seulement à la question A.

A le voyage est un voyage de groupe organisé dont le total des frais s'élèvent à _____ €/par personne → sautez à la question 12

B nourriture (cafés, restaurants, achats alimentaires, poches repas) dans cette zone ou à proximité _____ € en route ou au domicile _____ €

C logement dans cette zone ou à proximité _____ € en route _____ €

D dépenses de transport (à partir du domicile) _____ €

E activités organisées (eg. visites guidées etc.) _____ €

F autres dépenses (eg. redevances, location d'équipement etc) dans cette zone ou à proximité _____ € en route ou au domicile _____ €

G OU dépenses totales de toute votre famille _____ €

12. Combien de fois aviez-vous visité le Région Sauvage de Hamastunturi avant cette visite? (complétez toutes les sélections possibles)

A c'est ma première visite → sautez à la question 13

B _____ fois dans les cinq dernières années

C première visite en l'année _____

D dernière visite en l'année _____

13. La Région Sauvage de Hamastunturi représente au cours de votre voyage (choisissez seulement une alternative)

1 unique et plus importante destination

2 une des destinations programmées → les autres destinations sont: _____

3 destinations (non programmées) au cours du voyage → destination(s) principale est / sont: _____

14. Quelles sont vos principales sources d'information concernant la Région Sauvage de Hamastunturi? (sélectionnez autant de cases réponse que vous voulez)

1 Centre Nature ou Service clientèle

2 amis, relations ou connaissances

3 site web

4 brochures et guides (eg. brochure "Grand Nord" (Villi Pohjola), Guide Touristique etc.)

5 Je connaissais l'endroit auparavant

6 programmes de radio ou TV, articles de magazines ou journaux

7 Je ne me souviens pas

8 Autre source, laquelle? _____

15. Y a-t-il eu des incidents de fonctionnement pour les éléments mentionnés ci-dessous en visitant la Région Sauvage de Hamastunturi? (s'il vous plaît complétez tous les points)

(5 = très peu, 4 = assez peu, 3 = neutre, 2 = un peu, 1 = beaucoup)

5 4 3 2 1

A érosion du terrain un peu beaucoup

B déchets sur le terrain un peu beaucoup

C intervention sur l'environnement naturel un peu beaucoup

D trop de visiteurs un peu beaucoup

E troubles occasionnés par d'autres visiteurs un peu beaucoup

F autre chose, laquelle? _____ un peu beaucoup

16. Nationalité? _____

17. Année de naissance? (____)

18. Sexe?

1 homme

2 femme

19. Quel est votre niveau d'études? (indiquez le plus haut niveau)

1 école secondaire

2 collège

3 université ou polytechnique

4 scolarité obligatoire

MERCI POUR VOS REPONSES!

Au cas où vous souhaiteriez faire des commentaires personnels, écrivez-les dans l'espace ci-dessous.
